

ΣΥΣΤΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ
ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

τὰ περιέχοντα ὀρθογραφικοὺς κανόνας μετ' ἀσκήσεων ἐπὶ φράσεων
τῆς ἀρχαίας γλώσσης καὶ τῆς καθαρευούσης

ΥΠΟ

ΙΩ. Ζ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ

Καθηγητοῦ (Τμηματάρχου α' τάξεως) ἐν τῇ Ἐμπορικῇ ἐκπαιδεύσει.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ (22α)

(Κυκλοφορία 80.000 ἀντιτύπων)

Ἐβραβεύθη τὸ βιβλίον ἐν τῇ διεθνῇ ἐκθέσει τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1903
καὶ ἄλλαις δι' ἀργυροῦ βραβείου, ἐν δὲ τῇ Παναιγυπτιακῇ
ἐκθέσει τοῦ 1911 ἐτιμήθη διὰ Χρυσοῦ βραβείου.

φρονῶ ὅτι δεν ἀρκεῖ να περιγράψω
μόνον εἰς τὴν θεωρίαν, ἀλλ' ὀφείλομεν, ἐνοῦντες αὐτὴν μετὰ τῆς

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει ἐνταῦθα τὴν σφραγίδα τοῦ
ἐκδότου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΕΙΚΟΣΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ (22) ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐν τῇ **Εἰκοστῇ Δευτέρᾳ** ταύτῃ ἐκδόσει ἐγένοντο αἱ ἀπαιτούμεναι διορθώσεις συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας γραμματικὰς ἐρεῦνας.

Ἀθήνησι, 15 Σεπτεμβρίου 1931

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ (1885)

Ἡ λίαν εὐμενὴς ὑποδοχὴ, ἣς ἔτυχον αἱ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις παρά τε τοῖς φίλοις διδασκάλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ποιησαμένοις χρῆσιν αὐτῶν, παρῶρμησέ με νὰ προβῶ καὶ εἰς **δευτέραν** ἐκδοσιν, ἐν ἣ περιέλαβον μὲν τὰ παραλειφθέντα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει, παρέλιπον δὲ τὰ παρέλκοντα.

Ὡς δὲ καὶ ἐν τῷ τῆς **πρώτης** ἐκδόσεως προλόγῳ ἔλεγον, διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος πονήματος οὐδὲν ἄλλο ἐσκόπουν ἢ νὰ περιλάβω τοὺς κυριωτέρους κανόνας τοὺς ἰδίως εἰς τὴν ὀρθογραφίαν ἀναφερομένους μετ' ἐφαρμογῆς ἐπὶ φράσεων τῆς τε **ἀρχαίας** καὶ τῆς **καθωμιλημένης** γλώσσης, ἐν ἄλλοις λόγοις νὰ καταρτίσω βιβλίον **πρακτικώτατον καὶ ὠφελιμώτατον**, διότι φρονῶ ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ περιοριζώμεθα εἰς τὴν θεωρίαν καὶ μόνον εἰς τὴν θεωρίαν, ἀλλ' ὀφείλομεν, ἐνοῦντες αὐτὴν μετὰ τῆς

πράξεως, ν' *ἀπλοποιήσωμεν* τὰ πράγματα καὶ νὰ καταστήσωμεν αὐτὰ μᾶλλον *ἐπαγωγά*, μᾶλλον *ἐλκυστικά*, ὥστε οἱ ἀναγινώσκοντες, πλὴν τῆς ὠφελείας, νὰ εὐρίσκωσι καὶ τέρψιν τινὰ ἐν τῇ ἐκμάθησει.

Δὲν ἀρκεῖ, κατὰ τὴν γνώμην μου, *μόνη* ἡ *θεωρητικὴ* καὶ *ξηρὰ* τῆς γραμματικῆς διδασκαλία, διότι τοῦτο μικρὰν ἢ οὐδεμίαν ὠφέλειαν παρέχει, ἐν ᾧ διὰ τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως μεγάλη προσγίνεται ὠφέλεια, ὡς ἐγὼ τοῦλάχιστον ἐκ τῆς μικρᾶς μου πείρας ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω. Μιμηθῶμεν πρὸς τοῦτο τὰ λοιπὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, παρ' οἷς ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθογραφίας ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον κλάδον. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει πληθὺς βιβλίων ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ὀρθογραφίαν χρησιμευόντων, λίαν διαδεδομένων, ἐν οἷς τὰ πάντα ἀπλοποιοῦνται, τὰ πάντα ἐξηγοῦνται ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον, οὐδ' ἀρκοῦνται ἐκεῖ μόνον εἰς τὴν ξηρὰν τῆς γραμματικῆς ἀποστήθισιν. Ἐκεῖ κατενοήθη ὅτι ἡ γλῶσσα πρὸς ἐκμάθησιν ἔχει ἀνάγκην *πρακτικῶν μέσων*, ἀσκήσεων γραφικῶν, ἐκθέσεων ἰδεῶν κτλ. Ἐνεκα δὲ τούτου οἱ μαθηταὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐκμανθάνουσι τὴ γλῶσσαν, καὶ δύνανται οὕτως ἀκωλύτως νὰ προβῶσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν μαθημάτων, τῶν πρὸς τελειότεραν καὶ ἐπιστημονικώτεραν μόρφωσιν προπαρασκευαστικῶν· οἱ ἀπόφοιτοι δὲ τῶν ἐκεῖ γυμνασίων εἶναι καλῶς κατηρτισμένοι πρὸς τὴν τῶν ἐπιστημῶν ἐκμάθησιν· παρ' ἡμῶν δὲ τί συμβαίνει; τὸ δυσάρεστον μὲν τῷ ὄντι, ἀλλὰ δυστυχῶς ἀληθὲς φαινόμενον, νὰ εὐρίσκωνται δηλ. φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνορθογραφοῦντες καὶ ἀσυντακτοῦντες.

Ταῦτα εἶχον ὑπ' ὄψει, ὅτε ἀελάμβανον τὴν σύνταξιν τοῦ πονήματός μου τούτου, ὅπερ προσεπάθησα νὰ καταστήσω κατὰ τὸ δυνατόν μεθοδικὸν καὶ εὐχρηστον. Καὶ κατὰ πόσον μὲν ἐπέτυχον εἰς τοῦτο ἀγνοῶ, μεγάλως ὅμως μ' ἐνεθάρρουνεν ἡ ἐν *βραχυτάτῳ χρόνῳ ἐξάντλησις* τῆς *πρώτης* ἐκδόσεως, πολλὰς δὲ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τρέφω ἐλπίδας.

Ὅπως ποτ' ἂν ἡ «ἴσμεν τὰς ἐπιδόσεις γιγνομένας οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθηστώσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας αἰεὶ τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων»

Βοηθήματα ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ τῶν ὀρθογραφικῶν ἀσκήσεων ἔσχον πολλὰ, ἐν οἷς καὶ τὰς γλωσσικὰς παρατηρήσεις τοῦ σεβα-

στοῦ μοι καθηγητοῦ, πρυτάνεως τῶν παρ' ἡμῖν φιλολόγων κ. Κόντου, διότι φρονῶ ὅτι ὀφείλει τις νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει τὰς προόδους τῆς γλώσσης καὶ νὰ μὴ ποιῆται χρῆσιν τῶν πεπαλαιωμένων ἐκείνων καὶ ἀδοκίμων.

Ἵνα μὴ δὲ κατατρίβωσιν οἱ κ. κ. διδάσκαλοι πολύτιμον χρόνον, ἐφρόντισα ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸν ἄνευ βλάβης τῆς συνεχείας νὰ περικόπτωνται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ πάντα τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς γραμματικῆς, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τῷ παρόντι πονήματι, ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ οὐ μόνον εἰς τοὺς μαθητὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς **πάντα** ἐπιθυμοῦντα νὰ ἔχη **πρόχειρον βοήθημα** πρὸς ἔξρεσιν τῶν κυριωτέρων ὀρθογραφικῶν κανόνων τῆς γλώσσης.

Ἀθήνησι, τῇ 14ῃ Ἰουνίου 1885

ΙΩΑΝ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε 24
α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Διαιροῦνται εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα

φωνήεντα	σύμφωνα
α, ε, η, ι, ο, υ, ω	β, γ, δ, ξ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ

Διαίρεσις φωνηέντων

1) 2 βραχέα	ε, ο
2) 2 μακρά	η, ω
3) 3 δίχρονα	α, ι, υ

Διαίρεσις συμφώνων

1) 9 ἄφωνα	β, γ, δ, κ, π, τ, χ, φ, θ
2) 5 ἡμίφωνα	λ, μ, ν, ρ, σ
3) 3 διπλά	ξ, ξ, ψ

Ὑποδιαίρεσις ἀφώνων

	ψιλὰ	μέσα	δασέα	
οὐρανισκόφωνα (ἢ οὐρανικά)	κ	γ	χ	ὁμόφωνα καὶ ἑτερόφωνα
χειλόφωνα (ἢ χειλικά)	π	β	φ	
ὀδοντόφωνα (ἢ ὀδοντικά)	τ	δ	θ	

ὁμόφωνα καὶ ἑτερόφωνα

ὑποδιαίρεσις ἡμιφώνων		Δίφθογγοι	
ὑγρά	λ, ρ	αι, ει, οι, αυ, ευ, ηυ, ου, υι	α, η, φ
ἔνρινα	μ, ν		
συριστικὸν	σ	κύρια	καταχρηστικά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ

Περὶ ὀρθογραφίας

Ὄρθογραφία καλεῖται ἡ ὀρθή γραφή τῶν λέξεων κατὰ τοὺς δεδομένους γραμματικούς τύπους καὶ κανόνας.

Πρὸς **ὀρθήν** δὲ **γραφὴν** λέξεώς τινος **ἀπαιτεῖται** νὰ γνωρίζωμεν τὴν ὀρθὴν διαίρεσιν αὐτῆς εἰς συλλαβάς, τὸν πνευματισμὸν αὐτῆς καὶ τὸν τονισμὸν.

Ἐπ' ἴσης **ἀναγκαιοτάτη** εἶνε ἡ γνῶσις τῶν καταλήξεων τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ρημάτων ὡς καὶ τῶν διαφόρων μεταβολῶν, αἵτινες γίνονται κατὰ τὴν **κλίσιν** καὶ κατὰ τὴν **σύνθεσιν** τῶν λέξεων.

Οἱ κυριώτεροι τούτων κανόνες ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἐπομένοις μετ' **ἀσκήσεων** ἐπὶ φράσεων τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς καθωμιλημένης γλώσσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α΄.

Περὶ συλλαβῶν

Ἄν ἐνώσωμεν ἐν σύμφωνον ἢ περισσότερα μετὰ διφθογγου τινὸς ἢ μετὰ μόνου φωνήεντος σχηματίζομεν συλλαβήν, π. χ. βα, πνευ, στρα. Καὶ φωνῆεν δὲ μόνον ἢ διφθογγος μόνῃ δύναται νὰ ἀποτελέσῃ συλλαβήν· π. χ. ε, ει, ου.

Αἱ συλλαβαὶ ἐκάστης λέξεως ἔχουσι διάφορα ὀνόματα καὶ ἡ μὲν τελευταία συλλαβὴ ὀνομάζεται **λήγουσα**, ἡ πρὸ τῆς ληγούσης **παραλήγουσα** καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης **προπαραλήγουσα**· ἡ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως εὐρισκομένη συλλαβὴ λέγεται **ἀρχική**· π. χ. ἀν-θρώ-πι-νος.

Αἱ συλλαβαὶ εἶνε 1) μακραὶ φύσει 2) μακραὶ θέσει 3) βραχεῖαι.

Φύσει μακρὰ λέγεται ἡ συλλαβὴ, ἣτις ἔχει φωνῆεν μακρὸν ἢ δίφθογγον μακρὸν ἢ τέλος δίχρονον μακρὸν· π. χ. ἦ-ρωσ, Εὐ-ρώ-πη, μῆ-σοσ.

Θέσει μακρὰ λέγεται ἡ συλλαβὴ, ἣτις ἔχει φωνῆεν βραχύ, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται πρὸ δύο ἢ καὶ τριῶν συμφώνων ἢ πρὸ διπλῶν συμφώνων· π. χ. κα-πνός, ἐ-χθρός, τό-ξον.

Βραχεῖα τέλος λέγεται ἡ συλλαβή, ἣτις ἔχει βραχὺ φωνήεν, βραχείαν δίφθογγον ἢ δίχρονον βραχύ. π. χ. τρό-πος, θύ-ραι, λύ-σις.

ΣΗΜ. Πᾶσαι αἱ δίφθογγοι εἶνε μακραί, πλὴν τῆς *αι* καὶ *οι*, αἰτίνες εἶνε βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως καὶ δὲν ἀκολουθῆ σύμφωνον τῆς αὐτῆς λέξεως π. χ. *αἱ* μουσαι, *οἱ* λόγοι, ἀλλὰ ταῖς *μούσαις*, *τοῖς* λόγοις.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας καὶ αἱ δίφθογγοι *αι* καὶ *οι* εἶνε μακραί, ὡς εἰς τὴν εὐκτικὴν ἐγκλισιν τῶν ῥημάτων καὶ εἰς τὰ *οι* λήγοντα ἐπιρρήματα π. χ. *ποιῆσαι*, *τηρήσοι*, *οἴκοι*.

Τέλος ἡ συλλαβὴ λέγεται **καθαρά**, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος καὶ **μὴ καθαρά**, ὅταν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου π. χ. ἄ-γι-ος (*α*-καθαρά, *γε*-μὴ καθαρά, *ος*-καθαρά).

Ἐπιφώνημα ἐπὶ φράσεων τῆς τε ἀρχαίας καὶ καθωμιλημένης γλώσσης.

Ἀρχαία. Τὸν θεὸν φοβοῦ, τοὺς γονεῖς τίμα, τοῖς νόμοις πείθου.—Ἡ πενία τέχνας κατεργάζεται. — Κάλλος μὲν σώματος κόσμος, ἀρετὴ δὲ ψυχῆς.—Ὁ Θεὸς ἐστὶ ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.—Τὸ τάλαντον δύναται μναῖς ἐξήκοντα, ἢ δὲ μναῖς δραχμὰς ἑκατόν.—Μειράκιον πλούσιον καὶ ἀπαίδευτον χρυσοῦν ἐστὶν ἀνδράποδον.—Ὅπου φάρμακα πολλὰ καὶ ἰατροὶ πολλοί, ἐκεῖ καὶ νόσοι πλείσται.

Καθαρεύουσα. Στρατιόπεδον μέγα καὶ καλὸν ἀνεῖν στρατηγῶν δμοιάζει πρὸς μέγα θηρίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει κεφαλὴν.—Ὁ νοῦς βλέπει καὶ ὁ νοῦς ἀνοῦει.—Τὸ ὕψος τῆς οἰκίας ταύτης εἶνε ἐξήκοντα πέντε ποδῶν.—Ὁ θεὸς μου ἀνεχώρησε προχθὲς μετὰ τῶν θυγατέρων του εἰς Κέρκυραν, ἔνθα θὰ διαμείνῃ ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας.

ΣΗΜ. Ἀνάγκη ν' ἀσκηθῆ καλῶς ὁ μαθητὴς εἰς τὸν πίνακα τῆς διαφύσεως τῶν γραμμάτων καὶ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν συλλαβῶν, ὥστε νὰ μὴ ἀπαντᾷ δυσκολίας εἰς τὰ κατωτέρω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'.

Περὶ συλλαβισμοῦ.

Συλλαβισμὸς λέγεται ἡ διαίρεσις τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς τὰς ἀποτελούσας αὐτήν.

Ἡ λέξις ἣτις ἔχει μίαν μόνον συλλαβὴν καλεῖται **μονοσύλλαβος**, ἢ ἔχουσα δύο συλλαβὰς λέγεται **δισύλλαβος**, καὶ τέλος ἢ μετὰ τριῶν ἢ πλείονων συλλαβῶν καλεῖται **πολυσύλλαβος**.

Διὰ τὴν συλλαβίσωμεν ὀρθῶς, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τοὺς ἐξῆς κανόνας :

1. Φωνήεν πρὸ ἄλλου φωνήεντος εὐρισκόμενον, ὅταν δὲν σχηματίζῃ μετ' αὐτοῦ δίφθογγον, ἀποτελεῖ ἰδίαν συλλαβὴν π. χ. ἰατρὸς = ἰ-α-τρὸς, ἀετὸς = ἄ-ε-τὸς.

2. Ἐν σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενον συλλαβίζεται πάντοτε μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, π. χ. τρόπος = τρό-πος, πόλεμος = πό-λε-μος.

3. Δύο σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενα συλλαβίζονται πάντοτε μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἂν ἀπὸ τῶν φωνηέντων τούτων ἄρχῃται λέξις Ἑλληνική, ἄλλως χωρίζονται, π. χ. καπνὸς = κα-πνὸς (διότι ἀπὸ πν ἄρχεται λέξις Ἑλληνική π. χ. πνίγω) ἀλλ' ἐλπὶς = ἐλ-πίς (διότι ἀπὸ λπ δὲν ἄρχεται λέξις Ἑλληνική).

Ἐφαρμογή

1. Ἰατρὸς = ἰ-α-τρὸς, ἀεροπόρος = ἄ-ε-ρο-πό-ρος, ἀόρατος = ἄ-ό-ρα-τος, αἰδιμὸς = ἄ-οί-δι-μος.

2. Λόγος = λό-γος, τράπεζα = τρά-πε-ζα, λίθος = λί-θος, οἰκία = οἰ-κί-α, δύναμις = δύ-να-μις, τρόπος = τρό-πος, θύρα = θύ-ρα, οὐρανὸς = οὐ-ρα-νός.

3. Πέτρα = πέ-τρα, τάφος = τά-φος, καπνὸς = κα-πνός, κόσμος = κό-σμος, ἀσπίς = ἄ-σπίς, δάκνω = δά-κνω, δάκτυλος = δά-κτυ-λος, ἄρτος = ἄρ-τος.

(Νὰ χωρισθῶσιν αἱ ἐπόμενα λέξεις εἰς συλλαβὰς).

1. Ἀέτωμα, ἀηδής, εὐήλιος, εὐήθης, θυμοειδής, αὐλος, ἀήτητος, αἰμνηστος, χοροειδής.

2. Πῖλος, θήρα, κλίνη, θαῦμα, κήπος, ὁδός, λιμὴν, ὕδωρ, ἔτος, τιμή, πλήρης, ἀρετή, κακία, ἡδονή.

3. Ὑπνος, θάπτω, ἄμνος, ἀκμή, Δημοσθένης, ἀστέφανος, ἄστατος, βίβλος, Περικλῆς, Κλεοπάτρα, Χαρίκλεια.

Ἐσκήσεις ἐπὶ φράσεων

ἀρχαίας καὶ καθαρευούσης γλώσσης.

Ἄρχαία. Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν ἐστὶν ἡ εὐσέβεια. — Ἡ φιλαργυρία πάσης κακίας αἰτία ἐστί. — Μόνη ἡ ἀρετὴ βεβαία ἐστί.

καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις. — Ἡ σοφία τιμὴν καὶ δόξαν τίκτει. — Οἱ ἀπαίδευτοι μὲν τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρουσι. — Τῇ τῶν κυβερνητῶν ἀμαθία πολλὰ συμφοραὶ γίνονται. — Οὐδ' ὁ αὐστηρὸς οἶνος ἐπὶ πόσιν εὐθετος, οὐδ' ὁ ἀγροικὸς τρόπος εἰς ὀμίλιαν. — Πενίαν ἄλυτον μᾶλλον βούλομαι ἢ πλοῦτον πικρόν.

Καθαρεύουσα. Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μηδενός. — Αἱ τέσσαρες ἐποχαὶ τοῦ ἔτους εἶνε ὁ χειμὼν, ἡ ἀνοιξίς, τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον. — Τὰ βιβλία μου εἶνε διασκεδαστικά. — Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ζωογονοῦσι τὴν γῆν. — Ὁ ὕπνος καὶ ὁ θάνατος εἶνε δίδυμοι ἀδελφοί. Ὁ Περικλῆς ὑπῆρξε μέγας ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ πολιτείᾳ. — Ἡ ψυχὴ εἶνε ἄυλος, ἐν ᾧ τὸ σῶμα εἶνε ὕλικόν καὶ φθαρόν. — Ἡ χεὶρ νίπτει τὴν χεῖρα καὶ ὁ δάκτυλος τὸν δάκτυλον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ'.

Περὶ συλλαβισμού.

(Συνέχεια)

4. **Τρία** σύμφωνα μεταξύ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἂν ὑπάρχη λέξις Ἑλληνικῆ ἀρχομένη ἀπὸ τριῶν ταιούτων συμφώνων, π. χ. ἔ-στρε-φό-μην (τὰ σύμφωνα στρ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως στρατιώτης).

ΣΗΜ. α'. Καὶ μόνον τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τοῦ τρίτου, ἂν ὑπάρχουσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως Ἑλληνικῆς, συλλαβίζονται καὶ τὰ τρία μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος π. χ. τὴν λέξιν αἰσχροὺς θὰ συλλαβίσωμεν αἰσ-χροὺς, διότι δὲν ὑπάρχει μὲν λέξις ἀρχομένη ἀπὸ σχρ, ὑπάρχουσιν ὅμως λέξεις ἀρχόμεναι ἀπὸ σχ (σχημα) καὶ ἀπὸ χρ (χρόνος).

ΣΗΜ. β'. Ἄφωνον πρὸ τοῦ μ ἢ ν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ὅταν ὑπάρχη λέξις ἐξ ὁμοφώνου (!) αὐτοῦ μετὰ τοῦ μ ἢ ν ἀρχομένη π. χ. ἡ λέξις φάτην θὰ συλλαβισθῇ φά-την, διότι δὲν ὑπάρχει μὲν λέξις ἀρχομένη ἀπὸ τν, ὑπάρχει ὅμως ἀπὸ θν (θνήσκω). Τὸ θ δὲ εἶνε ὁμόφωνον τοῦ τ (ἴδε ἀνωτέρω ἐν σελ. 6 πίνακα διαίρεσεως γραμμάτων).

5. **Τέσσαρα** σύμφωνα οὐδέποτε συλλαβίζονται ἑμοῦ π. χ. θέλ-κτρον.

Ἐφαρμογὴ

4. Ἐχθρὸς = ἐ-χθρὸς (χθῶν-θρόνος), αἰσχροὺς = αἰ-σχροὺς (σχημα

(!) Ἄς ἐξασκηθῇ καλῶς ὁ μαθητὴς ἐν τῷ πίνακι τῆς διαίρεσεως τῶν γραμμάτων, ὥστε νὰ ἔννοη τὰ περὶ ἀφώνων, συμφώνων καὶ ὁμοφώνων κτλ. λεγόμενα.

— χρηστός), ἀστραπή = ἀ-στρα-πή (στέμμα—τρόπος), ἐσθλός = ἐ-σθλός (σθένος—θλῶ), ἄνθρωπος—ἄν-θρωπος (ἀπὸ νθ δὲν ἄρχεται λέξις).

Φάνη = φά-τη) τ-δ-θ—θνήσκω) πᾶγμα = πᾶ-γμα (κ γ-χ)
— κμητός, ἄσθμα = ἄ-σθμα, σθένος τ-δ-θ—τηήσις, δάφνη = δά-φνη
(π-θ-φ)—πνέω.

5. Κάμπτρα = κάμ-πτρα, θέλκτρον = θέλ-κτρον, ψήκτρα = ψή-κτρα.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἄ ρ χ α ί α. — Ἡρακλῆς ὁ Ἀλκμήνης λεοντῆν περιεβάλλετο. — Κάτοπρον εἶδους χαλκός ἐστίν, οἶνος δὲ νοῦ. — Κλεάνθης εἰς δστρακα καὶ βῶων ὠμοπλάτας ἔγραφεν, ἅπερ ἤκουε παρὰ τοῦ Ζήνωνος, ἀπορία κερμάτων ὥστε ὠνήσασθαι χαρτία. — Ὁ οἶνος τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας, ὥσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει. — Τοῖς νικηταῖς ἐν ἀγῶσι δάφνης ἐδίδοτο στέφανος. — Ἀπόδος, ὦ κατάρατε, τὰ πορθημεῖα. Βόα, εἰ τοῦτό σοι, ὦ Χάρων, ἦιδιον. — Μυθολογοῦσιν Ἄσκληπιὸν Ἀπόλλωνος υἱὸν ὑπάρχειν καὶ Κορωνίδος.

Καθαρεύουσα. — Οἱ ἐχθροὶ κατέλαβον τὴν πόλιν ἀνυπεράσπιστον οὖσαν. — Ὅσα εἶνε αἰσχροὶν γὰ πρότη τις, ταῦτα καὶ γὰ λέγη εἶνε κακόν. — Πάντες οἱ ἄνθρωποι ὑπόκεινται εἰς τὸν θάνατον. — Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη ἐν φάνη. — Ἡ ἄρκτος τρώγει τοὺς καρποὺς καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος. — Οἱ περὶ τὸν Πυθαγόραν τὰς ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων διήρουν εἰς τέσσαρα μέρη, εἰς τὴν τοῦ παιδός, τοῦ νεανίσκου, τοῦ ἀνδρός καὶ τοῦ γέροντος. — Εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις ἐδόθησαν ὡς βραβεῖα στέφανοι ἐκ δάφνης. — Ὁ Ἡρακλῆς ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης τῆς συζύγου τοῦ Ἀμφιτρυόνος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'.

Περὶ συλλαβισμού.

(συνέχεια)

6. Ὅταν δύο σύμφωνα ὅμοια εὑρίσκωνται μεταξύ δύο φωνηέντων, τὸ πρῶτον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ προηγούμενου καὶ τὸ δευτε-

ρον μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήετος· π. χ. ἵππος=ἵπ-πος, γράμμα=γράμ-μα, θάραχος=θάρ-ρος.

7. Αἱ ἄνευ μεταβολῆς τινος συντιθέμεναι λέξεις (παράθετοι) ἐν τῷ συλλαβισμῷ χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· π. χ. προσφέρω=προσ-φέρω, οὔτε=οὔ-τε, συνοδεύω=συν-ο-δεύω.

8. Ἐν τῇ ἐκκλίψει ὁμοῦ τὸ σύμφωνον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἢ **ἐκθλιψις**, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήετος, π. χ. ἐπὶ ἦλθον=ἐ-πῆλ-θον, παρὰ ἀκούω=πα-ρα-κούω.

Ἐ φ α ρ μ ο γ ῆ

6. Πολλοί=πολ-λοί, ἵππος=ἵπ-πος, Ὀδυσσεὺς=Ὀ-δυσ-σεύς, ταραττω=τα-ράτ-τω, θάλασσα=θά-λασ-σα.

7. Ἐκλέγω=ἐκ-λέ-γω, Κυνόσουρα=Κυ-νό-σου-ρα, ὥσπερ=ὥς-περ, συνέχω=συν-έ-χω, ὥστε=ὥς-τε, ἐκλείπω=ἐκ-λεί-πω, ἐκρίπτω=ἐκ-ρί-πτω.

8. Ἐπὶ—ἐρχομαι=ἐ-πέρ-χο-μαι, ἀνὰ—ἦλθον=ἀ-νήλ-θον.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει. — Οἱ γεωμέτραι θεωροῦσι πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί. — Χρῆ σιγαῖν ἢ κρείσσονα τῆς σιγῆς λέγειν. — Φθόνος ἐστὶ λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. — Ἐνὸς φιλία συνετοῦ κρείττων ἐστὶ πολλῶν ἀσυνέτιων. — Σωκράτης οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τοὺς νόμους τι ψηφίσασθαι. — Κλέαρχος λαβὼν παρὰ Κύρου χρυσίον, στρατεύματα συνέλεξεν ἀπὸ τούτου καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας. — Τὰ γράμματα χαλινοῦ τινος δύνανται ἔχει τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περισπῶνται.

Καθαρεύουσα. Οἱ Ἕλληνες τοὺς θεοὺς, οἷνες ἦσαν αἰτιοὶ τῶν ἀγαθῶν, ὠνόμαζον Ὀλυμπίους καὶ ἐκτιζον πρὸς τιμὴν αὐτῶν καὶ ναοὺς καὶ βωμοὺς. — Ὁ Δανιὴλ ἐβλήθη ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων. — Ἡ Θεσσαλία ἐξάγει τόσα σιτηρὰ, ὥστε δύναται νὰ τραφῇ ἐξ αὐτῶν ὀλίκληρος ἢ Ἑλλάς· δυστυχῶς ὁμοῦ δὲν καλλιεργεῖται καλῶς δι' ἔλλειψιν γεωργικῶν χειρῶν. Δὲν παρεξήγησα τοὺς λόγους σου, ὡς κακῶς νομίζεις· ἔχω ὁμοῦ κατὰ σοῦ ἄλλας ἀφορμὰς δυσσασκείας. — Ὁ Πυθαγόρας πρῶτος τῶν ἀνθρώπων ἀπεφήνατο ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἀθάνατος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε΄.

Ἐκτὸς τῶν γραμμάτων, τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων εἶνε ἐν χρήσει ἐν τῇ λόγῳ καὶ ἄλλα σημεῖα, ἅτινα καλοῦνται **σημεῖα στίξεως** καὶ εἶνε τὰ ἑξῆς :

Ἡ **τελεία σιγμῆ**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται αἱ περίοδοι τοῦ λόγου. (•)

Ἡ **μέση (ἄνω) σιγμῆ**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται τὰ μέρη τῆς περιόδου. (•)

Ἡ **ὑποσιγμῆ** ἢ τὸ **κόμμα**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται αἱ προτάσεις. (•)

Ἡ **ἀπόστροφος**, δι' ἧς ἀντικαθίσταται τὸ φωνῆεν, ὅπερ ἀποβάλλεται ἐν τῇ ἐκθλίψει καὶ ἐν τῇ ἀφαιρέσει. (•)

Ἡ **κορωνίς**, διὰ τῆς ὁποίας σημειοῦται τὸ φωνῆεν, ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς κράσεως. (•)

Τὸ **ἐρωτηματικόν**, τὸ ὁποῖον τίθεται ἐν ἐρωτήσει. (•)

Τὸ **θαυμαστικόν**, τὸ ὁποῖον τίθεται κατόπιν λέξεως, ἣτις σημαίνει θαυμασμόν ἢ λύπην. (•)

Τὸ **διαιρετικόν**, δηλ. ἡ μικρὰ γραμμῆ, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται αἱ λέξεις εἰς συλλαβάς. (-)

Ἀ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Προσῆκει κοινὴν πάντων μητέρα πατρίδα νομίζειν. — Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις πατὴρ καὶ μητὴρ ἐστὶν ἄμεινον. — Γῆρας λεόντων κρείσσον ἀκμαίων νεβρῶν. — Θαυμάζω μᾶλλον τοῦ γήρατος τὴν σωφρονοῦσαν νεότητά· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ λιμένι μένει, ἢ δ' ἐν τῷ πελάγει πολλοῖς τοῖς πνεύμασι μαχομένη διασφύζει τὸ σκάφος. — Ὑπὸ τῷ μετώπῳ τοῦ ἀνθρώπου ὄφρυες εἰσὶν, ὅπ' ὄφρυσι δὲ ὀφθαλμοί. — Οἱ Θεοὶ ἔδωσαν ἡμῖν πάντα τάγαθά. — Ἔστι δέ τις ὀβολὸν μὴ ἔχων ; — Οἴμοι ! οἴμοι ! φεῦ ! φεῦ !

Καθαρεύουσα. Πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου εἶνε αἱ Ἀθῆναι, ὡς ἐπίγειον δ' ἔχουσι τὸν Πειραιᾶ· λέγεται δ' ἐπίγειον τὸ μέρος, ἐνθα σταθμεύουσι τὰ πλοῖα. — Ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς· τίς εἶνε οὗτος ὁ ἄνθρωπος ; ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρομῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. — Ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα φρονῶ διτι ἔχεις δίκαιον, κατὰ τὰλλα ὁμως ἀδίκως παραπονεῖσαι κατὰ τοῦ Ἀντωνίου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ 5'.

Περὶ τῶν σημείων τῆς στίξεως

(Συνέχεια)

Ἐκτὸς τῶν σημείων, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐπόμενα:

Ἡ **παῦλα**, διὰ τῆς ὁποίας σημειοῦμεν τὴν διακοπὴν τοῦ λόγου ἢ τὴν ἀλλαγὴν τῶν διαλεγομένων προσώπων, ὡς π. χ. ἐν ταῖς φράσεσιν, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς γυμνάσμασι τοῦ βιβλίου τούτου, τίθεται ἡ παῦλα διὰ νὰ σημάνη, ὅτι ἡ μία φράσις δὲν σχετίζεται πρὸς τὴν ἄλλην.

Τὸ **διαλυτικόν**, τὸ ὅποσον τίθεται ἐπὶ τοῦ **ι** καὶ **υ**, ὅταν ταῦτα εὐρίσκωνται μετὰ τὰ **ο**, **ε**, **η**, **υ**, καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ μὴ ἀποτελῶσι μετ' αὐτῶν δίφθογγον, ἀλλὰ νὰ προφέρωνται χωριστά· π. χ. ἡ λέξις **αυλος** ἄνευ μὲν τοῦ διαλυτικοῦ προφέρεται ἄβλος, μετὰ τοῦ διαλυτικοῦ δὲ **ἄυλος** (ἄ-ειλος).

ΣΗΜ. Ἐπὶ τῶν λέξεων **πρωία**, **Τρωικός**, **διυλίξω**, **υϊκός**, **ἐποποιία** κλπ. τινὲς θέτουσι διαλυτικόν, ὅπερ ὅμως εἶνε ἄτοπον, διότι εἴτε τεθῆ τὸ διαλυτικόν, εἴτε μὴ, τὸ **ω** τῶν λέξεων **πρωία** καὶ **Τρωικός** δὲν ἀποτελεῖ δίφθογγον μετὰ τοῦ **ι**. Ἐπ' ἴσης τὸ **ι** καὶ **υ** τῶν λέξεων **διυλίξω**, **υϊκός**, **ἐποποιία**, δὲν ἀποτελεῖ δίφθογγον μετὰ τοῦ προηγουμένου **ι** κλπ.

Τὸ **ἀποσιωπητικόν**, τὸ ὅποσον σημαίνει ὅτι παραλείπομεν λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν θέλομεν νὰ εἰπωμεν. (.....)

Ἡ **παρένθεσις**, ἐντὸς τῆς ὁποίας περικλείομεν μίαν ἢ περισσότεράς λέξεις πρὸς ἐπεξηγήσιν προηγουμένων λέξεων. (())

Ἡ **παράγραφος**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζομεν ἐκτεταμένον λόγον εἰς μικρότερα μέρη. (§)

Τὰ **εἰσαγωγικά**, ἐντὸς τῶν ὁποίων περικλείομεν λόγον ἄλλου προσώπου αὐτολεξεῖ ἀναφερόμενον. (« »)

Αἱ **ἀγκύλαι**, ἐντὸς τῶν ὁποίων περικλείομεν χωρὶα συγγραφῶν μὴ γνήσια ἢ ἀμφίβολα. ([ ])

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Θεὸς προστάτης ἐμπορίας μὲν ἦν Ἑρμῆς, σοφίας δὲ Ἄθηνᾶ. — Φίλει τὴν παιδείαν, σωφροσύνην, φρόνησιν, ἀλήθειαν, οἰκονομίαν, τέχνην, εὐσέβειαν. — Οὐ μόνον ὁ πλοῦτος τυφλὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀδηγὸς αὐτοῦ τύχη. — Τὸ μὲν σῶμα ὕλη ἐστίν, ἡ δὲ

ψυχῇ αὖλος.—Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνεχῶς λέγει ἡμῖν «Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε» καὶ ἀλλαχοῦ «Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε». — Ἡ δόξα ἀϊδιός ἐστιν. — Ἐπὶ τὸ δέρας (ὄπερ Φριξος ἐν Κόχλοις ἀνέθηκεν) Ἰάσων ἐπέμφθη ὑπὸ Πελοῦ τῆς Ἰωλκοῦ ἐν Θετταλίᾳ βασιλέως.

Καθαρεύουσα. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρήγγειλε νὰ μὴ προσευχώμεθα ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων ν' ἀποδεικνύωμεν τὴν ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν· εἶπε δὲ τοὺς ἐξῆς λόγους: Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς». — Γνωρίζεις καλῶς, ὅτι δὲν ἀσπεύζομαι ποσῶς.— Δὲν ἐπεθύμουν νὰ δυσαρεστήσω τὸν πατέρα σου ἄλλως.... — Τὴν προίαν ταύτην ὁ πατήρ μου ἀνεχώρησε διὰ τὰ λουτρά τῆς Αἰδηροῦ.— Δυστυχία εἰς ὑμᾶς, οἱ ὅποιοι διωλίζετε τὸν κώνωπα καὶ καταπίνετε τὴν κάμηλον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ. Πρέπει νὰ ἀσκηθῇ καλῶς ὁ μαθητής, ὥστε νὰ διακρίνῃ τὰ σημεῖα τῆς στίξεως, ἀπαραίτητον δὲ εἶνε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν πίνακα τῆς διακρίσεως τῶν γουμμάτων, σχετίζων αὐτὸν πρὸς τὸν πίνακα τῶν σημείων τῆς στίξεως.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ζ'.

Περὶ τονισμοῦ

Τόνος λέγεται τὸ σημεῖον, τὸ ὅποιον τίθεται ἐπὶ μιᾶς τῶν συλλαβῶν ἐκάστης λέξεως· σημαίνει δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι ἡ συλλαβὴ αὕτη πρέπει νὰ **τονισθῇ** δυνατώτερον τῶν λοιπῶν συλλαβῶν.

Τόνος τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν μονοσυλλάβων λέξεων π. χ. τίς, πῶς, γὰρ.

Οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος τῆς τονιζομένης συλλαβῆς· Ἐπὶ δὲ τῶν διφθογγῶν τονίζεται τὸ δεῦτερον φωνῆεν.

Εἶνε δὲ οἱ τόνοι τρεῖς.

ἡ **ὄξεϊα**

(¹) π. χ. φέρω

ἡ **βαρεῖα**

(²) π. χ. ποιητής

καὶ ἡ **περισπωμένη**

(³) π. χ. σῶμα.

Περὶ ὄξεϊας

Ἡ **ὄξεϊα** τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, καὶ τότε ἡ λέξις λέγεται **ὀξύτονος**· π. χ. καλός, κακός, χυλός.

Τίθεται επίσης ἡ ὀξεῖα ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης, τότε δὲ ἡ λέξις λέγεται **παροξύτονος**, π. χ. τρόπος, πόλις, θύρα.

Τίθεται τέλος ἐπὶ τῆς προπαραληγοῦσης, καὶ τότε ἡ λέξις λέγεται **προπαροξύτονος**· π. χ. ἄνθρωπος, τράπεζα, ἔντομον.

Περὶ βαρείας

Ἡ **βαρεῖα** τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγοῦσης, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπομένης διὰ στιγμῆς, δηλ. ἂν μετὰ τὴν ὀξύτονον λέξιν δὲν ἀκολουθῆ τελεία, κόμμα, ἢ ἄνω τελεία κτλ. τότε ἡ ὀξεῖα γίνεται βαρεῖα· π. χ. αὐτὸς ἔφη, ἀλλ' ἔφη αὐτός.

Περὶ περισπωμένης

Ἡ **περισπωμένη** τίθεται μόνον ἐπὶ μακρᾶς ληγοῦσης ἢ παραληγοῦσης, ἢ δὲ λέξις ὀνομάζεται :

Περισπωμένη, ἐὰν λαμβάνῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγοῦσης. π. χ. τινῶν, καλοῦ, καλῶς, ποιῶ.

Προπερισπωμένη δέ, ἐὰν λαμβάνῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης· π. χ. σῶμα, πρᾶγμα, αὐλαξ.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Μὴ δούλευε, ὦ παῖ, τῇ τοῦ σώματος θεραπείᾳ.—Πιστὸν ὁ κύων καὶ φιλόανθρωπον ζῆλον.—Τὸν Δία καλοῦσιν εἰ ποιηταὶ πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε.—Κρεῖττον τὸ ὕδωρ τοῦ οἴνου, ὅσον τῆς μέθης ἢ φρόνησις.—Ὁ ὄνος μακρὰ μὲν ἔχει τὰ ὦτα, φαιὰν δὲ τὴν τρίχα.—Κρεῖττόν σε ὀψιμαθῆ ἢ ἀμαθῆ εἶναι. Ὁ μὲν πλοῦτος θνητός, ἡ δὲ δόξα ἀθάνατος.—Τὸ νικᾶν τὰς ἐπιθυμίας πασῶν τῶν νικῶν ἢ καλλίστη.—Ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία, δύο μέγιστα κακά, πολλοὺς ἀπώλεσαν.—Ἀνθρώπου ἀγαθοὶ τοῖς θεοῖς εἰσι φίλοι.

Καθαρεύουσα. Μοὶ ἀρέσκει κάλλιον ὁ χειμῶν καὶ ἡ ἀνοιξὶς ἐκ τῶν τεσσάρων τοῦ ἔτους ἐποχῶν.—Ἐν Πειραιεῖ εὐρίσκομαι πολλαὶ καὶ καλά οἰκίαι.—Ἐν Φαλήρῳ εὐρίσκουσι ἀγαπυχὴν κατὰ τὸ θέρος οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηναίων.—Χθὲς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ οὐρανὸς ἦτο κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν.—Περιοιοῦμεθα τὰ δένδρα ἕνεκα τῶν καρπῶν.—Ὁ νοῦς τῶν σοφῶν, καθὼς ὁ χρυσός, ἔχει μέγιστον βάρος.—Τῆς παιδείας αἱ μὲν δρίζαι εἶνε πικραῖ, οἱ δὲ καρποὶ γλυκεῖς.—Οἱ ποιμένες φνλάττουσι τὰς αἴγας.—Χθὲς ἐξητιάσθησαν οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς τῶν δοκίμων εἰς τὴν ἀριθμητικὴν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Η'.

Κανόνες τονισμού.

Οί κυριώτεροι κανόνες τοῦ τονισμού εἶνε οἱ ἑξῆς :

1) Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη δέχεται ὀξεῖαν· π.χ. νόμος, τρέπω, λέγω, ὀδός.

2) Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη παροξύνεται· π. χ. κώμη, τρώγω, πλήρης.

3) Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη δέχεται ὀξεῖαν· π.χ. τράπεζα, θόρυβος, ἄνοδος, θάνατος.

4) Ὄταν ἡ λήγουσα λέξεώς τινος εἶνε μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· π. χ. Ἀγαμέμνων, Μιλτιάδης.

5) Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· π. χ. σῶμα, ἦθος, πῖλος.

6) Οὐδεμίᾳ λέξει Ἑλληνικῇ τονίζεται πέρα τῆς προπαραληγούσης· π. χ. ὑπεράνθρωπος, παρακείμενος κλπ.

7) Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς **αυ**, **ευ** καὶ **ου**, τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· π. χ. ναῦ, βασιλεῦ, ἀλλαχοῦ, πλὴν τοῦ **ιδούλου**, τοῦ **οὔ** (ἐν τέλει προτάσεως), καὶ τοῦ ἀορίστου ἐπιρρήματος **πού**.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Πανταχοῦ τῷ νέῳ κόσμῳ ἀσφαλῆς ἡ σιωπή.—Ἡ ἀχαριστία, μάλα δικαίως, ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσασιν.—Εἷς ἐστὶ δοῦλος τῆς οἰκίας, ὁ δεσπότης.—Ὁ **Ζεῦ** καὶ Ἀθηναῖα καὶ Ἀπολλόν, δότε μοι ἀρετὴν ψυχῆς καὶ ἡσυχίαν βίου καὶ ζωὴν ἀμειπτον καὶ εὐελπιν θάνατον.—Τοὺς εὖ ποιοῦντας ἀντευεργετῆν πανταχοῦ νόμιμόν ἐστι.—Ἄγις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ ἐρωτᾶν ὀπόσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι.—Οἱ τὴν γῆν οἰκοῦντες τῆς θαλάσσης ποθοῦσιν, οἱ δὲ πλέοντες πρὸς τὴν γῆν ἀφορῶσι.—Τὸν Θεὸν φοβοῦ, τοὺς πρεσβύτας σέβου.—Πάντων μάλιστα σαυτὸν αἰσχύνου.

Καθαρεύουσα. Ποῦ εἶσαι ὦ Ζεῦ; Πανταχοῦ.—Φεῦ! τὰ πάντα ἀπώλοντο ἔνεκα τῆς ἀσυνεσίας καὶ τῆς ἀβελτηρίας τοῦ ἀρχηγοῦ.—Βασιλεῦ ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος.—Ἐπιθυμεῖς νὰ ἔχῃς σῶμα ἰσχυρόν; γύμναζε αὐτὸ μετὰ κόπων καὶ ἰδρωτίων.—Ἀπό τινος χρόνου δὲν τρώγω μετὰ πολλῆς ὀρέξεως, ἀγνοῶ δὲ εἰς τί νὰ ἀποδώσω τοῦτο.—Ἐγείρεις φίλε μου πολὺν θόρυβον Σδστ. Ὁρθογραφίας ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ Ἐκδοσις 22α 2

διὰ πράγματα ἀπλούστατα.— Δυστυχῶς ὁ υἱός μου δὲν ἔχει οὔτε τὰς στοιχειώδεις ἀπαραιτήτους γνώσεις.— Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός.

Ἐφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Φαλάττου τον ψευστην ωσπερ τον κλεπτην και ληστην.— Σπαρτιαται δοξης και τιμης ερασαι ἦσαν.— Οἱ θεοι και καλον και κακόν πλοῦτον τοις ναυταις παρεχουσιν.— Ἡ φιλία ἐπαγγελλεται καταφυγην και βοηθειαν.

Καθαρεύουσα. Ἰωαννη ἰδου ἡ μήτηρ σου, γυναι ἰδου ὁ υἱός σου.— Ὁ νοῦς εἶνε διδάσκαλος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.— Εἶνε καθῆκον παντός ἀνθρώπου νὰ λατρευη τον Θεον.— Φεῦ! οὐδεμία πλεον δι' ἡμας ὑπάρχει σωτηρία.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Θ'

Κανόνες τονισμοῦ.

(συνέχεια)

Τὰ εἰς *ως*, *οι* και *η* λήγοντα ἐπιρρήματα τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶνται· π. χ. καλῶς, ἀληθῶς, πῶς, ποῖ, κομιδῆ πῆ, πλὴν τῶν ἐγκλητικῶν πῶς, ποί, τοί, πῆ.

ΣΗΜ. Τὰ μὲν ἐρωτηματικά *πῶς; ποῖ; πῆ;* περισπῶνται, τὰ δὲ ἀόριστα ὀξύνονται.

Τὸ ἐρωτηματικὸν *τίς;* (και οὐδέτερον *τί;*) πάντοτε ὀξύνονται.

Τὰ μόρια *νῦν*, *οὔν*, *γοῦν*, = τῷ ὄντι, *μῶν* = μήπως; *γεῦ* (= ἦχος τῆς φωνῆς τῶν χοίρων, γρυλλισμός) περισπῶνται.

Αἱ *θέσει μακραι* συλλαβαὶ τονίζονται ὡς βραχεῖαι· π. χ. λέξις, ὄχθος, τάγμα, αὐλαξ.

Οἱ τόνοι πάντοτε τίθενται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος τῆς τονιζομένης συλλαβῆς. Ἐπὶ δὲ τῶν διφθόγγων τονίζεται τὸ δεῦτερον φωνήεν· π. χ. λέ-γω, οἶ-νος, μοῖ-ρα, οὔ-τος.

Οὐδεμία λέξις Ἑλληνικὴ τονίζεται πέρα τῆς προπαραληγούσης· π. χ. παρακείμενος, φιλόανθρωπος.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἀξιός ἐσει, ἐὰν πρῶτον ἀρξῆ σαυτὸν αἰδεῖσθαι.— Κακῶς λέγουσιν οἱ καλῶς λέγειν μὴ μεμαθηκότες.— Σωκράτης πρὸς τὸν πύθόμενον, «Τίς πλουσιώτατος;» «Ὁ ἔλα-

χίστοις ἀρκοῦμενος» ἔφη.—Σόλων, «Πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῦντο; ἐρωτηθεὶς, εἶπεν· ἕαν οἱ μὲνπολιταὶ τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις».—Καὶ ὁ νῦν πένης μετ' ὀλίγον ἐπίφθονος ἔσει.—Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστιν, οἶνος δὲ νοῦ.

Καθαρεύουσα. Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου.—Οὐδὲ γὰρ ἀπεκρίνατο=οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην φωνὴν ἔβγαλε.—Τίς γνωρίζει τὰ μέλλοντα; οὐδεὶς.—Τὸ τάγμα τῶν ἐυζώνων τὸ ἀπὸ τινος ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις ἀνεχώρησε προχθὲς διὰ Λαμίαν.—Ἡ ναυτικὴ μοῖρα ἐξετέλεσε τὴν πρωϊαν γυμνάσια ἰστιοδρομίας ἐντὸς τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου.

Ἐφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Τοῖς ἀληθῶς φίλοις οὔτε ζηλος οὐδεὶς πρὸς ἄλλλους οὔτε φθονος.—Λεων καὶ ὄνος καὶ ἀλώπηξ κοινωνίαν ποιήσαμενοι ἐξῆλθον εἰς ἄγραν.—Πολλῆς οὖν θήρας συλληφθεῖσης προσεταξεν ὁ λέων τῷ ὄνῳ διελεῖν αὐτοῖς.

Καθαρεύουσα. Καὶ ὁ ἑκατονταρχος ἰδὼν τα γενόμενα ἀνεβόησεν «ἀληθῶς υἱὸς Θεοῦ ἦτο».— Καὶ ταυτα μὲν καλῶς ἔχουσι, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν εἰς σὲ ἀνειεθη ἢ φρονις.—Ἡ λέξις ἧ σημαίνει ναι, τῷ ὄντι, τῇ ἀληθείᾳ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ι΄.

Περὶ ἀτόνων λέξεων.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι πᾶσα λέξις πρέπει νὰ ἔχη τόνον, ὅστις σημαίνει ὅτι μία συλλαβὴ αὐτῆς θὰ τονισθῆ δυνατώτερον τῶν ἄλλων· ὑπάρχουσιν ὅμως δέκα λέξεις, αἵτινες δὲν λαμβάνουσι τόνον καὶ καλοῦνται διὰ τοῦτο **ἄτονοι**. Εἶνε δὲ ἄτονοι λέξεις αἱ ἑξῆς:

Τὰ ἄρθρα τὰ ὅποια ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος **δ, ἦ, οἰ, αἰ**.

Αἱ προθέσεις **ἐν, εἰς, ἐκ** ἢ **ἐξ**.

Τὸ ἀρνητικὸν μόριον **οὐ** (ἧ οὐκ, οὐχ).

Ἐπάρχουσιν ἐν τούτοις περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας τινὲς τῶν εἰρημένων ἀτόνων λέξεων τονίζονται. Τοιαῦτα περιπτώσεις εἶνε αἱ ἑξῆς:

Τὸ ὡς τιθέμενον ἀντὶ τοῦ οὕτω· π. χ. οὐδ' ὡς ὠργίζετο· ἢ ἐν ἀντιστροφῇ· π. χ. θεὸς ὡς, ἀντὶ ὡς θεός.

Τὸ οὐ, ὅταν κατόπιν αὐτοῦ ὑπάρχη σημεῖον στίξεως (κόμμα, τελεία, ἄνω τελεία κτλ.) π. χ. πῶς γὰρ οὐ; οὐ.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ ἐδίκαζον.—
Ἐξ οἰκείων τὰ βέλη.—Αἱ Πλειάδες θυγατέρες ἑπτὰ ἦσαν Ἀτλαν-
τος.—Ἡ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα.—Ὁ ἄνθρωπος συνεργὸς
ἔχει πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχινοῖαν.—Οὐ
μόνον ὁ πλοῦτος τυφλός, ἀλλὰ καὶ ἡ ὁδηγὸς αὐτοῦ τύχη.—Δεῖ σε
οὐ τοσοῦτον τοῦ σώματος, ὡς τῆς ψυχῆς ἐπιμελεῖσθαι.—Δίθους εἰς
τὸν ποταμὸν ἔρριπτον, ἐξικνούντο δ' οὐ, οὐτ' ἔδλαπτον οὔτοι οὐδένα.
—Οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται οὐ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη
δι' Αἰσχίνην διαβέβληται.—Πῶς γὰρ οὐ;

Καθαρεύουσα. Κατοικεῖτε ἐν Ἀθήναις; Πρώτην φορὰν
ἔρχομαι εἰς τὴν πρωτεύουσαν.—Σήμερον ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς
ὁ Ἀγγλικὸς στόλος διευθυνόμενος πρὸς τὰ ὕδατα τῆς Κρήτης.—
Ἐκ τῶν τεμαχίων, ἅτινα ἀνέκρουσεν ἡ μουσική, μοὶ ἤρесе πε-
ρισσότερον ὁ ἔθνικὸς ὕμνος.—Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σε-
αυτόν.—Ἐκ τῶν εἰρημένων δύνασαι νὰ κρίνης, ἂν ἔχω δίκαιον
ἐν τούτοις ὑπομένω πρὸς ἀποφυγὴν ἐριδῶν.—Ἡ λέξις οὐ εἶνε
ἀρνητικὸν ἐπίρρημα.—Τὸ εἰ καὶ τὰ ἐάν, ἂν, ἦν, εἶνε σύνδεσμοι
ὑποθετικοί.—Κατάγομαι ἐξ Ἀθηνῶν, κατοικῶ ὁμως ἐν Πειραιεῖ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΑ'

Περὶ ἐγκλίσεως τόνου.

Μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοί τινες λέξεις κατὰ τὴν ἐκφώνη-
σιν **συνδέονται** τόσον στενῶς μετὰ τῶν προηγουμένων, ὥστε
νομίζει τις, ὅτι **ἀποτελοῦσιν μίαν λέξιν** π. χ. πατήρ μου, τὸ
πατήρ μετὰ τοῦ μου φαίνεται ἀποτελοῦσι μίαν λέξιν.

Λέγονται δὲ αἱ λέξεις αὗται **ἐγκλιτικαί**, καὶ ἡ μεταδιδά-
ζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν ἢ τὸν φυλάττουσιν ἢ
ἀποβάλλουσιν αὐτόν, εἶνε δὲ αἱ ἐξῆς:

α'. Αἱ πλάγιαί πτώσεις τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν.

μοῦ	μοὶ	μέ
σοῦ	σοὶ	σέ
(οὔ)	οἷ	ἐ,)

β'. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς καὶ τί εἰς ἀπάσας τὰς πτώσεις πλὴν τοῦ ἄττα.

γ'. Ὁ ἐνεστώς τοῦ εἶμι καὶ φημί εἰς ἅπαντας τοὺς δισυλλάβους ἐν τῇ ὀριστικῇ τύπῳς ἐγκλίνονται δηλαδή τὸ εἶμι, ἔστί, ἔστων ἔσμεν, ἔστέ, εἰσί, φημί, φησί, φατόν, φαμέν, φατέ, φασί, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ δεύτερον πρόσωπον εἶ, καὶ φῆς.

δ'. Τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα πού, ποί, πῆ, πῶς, πῶ, ποθέν, ποτέ, ποθί.

ε'. Τὰ μόρια γέ, νύν, πέρ, τέ, τοί, δὲ (οὐχὶ ὁ σύνδεσμος, ἀλλὰ τὸ ἀχώριστον μόριον δέ).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Δεῦρο, εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες.— Ἡ Αἴγυπτος δῶρόν ἐστι τοῦ ποταμοῦ Νείλου. — Σχολαστικῶς τις ἀπαντήσας, εἶπεν, ὄν ἐπώλησάς μοι δοῦλον ἀπέθανεν. — Ἀλόγιστοί εἰσιν οἱ δι' ἐλπίδα μειζόνων τὰ ἐν χερσίν ὄντα προΐεμενοι. — Διογένης πρὸς τὸν μυριζόμενον, βλέπε, εἶπε, μὴ ἢ τῆς κεφαλῆς εὐωδία δυσωδία σου τῷ βίῳ παράσχη. — Παρ' ἀνδρὸς σοφοῦ χρῆ σοφόν τι μανθάνειν. — Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ ἀνάξια λόγου πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδάζαι.

Καθαρεύουσα. Τῇ ἀληθείᾳ πιθανὸν νὰ μὴ σε ἀναγνωρίσωσιν ὑπὸ τὸ στρατιωτικὸν αὐτὸ ἔνδυμα. — Ὁ τρόπος τινῶν ἐξ ὑμῶν δυσηρέστησε τὸν θεῖόν μου. — Ὁ πατήρ μου ἐπέπληξέ με σήμερον, διότι δὲν ἐμελέτησα τὰ μαθήματά μου. — Ἀνθρωπὸς τις ἐζητεῖ τὸν θεῖόν σου, Γεώργιε, μοι εἶπε δὲ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ αὐριον, διότι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδῃ. — Κατὰ τινα διάδοσιν μεγάλαι ταραχαὶ ἐγένοντο ἐν Βερολίῳ.

ΓΥΜΜΑΣΜΑ ΙΒ'

Περὶ ἐγκλίσεως.

(συνέχεια).

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι τῆς ἐγκλίσεως παρατηροῦμεν ὅτι τινὲς μὲν λέξεις ἔχουσι δύο τόνους, ἄλλαι δὲ στεροῦνται παντελῶς τοιοῦτου, ἐν ᾧ ἐμάθομεν, ὅτι πᾶσα λέξις, ἐκτὸς τῶν δέκα περὶ ὧν εἵπομεν ἀνωτέρω, ὀφείλει νὰ ἔχῃ τόνον. Τί συμβαίνει λοιπόν; ἔνταῦθα γίνεται ἢ λεγομένη ἐγκλισις τόνου, περὶ τῆς ὁποίας εἶπο-

μεν ὀλίγα τινὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ καὶ τῆς ὁποίας οἱ κανόνες εἶνε οἱ ἑξῆς:

Α'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος, τὸ ἐγκλιτικὸν μεταβιάζει τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς ὄξειαν.

Α'	ἄνθρωπος τις
	κῆπος τις
	ἐν τινι

ΣΗΜ. Ὄταν ὁμοῦς ἡ προπερισπωμένη λέξις λήγῃ εἰς ψ ἢ ξ, τότε γίνεται ἡ ἐγκλισις, ἐὰν τὸ ἐγκλιτικὸν εἶνε μονοσύλλαβον, ὡς *κῆρύξ τις*, *κλίμαξ τις*: δὲν γίνεται δ' ἐγκλισις, ἂν τὸ ἐγκλιτικὸν εἶνε δισύλλαβον, ὡς *λαῖλαψ ἐστίν*.

Β'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε παροξύτονος, τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον, τὸ δὲ δισύλλαβον φυλάττει αὐτόν.

Β'	τρόπος τις
	θύρας τινός

Γ'. Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε ὀξύτονος, ὁ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ ἀποβάλλεται: τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ὅταν ἡ προηγουμένη τοῦ ἐγκλιτικοῦ λέξις εἶνε περισπωμένη.

Γ'	ληστής τις
	μαθητοῦ τινος

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Πάντα τὰγαθὰ ὠφέλιμά ἐστι καὶ συμφέροντα.—Τῶν φρονημάτων ὁ Ζεὺς κολαστὴς ἐστι τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.—Εἰ τοὺς θεοὺς ἴλεως εἶναί σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεοὺς.—Ἡ παιδεία ὁμοίᾳ ἐστὶ στεφάνῳ· καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει καὶ πολυτέλειαν.—Δέξαι με, ὦ θάλασσα, δεινὰ πεπονθότα καὶ κατάσβεσόν μου τὰ τραύματα.—Κάλλιστα Σόλων ἐνομοθέτησεν· ἐὰν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω.—Μέμνησο νέος ὧν ὡς γέρων ἔσει ποτέ.—Οἱ Αἰγινῆται ποτε ἐδυνήθησαν τὰ μέγιστα ἐν τοῖς Ἑλλησι· δύναμιν γὰρ ναυτικὴν μεγίστην εἶχον ἐν τῇ Ἑλλάδι.—Τῶν πλειόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων τὸ κράτος ἐστίν.—Ὁ δειλὸς τῆς πατρίδος προδότης ἐστίν.

Καθαρεύουσα. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νά σε ἴδω ἀδελφέ μου μέγαν καὶ πολύν.—Κατὰ τίνα φήμην ἡ χολέρα ἀνεφάνη καὶ πάλιν ἐν τινι πόλει τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Σμύρῃ.—Ἡ χθεσινὴ κα-

ταιγίς ἐπήνεγκε ζημίαις τινάς εἰς τοὺς ἰδιοκίτης τῶν ἐξοχικῶν οἰκιῶν τοῦ Ἀμαρουσίου καὶ τῶν Πατησίων.— Παιδίον τι παῖ-
ζον παρὰ τὴν ἀποβάθραν τοῦ Πειραιῶς ἔπεσεν ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΓ'

Περὶ ἐγκλίσεως.

(συνέχεια).

Πολλὰ ἐγκλιτικὰ ὁμοῦ. Ὅταν εὐρίσκονται πολλαὶ ὁμοῦ ἐγκλιτικαὶ λέξεις *συνεγκλίνονται*, ὥστε ἡ τελευταία λέξις μένει ἄτονος· π.χ.

Εἴ τις τινὰ φησί μοι παρεῖναι.—Καὶ τίς μοι φησί ποτε.

Ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον ἐγκλιτικὸν ἀποτελῆ μετὰ τῆς προηγουμένης μίαν λέξιν, τὸ δεύτερον ἐγκλιτικὸν ἀκολουθεῖ τοὺς γενικοὺς κανόνας π.χ. ὅστις γε. Ἐν τῷ παραδείγματι τούτῳ τὸ τίς ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ *ὅς* μίαν λέξιν, ἐπομένως τὸ *γέ* ἀποβάλλει τὸν τόνον κατὰ τοὺς προειρημένους κανόνας.

Πλάγιαι πτώσεις τῆς ἀντωνυμίας αὐτός. Ἐν τῇ καθωμλημένην μεταχειριζόμεθα συνήθως τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ἀντωνυμίας αὐτός, ὅταν προηγῶνται τοῦ ῥήματος ἄνευ τῆς διφθόγγου *αυ* π.χ. *νά τον λάβη*, *θά τους ἴδῃ*, *θά την πείθῃ*, *νά τας σύρῃ κλπ.* Κακῶς ὅμως τονίζονται ταῦτα λαμβανόμενα ὡς πλάγιαι πτώσεις τοῦ ἄρθρου, ἐν-ὧ πρέπει νὰ ἐγκλίνωνται δι' ὃν λόγον *α* λοιπαὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐγκλίνονται καὶ αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαὶ τῆς κοινῆς γλώσσης, *μᾶς* καὶ *σᾶς*· π.χ. *νά μας ἴδῃ*, *θά σας εἴπῃ*

Πότε δὲν γίνεται ἐγκλίσις τόνου ;

1.—Ὅταν ἡ ἐγκλιτικὴ λέξις εὐρίσκηται ἐν ἀρχῇ λόγου· π.χ. *Εἰσὶ καλοί*.—Τινὲς δὲ λέγουσι.—*Φημί γὰρ*, κτλ.

2.—Τὸ φημί, ὅταν χωρίζεται ἀπὸ τῶν προηγουμένων λέξεων διὰ κόμματος· π.χ. *προσεύχεσθε, φησίν, ἀδιαλείπτως*.

3.—Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις πάσχη ἔκθλιψιν· π.χ. *πολλοὶ δ' εἰσὶ*.

4.—Ὅταν περὶ τῶν ἐγκλιτικῶν γίνηται λόγος, εἶνε δηλ. ταῦτα ὑποκείμενον τῆς ὁμιλίας ἡμῶν· π.χ. *Τὸ ποῦ ἐγκλιτικόν ἔστι, τὸ φημί ὀημά ἔστι*.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Εἴτε τίς ἐστὶν ἀγαθὸς εἴτε μή, τὴν ἀρετὴν ὀφείλει ἀγαπᾶν. — Εἴ ποῦ τίς τινα ἴδοι. — Φημί καλὸν κάγαθὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. — Φασίν, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν οἶν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν. — Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, φησίν, ἐν παντὶ εὐχαριστοῦντες· τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα Θεοῦ. — Πολλοὶ δ' εἰσὶν οἱ ταῦτα μὴ ἀνεχόμενοι. — Εἰ δέ τίς μέ φησὶν ἀλλὰ λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. — Μὰ Δι' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πω ἠγοῦμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕτως ἔχοντας. — Ἐάν τίς σοι ἀπαγγείλῃ ὅτι ὁ δεῖνά σε κακῶς λέγει, ἀποκρίνου ὅτι ἠγγόει τάλλα προσόντα μοι κακὰ· ἐπεὶ οὐκ ἂν ταῦτα μόνον ἔλεγεν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΔ'.

Πότε δὲν γίνεται ἐγκλισις τόνου;

(συνέχεια)

5.—Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (σοῦ, σοί, σέ,) τιθέμεναι μετὰ πρόθεσιν, ἥτις τονίζεται, φυλάττουσι τὸν τόνον· π. χ. παρὰ σοῦ, ἀντὶ σοῦ, ἀλλ' ἔκ σου· (διότι αἱ μὲν προσθέσεις παρὰ καὶ ἀντὶ τονίζονται, ἐν ᾧ ἢ ἔκ εἶνε ἄτονος).

Ἐπ' ἴσης ἐπὶ ἐμφάσεως δὲν ἐγκλίνονται αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι· π. χ. πάντες σέ ὑποδεικνύουσι.

Τέλος αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν ἐγκλίνονται ἐπὶ ἀντιθέσεως· π. χ. πρέπει ἐμοὶ τε δοῦναι καὶ σοὶ λαβεῖν.

6.—Τὸ ἐστίν, ὅταν σημαίνῃ ὑπάρχει ἢ εἶνε δυνατόν, ἀναδιβάξει τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν, π. χ. ἐστὶ Θεός=ὑπάρχει Θεός, ἐστὶν ἰδεῖν=εἶνε δυνατόν νὰ ἴδῃ τις. — Ἐπ' ἴσης τὸ ἐστὶν ἀναδιβάξει τὸν τόνον μετὰ τὰ μόρια, οὐ, εἰ, ἀλλά, ὡς· π. χ. οὐκ ἐστὶ, εἰ ἐστὶ, ἀλλ' ἐστὶ, ὡς ἐστὶ κτλ.

Τέλος τὸ ἐστὶν ἀναδιβάξει τὸν τόνον μετὰ τὴν ἀντωνυμίαν τοῦτο· π. χ. τοῦτ' ἐστὶ.

7.—Τὸ ποτε δὲν ἐγκλίνεται ἐπὶ ἀντιθέσεως· π. χ. ποτὲ μὲν τοῦτο, ποτὲ δ' ἐκεῖνο ποιεῖ.

Αἱ λέξεις, αἵτινες μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν γράφονται ὁμοῦ, ὡς μία λέξις, τονίζονται ὡς δύο· π. χ. οὔτε, μήτε, εἴτε, καίτοι, καίπερ, οὔτινος, ὥσπερ, δηλ. ἐν τῇ λέξει οὔτε δὲν ἐφαρμόζομεν τὸν

κανόνα, μακρὸν πρὸ βραχέος περισπᾶται, διότι γίνεται ἔγκλισις, καὶ τὸ τε μεταβιάζει εἰς τὸ οὐ τὸν τόνον αὐτοῦ.

Ἐσκησις

Ἄρχαία. Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρα. — Οὐκ ἔστιν ἠδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως. — Κἂν μόνος ἦς, φαῦλον μῆτε λέξης, μῆτε ἐργάση μηδέν. — Οὐ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις, ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανά, πολλά ἔστι, τὰ δὲ τῶν ἱκανῶν ἔλλείποντα, ὀλίγα. — Ἔστιν ὀλίγον χρόνον ἀλγήσαντα, πολλὸν χρόνον εὐδοκιμοῦντα εὐφραίνεσθαι. — Εἴτε τίς ἔστιν ἀγαθὸς εἴτε μή, τὴν ἀρετὴν ὀφείλει ἀγαπᾶν. — Ἔστι γάρ τις, ὧ μήτηρ, ἐν οὐρανῷ θεὸς ἀθλιώτερος ἐμοῦ; Μὴ λέγε, ὧ Ἐρμῆ, τοιοῦτο μηδέν. — Ἐγὼ καὶ σὲ καὶ ἐμαυτὸν ἠξίωσα τῶν καλλίστων.

Καθαρεύουσα. Παρὰ σοὶ πάντες εὐρίσκουσι χάριν καὶ τοῦτο δὲν μ' εὐχαριστεῖ ποσῶς, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐξέφρασα πρὸς σὲ περὶ τούτου τὴν γνώμην μου. — Ἐξελέγη βουλευτὴς ἀντὶ σοῦ ὁ θεὸς μου, ἀνὴρ δραστήριος καὶ χρήσιμος διὰ τὸν τόπον. — Πάντες σὲ ὑποδεικνύουσι ὡς ἔχοντα τὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἄλλως οὐκ εὐκαταφρονήτου ταύτης θέσεως. — Οὔτε κἂν ἔλαβον ἐπ' ὄψει ὅσα μοι εἶπες· εἴτε ὁμως εἶνε ἀλήθῃ, εἴτε μή, πάντοτε τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε σύμφωνον πρὸς ὅσα εἶπον τῷ πατρὶ σου κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψίν μου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΕ'

Περὶ πνευματισμοῦ.

Τὰ πνεύματα καὶ αἱ διφθόγγοι ἐν ἀρχῇ λέξεως εὐρισκόμεναι ἔχουσι σημεῖόν τι, τὸ ὅποσον καλεῖται **πνεῦμα**.

Οἱ παλαιοὶ ὅμως **δὲν εἶχον**, ὡς ἡμεῖς, τοιαῦτα σημεῖα διὰ τὰς ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἀρχομένας λέξεις, διότι τὰ σημεῖα ταῦτα ὡς καὶ οἱ τόνοι εἶνε ἐπινοήματα τῶν μεταγενεστέρων, ἀλλὰ **προέφερον** τὰ ἐν ἀρχῇ τῶν λέξεων φωνήεντα καὶ τὰς διφθόγγους ἢ μετὰ **λεπτῆς φωνῆς** (ψιλοῦ πνεύματος) ἢ μετὰ **παχέιας** (δασέος πνεύματος).

Σήμερον ὅμως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, προφέρομεν καὶ τὰς ψιλομένας καὶ τὰς δασυνομένας λέξεις.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ οἱ Αἰολεῖς δὲν προέφερον τὴν δασεῖαν, διὸ καὶ *ψιλωταὶ* ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν γραμματικῶν.

Τὰ πνεύματα εἶνε δύο, ἡ *ψιλῆ* (°) καὶ ἡ *δασεῖα* (°) καὶ τίθενται ἐπὶ τοῦ *ἀρκτικοῦ* φωνήεντος τῆς λέξεως ἢ, προκειμένου περὶ διφθόγγων, ἐπὶ τοῦ *δευτέρου* φωνήεντος τῆς διφθόγγου.

Ἐὰν ὁμοῦ αἱ δίφθογγοι εἶνε *καταχρηστικά*, δηλ. αἱ δίφθογγοι *α, η, ω*, καὶ γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, τότε τὸ πνεῦμα τίθεται πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς διφθόγγου· π. χ. Ἄιδης, Ἡῖών, Ὠδεῖον. *Δὲν τίθεται* δὲ τὸ πνεῦμα ἐπὶ τῶν λέξεων, αἵτινες γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων. Αἱ τοιαῦται δὲ λέξεις ἀποβάλλουσι καὶ τὸν τόνον αὐτῶν· π. χ. ΑΡΗΣ, ΑΘΗΝΑ, ΑΠΟΛΛΩΝ, ΗΡΑ, ΑΡΤΕΜΙΣ, ΕΛΕΝΗ, ΔΟΥΚΙΑ, ΟΛΓΑ.

Γενικὸς κανὼν τοῦ πνευματισμοῦ. Πᾶσα λέξις, ἣτις ἀρχεταὶ ἀπὸ φωνήεντος, ψιλῶται.

Ἐξαιρέσεις

Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ *υ*, δασύνεται· π. χ. ὕπνος. Καὶ ἀπὸ τοῦ συμφώνου δὲ *ρ* ἐπ' ἴσης ὅταν ἀρχῆται λέξις τις, δασύνεται· π. χ. ῥώμη, ῥόδον, ῥῆμα, ῥέω.

ΣΗΜ. Πολλοὶ ὁμοῦ σήμερον δὲν δασύνουσι πλέον τὰς ἀπὸ *ρ* ἀρχομένας λέξεις.

Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα δασύνονται (*δ, ἦ, οἰ, αἰ*).

Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα *εἷς, ἕξ, ἐπτὰ, καὶ ἑκατὸν* καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα δασύνονται. Ὡς πρὸς τὰ ἀριθμητικά δὲ εὐκολὸς πρὸς ἀποστήθισιν καὶ *χρησιμώτατος κανὼν* εἶνε ὁ ἑξῆς:

«Τὰ ἀριθμητικά δασύνονται, πλὴν τοῦ *οκτώ, ἐννέα* καὶ *εἴκοσιν ἢ*

τὰ ἀριθμητικά ψιλῶνται, πλὴν τοῦ *εἷς, ἕξ, ἐπτὰ* καὶ *ἑκατόν*».

ΣΗΜ. Περὶ δασυνομένων ἀντωνυμιῶν, ἐπιρρημάτων, συνδέσμων καὶ ἄλλων λέξεων ἴδε ἐπόμενα Γυμνάσματα ΙΣΤ'. ΚΑ'.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ἐν χαλεποῖς πράγμασιν ὀλίγοι ἑταῖροι πιστοὶ εἰσιν. — Ἦδον ἠθέμιτος βεβαίαν τίττει λύπην. — Αἰνεῖας τὸν πατέρα Ἀγχισίην ἔσωσεν φέρων ἐπ' ὤμων. — Χαλεπὸν μὲν καὶ ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι χαλεπώτερον οἶκον ἕλον. — Ὁ Δυκοῦργος ἐνδέκατος ἦν ἀφ' Ἡρακλέους. — Διεφθείροντο οἱ πλείστοι ἑναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τῆς νόσου τῆς ἐν Ἀθήναις. — Πόλεις ἦσαν

ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀμφὶ τὰς ἑκατόν, μέγισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσός, Γόρτυς, Κυδωνία.—Τρεῖς τρεῖς πόσοι εἰσὶ πόδες; ἑννέα.—Σόλων ἤκμασε περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἕκτην Ὀλυμπιάδα.

Καθαρεύουσα. Διὰ τοῦτο ἔχομεν δύο ὄτια καὶ ἐν στόμα, ἵνα ἀκούωμεν μὲν πολλὰ, λέγωμεν δὲ ὀλίγα.—Ὁ ὕπνος καὶ ὁ θάνατος ὁμοιάζουσι πολύ.—Ἐξ ὥρας ἀπέχει ἡ κωμόπολις ἡμῶν τῆς πρωτευούσης τοῦ νομοῦ.—Τὸ ἀριθμητικὸν ἐννέα γράφεται διὰ δύο ν, τὰ δὲ παράγωγα αὐτοῦ, ὡς ἑνατος, ἐνενηκόντα, ἐνακόσια, γράφονται δι' ἑνός.—Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Καρύστου διευθυνόμενοι εἰς Λαύρειον.

Ἐφαρμογὴ

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία.—**Η** μυρία **εξάπους** οὔσα τοῖς μὲν τέσσαρσι βαδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προσθεῖσι δυσίν, ὡς χερσὶ χρῆται.—**Δι** ἐπιὰ ἐπιφανέσταται πυραμίδες κείμεναι κατὰ τὴν Λιδύην ἀπέχουσι σταδίους **εκατόν** καὶ **εικοσι**.—Ῥώμη ἐκτίσθη ἔτει τρίτῳ τῆς **εκτης** Ὀλυμπιάδος.—**Εν** μὲν εἶδος ἀρετῆς, ἀπειρα δὲ κακίας.

Καθαρεύουσα. **Οκτώ** χιλιάδες δραχμῶν ἐδόθησαν εἰς τὸν ἐργοστασιάρχην ἐκείνον πρὸς ἐμφύχωσίν του.—Τὰ **ροδα** τοῦ Ἀπριλίου εἶνε πολλὰ εὐχάριστα οὐ μόνον κατὰ τὴν ὄψιν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὄσμήν.—**Ο** ἀριθμὸς **εξ** πολλαπλασιαζόμενος ἐπὶ **εκατον** παράγει τὸν ἀριθμὸν **εξακόσια**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΓ'.

Περὶ πνευματισμοῦ (συνέχεια)

Πνευματισμὸς ἀντωνυμιῶν.

Προσωπικαί. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δασύνονται, πλὴν τοῦ **ἐνικοῦ** τοῦ πρώτου προσώπου (ἐγώ, ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ). Ἐπομένως δασύνονται ὁ πληθυντικὸς τοῦ **πρώτου** καὶ **δευτέρου** προσώπου (ἡμεῖς-ἡμῶν-ἡμῖν-ἡμᾶς; καὶ ὑμεῖς-ὕμῶν-ὕμῖν-ὕμᾶς) καὶ ὁ ἐνικὸς τοῦ **τρίτου** προσώπου (οὗ-οἱ-ἐ).

Κιητικαί. Αὗται ἔχουσι τὸν πνευματισμὸν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, διότι γίνονται ἐκ τοῦ θέματος αὐτῶν. Οὕτως ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ἐμὸς ψιλοῦται, διότι παράγεται ἐκ τοῦ θέματος **ἐμ**

(τοῦ ἐμοῦ). Ἐπίσης ἡ ἀντωνυμία ἡμέτερος δασύνεται, διότι παράγεται ἐκ τοῦ θέματος **ἡμ** (τοῦ ἡμεῖς).

Αὐτοπαθεῖς. Αὐταί εἶνε σύνθετοι ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς ἐπαναληπτικῆς αὐτός. Οὕτω τὰ ἐμαυτοῦ, ἐμαυτῶ, κλπ. εἶνε σύνθετα ἐκ τοῦ ἐμ καὶ αὐτοῦ κλπ. τὰ ἑαυτοῦ, ἑαυτῶ κλπ. ἐκ τοῦ ἔ καὶ αὐτοῦ κλπ. καὶ συνεπῶς τὰ μὲν **ἐμαυτοῦ** κλπ. φιλοῦνται, τὰ δὲ **ἑαυτοῦ** κλπ. δασύνονται.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Εὐ ἔχοντες **ἐμοῦ** πολλοὶ φίλοι. — Τὰ μέλλοντα προγινώσκειν οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστι. — Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι φίλος; ἀπεκρίνατο ἄλλος ἐγώ. — Οὐ δεῖ ἐμὲ ἐμαυτῶ ἀσύμφωνον εἶναι. — Ὁ ἑαυτὸν ἀσχυρόμενος φύλαξ ἑαυτοῦ γίνεται μηδεμιᾶ κακίᾳ περιπεσεῖν. — Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

Καθαρεύουσα. Καὶ εἰς ἐμὲ ἐγένετο λόγος περὶ τούτου· ἐγὼ δμως δὲν τὸ ἐπεδοκίμασα. — Τὸ ἔργον ἡμῶν τῶν διδασκάλων εἶνε καὶ ὑμᾶς νὰ συμβουλευώμεν καὶ τοὺς ἄλλους. — Ὁ μαθητῆς οὗτος διακρίνεται μεταξὺ ἀπάντων διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν χρησιότητα αὐτοῦ. — Ὁ πλεονέκτης πλουτίζει μὲν ἑαυτὸν, βλάπτει δὲ τοὺς ἄλλους. — Ὁ Θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ παρέχει πρὸς ἡμᾶς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΖ'.

Περὶ πνευματισμοῦ. (συνέχεια)

Πνευματισμὸς ἀντωνυμιῶν.

Δεικτικά. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμῖαι δασύνονται, πλὴν τῆς ἐκεῖνος. (Δεικτικά ἀντωνυμῖαι εἶναι ἡ οὗτος, ὅδε καὶ ἐκεῖνος).

Ἀόριστοι. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι δασύνονται, πλὴν τῆς ἄλλος, ἔνιοι καὶ οὐδεὶς. (Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι εἶνε αἱ ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, ἔνιοι καὶ οὐδεὶς).

Ἀναφορικά. Αἱ ἀναφορικά ἀντωνυμῖαι πᾶσαι δασύνονται. (Ἀναφορικά ἀντωνυμῖαι εἶνε αἱ ὅς, ὅστις, οἷος, ἡλικίος, ὀπότερος, ὀποῖος, ὀπόσος, ὀπηλικός, ὀποδαπός).

Ἀλληλοπαθής. Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία (ἀλλήλων, ἀλλήλοισι, ἀλλήλους κτλ.) φιλοῦται, διότι παράγεται ἐκ τῆς ἀντωνυμίας ἄλλος.

Ἡ διασταλτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτὸς φιλοῦται.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ὅσον σίδηρος ἐν πολέμῳ, τοσοῦτον ἐν πολιτείαις δύναται λόγος.—Τέρψιν ἀθέμιτον φεῦγε· αὕτη γὰρ λύπην τίκτει.—Οὐδεις ὁ βίῳν ὄν ποθεῖ τρόπον.—Ἐκεῖνός ἐστιν εὐδαιμονέστατος, ὅτω καθ' ἡμέραν γίγνεται μηδὲν κακόν.—Αὐτὸς ἑαυτοῦ ἕκαστος ἄριστος φύλαξ.—Δύο πήρας ἔχει ἕκαστος, ὡς ἔλεγεν Αἴσωπος, καὶ εἰς μὲν τὴν ἔμπροσθεν τίθενται τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα, εἰς δὲ τὴν ὀπισθεν τὰ ἡμῶν αὐτῶν.

Καθαρεύουσα. Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.—Ἐκεῖνος ὅστις ἀγαπᾶ τοὺς γονεῖς του, ἔχει τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας αὐτῶν.—Ὁ Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς τί εἶνε φίλος; ἄλλος ἐγώ, ἀπήντησε.—Τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐνανάγησε προχθὲς παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σούμιον, εἶχε φορτίον σίτου.

Ἐφαρμογὴ ἐπὶ τῶν γυμνασμάτων ΙΓ' ΙΖ'.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Οὗτος δοκεῖ μοι ἄριστος εἶναι οἶκος ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστιν ὁ δεσπότης δι' ἑαυτόν, οἷος ἔξω διὰ τὸν νόμον.—Αὐτος εαυτου ἕκαστος ἄριστος φύλαξ.—Ἄλλοις μεμφόμενος σκόπει, μὴ αὐτος ἀξιόμμεπτα πράττης.—Ὅποιοι τινες, ἂν οἱ προστάται ὦσι, τοιαῦτα καὶ αἱ πολιτεῖαι γίγνονται.—Ὅσοι ἀνθρωποι, τοσαῦτα γινώμμαι.—Ὅστις ἄλλον τινὰ ἀποκτείνει, τούτῳ θάνατός ἐστι ζημία.—Οἷα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει.—Οἷτινες γενναῖοί εἰσιν ἄνδρες, τούτοις ἅπανα γῆ πατρίς ἐστιν.—Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Καθαρεύουσα. Ἐκαστος ἀνθρωπος ἔχει προτιερήματα καὶ ἐλατιώματα.—Τὸ ρόδον τὸ ὁποῖον θάλλει ἐν τῷ κήρῳ εἶνε ὠραῖον.—Οἱ ἀνθρωποι οἷτινες παραβαίνουσι τοὺς νόμους τιμωροῦνται.—Ὅποιος εἶνε ὁ κύριος, τοιοῦτος εἶνε καὶ ὁ δοῦλος.—Ὅστις τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀγαπᾶ, οὗτος ἀγαπᾶ καλῶς.—Οὐδεὶς ἄλλος πλὴν ἐμοῦ ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐγένετο.—Ἡ οἰκία αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν καθηγητὴν ὑμῶν, ὃν σεβόμεθα καὶ ἀγαπῶμεν τόσον πολύ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΗ΄.

Περὶ πνευματισμοῦ (συνέχεια).

Πνευματισμὸς μορίων.

Προθέσεις. Πᾶσαι αἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι προθέσεις φιλοῦνται πλὴν τῆς ὑπὸ καὶ ὑπέρ, αἵτινες δασύνονται, διότι ἀρχονται ἀπὸ υ.

Ἐκ δὲ τῶν **καταχρηστικῶν** λεγομένων προθέσεων δασύνονται αἱ ἅμα, ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, ἔως, ὡς.

Σύνδεσμοι. Ἐκ τῶν συνδέσμων δασύνονται οἱ ἐξῆς: ἄτε, ἴνα, ὅμως, ὅπως, ὅπου, ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, ὅτι, ὡς, ὡσπερ, ὥστε.

Ἐπιφωνήματα. Ὁ πνευματισμὸς τῶν ἐπιρρημάτων κανονίζεται ἐκ τῶν λέξεων, ἐξ ὧν ταῦτα παράγονται· ἐπομένως φιλοῦνται τὰ παραγόμενα ἐκ λέξεων, αἵτινες φιλοῦνται, καὶ δασύνονται τὰ παραγόμενα ἐκ λέξεων δασυνομένων. Καταλέγομεν ὅμως τινὰ ἐξ αὐτῶν δασυνόμενα λίαν εὐχρηστα· π. χ. ἄλις (=ἀρκετά), ἀπαξ, ἐξῆς, ἡκιστα (=ἐλάχιστα), ἡνίκα (=ὅτε), οἶον, ὁμοῦ, οὕτω (ς), ὅθεν, ὁσάκις, ὧδε.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἐν χαλεποῖς πράγμασιν ὀλίγοι ἑταῖροι πιστοὶ εἰσιν. — Ἡ ἀλήθεια πολλάκις οὐκ ἀρέσκει τῷ λαῷ. — Ἡ παιδείαπραῦνει τὰ πάθη, ὡς τὸ ὕδωρ κατασβέννυσι τὸ πῦρ. — Δεῖ σε ἐσθίειν, ἴνα ζῆς, ἀλλ' οὐ ζῆν, ἴνα ἐσθίης. — Οὐδεὶς εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἀνοίας, ὥστε πιστεύειν μὴ εἶναι θεόν. — Γεγόναμεν ἀπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι. — Ἀγαθὸς βασιλεὺς σκοπεῖ, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔξουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι μὴδὲν ἀδικηθήσονται.

Καθαρεύουσα. Ἄμα τῇ ἐκρήξει τοῦ ἡφαιστείου ἐγένετο ἰσχυρότατος σεισμὸς, ἐξ οὗ ἐπῆλθον μεγάλαι ζημίαι. — Οἱ δειλοὶ φοβοῦνται τὸν θάνατον ὡς μεγάλην συμφορὰν. — Καὶ ὅμως φρονῶ ὅτι δὲν ἔχεις δίκαιον, ὡς νομίζεις. — Τὰ πράγματα θολοῦνται ἔνεκα τῆς ἐπιμνηῆς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τῶν φόρων.

Ἐφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Οτε εἶλε τὴν Θηβαίων πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδοτο

τοὺς ἐλευθέρους πάντας.—Οπου τις ἀλγεῖ, ἐκείσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.—Μέμνησο νέος ὧν ὡς γέρων ἔσει ποτέ.—Καλὸν τὸ παρασκευάζειν ὡπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί.—Κοινὴ πατρὶς ἀνθρώπων ἀπάντων ὁ κόσμος ἐστίν, ὡσπερ ἡξίου Σωκράτης.—Ὁ ἀνθρώπος ζῆ κατὰ φύσιν οταν ζῆ ἐν ἀρετῇ.

Καθαρεύουσα. Πάντες ὁμοῦ θά παραιτηθῶμεν ἀμα τῇ ἐνάργει τῆς συνεδρίας.—Δὲν γνωρίζω ὁποθεν ἔλαβες τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην.—Ἐνεκα τῆς μεγίστης τρικυμίας, ἣτις ἐπικρατεῖ ἐν τῷ πελάγει, ἐγένοντο, ὡς ἦτο ἐπόμενον, πολλὰ ναυάγια.—Μεγάλη συρροὴ ξένων παρατηρεῖται ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας.—Σοὶ ἐγένοντο αἱ δέουσαι παρατηρήσεις, ἵνα φροντίσης περὶ διορθώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΘ'.

Περὶ πνευματισμοῦ (συνέχεια).

Ἐνωτέρω παρετέθησαν οἱ κανόνες περὶ δασυνομένων λέξεων. Δασύνονται ὅμως καὶ αἱ ἐπόμεναι λέξεις, τὰς ὁποίας κατατάσσομεν κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν.

Δασυνοόμεναι λέξεις ἀπὸ α ἀρχόμεναι.

Ἄβρα (=θεραπαινίς) ἄβρός,
 ἄγιος, ἄγνός,
 ἄδης, ἄδρός, (=πλήρης, δυνατός)
 ἄθρόος, αἰρῶ, (=κυριεύω)
 ἄλς, (=θάλασσα) ἄλικαρνασσός,
 ἄλσκομαι, ἄλλομαι, (=πηδῶ)
 ἄλυσις, ἄλως, (=ἄλῳνι)
 αἷμα, αἷμασιά, (=περίφραγμα)
 αὔτος, (=ξηρὸς) ἀψίς (=καμάρα)
 ἀψίκωρος (=εὐμετάβολος, ἄστατος)

Αἶμος,
 ἄμαξα, ἄμαρτάνω,
 ἄμιλλα,
 ἄμι,
 ἄπας, ἄπαξ,
 ἄπλοῦς, ἄπαλός, ἄπτω,
 ἄρμα,
 ἄρμόζω, ἄρπάζω
 ἀψίκωρος

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Ὁ κροκόδειλος τὰ δῆγματα ποιεῖ ἀδρὰ καὶ χαλεπά.
 —Διὰ τὸ ἀβροδύαιτον καὶ χιτῶνας λινοῦς ἐπαύσαντο οἱ Ἀθηναῖοι φοροῦντες.—Δεῖ τοὺς τοῦ Θεοῦ θεράποντας διάγειν βίον ἀγνόν.—
 Ἐν Καρίᾳ ἦν πόλις ἄλικαρνασσός.—Ἐν ἀμίλλαις πονηραῖς ἀθλιώτερος ὁ νικήσας.—Γεγόναμεν ἄπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.—
 Ἄπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ (=ἐγεννήθη).—Θησεὺς τὴν Ἐλένην ἤρπασεν (ἀρπάζω).

Καθαρεύουσα. Πρέπει οἱ θεράποντες τοῦ Θεοῦ νὰ διάγωσι

βιον ἀγνόν.—'Εν τῷ ἄδῃ δὲν ὑπάρχει μετάνοια.—Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου Ἄβελ βοᾷ ἐναντίον σου, ἀδελφοκτόνε Κάιν.—'Ο Αἷμος εἶνε ὄρος ἐν τῇ Βουλγαρία.—Οὐχὶ πολλάκις ἀλλὰ καὶ ἅπαξ μόνον ἂν σὲ ἐπέπληξαν, δὲν εἶχες τὸ δικαίωμα νὰ πράξης τὸ τοιοῦτον.—'Η ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.—'Εν Σκυθία ὀκτάπους καλεῖται ὁ κύριος δῦο βοῶν καὶ μιᾶς ἀμάξης.

Ἐφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

'Αρχαία. Διογένης μεθ' ἡμέραν λύχνον αψας ἄνθρωπον ἔφη, ζητῶ.—Αἰακὸς τὰς κλεῖς τοῦ αἵου φυλάττει.—Αἰρουνται οἱ λαγῶ ὑπὸ ἀλωπέκων.—Θεὸς αμαρτανουσιν οὐ παρίσταται.—Ἐτερωθεν δὲ προσήγοντο πολλοὶ τινες ἐφεξῆς αλυσει μακρᾷ δεδεμένοι.

Καθαρεύουσα. Αἱ ἀρματοδρομαὶ ἦσαν σὺνηθες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀγώνισμα.—Αμαρτίαι γονέων παιδεύουσι.—Τὸ αἷμα ἔρρε ἐκ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος.—Τὸ πρᾶγμα φαίνεται ἀπλουν ἐκ πρώτης ὄψεως.—'Η χρυσῆ αὐτὴ αλυσίς, ὡς φαίνεται, ἔχει μεγάλην ἀξίαν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Κ'.

Δασυνόμεναι λέξεις ἀπὸ ε ἀρχόμεναι.

'Εβραῖος, ἔδρα, ἔδος, (=κάθισμα)	ἔλμινς, ἔλος, ἔνεκα,
εἰργνυμι, εἰρκτή,	ἔορτή, ἔπομαι,
εἷμαρται (=εἶνε πεπρωμένον)	ἔρκος, ἔρμα,
εἷμαρμένη, εἷλως,	ἔρμηνεύω, Ἐρμῆς,
'Εκάβη, Ἐκάτη,	ἔρω, ἔσπερα,
ἐκάς, ἐκών, ἐκατόν,	ἔστία, ἔστιῶ,
'Ελένη, Ἐλενος, Ἐλλάς,	ἔταῖρος, ἔτερος, ἔτοιμος,
'Ελλη, Ἐλλην,	εὔδω (=κοιμῶμαι), εὐρίσκω,
'Ελικών, ἔλιξ,	ἔφθός, (=ψημένος) ἔωλος, (=
ἔλκος, ἔλκω, ἔλλέβορος, (=φάρμα-	ὁ μὴ πρόσφατος) Ἐως (ἢ ἔως
κον κατὰ τῆς παραφροσύνης)	=ἀνατολή) καὶ ἔως (ἐπίρρημα)

Λέξεις δασυνόμεναι ἀπὸ η ἀρχόμεναι.

'Ηβη, ἠγοῦμαι, ἠγεμών,	ἠνία, (=χάλινος ἵππων) ἠπαρ,
ἠδομαι, ἠδονή, ἠδύς,	'Ηρα, ἠρως, Ἡρακλῆς,
ἠθμός (=διῦλιστήρ)	'Ηρόδοτος, Ἡρώδης,
ἠκιστα, ἠκω,	'Ηρωδιανός, Ἡσίοδος, ἠσυχος
ἠλιος, ἠλος,	ἠττα, ἠττων, (ἠσσω),
ἠλιξ, (=συνομήλικος) ἠλικία,	'Ηφαιστος.
ἠμέρα, ἠμερος, ἠμισυς,	

“ **Α σ κ η σ ι ς** ”

Ἀρχαία. Ἐρμῆν τῆς παλαίστρας εὐρετὴν εἶναι λέγουσι. — Τὸ εἰμαρμένον διαφυγεῖν ἀδύνατον. — Ὁ Ἑλλήσποντος ἐκλήθη ἀπὸ τῆς Ἑλλης ἐν αὐτῷ θανούσης. — Μὴ φεῦγε ἐταῖρον ἐν κακοῖς κείμενον. — Σχολαστικός κατ' ὕναρ ἰδὼν ἦλον πεπατημέναι καὶ δόξας ἀλγεῖν, τὸν πόδα περιεδῆσατο. — Ὅμοίως αἰσχρὸν τῶν ἐχθρῶν νικᾶσθαι ταῖς κακοποιαῖς καὶ τῶν φίλων ἠττάσθαι ταῖς εὐεργεσίαις. — Ἡσίοδος ἦν Κυματός. — Ζήνων πρὸς τὸ φλυαροῦν μειράκιον, διὰ τοῦτο, εἶπε, δύο ὦτα ἔχομεν, στόμα δ' ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν.

Καθαρεύουσα. Ὁ Σωκράτης εἶπεν ὅτι ὁ φθόνος εἰνὲ ἔλκος τῆς ψυχῆς. — Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἡφίστου θώρακα χρυσοῦν. — Φίλε μου δὲν δύναμαι νὰ ενεργήω **τι**, διότι ἦλθες κατόπιν εορτῆς. — Ἐφαίνεται ὅτι τὰ πράγματα ἔλαβον ἡσυχωτέραν τροπὴν ἐν τοσοῦτῳ, πρὸ ὀλίγου ἔμαθον, ὅτι καλοῦνται καὶ τέσσαρες προσεῖ ἡλικίαι ἐφεδρείας, τὸ ὁποῖον κατ' ἐμὲ εἶνε σημεῖον κακόν.

Ἐ φ α ρ μ ο γ ῆ

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Μεγίστην **ηγουμαι** συμμαχίαν εἶναι καὶ βεβαιωτάτην τὸ τὰ δίκαια πράττειν. — Κρεῖττον ψωμὸς ἐν **αλατι** μεθ' **ησυχίας** καὶ ἀμεριμνίας ἢ παράθεσις ἐδεσμάτων πολυτελῶν ἐν περισπασμοῖς καὶ μερίμναις. — **Ἡρωδιανὸς** δ' Ἀπολλωνίου ἦν Ἀλεξανδρεὺς. — **Ἡσίοδος** ἦν Κυματός.

Καθαρεύουσα. Τὰ **ελώδη** μέρη εἶνε ἡ κυρία πηγὴ τῶν πυρετῶν. — **Ἐκαστός** ἀνθρώπος ἔχει τὰ ἐλαττώματά του. — **Ἐκουσίως** δὲν θὰ ὑπέκυπτον εἰς τοῦτο, ἀλλ' εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ θεοὶ πείθονται. — Ἐν Βοιωτίᾳ **ευρισκονται** τὰ ὄρη **Ἐλικῶν** καὶ Κιθαιρῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΑ'

Δ α σ υ ν ὄ μ ε ν α ι λ ῆ ξ ε ι ς ἀ π ὸ ι ἀ ρ χ ὄ μ ε ν α ι

Ἰδρώω, ἰδρώς,	ἱμάς, ἱμάτιον, ἱμερὸς, ἵνα,
ἱέραξ, ἱερός, ἱήμι,	ἱπταμαι, ἱππος,
ἱκανός, ἱκέτης, ἱκνοῦμαι,	ἱστημι, ἱστός,
ἱλαρός, ἱλάσκομαι, ἱλεως,	ἱστορία, ἱστορῶ.

Λέξεις ἀπὸ ο καὶ ω ἀρχόμεναι

Ὀδός, ὀλκάς, ὀλκή, ὀλμος,	ὄρμαθός, ὄρμῶ,
ὄλος, ὀμαλός, ὀμίχλη,	ὄρος (ὄρος=τὸ σύνορον,
ὄμηρος, ὄμιλος, ὄμοιος,	ἐν ᾧ τῷ ὄρος,=βουνόν,ψιλοῦται)
ὄμοῦ, ὄμως, ὀπλή, ὄπλον,	ὄρῶ, ὄσιος, ὄσος,
ὄπως, ὄρμη, ὄρμος,	ὄρα, ὡς.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ καὶ τοῖς προηγουμένοις ἐσημειώθησαν καὶ λέξεις τινές, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν προηγουμένοις γυμνάσμασι· π. χ. τὰ ὄσος, ἴνα, ὡς, ἔνεκεν κλπ. διότι φρονῶ ὅτι ἡ ἐπανάληψις αὐτῆ ὠφελεῖ οὐκ ὀλίγον τοὺς μαθητάς.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἄ ρ χ α ί α. Νομᾶς Πίστεως καὶ Τέρμονος ἱερὸν ἐν Ρώμῃ ἰδρῦσατο. — Μὴ κατόκνει μακρὰν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τοὺς χρήσιμόν τι διδάσκειν ἐπαγγελλομένους. — Μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῦ. — Ἐσχατος ὄρος τῆς πονηρίας ἐστὶ τὸ ψεῦδος. Τὴν τῆς ἱστορίας διήγησιν δεῖ ὀμαλὴν καὶ λείαν εἶναι. — Ὀμοιος ὀμοίῳ ἀεὶ πελάζει. — Θεὸς ἐκάστῳ ὄπλον τι ἔνειμεν. — Ἡ δημοκρατία ἐκόσμησε τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ὄσίοις. — Οἱ τῆς ἀρετῆς κλῶνες ἰδρῶσι καὶ πόνοις φύονται.

Καθαρεύουσα. Ἡ φιλία εἶνε δμόνοια ὑπὲρ τῶν καλῶν καὶ τῶν δικαίων. — Ὀμοιος τὸν ὄμοιον λέγει ἢ παροιμία. — Αἱ ἵπποδρομίαι, δηλ. ἀγῶνες ἵππων, ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε πολὺ διάδεδομένα. — Ἐν τῇ γραμματικῇ ἔχομεν ὄμιλᾶ καὶ ἀνώμαλα ῥήματα. — Μεθ' ὄλα ταῦτα δὲν δύναμι νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν εἶνε ἱκανώτατος καὶ δραστήριος. — Ὀδευίαν σημασίαν δύναται νὰ ἔχωσιν οἱ ὄρκοι σου, ἄν δὲν προσπαθήσης νὰ τηρήσης αὐτούς. — Ἐργάζομαι ἀπὸ πρωίας καὶ ὁ ἰδρῶς δὲ ὁ βρέχων τὸ μέτωπόν μου μαριτυρεῖ τοῦτο.

Ἐ φ α ρ μ ο γ ῆ

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι.)

Ἄ ρ χ α ί α. Ὀρωμεν τοὺς ἀνδρας τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἐπὶ τῷ δικαίῳ φιλοτιμουμένους. — Ἐνίοις μὲν πάνυ ὀλιγα ἀρκεῖ, ἐνίοις δὲ πάνυ πολλὰ οὐχ ἱκανά ἐστιν. Λέγουσιν Ὀμηρον πολὺν χρόνον ἐν Ἰθάκῃ τῇ νηπι διατριφαι. Οὔτε πῦρ ἱματίῳ περιστεῖται δυνατόν, οὔτ' αἰσχρὸν ἀμάρτημα χρόνῳ.

Καθαρεύουσα. Αἱ ὄραι τοῦ ἔτους εἶναι τέσσαρες, ἢ ἄνοι.

Ξις, τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμῶν. — Σοὶ δίδω δ, τι ζητεῖς ἐπὶ τῷ ὄρω γὰ μοὶ το ἐπιστρέψης, δταν λάβω ἀνάγκην. — Ὁ Ἄγ- γλικὸς στόλος κατέπλευσεν εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Φαλήρου. — Ἡ ὁδὸς Σταδίου ἐπισκευάζεται ἐνεκα τῶν ἑορτῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΒ'

Γενικά τινὰ τοῦ πνευματισμοῦ.

Τὸ πνεῦμα τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττουσι καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις. π.χ. ἴδιος, ἰδίου, ἰδιοι, ἰδίους· ὄλος, ὄλου, ὄλω, ὄλον, ὄλοι, ὄλων, ὄλοι, ὄλους.

Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώτος φυλάττουσι καὶ οἱ λοιποὶ χρόνοι· π.χ. αἰρῶ, ἤρουν, ἤρηκα, ἤρήκειν· ἄγω, ἤγον, ἄξω, ἤγαγον, ἤχα, ἤχειν.

Τοῦ κανόνος ὁμως τούτου ὑπάρχουσιν **ἐξαιρέσεις** τινές· π. χ. ὁ ἐνεστώς ἔχω φιλοῦται, ἐν ᾧ ὁ μέλλον αὐτοῦ ἔξω δασύνεται.

Τὸ πνεῦμα τῶν πρωτοτύπων φυλάττουσι καὶ αἱ **παράγωγοι** λέξεις· π.χ. ἄγω, ἀγωγή, ἀγωγός κλπ. ἀμαρτάνω, ἀμαρτωλός, ἀμαρτήμα, κλπ.

Ἐξαιρέσεις. Καὶ τοῦ κανόνος τούτου ἐπ' ἴσης ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινές· π.χ. αἱ λέξεις ἴστωρ, ἱστορία κλπ, δασύνονται, ἐν ᾧ ἡ λέξις οἶδα, ἐξ ἧς παράγονται, φιλοῦται.

Ἐπ' ἴσης δασύνονται τὸ **ἰδρῶς**, καίτοι παράγεται ἐκ τοῦ ἴδος, τὸ **εἰρμός** ἐκ τοῦ εἶρω, τὸ **ἡμέρα** ἐκ τοῦ ἡμαρ. Τὸ δὲ **ἔδαφος** φιλοῦται, καίτοι παράγεται ἐκ τοῦ ἔζομαι, τὸ ὁποῖον δασύνεται, ἐπ' ἴσης τὸ **ὄπαδός** ἐκ τοῦ ἔπομαι.

ὑπάρχουσι δὲ καὶ διαφορῶμεναι λέξεις, ὡς ἥλιος καὶ ἡλιος, (ἐξ οὗ ἀπηλιώτης, ἀντήλιος), ἵππος καὶ ἵππος, (ἐξ οὗ Κράτιππος, Ἄριστιππος καὶ Λεύκιππος), ἄμμος καὶ ἄμμος, (ἐξ οὗ ὕφαμμος, καθαρμύζω), ἀρμόζω καὶ ἀρμόζω, (ἐξ οὗ ἵππαρμωσιτής).

Καὶ ἡ κοινὴ δὲ γλῶσσα λέγει μὲν τὰ ἀπλᾶ **αὔριον** καὶ **ἔτος** μετὰ φιλης, ἐν τούτοις τὰ σύνθετα σχηματίζει **μεθαύριον** καὶ **ἐφέτος**.

" Ἀσκησις.

Ἀρχαία. Τάχαθὰ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθὰ, τοῖς δὲ κακοῖς κακά. — Διογένης ἄσωτον ἦται μνᾶν, ὁ δ' εἶπε, διὰ τί τοὺς μὲν ἄλλους τριώβολον, ἐμὲ δὲ μνᾶν αἰτεῖς; — Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν

ἄξιός ἐσει, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃ σαυτὸν αἰδεῖσθαι. — Ἀγαθὸς βασιλεὺς σκοπεῖ, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἐξουσιν, (ἔχω), οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικηθήσονται. — Τὰ ἀμρτήματά σου (ἀμαρτάνω) πειρῶ μὴ λόγους ἐπικαλύπτειν, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐλέγχους. — Εἰ τῷ σώματι βούλει δυνατὸς εἶναι, γυμναστέον τὸ σῶμα σὺν πόνῳ καὶ ἰδρωτί (ἐκ τοῦ ἴδους).

Καθαρεύουσα. Ἡ ἱστορία (οἶδα, ἀλλ' ἴστωρ, ἱστορία) εἶνε μάθημα ὠφελιμώτατον, πρὸς τούτους δὲ καὶ λίαν εὐχάριστον. — Αἱ ἀμαρτίαι (ἀμαρτίαι) τῶν γοιέων παιδεύουσι τὰ τέκνα. Οἱ δπαδοί (ἔπομαι) μου θ' ἀκολουθήσωσι πανταχοῦ ἀψηφοῦντες πάντα κίνδυνον. — Μεθαύριον (αὔριον) θὰ τελεσθῶσιν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἐν τῷ Σταδίῳ. — Ἐφέτος (ἔτος) ὁ χειμὼν εἶνε δομιύτατος. — Τὸ ἔδαφος (ἔζομαι) ἦτο πολὺ ἀνώμαλον, καὶ ἐδανήθησαν πολλὰ χρήματα, ὅπως ἰσοπεδωθῆ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΓ'

Π ε ρ ἰ τ ο ὦ ρ

Τὸ ρ εὐρισκόμενον ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως λαμβάνει δασείαν π.χ. ῥίπτω, ῥάπτω. Ἐν ὅμως ἡ ἐπομένη συλλαβὴ ἀρχηται πάλιν ἀπὸ ρ, τότε τὸ πρῶτον ψιλοῦται· π.χ. Ῥᾶρος, Ῥαριάς.

ΣΗΜ. Οἱ παλαιοὶ γραμματικοί, ὅταν συμπέσωσι δύο ρ ἐν μέσῳ λέξεως, ψιλοῦσι τὸ πρῶτον καὶ δασύνουσι τὸ δεύτερον· π.χ. ῥίπτω, ἔρῶπτον· τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν εἶνε ἐν χρήσει σήμερον.

Τὰ ῥήματα τὰ ὅποια ἀρχονται ἀπὸ ρ, μετὰ τὴν αὔξησιν διπλασιάζουσι τὸ ρ· π. χ. ῥάπτω, ἔρραπτον.

Καὶ μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν δὲ, ὅστις γίνεται διὰ τοῦ ε, διπλασιάζεται τὸ ρ· π. χ. ῥίπτω, (παρακείμενος) ἔρριμμαί.

Ἐν δὲ τῇ συνθέσει διπλασιάζεται τὸ ρ, ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς φωνήεν βραχὺ καὶ τὸ δεύτερον ἀρχηται ἀπὸ ρ· π.χ. περιρρέω (περὶ ῥέω), ἐπίρρημα (ἐπὶ ῥήμα).

Ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς δίφθογγον, τότε δὲν διπλασιάζεται τὸ ρ· π.χ. εὐρυθμός (εὐ ῥυθμός), εὐρωστος (εὐ ῥώννυμι).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Τῷ Ἡρακλεῖ ῥόπαλον καὶ λεοντὴν προσάπτουσι. — Σεισμοὶ τινεὶ οὐ πρότερον ἔληξαν πρὶν ἢ διαρραγῆναι (διὰ ῥήγνυμι) τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἐγένοντο. — Πᾶς ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου

εὐρυθμίας (εὐ-ρυθμός) δεῖται.—Τοῦτο μὲν τὸ ὑπόδημα ἔρραψας (ῥάπτω-ἔρραψα-ἔρραμμαι) μὲν σύ, ὑπεδήσατο δὲ Ἄρισταγόρας, = Σὺ μὲν ἐμηχανεύθης, ἔφερε δὲ εἰς πέρας ὁ Ἄρισταγόρας. Λέγεται κύκλω περιρρεῦσαι (περι-ῥέω) τὸ πῦρ.—Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμοι, ἀτάκτως ἔρριμμένα (ρίπτω), οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Καθαρεύουσα. Ῥᾶρος ἐκαλεῖτο ὁ πάππος τοῦ Τριπολέμου ἐν Ἐλευσίῃ. Ἄπ' αὐτοῦ δὲ ὠνομίσθη τὸ Ῥάριον, πεδιάς ἐν Ἐλευσίῃ, ὅπου ἐσπάρη ὁ πρῶτος σῖτος καὶ ἐγένετο ἡ ἱερὰ σπορά ἐπ' ἴσης ὠνομάσθη ἄπ' αὐτοῦ καὶ ἡ Δημήτηρ Ῥαριάς.—Δὲν ἀπεροίφθησαν (ἀπο-ρίπτω) πέντε μόνον μαθηταὶ κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, ὡς μοι ἔλεγες, ἀλλὰ δέκα.—Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἔχει εὐροίαν λόγου.—Ἐν Χίῳ κατὰ τῆς λέξεως εὐρωστος εἶνε ἡ λέξις ἄρωστος.—Ἐν Χίῳ κατὰ τὸν τελευταῖον σεισμόν κατέρρευσαν (κατὰ-ρέω) πλεῖστοι οἰκίαι.—Τὰ πάντα διερρυθμίσθησαν (διὰ-ρυθμίζω) κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις σου

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΔ'

Τελικὰ σύμφωνα. Εὐφωνικὰ γράμματα

Πᾶσα λέξις πρέπει νὰ λήγῃ εἰς φωνῆεν ἢ εἰς δίφθογγον ἢ εἰς ἓν τῶν συμφώνων *ν, ρ, σ, (ξ ψ)*, δηλ. αἱ Ἑλληνικαὶ λέξεις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωσι ληκτικὸν σύμφωνον ἄλλο ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω. Καλοῦνται δὲ τὰ σύμφωνα ταῦτα **τελικὰ**,

Ἐξαιροῦνται ἢ πρόθεσις *ἐκ* καὶ τὸ ἐπίρρημα *οὐκ* (οὐχ).

Εὐφωνικὰ γράμματα

Εὐφωνικὰ γράμματα εἶνε τὰ *ν, κ (χ)*, ἃ λέγονται δ' εὐφωνικά, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὰ οἱ παλαιοὶ χάριν εὐφωνίας.

Εὐφωνικὸν ν ν

Τὸ εὐφωνικὸν *ν* προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ τέλος, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχῆται ἀπὸ φωνήεντος, αἱ ἐξῆς λέξεις:

α'. Αἱ δοτικαὶ πληθυντικαὶ τῆς γ' κλίσεως, αἵτινες λήγουσιν εἰς *σι, ξι, ψι*, π.χ. ταῖς γυναῖξιν ἐκείναις, τοῖς ἄρχουσιν ἡμοῦζε τοῦτο, τοῖς Ἄρασιν ἐκείνοις.

β'. Τὰ τοπικὰ ἐπίρρηματα, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς *σι* καὶ αἱ

λέξεις *εἴκοσι, πέρυσι* καὶ *πανιάπασι* π. χ. πέρυσιν ἦλθεν, εἴκοσιν ἄνδρες, Ἀθήνησιν οἰκῶ.

γ'. Τὸ γ' ἐνικὸν καὶ τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τῶν ῥημάτων, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς *σι* (π. χ. τίθησι, τύπτουσι), τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τὸ λήγον εἰς *ε* (π. χ. ἔλεγε, ἔπραττε) καὶ τὸ *ἐστί* π. χ. λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἔφυγεν ὁ Ἀνδρέας, καλὸς ἐστὶν οὗτος.

δ'. Τὰ *οὐδέτερα* τῶν ἀντωνυμιῶν τοσοῦτος, τοιοῦτος καὶ τηλικούτος π. χ. τοιοῦτον ὄμμα, τοσοῦτον ἄθροισμα.

ΣΗΜ. Ἐπ' ἴσης τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμίας *αὐτός* λαμβάνει *ν* ἐπικράσεως αὐτῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου π. χ. τὸ αὐτὸ εἰπεῖν = *αὐτὸν εἰπεῖν*.

ε'. Ὁ προσχηματισμὸς *ι* τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη *σ'* π. χ. οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ἐκείνος ἔλεγεν.

ΣΗΜ. Τὸ *ν* ἐτίθετο κατ' ἀρχάς ἀδιαφόρως καὶ πρὸ συμφώνου καὶ πρὸ φωνήεντος, ὡς μαρτυροῦσι τοῦτο παλαιοὶ γραμματικοὶ καὶ διάφοροι ἐπιγραφαι, βραδύτερον δὲ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας ἐκανονίσθη ἢ θέσει αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἄνω κανόνας.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ἡ φύσις τοῖς μὲν λέουσιν ἔδωκεν ἀλκὴν καὶ ταχύτητα, ταῖς δ' ἀλώπεξι πανουργίαν. — Ἡ μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακά. — Φίλος πάντων τῶν ἀγαθῶν μεταδίδωσι φίλῳ. — Θεὸς τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται. — Εἴκοσιν ἄνθρωποι ἐξῆλθον τῆς πόλεως. — Τὸ ἔλαιον τοῖς φυτοῖς ἅπασιν ἐστὶ πάγκακον καὶ ταῖς θριξὶ πολέμιον, πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου. — Θηρεύουσι τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγούς οἱ κυνηγοί, τοῖς δὲ ἐπαίνοις τοὺς ἀνοήτους οἱ πολλοί. — Τοσοῦτον ἰσχυρότερον ἢ ὁμόνοια, ὅσον εὐκαταγώνιστον ἢ στάσις. — Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὡς τῆς τελευτῆς αἰσθησὶν λαμβάνομεν. — Ταῦτόν ἐστιν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ὀρμίζειν καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδας.

Καθαρεύουσα. Δὲν ἐννοῶ παντιάπασιν εἰς ταῦτα νὰ λάβῃς μέρος, διότι μεθ' ὅλα τὰ εἴκοσιν ἔτη σου εὐρίσκεσαι εἰσέτι ἐν νηπιώδει δυστυχῶς καταστάσει. — Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι πρέπει μετὰ τῆς βοήθειας τῶν θεῶν νὰ ποιῶμεθα ἀρχὴν παντός ἔργου. — Λέγουσιν ὅτι νέαι καταστροφαὶ ἐπῆλθον εἰς τὴν σταφίδα τῆς Κορίνθου ἕνεκα τῶν βροχῶν. — Οὐδὲν ἔπραττεν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πατρὸς του. — Πέρυσι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἤμην ἀσθενῆς. — Ἡ Λουκία ἀνεχώρησε μετὰ τῆς μητρόστης Σοφίας εἰς Βιέννην.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΕ΄

Περί εὐφωνικῶν γραμμάτων

(Συνέχεια)

Εὐφωνικὸν κ

Τὸ *ου* εὐρισκόμενον πρὸ φωνήεντος ψιλουμένου προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν *κ*, πρὸ δὲ δασυνομένου τὸ *χ* (οὐκ ἔχω, οὐχ ἔξω).

Εὐφωνικὸν ς

Ἡ πρόθεσις *ἐκ* καὶ τὸ ἐπίρρημα *οὕτω* πρὸ φωνήεντος λαμβάνουσι τὸ *ς* (*ἐκ* + *ς* =). π. χ. ἐξ Ἀθηνῶν, οὕτως εἶπον, ἐκ Ναυπλίου, οὕτω λέγεται.

ΣΗΜ Κατ' ἄλλους πάλιν ἡ πρόθεσις *ἐξ* καὶ τὸ ἐπίρρημα *οὕτως* ἀποβάλλουσι πρὸ συμφώνου τὸ *ς* καὶ γίνονται *ἐκ*, *οὕτω*.

Παρὰ τοῖς μὴ Ἀττικοῖς τὸ *ς* ἐτίθητο πρὸ φωνήεντος καὶ εἰς τὰς λέξεις μέχρι καὶ ἄχρι π.χ. μέχρις ἑσχάτων.

Ἀσκησις

Ἀρχαία. Ὁ πάπυρος φύεται οὐκ ἐν τῷ βάθει τοῦ ὕδατος· μήκος δ' ἔχει οὐχ ὑπὲρ δέκα πήχεις. — Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὡς τῆς τελευταίας αἰσθησιν λαμβάνομεν. — Ἐξ ὄσων ἤκουσα, τὰ πάντα βαίνουσι καλῶς. — Οὐ πολυτελής τράπεζα τὸν ἡδὺν γεννᾷ βίον, ἀλλὰ νήφων λογισμός. — Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὐ τὸ πολὺ. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ Ποιδαίας τριταῖοι ἀφίκοντο. — Οὐκ ἔστι σοφίας κτήμα τιμιώτερον.

Καθαρεύουσα. Ἐ: Ἀθηνῶν μειέβην εἰς Κόρινθον καὶ ἐκ Κορίνθου εἰς Πιυρις, ὅπως ἐξετέλεσα τὸ σκοπούμενον. — Οὕτω φερόμενος ἔσο βέβιωσ, ὅτι εἶσαι τοῖς πᾶσι ἀγαπητός, ἄλλως οἱ πάντες θά σε ἀποστρέψωσι. — Ἐκ τίνος παρακινούμενος ἀφορμῆς ἐπέπληξας ἴσων σκιῶς τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον ἀμαξηλάτην;

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΖ΄.

Περί συναϊρέσεως.

Δύο φωνήεντα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἀλλεπάλληλα, (δηλ.

τὸ ἓν νὰ ἔρχηται κατόπιν τοῦ ἄλλου) ἢ φωνῆεν καὶ δίφθογγος δυνατὸν νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ εἰς μίαν δίφθογον. **Ἡ τοιαύτη συγχώνευσις καλεῖται συναίρεσις**· π.χ. ἡ λέξις πλοῦς παρήχθη ἐκ τοῦ πλό-ος, ἡ λέξις Ξενοφῶν ἐκ τοῦ Ξενοφά-ων καὶ ἡ λέξις ᾠδὴ ἐκ τοῦ ᾠ-οιδῆ.

Ἡ συλλαβὴ δὲ ἢ ἡ λέξις, ἐν τῇ ὁποίᾳ γίνεται ἡ τοιαύτη συναίρεσις, λέγεται **συνηρημένη**.

Ἀ σ κ η σ ι ς

Ἀ ρ χ α ί α. Ὁ τῶν σοφῶν νοῦς (νό-ος), ὡς ὁ χρυσός, βάρος ἔχει μέγιστον. — Κρεῖττον σιωπᾶν (σιωπά-εν) ἢ λαλεῖν μάτην. — Ὁ ῥοῦς (ρό-ος) τοῦ Μαιάνδρου τοσοῦτόν ἐστι σκολιός, ὥστε πάντα τὰ σκολιὰ ἐξ ἐκείνου καλεῖσθαι. — Οἱ τὴν γῆν (γέ-αν) οἰκοῦντες (οἰκέ-οντες) τῆς θαλάσσης ποθοῦσιν (ποθέ-ουσιν), οἱ δὲ πλέοντες πρὸς τὴν γῆν ἀφορῶσι.

Καθαρεύουσα. Αἱ λέξεις νοῦς καὶ πλοῦς παρήχθησαν ἐκ τῶν νόος καὶ πλόος· καὶ τὰ μὲν νοῦς καὶ πλοῦς εἶνε ἡ **συνηρημένη μορφή** τῶν λέξεων, τὰ δὲ νόος καὶ πλόος ἡ **ἀσυναίρετος**. — Τὰ μὲν νεῦρα καὶ τὰ ὀσῆ (ὀστέ-α) τοῦ ἀνθρώπου εἶνε φθαρτά, ὁ δὲ νοῦς (νό-ος) ἀθάνατος. — Ὁ Ξενοφῶν (Ξενοφά-ων) ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς ἐρομηναίας. — Ὁ Ἡρακλῆς (Ἡρακλέ-ης), ἀπ' οὗ ἐπετέλεσε τοὺς δώδεκα ἄθλους, προσεδέξατο τὴν ἀθανάσιαν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΖ΄.

Π ε ρ ῖ σ υ ν α ι ρ ἔ σ ε ω ς

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὴν συναίρεσιν.

Ἡ συλλαβὴ, ἥτις προκύπτει ἐκ συναίρεσεως, λαμβάνει **περισπωμένην**, ἐὰν εἶχε τὸν τόνον τὸ πρῶτον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων αὐτῆς· π.χ. ποιῶ (ποιέ-ω), πλοῦς (πλό-ος), αἰδοῦς (αἰ-^{1 2}δό-ος) ὀστοῦν (ὀστέ-ον). Εἰς τὸ ποιέ-ω τὸν ἔσεται τὸ ε, δηλ. τὸ ^{1 2}πρῶτον τῶν ^{1 2}συναϊρεθέντων φωνηέντων.

ΣΗΜ. Ἐξαιρεῖται καὶ λαμβάνει ὀξεῖαν ἀντὶ περισπωμένης ἢ κατάληξις ὡ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν **συνηρημένων** τῆς β' κλίσεως· π.χ. τῶ νῶ

(νό-ω), τὸ πλῶ (πλό-ω). Ἐπ' ἴσης ἐξαιρεῖται καὶ λαμβάνει ὀξεῖαν ἢ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τῶν εἰς ω ληγόντων θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως π.χ. ἢ *πειθῶ*—αἰτ. *τὴν πειθῶ* (πειθῶ-α), ἐν ᾧ τὰ εἰς *ως* τῆς αὐτῆς κλίσεως σχηματίζονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα π.χ. ἢ *αἰδῶς*—(αἰτ.) *τὴν αἰδῶ* (αἰδό-α) μετὰ περισπωμένης.

Λαμβάνει ὀξεῖαν ἢ συλλαβή, ἣτις προκύπτει ἐκ συναϊρέσεως, ἃν εἶχε τὸν τόνον τὸ **δεύτερον** τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων π.χ. ἐστῶς (ἐστα-ὼς), δῆς (δαῖς).

1 2 1-2.

ΣΗΜ. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπ' ἴσης λαμβάνει ὀξεῖαν καὶ οὐχὶ περισπωμένην τὸ ἐκ συναϊρέσεως προερχόμενον φωνῆεν, ὅταν ἢ λήγουσα εἶνε μακρά, διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐφαρμόζονται οἱ γενικοὶ κανόνες περιτονισμοῦ, περὶ ὧν εἶπομεν ἀνωτέρω π.χ. εἰς τὸ *ἐδηλόμην* (ἐδηλο-όμην) ἢ συλλαβὴ οὐ ὀξύνεται, διότι *μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονίζομένη ὀξύνεται*.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἄρχαία. Ζημίαν αἰροῦ (αἰρέ-ου) μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχροῦ.

1 2

— Χρῆ τῶν τελευτώντων (τελευτα-όντων) ἕκαστον τιμᾶν (τιμά-εν)

1 2

1 2

μὴ δακρύοις μῆτε οἴκτοις, ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ. — Ὡ παῖ, σιώπα (σιώπα-ε), πόλλ' ἔχει σιγὴ καλὰ. — Πολλοὶ πρὶν μὲν πεινῆν (πεινά-εν)

1 2

ἔσθίουσι, πρὶν δὲ διψῆν (διψά-εν) πίνουσι. — Παισὶν αἰδῶ (αἰδό-α) χρῆ πολλήν οὐ χρυσὸν καταλείπειν. — Δύο ἦκειν ἔφη Θεμιστοκλῆς θεοῦς κομίζων, Πειθῶ (πειθῶ-α) καὶ Βίαν. — Ἄνδριάς μὲν ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως ἐστῶς (ἐστα-ὼς) ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι. — Εἰς τὴν Ἄρχῶ τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων μακρὰν ναῦν, εἰσέβη καὶ ὁ Ἡρακλῆς.

Καθαρεύουσα. Τὴν Κλωθῶ (Κλωθῶ-α), τὴν Λάχεσιν καὶ τὴν Ἄτροπον ἐκάλουν Μοίρας. — Ὡ νεανία, ἔχε πάντοτε σύντροφον τὴν αἰδῶ (αἰδό-α), οὐδέποτε δὲ θά μετανοήσης. — Ἡ λέξις παῖς περισπάται, διότι τονίζεται τὸ πρῶτον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων (πά-ις), ἢ δὲ λέξις φῶς ὀξύνεται, διότι τονίζεται τὸ δεύτερον (φω-ίς).

1 2

1 2

ὑπάρχει δὲ φῶς περισπώμενον, ὅπερ παράγεται ἐκ τοῦ (φά-ος)

1 2

— Ἐτιμώμην (ἐτιμα-όμην), ἐποιούμην (ἐποιε-όμην), ἐδηλούμην (ἐδηλοε-όμην), εἶνε παρατατικοὶ τῶν συνηρημένων ρημάτων, τιμῶμαι, δηλοῦμαι, ποιούμαι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΗ'

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὴν συναίρεσιν.

(Συνέχεια)

Δὲν λαμβάνει δὲ τόνον ἢ συλλαβή, ἣτις προκύπτει ἐκ συναιρέσεως, ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δευτερον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων ἐτονίζοντο· π.χ. ποίει(ποίη-ε), δήλου(δήλο-ε).

1-1

Ἐξαιρέσεις. Ἐν τούτοις τὸ *κανοῦν* (κάνε-ον) = *κάνιστρον* καὶ τὰ εἰς εὐς (οὔς), τὰ σημαίνοντα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται τι, τονίζουσι τὸ ἐκ συναιρέσεως προκύπτον φωνῆεν, καίτοι ἐκ τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δευτερον τονίζεται π.χ. χρύσε-ος (χρυσοῦς), ἀργύρε-ος (ἀργυροῦς), πορφύρε-ος (πορφυροῦς).

1-2

Τὰ σύνθετα ἐπίθετα (εὔνους, εὔπλους, δύσνους κλπ.) φυλάττουσι τὸν τόνον τῆς ὀνομαστικῆς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις παρὰ τὸν κανόνα· π.χ. εὔνους (εὔνο-ος), γεν. τοῦ εὐνό-ου-εὔνου·

1 2

καὶ οὐχὶ εὔνοῦ, ὡς ἔπρεπε νὰ τονισθῆ συμφώνως πρὸς τὸν κανόνα, τὸν ὁποῖον ἀναφέρομεν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ προηγουμένου ΚΗ'. γυμνάσματος.

Ἡ ἐκ τῆς συναιρέσεως προκύπτουσα συλλαβὴ εἶνε μακρά. Ἐν τούτοις παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον τὰ σύνθετα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως ἔχουσι βραχεῖαν, ὡς πρὸς τὸν τονισμόν, τὴν κατάληξιν οὐ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν· π.χ. (εὔπλους), εὔπλοι (εὔνους) εὔνοι κτλ.

ΣΗΜ. Κατ' ἄλλην ὁμως γνώμην δὲν γίνεται συναίρεσις εἰς τὸ εὔνοι καὶ τὰ ὁμοία, ἀλλὰ συγκοπὴ τοῦ ο (εὔπλοι, εὔπλ ο οι).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ὀρέγου φίλων εὔνων(εὐνό-ων). — Δόγος εὔνους

(εὐνο-ος) ἐπικουφίζει τὴν λύπην.— Μειράκιον πλούσιον καὶ ἀπαί-

1 2

δευτον χρυσοῦν (χρῦσεον) ἐστὶν ἀνδράποδον.— Τὸ Ἀτλαντικὸν πέ-

1-2

λαγος στενσπόρω στόματι ταῖς Ἡρακλείαις στήλαις τὸν εἰσροῦν εἰς τὴν θάλασσαν ποιεῖται.— Οἱ ἀγαθοὶ τοῖς ἀγαθοῖς εὐνοί (εὐνοοὶ) εἶσι.

Καθαρεύουσα Ὁ θάνατος λέγεται χαλκοῦς (χάλκειος) ὕπνος.— Ἡ λέξις κανοῦν (κάνε-ον-κανοῦν) σημαίνει κάνιστρον, καλάθι.

— Παρατηρεῖς τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο χρυσοῦν (χρυσοῦν—χρῦσε-ον)

1 2

κόσμημα; εἶνε δῶρον τοῦ θεοῦ μου.— Τὸ ἀγγεῖον, ὅπερ κατασκευάζεται ἐξ ἀργύρου, πῶς λέγεται; ἀργυροῦν (ἀργύρε-ον).

1-2

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΘ'

Π ε ρ ι κ ρ ά σ ε ω ς

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἂν συγχωνευθῶσι δύο φωνήεντα εἰς ἓν μακρὸν ἐν μιᾷ λέξει, τοῦτο λέγεται συναίρεσις· ἂν ὅμως πρόκειται περὶ συγχωνεύσεως δύο λέξεων, ἂν ἐνωθῆ̄ δηλ. τὸ τελευταῖον φωνήεν τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκιτικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης, τότε ἔχομεν τὴν λεγομένην κρᾶσιν· π.χ. τὰ ἀγαθὰ τὰγαθὰ, τὸ ἐλάχιστον—τοὐλάχιστον.

ΣΗΜ. Δυνατὸν νὰ συνενωθῶσι δίφθογγοι μετὰ φωνήεντος καὶ φωνῆεν μετὰ διφθόγγου· π.χ. καὶ ἀγαθός=κάγαθός·, ἐγὼ οἶμαι=ἐγῶμαι καὶ ἐγὼ =κ'ιγώ.

Σημεῖον τῆς κρᾶσεως εἶνε ἡ κορωνίς ('), ἣτις τίθεται ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος, τὸ ὅποσον προέρχεται ἐκ τῆς κρᾶσεως· π.χ. τὸ ἱμάτιον,=θοιμάτιον, τὰ ὄπλα=θῶπλα, καὶ εἶτα=κάτα, τὸ ἐλάχιστον=τοὐλάχιστον, καὶ ἐκεῖνος=κᾶκεῖνος, τὰ αὐτὰ=ταῦτά.

Τὸ ἐκ τῆς κρᾶσεως προερχόμενον φωνήεν εἶνε μακρὸν· π.χ. τᾶλλα=τὰ ἄλλα.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Σοφοῖς ὁμιλῶν καὶ αὐτὸς (καὶ αὐτὸς) ἐκβήσει σοφός.— Ὅρωμεν τοὺς ἀνδρας τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς (καὶ ἀγαθοὺς) ἐπὶ τῷ δικαίῳ φιλοτιμουμένους.— Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγαθὰ (τὰ ἀγαθὰ) οἱ θεοὶ.— Τῶν ἀγαθῶν ἕνεκα δεῖ καὶ τᾶλλα (τὰ ἄλλα) τὰ ἡδέα πράττειν, ἀλλ' οὐ τὰγαθὰ ἕνεκα τῶν ἡδέων.— Ἀφείς τὰ φανερά μὴ δίωκε τὰφανῆ (τὰ ἀφανῆ).— Κἀγὼ (καὶ ἐγὼ) τῷ ξύλῳ σου πατάξας διαλύσω τὸ κρανῖον.— Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστὶν αἰεὶ τᾶληθῆ̄ (τὰ ἀληθῆ̄) λέγειν.

Καθαρεύουσα. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο πιθανὸν νὰ ἔχω ἄδικον, διὰ πάντα ὅμως ἄλλα (τὰ ἄλλα), μεθ' ἔλα τὰ ἐπιχειρήματα σου, δὲν πείθομαι, ὅτι ἔχεις δίκαιον. — Ἡ λέξις ἐγῶμαι (ἐγὼ-οἶμαι) θέλει καὶ ὑπογεγραμμένον ι, ὅπερ λαμβάνεται ἐκ τῆς διφθόγγου **οι** τῆς ἐπομένης λέξεως οἶμαι. — Ὅταν ἡ λέξις ἀνθρώπου εὐρίσκηται μετὰ δασείας, τότε προήλθεν ἐκ κράσεως τοῦ ἄρθρου **δ** μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. — Τὸ σημεῖον, ὕπερ ὁμοιάζει πρὸς ψιλὴν καὶ τίθεται εἰς τὸ ἐκ τῆς κράσεως προερχόμενον φωνήεν, ὀνομάζεται κορωνίς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Λ'

Περί ἐκθλίψεως καὶ ἀφαιρέσεως

Ἐκθλίψις

Ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελευταίου φωνήεντος λέξεως προηγουμένης πρὸ τοῦ ἀρτιτικοῦ τῆς ἐπομένης λέγεται **ἐκθλίψις**. π. χ. ἐκείνος δὲ ἔλεγε—ἐκεῖνος δ' ἔλεγε. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶνε ἡ ἀπόστροφος ('), ἣτις τίθεται ὑπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήεντος.

Τὰ ἐκθλιβόμενα δὲ φωνήεντα εἶνε τὰ **α, ε, ι, ο** π. χ. χρήματ' ἔχει, οἶδ' ὅτι, φήμ' ἐγώ, ὅτ' ἦλθε, γένοιτ' ἄν.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε ἐκθλίβεται καὶ ἡ βραχεῖα τελικὴ δίφθογγος **α** π. χ. φαίνετ' ἄρ' ἡμῖν=φαίνεται ἄρα (ἡμῖν).

Καὶ ἐπὶ συγθέσεως λέξεων γίνεται ἐκθλίψις, δὲν τίθεται ὁμοίως ἢ ἀπόστροφος π. χ. μετὰ ἔχω=μετέχω.

Δὲν ἐκθλίβονται δὲ 1) τὰ **α, ι, ο**, τῶν μονοσύλλαβων λέξεων π. χ. τὰ ἔργα, πρὸ ἐκείνων κτλ. 2) τὸ **ι** τῶν προθέσεων περι, ἄχοι, μέχοι καὶ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

Τὸ **ι** τῆς προθέσεως ἐπὶ δὲν ἐκθλίβεται εἰς τὰς λέξεις ἐπιεικῆς, ἐπίορκος καὶ ἐπιούσιος.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ψιλὸν σύμφωνον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκηται π ὀ τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήεντος, τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, ἄν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται π. χ. μετὰ—ἡμῶν—μεθ' ἡμῶν. **Κ** ἰ δύο δὲ ψιλὰ σύ

φωνα, ἂν εὐρίσκωνται, τρέπονται εἰς δασέα· π. χ. νύκτα—ὄλην=νύχθ' ὄλην. Ἐνίοτε δὲ μεταβάλλεται καὶ παρεμπίπτον σύμφωνον· π. χ. τετρα—ἴππον, τέθριππον. (τὸ τ τοῦ τρα ἐγένετο θ).

Αἱ ἄκλιτοι ὀξύτονοι λέξεις καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τινὰ μετὰ τὴν ἐκθλίψιν ἀποβάλλουσι τὸν τόνον αὐτῶν, αἱ κλιταὶ ὅμως ὀξύτονοι λέξεις ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν παραλήγουσαν, π. χ. μετὰ ἡμῶν=μεθ' ἡμῶν, πολλὰ ἔπαθον=πόλλ' ἔπαθον, ἔσχον τινὰ ἀγαθὰ=ἔσχον τιν' ἀγαθὰ.

Ἀ φ α ἰ ρ ε σ ι ς

Ἀφαιρέσεις εἶνε ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκιτικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεώς τινος μετὰ τὸ τελικὸν μακρὸν φωνῆεν ἢ τὴν διφθογγον τῆς προηγουμένης λέξεως. Σημεῖον δὲ τῆς ἀφαιρέσεως εἶνε ἡ ἀπόστροφος· π. χ. ἐγὼ φείνην (ἐγὼ ἐφάνην), ἐμοῦ πάκουσον (ἐμοῦ ἐπάκουσον).

Ἀσκηψις ἐκθλίψεως καὶ ἀφαιρέσεως

Ἀρχαία. Οἱ πλανῆται τοῖς ἀπλανέσιν ἀστράσιν ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς (ἐπὶ ἀνατολὰς) ἀντιφέρονται.—Παρ' ἀνδρὸς (παρὰ ἀνδρὸς) σοφοῦ χρή τι σοφὸν μανθάνειν.—Σωκράτης λοιδορούμενος οὐκ ἐχαλέπηεν, οὐδ' ἐν (οὐδὲ ἐν) θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἠγανάκτει.—Τοῦτ' ἔστι (τοῦτο ἔστι) μεγίστων ἐν τι, εἰ μήτε ἡμᾶς μήτε τοὺς ἡμετέρους ἢ τύχη ταραττει.—Πόλλ' ἔπαθον (πολλὰ ἔπαθον) δεινὰ ὁ τάλας.—Ἀσυνεπῆς ἐγὼ φάνην.

Καθαρεύουσα. Δι' ὄλων (διὰ-ὄλων) τούτων τῶν μέσων κατώρθωσεν ὁ θεὸς μου νὰ προσελκύσῃ τὴν εὐνοϊαν πάντων τῶν συμπολιτῶν του. — Ἡ τοιαύτη συμφωνία εἶνε ἐπωφελῆς δι' ἅπαντας (διὰ ἅπαντας), ὡς ἐγὼ τοῦλάχιστον φρονῶ.—Μεθ' ὄλας (μετὰ ὄλας) τὰς παρουσιαζομένας δυσκολίας φρονῶ ὅτι ταχέως θὰ δοθῇ πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.—Θεὲ ἐμοῦ πάκουσον.

Ἐ φ α ρ μ ο γ ῆ.

ἐπὶ συναιρέσεως, κράσεως, ἐκθλίψεως, ἀφαιρέσεως

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα, κορωνίδες καὶ τόνοι ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Κρεῖττον σιωπᾶν ἢ λαλεῖν μάτην.—Αἱ θεράπαινοι ἐν κανοῖς (κάνεον—κανοῦν=κάνιστρον) τὸν ἄρτον προσφέρουσιν.—Ἡ λύπη

τοῖς εὐνοῖς (εὔνο-ος — εὔνους) τῶν φίλων λόγοις θεραπεύεται —
 Παισὶν αἰδῶ (ἢ αἰδῶς) χρῆ πολλὴν οὐ χρυσίον καταλείπειν. —
 Πλοῦτος ὕβριν τίκτει καὶ φειδῶ (ἢ φειδῶ) βίου. — Ἄνδριάς μὲν
 ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δ' ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως εἶσως
 (ἔσταως), ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι. — Ὡ παι σιωπα (σιώπα-ε),
 πολλὰ ἔχει ἢ σιγὴ κκλά. — Ταυτον (τὸ αὐτὸ) ἐστὶν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγ-
 κυρίου σκάφος ὀρμίζειν καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδας. — Ὁ τὸν
 ἑαυτοῦ παῖδα πολλοῦ ἄξιον ἀποδείξας, καν (καὶ ἄν) ὀλίγα κατα-
 λίπη, πολλὰ ἔδωκεν. — Οἱ πλοῦσιοι καὶ οἱ βασιλεῖς τιμῶντες τοὺς
 φιλοσόφους, ἑαυτοὺς κοσμοῦσι, κακείνους. — Ὁ φθονῶν ἑαυτὸν
 ζημιοῖ. — Χρόνος αμαυροὶ πάντα καὶ εἰς λήθην ἄγει. — Ὁ Ξενοφῶν
 ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα. — Πολλ' ἔπαθον (πολλὰ ἔπαθον) δεινὰ ὁ
 τάλας. — Παρ' ἀνδρὸς (παρὰ ἀνδρὸς) σοφοῦ χρῆ σοφόν τι μανθά-
 νειν. — Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τ' ἀγαθὰ (τὰ ἀγαθὰ) οἱ
 θεοί. — Ἀφείς τὰ φανερά μὴ δῖσκε τ' ἀφανῆ (τὰ ἀφανῆ). — Σο-
 φοῖς ὁμιλῶν, καυτὸς (καὶ αὐτὸς) ἐκβήσει σοφός. — Καγὼ (καὶ — ἐγὼ)
 τῷ ξύλῳ πατάξας δαλύσω τὸ κρανίον. — Ἐλευθέρου ἀνδρὸς
 ἐστὶν αἰεὶ τ' ἀληθῆ (τὰ ἀληθῆ) λέγειν. — Ὁρῶμεν τοὺς ἀνδρας
 τοὺς καλοὺς καγαθοὺς (καὶ ἀγαθοὺς) ἐπὶ τῷ δικαίῳ φιλοτι-
 μουμένους. — Λόγος εὔνους (εὔνο-ος) ἐπικυφίζει τὴν λύπην. —
 Μειράκιον πλούσιον καὶ ἀπαίδευτον χρυσοῦν (χρύσειον) ἐστὶν
 ἀνδράποδον. — Ὁ θάνατος λέγεται χαλκοῦς (χάλκεος) ὕπνος. —
 Οἱ ἀγαθοὶ τοῖς ἀγχοῖς εὔνοι (εὔνοιοι-οι) εἰσι. — Εἰς τὴν Ἀργῶν,
 τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων μακρὰν ναῦν, εἰσέβη καὶ ὁ Ἡρακλῆς
 — Χρῆ τῶν τελευτῶντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ δακρύοις, μήτε οἴ-
 κτοις, ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ. — Τὴν Κλωθῶν, τὴν Λάχεσιν καὶ τὴν
 Ἄτροπον ἐκάλουν Μοίρας. — Ζημίαν αἰροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος
 αἰσχροῦν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν κλίσεων
τὰ ἀριθμητικά καὶ τὰς ἀντωνυμίας.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΑ'.

Καταλήξεις κλίσεων

	A'.	B'.	Γ'.			
	Ἄρσ.	Θηλ.	Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.	Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.		
Ὀν.	ᾱς-ης	ᾱ (ἄ-η)	ος	ον	ς	—
Γεν.	ου-ου	ᾱς-ης	ου	ου		ος ἦ ως
Δοτ.	ᾱ-η	ἄ-η	φ	φ		ι
Αἰτ.	ᾱν ἦν	ᾱν (ἄν)-ἦν	ον	ον	ν	ἦ ἄ —
Κλ.	ᾱ-η (ἄ)	ᾱ (ἄ)-η	ε [ος]	ον	—	—
			Δυϊκός			
			ω			
			οιν			
			Πλυθοντικ.			
Ὀν.	αι		οι	ἄ	ες	ἄ
Γεν.	ων		ων	ων		ων
Δοτ.	αις		οις	οις		σι(ν)
Αἰτ.	ᾱς		ους	ἄ	ς(ἄς)	ἄ
Κλ.	αι		οι	ἄ	ες	ἄ

•Ο Δυϊκός καὶ ὁ πλ.ῆθ. εἶνε δ
αὐτὸς εἰς πάντα τὰ ὀνόματα.

” *Α σ κ η σ ι ς*

’ *Α ρ χ α ι α*. Ἡ φιλι-α ἐπαγγέλλεται καταφυγὴν καὶ βοήθει-αν. — Πονηρ-οῦ δεσπότη-ου οὐκέτ-αι χρηστ-οὶ οὐ γίνονται. — Ἡ σὴ τέχν-η, παιδοτρι-βη, τῆς ὑγεί-ας καὶ τῆς εὐρωστί-ας ἐστὶ πηγὴ. — Χάρι-ς μὲν χάρι-ν τίκτει, ἔρι-ς δ’ ἔρι-ν. — Οἱ πλάστ-αι τὸν μὲν Δί-α ἀναπλάττουσι γενειά-την, Ποσειδῶν-α δὲ κυανοχαίτην. Ἀπόλλωνα δὲ μεϊράκι-ον γυμν-όν. — Ὁ οἶν-ος τὰς μὲν λύπ-ας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρ-ας, τοὺς ἀνθρώπ-ους κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύν-ας, ὥσπερ ἔλαι-ον, φλόγα ἐγείρει.

Καθαρεύουσα. Ἡ πατρις ἡμῶν εὐρίσκεται ἐν κινδύνῳ καὶ ὀφείλει πᾶς τις νὰ παράσχη αὐτῇ κατὰ τὸ δυνατ-ὸν βοήθει-άν τινα. — Οἱ τελευταῖ-οὶ σεισμοὶ ἐπήνεγκόν μεγάλ-ας καταστροφ-ὰς καθ’ ἅπασ-αν τὴν δυτικ-ὴν πλευρ-άν τῆς Πελοποννήσ-ου. — Ἡ Σῦρ-ος εἶνε νῆσ-ος κειμέν-η ἐν τῷ νομῷ τῶν Κυκλάδ-ων, τοῦ ὀποίου εἶνε πρωτεύουσ-α. — Κατὰ τὴν ἐν Μαραθῶν-ι γενομέν-ην μάχην μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Περσῶν διέπρεψεν ὁ στρατηγ-ὸς Μιλτιάδης

ΣΗΜ. Πρέπει ν’ ἀσκηθῆ καλῶς ὁ μαθητὴς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν καταλήξεων τῶν ὀνομάτων, διότι θὰ ἔχη ἄξιον λόγου ἐφόδιον πρὸς τὴν ὀρθὴν τῶν ὀνομάτων γραφήν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΒ’.

Γενικά τινα ἀναφερόμενα καὶ εἰς τὰς τρεῖς κλίσεις.

Ἡ κατάληξις ας τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων εἶνε πάντοτε μακρά· π.χ. ὁ Αἰνείας, τῆς παιδείας, τὸς μούσας.

Τὸ α τῆς δοτικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῶν πτώσεων τοῦ δυϊκοῦ τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων εἶνε πάντοτε μακρόν· π. χ. τῇ ἀληθείᾳ, τῷ μούσα (ὀνομαστικὴ τοῦ δυϊκοῦ).

Τὰ διχρόνα, ἐν τέλει τῶν οὐδετέρων εὐρισκόμενα, ἂν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναιρέσεως εἶνε βραχέα, π.χ. τὰ μῆλα, τὸ πρᾶγμα, τὸ πέπερι, τὰ σώματα.

Αἱ κατάληξις τῶν πλαγίων πτώσεων, ι, α, ας, τῆς γ’. κλίσεως εἶνε βραχεῖαι· π. χ. τῷ λαμπτήρι, τὴν ὄϊνα, τοὺς κρατῆρας, τὰς κηλίδας.

” *Α σ κ η σ ι ς*

’ *Α ρ χ α ι α*. Ξενοφῶν ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα γλυκύτητι τῆς ἐρμηνείας. — Τῆς παιδείας αἱ μὲν ρίζαι πικραί, οἱ δὲ καρποὶ

γλυκεῖς.—Αἰνεῖας τὸν πατέρα Ἀγχισίην ἔσωσε φέρων ἐπ' ὤμων.—
Ἐρμῆς ὁ τῆς Μαίας πτερὰ εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πρὸς τοῖς
ποσὶ.—Τῇ ἐπιμελείᾳ πάντα δοῦλα γίνονται, τῇ δ' ἀμελείᾳ πάντα
δυσχερῆ φαίνεται.—Ἡ φύσις τοῖς μὲν λέουσι ἐδωκεν ἀλκὴν καὶ
ταχύτητα, ταῖς δ' ἀλώπεξι πανουργίαν.—Ἡ θάλαττα θήρας με-
γίστους τρέφει καὶ φυτεύματα.—Τάφος κοινὸς χώρος ἅπασι, πέ-
νησί τε καὶ βασιλεῦσι.

Καθαρεύουσα. Τῇ ἀληθείᾳ ἢ σημερινῇ ἡμέρᾳ ἦτο λαμπρά.—
Τὸ πέπερι, τὸ σίναπι καὶ τὸ κιννάβαρι εἶνε ὀνόματα τῆς τρίτης
κλίσεως.—Παρὰ τὴν Σαλαμίνα ἐγένετο ἡ περίφημος ναυμαχία
μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Περσῶν, καθ' ἣν ἀνεδείχθησαν νικηταὶ
οἱ Ἕλληνες.—Ἐἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ τὸ πρῶγμα μετὰ πολ-
λῆς προσοχῆς, ὥστε νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἀπευκατόν τι.—Οἱ Ἀττικοὶ
δὲν μετεχειρίζοντο καὶ ἐπὶ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων διὰ τὸν διυ-
κὸν ἀριθμὸν τὸ θηλυκὸν ἄρθρον τά, ἀλλὰ τὸ ἀρσενικὸν τῶ, ὡς
λ.χ. τῶ μούσα, τῶ κακία.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΓ'

Περὶ τονισμοῦ τῶν πτώσεων

Ἐν τῷ τονισμῷ τῶν πτώσεων ἐφαρμόζονται οἱ ἑξῆς κανόνες:
Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τονίζονται ἐπὶ τῆς
ληγούσης **ὀξύονται** π.χ. ἡ ἀρετή, τὴν τιμὴν, τὰς ποινάς, ὁ
ποιμὴν, ἡ ὁδὸς, τὰς ὁδοὺς.

Ἡ μακροκατάληκτος γενικὴ καὶ δοτικὴ τονίζονται ἐπὶ
τῆς ληγούσης **περισπῶνται** π.χ. τῆς τιμῆς, τῶν ποδῶν, ταῖς
ἀρεταῖς, τοῖς ὁδοῖς.

ΣΗΜ. Τὰ ὀξύτονα τῆς Β' Ἀττικῆς κλίσεως **ὀξύονται** τὴν γενικὴν
καὶ δοτικὴν π.χ. τοῦ *λεῶ*, τῷ *λεῶ*, τῶν *λεῶν*, τοῖς *λεῶς*. Ἐπ' ἴσης **ὀξύ-
νεται** ἡ γενικὴ *νεῶς*, (ἢ *ναῦς*, τῆς *νεῶς* κτλ.) Ἐν τούτοις τινὰ τῶν
Ἀττικῶν **περισπῶνται** πανταχοῦ, ὡς ὁ *ταῶς*, γεν. τοῦ *ταῶ*, τῷ *ταῶ*,
ὁ ὄρφῶς, τοῦ ὄρφῶ, τῷ ὄρφῶ, ἢ *Κῶς*, τῆς *Κῶ*, τῇ *Κῶ*.

Ἡ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῆς α' καὶ β' κλίσε-
ως ἔχουσι καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ὀνομαστικῆς π.χ.
ἡ μοῖρα, τὴν μοῖραν, ὦ μοῖρα, ἡ ὄρα, τὴν ὄραν, ὦ ὄρα, ὁ πῖ-
λος, τὸν πῖλον, ὦ πῖλε.

Καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις τονίζονται εἰς τὴν συλλαβὴν τονίζεται
καὶ ἡ ὀνομαστικὴ, ἔν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα π.χ. ἄνθρωπος,

ἄνθρωπον, ἄνθρωπε, ἄνθρωποι, ἀλλ' ἀνθρώπου, ἀνθρώπων, ἀνθρώπους.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἡ ἀρετὴ ἀπλήν καὶ βεβαίαν ὁδὸν τοῦ βίου ὑποδείκνυσι. — Τοῖς νικηταῖς ἐν ἀγῶσι δάφνης ἐδίδοτο στέφανος. — Ὁ Θεὸς ἐστὶ ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. — Παρὰ τῶν τῶν Παλληγέων δῆμῳ μετὰ τὴν Λεῶν προδοσίαν οὐκέτι ἐκηρύττετο τὸ ἐπιχώριον « Ἀκούετε, λεῶ ». — Οἱ Ἐφέσιοι πολιορκούμενοι ὑπὸ Κροίσου ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι ἐξάφαντες ἐκ τοῦ νεῶ σχοινίον εἰς τὸ τεῖχος. — Ἐκτὸς τῆς νεῶς ταύτης ἀπώλετο καὶ ἑτέρα μείζων. — Οἱ μοχθηροὶ τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἤδονται ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις ἀγαθοῖς ὡς ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.

Καθαρεύουσα. Ἀρχῆς κακῆς κάκιστον βεβαίως θά εἶνε καὶ τὸ τέλος. — Ὁ ἐνδοξος πόλεμος εἶνε προτιμότερος τῆς αἰσχυρᾶς εἰρήνης. — Οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἶνε εἰκόνας τῶν θεῶν. — Οἱ εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων τιμῶν ἠξιώθησαν. — Ὁ πλοῦτος τῆς κακίας μᾶλλον ἢ τῆς καλοκαγαθίας εἶνε ὑπέρητης. Μεγάλῃ κίνησις ἐπεκράτει χθὲς ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἀθηνῶν ἕνεκα τῶν ἐκλογῶν. — Ὁ ταῶς σχηματίζει τὴν γενικὴν ταῶ, ἐν ᾧ τὸ λεῶς σχηματίζει λεῶ, ἢ γενικὴ δηλ. τοῦ μὲν πρώτου περισπᾶται, τοῦ δὲ δευτέρου ὀξύνεται.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΔ'

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ὀνόματα Α'. κλίσεως

Περὶ τοῦ α τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων

Τὸ α τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως ἐνίστη μὲν εἶνε μακρὸν, ἄλλατε δὲ βραχύ· παρατίθενται δὲ ὁμοῦ αἱ διάφοροι περιπτώσεις, ὅπως συγκρίνῃ ὁ μαθητὴς τὴν μίαν περίπτωσιν πρὸς τὴν ἄλλην.

Ἐχουσι λοιπὸν τὸ
 α μακρὸν | α βραχὺ
 Α'. Ἐπίθετα
 (ᾱ) | (ῦ)

Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα, ἅτινα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· π.χ. ὥραιος, ὥραιᾱ, ἄγιος, ἀγίᾱ, ὁποῖος, ὁποῖᾱ.

Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα, ἅτινα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν τριτόκλιτον· π.χ. πᾶς, πᾶσῶ, λαβίων, λαβοῦσῶ, ποιηθεῖς, ποιηθεῖσῶ.

Β'. Οὐσιαστικά

* Ἐχουσι τὸ **α μακρόν**

1. Πάντα τὰ ἐπὶ τῆς **ληγούσης** τονιζόμενα· π.χ. στοιά, παρεια, χαρά, λαλιά.

* **Ἐξαιρέσεις**. Τὰ εἰς **νία** ὁμῶς ὀξύτονα ἔχουσι τὸ **α βραχύ**· π.χ. ἄγνιά, ὀργνιά.

* Ἐχουσι τὸ **α βραχύ**.

1. Πάντα τὰ ἐπὶ τῆς **προ-παροληγούσης** τονιζόμενα· π.χ. μύχαιρα, ἄγκυρα, Κέρκυρα, τράπεζα.

* **Α σ κ η σ ι ς**

* **Α ρ χ α ί α**. Ἡ τῆς ἀρετῆς κτήσις μόνη βεβαία (βέβαιος) ἐστὶ καὶ ἀθάνατος. — Πᾶσα (πᾶς) δύναμις καὶ πᾶς πλοῦτος ὑπέκει τῇ ἀρετῇ. — Ἡ θεοσέβειά ἐστὶν ἀρχὴ τῆς σοφίας. — Πέτρε, Πέτρε θὲς τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. — Ἡ θάλασσα θήραξ μεγίστους τρέφει. — Παχεῖα (παχύς) γαστήρ λεπτόν οὐ τίκτει νοῦν. — Ὁ Νεῖλος πραιοῖαν (πραῦς) τὴν ῥύσιν ποιεῖται. — Ἀλώπηξ ἐν παγίδι ληφθεῖσα (ληφθεῖς) καὶ ἀποκοπίσης τῆς οὐρᾶς διαδρᾶσα (διαδράς) ἀβίωτον ὑπ' αἰσχύνῃς τὸν βίον ἤγειτο. — Μόνη ἀρετὴ βεβαία (βέβαιος) ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ.

Καθαρεύουσα. Τὸ **α** τῆς λέξεως ἢ ὥραία εἶνε μακρόν, διότι τὸ ἀρσενικὸν ὥραϊος εἶνε δευτερόκλιτον, τῆς δὲ λέξεως ποιηθεῖσα εἶνε βραχύ, διότι τὸ ἀρσενικὸν ποιηθεῖς εἶνε τριτόκλιτον. — Ἡ χαρὰ μου ὑπῆρξε μεγίστη, ἅμα ἔμαθον περὶ τῆς ἀρίστης ἐπιτυχίας σου κατὰ τὰς ἐξετάσεις. — Ἡ κορυφή, τοῦ ὄρους ὀνομάζεται ἀκρόρεια, ἣ δὲ βᾶσις αὐτοῦ ὑπώρεια ἢ πρόποδες. — Πᾶσα (πᾶς) κακὴ συναναστροφή βεβαίως δὲν δύναται ἢ νὰ ἔχη κάκιστα ἀποτελέσματα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΕ'.

Π ρ ὶ τ η κ λ ῖ σ ι ς

Περὶ τοῦ **α** (συνέχεια)

* Ἐπίσης ἔχουσι τὸ **α μακρόν**.

* Ἐχουσι τὸ **α βραχύ**

2) Τὰ εἰς **εἰα** **δισύλλαβα** (μνεῖα χρεία) καὶ τὰ εἰς **εἰα** **ὑπερδισύλλαβα**, τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν **εῦω** ληγόντων ῥημάτων· βασιλεία (βασιλεύω), κολακεία (κολακεύω), παιδεία (παιδεύω), δουλεία (δουλεύω).

2) Τὰ εἰς **εἰα** παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς **ης** τριτοκλίτων ὀνομάτων καὶ τῶν εἰς **εὐς** ἀλήθεια (ἀληθής), εὐγένεια (εὐγενής), εὐσέβεια (εὐσεβής), εὐπείθεια (εὐπειθής), Ὀδύσεια (Ὀδυσσεύς).

3) Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἐν τῇ παραληγοῦσῃ **φωνῆν** π.χ. ὦρα, χῶρα, θήρα, πήρα, θύρα, λύρα κλπ.

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουσι τὸ **α** βραχὺ τὰ ὀνόματα χύτρα καὶ σφῦρα.

4) Τὰ εἰς **ια, εα** καὶ **σα** παροξύτονα π.χ. σοφία, κακία, μηλέα, Τεγέα, πόα.

5) Τὰ εἰς **αία** ὑπερδισύλλαβα π.χ. κεραία, ἐλαία, σημαία, νεολαία.

6) Πάντα τὰ πολυσύλλαβα οὐσιαστικά τὰ ὁποῖα **παροξύονται** π.χ. παλαιστρα, ὀπώρα, ὄρχηστρα, πληθώρα, πορφύρα.

3) Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἐν τῇ παραληγοῦσῃ **δίφθογγον** π.χ. σφαῖρα, μοῖρα, πείρα, πρῶρα.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἔχοντα ἐν τῇ παραληγοῦσῃ τὴν δίφθογγον **αυ** π.χ. αὔρα, λαύρα, σαύρα, καὶ τὰ Αἴθρα, Φαῖδρα.

4) Τὰ εἰς **οία** καὶ **υία**, π.χ. εὔνοια, εὔπλοια, μετάνοια, μυῖα, ἀγυιά, ὄργυιά.

5) Τὰ εἰς **αία** **δισύλλαβα** π.χ. μαῖα, γαῖα, γραῖα.

6) Τὰ **τρέποντα** τὸ **α** τῆς ὀνομαστικῆς ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ εἰς **η** π.χ. μουσα-ης, γλῶσσα-ης, δίψα-ης.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ἡ εὐδοιμονία οὐκ ἔστι τρυφή καὶ πολυτέλεια.—Ἡ ἀχαριστία μάλα δίκαιως ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσαις.—Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.—Ἡ Φαῖδρα ἦν θυγάτηρ τοῦ Μίνως καὶ τῆς Περσεφόνης, σύζυγος δὲ τοῦ Θησέως.—Ἡ μηλέα δένδρον ἐστὶν εὐκαρπον.—Ἡ λέξις φθινόπωρον σύνθετός ἐστιν ἐκ τοῦ φθίνω καὶ ὀπώρα.—Ἡ μυῖα ἐξάπους οὐσα τοῖς μὲν τέτταρσι βαδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προσθίοις δυσὶν ὡς χερσὶ χρήται.—Ἐσχάτον κακὸν ἢ δειλία.

Καθαρεύουσα. Αἱ λέξεις **μαῖα** καὶ **γραῖα** λέγονται δισύλλαβοι, διότι ἔχουσι δύο συλλαβάς, ἐν ᾗ ἡ λέξις ἐλαία λέγεται ὑπερδισύλλαβος.—Ἡ μήτηρ τοῦ Θησέως ἐκαλεῖτο **Αἴθρα** αἴθραν δὲ προσεῖτε λέγομεν καὶ τὴν αἰθρίαν, δηλ. τὸν καθαρὸν ἀέρα, τὴν εὐδίαν.—**Εἰπέ μοι, Χρῆστε, ἐὰν προχωρήσωμεν μίαν μοῖραν πρὸς Ἀσμάς, θὰ εὕρωμεν διαφορὰν τινα χρόνου; ἐν ἄλλοις λόγοις θὰ ἔχωμεν τὴν αὐτὴν ὥραν ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ; Παρατηρῶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸν σιδηρουργόν, ὁ ὁποῖος μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος κτυπᾷ τὴν σφῦραν ἐπὶ τοῦ ἄκμονος.**

Ἐ φ α ρ μ ο σ γ ῆ

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Φίλει τὴν παιδείαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν ἀλήθειαν

τὴν εὐσεβειαν.—Καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ δυνα-
στειαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσῃ.—Ἡ γρῆα μετὰ φόβου πολ-
λοῦ πρὸς τὸν θάνατον ἀποβλέπει.—Πλάτων εἶπε τὴν παιδείαν δεύ-
τερον ἥλιον εἶναι.—Μόνη ἡ ἀρετὴ βεβαία ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἀτυ-
χίαις καὶ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ.—Παχεῖα γαστήρ λεπτόν οὐ τίκτει νοῦν.—
Ἡ μυῖα ἐξάπυρος ἐστὶ. —Ἐν τοῖς πολέμοις τέμνεται μὲν ἡ χώρα,
πορθοῦνται δ' αἱ πόλεις.—Γαλῆ εἰσελθούσα εἰς χαλκίως ἐργαστή-
ριον τὴν ἐκεῖ κειμένην ῥίνην περιέλειχε.

Καθαρεύουσα. Παρατήρησον τὸν ναῦτην ἐκεῖνον μετὰ πόσης
εὐκολίας ἀνέροχεται τὴν κεραιαν τοῦ πλοίου.—Θὰ περιμείνωμεν
ἐπὶ μίαν ὥραν, ὥστε δύνασαι νὰ ἔλθῃς.—Παλαιστρα ἐκαλεῖτο ὁ
τόπος, ἐνθα ἐγυμνάζοντο οἱ παλαιοί.—Ζεῖ (ζέω) χυτρα, ζῆ φι-
λία, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, θέλοντες νὰ ἐκφράσωσιν ὅτι ἔχει τις πολ-
λοὺς φίλους, ἐν ὅσῳ εἶνε πλούσιος καὶ εὐτυχής.—Ἡ σφαιρα διε-
τρήπησε τὸν πνεύμονα τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου στρατιώτου.—Ἡ
σημαία τῶν φοιτητῶν ἦτο πολυτέλεστατή.—Ἡ ἐλαία καὶ ἡ μηλέα
εἶνε δένδρα εὐκαρπα.—Ἡ μυῖα εἶνε ἔντομον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΣ'

Γενική καὶ δοτική ἐνικοῦ τῆς Α'. κλίσεως

Ἄρσενικὰ

Ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης
κλίσεως λήγει εἰς **ου** π. χ. ποιητής, τοῦ ποιητοῦ.

Σχηματίζουσι δὲ αὐτὴν εἰς **α** αἱ λέξεις μανδραγόρας, πατρα-
λοίας, ὀρνιθοθήρας καὶ τὸ βορρᾶς. Πρὸς τούτοις δὲ σχηματίζου-
σιν αὐτὴν εἰς **α** καὶ δωρικά τινα καὶ ξενικά ὀνόματα π. χ. ὁ Λεω-
νίδας, τοῦ Λεωνίδα (καὶ Λεωνίδου), ὁ Ὀρόντας, τοῦ Ὀρόντα κλπ.

Θηλυκὰ

Ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν ὀνομάτων
σχηματίζεται εἰς **ης** καὶ ἡ δοτική εἰς **ῆ** π. χ. ἡ μούσα, τῆς
μούσης, τῆ μούσῃ κτλ.

Ἐν τούτοις, ὅταν πρὸ τοῦ **α** ὑπάρχη φωνῆν ἡ ρ, τὸ **α** τῆς
ὀνομαστικῆς δὲν τρέπεται εἰς **ῆ** π. χ. ἡ ἀλήθεια—τῆς ἀληθείας—
τῆ ἀληθείᾳ, ἡ μοῖρα—τῆς μοίρας—τῆ μοίρα.

Ἐξαιρέσεις. Ἡ λέξις *μία* σχηματίζει τὴν γενικὴν μιᾶς καὶ τὴν δοτικὴν μιᾶ. Ἡ δὲ λέξις *ἄρουρα* (=χώρα, γῆ) σχηματίζει τὴν γενικὴν ἀρούρης.

ΣΗΜ. Πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἔχοντα τὸ *α* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ μακρὸν δὲν τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *π*. π.χ. Λήδα - *Λήδας*, Φιλομήλα - *Φιλομήλας*, Ἄνδρομέδα - *Ἀνδρομέδας* κτλ.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ἡ ἐπιθυμία τῆς δόξης (δόξα-ης) πολλάκις αἰτία ἐστὶ τῆς κνδραγαθίας. Τῇ ἐπιμελείᾳ (ἐπιμέλεια-ας-α) πάντα δοῦλα γίνονται, τῇ δ' ἀμελείᾳ (ἀμέλεια-ας-α) πάντα δυσχερῆ φαίνεται. — Ἡ νέα Καρχηδῶν κτίσμα ἐστὶν Ἀσδρούβα (ὁ Ἀσδρούβας — τοῦ Ἀσδρούβα) τοῦ διαδεξαμένου Βάρκαν τὸν Ἀννίβου πατέρα. — Πονηροῦ δεσπότη (ὁ δεσπότης τοῦ δεσπότη) οἰκέται χρηστοὶ οὐ γίνονται.

Καθαρεύουσα Ἡ θεοσέβεια εἶνε ἀρχὴ τῆς σοφίας (σοφία-ίας). — Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος καὶ ἡ Ἰταλικὴ περιβρέχονται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης (θάλασσα-ης). — Ἐνεκεν τῆς σφοδρότητος τοῦ βορρᾶ (βορρᾶς-τοῦ βορρᾶ) ἐπῆλθον πολλὰ δυστυχήματα. Ἡ γεναιότης καὶ ἡ καρτερία τοῦ Λεωνίδα (Λεωνίδας-Λεωνίδα) ἐπήνεγκον τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα ἀποτελέσματα ἐν Θερμοπύλαις.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΖ΄.

Γενικὴ πληθυντικὴ τῆς Α΄ κλίσεως.

Ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν ὀνομάτων τῆς α΄ κλίσεως τὸνίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π.χ. ὁ στρατιώτης-τῶν στρατιωτῶν, ὁ ταμίας-τῶν ταμιῶν, ἡ μούσα-τῶν μουσῶν.

Ἐξαιροῦνται καὶ τὸνίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ θηλυκὰ ἐπιθέτα, τὰ ὅποια ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον· π.χ. ἡ ἀγία (ἀρσενικὸν ὁ ἅγιος), γεν. πληθυντικὴ τῶν ἁγίων καὶ οὐχὶ τῶν ἁγιῶν.

ΣΗΜ. Ἐν τούτοις τὸνίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων, ἅτινα ἔχουσι μὲν τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον, ἀλλὰ λαμβάνονται ὡς οὐσιαστικά. π.χ. ἡ αἰτία (ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν) ἔχει γενικὴν πληθυντικὴν αἰτιῶν, ἐν ᾧ ἡ αἰτία (ὡς θηλυκὸν τοῦ ἐπιθέτου αἴτιος) σχηματίζει γενικὴν πληθυντικὴν αἰτίων.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγομεν αἱ κυρίαί (πληθυντικὸς τοῦ οὐσιαστικοῦ κυρία,) γεν. τῶν κυριῶν, ἐν ᾧ κυρίαί (πληθυντικὸς τοῦ κυρία, ὡς θηλ. τοῦ ἐπιθέτου κύριος) σχηματίζει γενικὴν τῶν κυριῶν.

Ἐξαιροῦνται πρὸς τούτοις καὶ δὲν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγοῦσης καὶ τὰ οὐσιαστικὰ χρήστης (=δανειστικής), γεν. πληθυντικῆ **χρησίων**, ἑτησίαι (=περιοδικοὶ ἀνεμοὶ) γεν. πληθυντ. **ἑτησίων** καὶ ἀφύη (=σαρδέλλα) γεν. πληθ. **ἀφύων**.

ΣΗΜ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ γενικὴ καὶ πληθυντικὰ **χρησιῶν** (τοῦ ἐπιθέτου **χρησιῶν**) καὶ **ἀφύων** (τοῦ ἐπιθέτου ἀφύης).

Ἀρχαία. Ὡς νεανία σιῶπα· ἡ γὰρ σιωπὴ κόσμος ἐστὶ τῶν νεανίων (οἱ νεανίαί—τῶν νεανίων).—Αἱ τράπεζαι τῶν χρησίων (οἱ χρήσται—τῶν χρησίων) ἐν τῇ ἀγορᾷ ἦσαν. Πληροῦται δὲ Νεῖλος μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἑτησίων (οἱ ἑτησίαι—τῶν ἑτησίων) ὥραν.—Ποσειδῶν ἀφύων (ἢ ἀφύη—τῶν ἀφύων) φορὰν Μεγαρεῦσιν ἐποίησε(=ἔστειλεν ἀφθονίαν σαρδέλλων εἰς τοὺς Μεγαρεῖς).—Τὸ νικᾶν τὰς ἐπιθυμίας πασῶν (πᾶσαι—πασῶν) νικῶν (νίκη—νικῶν) ἢ καλλίστη.

Καθαρεύουσα. Ὁ βίος τῶν μυροῦντων καὶ τῶν μελισσῶν (ἢ μέλισσα—τῶν μελισσῶν) εἶνε ἐπίτονος.—Ἀντιγινώσκω μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως τὴν ἐφημεροδαίων Κυριῶν (Αἱ κυριαί—τῶν κυριῶν).—Ὁ στρατιώτης οχηματίει τὴν γενικὴν πληθυντικὴν στρατιωτῶν, καὶ ὁ νεανίας, νεανιῶν.—Ἐισήλθομεν εἰς τὸν ναὸν πρὸς προσκύνησιν τῶν ἁγίων (ὁ ἅγιος—ἡ ἁγία—τῶν ἁγίων) εἰκότων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΗ'

Π Ρ Ω Τ Η Κ Λ Ι Σ Ι Σ

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ὀνόματα θηλυκά.

Τὰ εἰς αἰτης λήγοντα ἔθνικὰ ἔχουσι τὸ α μακρόν· π.χ. Σπαρτιάτης—Σπαρτιᾶται, Τεγεάτης—Τεγεᾶται.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἔθνικῶν ἐξαιροῦνται τινὰ ὡς τὸ Σαρμάτης, Γαλάτης, Δαλμάτης, Σαυρομάτης καὶ Χαιριμάτης, αἵτινα ἔχουσι τὸ α βραχύ.

Ἐπ' ἴσης ἔχουσι τὸ α μακρόν καὶ τὰ εἰς αἰτης, τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων· π.χ. γενειάτης, θηλυκὸν ἢ γενειᾶτις.

Τὰ λήγοντα εἰς ιτης καὶ τὸ πρὸςβύτης ἔχουσι τὸ ι καὶ υ μακρά· π.χ. ὁ πολίτης—ἡ πολῖτις οἱ πολῖται, ὁ πρὸςβύτης—ἡ πρὸςβύτις οἱ πρὸςβύται.

Τὰ λήγοντα εἰς οιτης τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων γράφονται διὰ τοῦ ο, ὅταν ἢ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης συλλαβῆ εἶνε φύσει

ἢ θέσει *μακρά* π.χ. τοξότης, ἱππότης, δημότης, ἀγρότης (πλὴν τοῦ δεσμώτης καὶ ἡπειρώτης). Γράφονται δὲ διὰ τοῦ *ω*, ἂν ἡ προηγουμένη τῆς καταλήξεως συλλαβὴ εἶνε *βραχεῖα* π.χ. θιασώτης, ἠλικιώτης, ἰδιώτης, στρατιώτης, ἀπληιώτης κτλ.

Τὰ εἰς *ω*της λήγοντα *ἔθνικα* γράφονται διὰ τοῦ *ω* π.χ. Λαύρειον—Λαυρεώτης, Ἑπειρος—Ἑπειρώτης, Ἰταλίξ—Ἰταλιώτης, Σικελία—Σικελιώτης, Ἀλεξάνδρεια—Ἀλεξανδρεώτης.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Οἱ τὴν Σικελίαν κατοικοῦντες Σικελιώται παρειλήφασι παρὰ τῶν προγόνων ἱερὰν ὑπάρχειν τὴν νῆσον ἸΔήμητρος καὶ Κόρης.—Ἀμελεῖσθαι δοκοῦντες οἱ στρατιῶται οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολὺ ἂν ἀθυρότεροι γίγνοιτο, οἱ δὲ πονηροὶ ὑβριστότεροι.—Σόλων «Πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῦντο;» ἐρωτηθεὶς εἶπεν: «Ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις». —Οἱ πλάσται τὸν Δία ἀναπλάττουσι γενειάτην.—Οἱ Σπαρτιάται τοῖς Ἀθηναίοις βοηθήσοντες ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στάδια διήλθον.

Καθ' ἑρέουσα. Ἐκ τῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας εἶδομεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, μοι ἤρρεσε περισσότερον ἐκεῖνη, ἣτις ἀπεικονίζει τὸν Ἰππομηθέα δεσμώτην.—Πάντες οἱ συνηλικιωταὶ σου καὶ οἱ συμμυῖθται σου ἐπερίτωσαν τὰς σπονδὰς αὐτῶν καὶ ἔλαβον διαφόρου θέσεις, ἐν ᾧ οὐ εὐρίσκεισαι εἰσέτι ἐν ἐντελεῖ ἀπραξία.—Οἱ Τευαῖτι, ἀλλ' οἱ Δαλμαῖται, δηλ. ἐν τῇ πρώτῃ λέξει τὸ *α* εἶνε μικρὸν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βραχύ.—Πολῖτις εἶνε τὸ θηλυκὸν τοῦ πολίτης καὶ πρεσβύτες τὸ θηλυκὸν τοῦ πρεσβύτης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΘ'

Κλητικῆ τῶν πρωτοκλίτων

Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως λήγει εἰς *η* ἢ εἰς *α* ἀναλόγως τῆς ὀνομαστικῆς π.χ. ὁ νεανίας—ὦ νεανία—ἡ μοῖρα—ὦ μοῖρα, ἡ τιμὴ—ὦ τιμὴ, ὁ Ἀριστείδης—ὦ Ἀριστείδη.

Ἐξαιροῦνται καὶ σχηματίζουσιν αὐτὴν ἐκ τῶν εἰς *ης* ὀνομάτων εἰς *α* ἀντὶ εἰς *η* τὰ ἑξῆς.

Γὰ λήγοντα εἰς *της* καὶ τὰ *ἔθνικα* εἰς *ης* π.χ. ὁ κριτής—ὦ κριτή, ὁ Πέρσης—ὦ Πέρσα, ὁ Σκύθης—ὦ Σκύθα.

2) Τὰ σύνθετα ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς *μέτρης*— *πώλης*— *τριβης*— *ώνης* καὶ *ἀρχης*: π.χ. γεωμέτρης—ὦ γεωμέτρα, βιβλιοπώλης—ὦ βιβλιοπῶλα, παιδοτριβης—ὦ παιδοτρίβα, τελώνης—ὦ τελῶνα, γυμνασιάρχης—ὦ γυμνασιάρχα.

Τὸ *δεσπότης* σχηματίζει τὴν κλητικὴν εἰς *ᾶ* καὶ ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον· ὦ δέσποτα.

Κλητικὴ θηλυκῶν

Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως ἔχει τὸν τόνον, ὃν ἔχει καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π.χ. ἡ τιμή—ὦ τιμή, αἱ τιμαί—ὦ τιμαί, ἡ μοῖρα—ὦ μοῖρα, αἱ μοῖραι—ὦ μοῖραι.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Ὡ νεανία (νεανίας—νεανία) σιώπα, ἡ γὰρ σιωπὴ κόσμος ἐστὶ τῶν νεανιῶν. — Οὐ τῶν βιβλίων κτήσις βιβλιοπῶλα (βιβλιοπώλης-βιβλιοπῶλα), ἀλλὰ χρήσις παιδείας ὄργανόν ἐστιν.— Ἡ σὴ τέχνη παιδοτρίβα (παιδοτριβης—παιδοτρίβα), τῆς υἱείας καὶ τῆς εὐρωστίας ἐστὶ πηγὴ.— Φεῦγε, ὦ ναῦτα (ναύτης—ναῦτα), βορρᾶν.— Πολῖτα (πολίτης—πολίτα).— Ἐπου θεῶ καὶ πείθου τοῖς νόμοις.

Καθαρεύουσα. Ὡ δέσποτα (δεσπότης—δέσποτα) λάβε οἶκτον δι' ἡμᾶς, διότι ὑπερέρομεν πολὺ καὶ ταλαιπωρούμεθα.— Σεβαστέ μοι κύριε γυμνασιάρχα (γυμνασιάρχης—γυμνασιάρχα) ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἔορτῇ σας προσφέρω ὑμῖν ἐκ μέρους ἀπάντων τῶν μαθητῶν τὴν ἀνθοδέσμην ταύτην.— Ἡ λέξις δικαστής σχηματίζει τὴν κλητικὴν ὦ δικαστά, διότι λήγει εἰς τῆς — Ὡ Πέροσα, ὦ Σκύθα εἶνε κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ὀνομάτων Πέροσης καὶ Σκύθης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Μ'.

Τίνα τῶν εἰς ἧς ἀρσενικῶν εἶνε τῆς α' κλίσεως;

Πρωτόκλιτα ἐκ τῶν εἰς ἧς ἀρσενικῶν εἶνε:

1) Τὰ εἰς *δης* πατρωνυμικά καὶ κύρια· π. χ. Ἄτρείδης γεν. Ἄτρείδου—Μιλτιάδης-ου, Πηλείδης-ου.

ΣΗΜ. Πατρωνυμικά καλοῦνται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πατρὸς ἢ μητρὸς καὶ σημαίνουσιν υἰόν, θυγατέρα, ἀπόγονον.

2) Τὰ εἰς *της* προσηγορικά· π. χ. πολίτης-ου, ληστής-ου.

3) Τὰ σύνθετα ἐκ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως· π. χ. ὀλυμπιονίκης (νίκη)-ου, Ἑλλανοδίκης (δίκη)-ου.

4) Τὰ ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς **τριβης**—**μέτρης**—**πώλης**—**ἀρχης** καὶ **ώνης**· π. χ. παιδοτρίβης-ου, γεωμέτρης-ου, βιβλιοπώλης-ου, γυμνασιάρχης-ου, τελώνης-ου.

5) Τὰ εἰς **ης** ἔθνικα· π.χ. Σκύθης-ου, Πέρσης-ου.

ΣΗΜ. Πρὸς τούτοις πρωτόκλιτα εἶνε καὶ τινὰ τῶν ἀπλῶν κυρίων ὀνομάτων π. χ. **Ξέρξης**-ου, **Αἰσχίνης**-ου,

Ἀ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης (Σκύθης Σκύθου) ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἐστὶ πολέμιον ἀνθρώποις; αὐτοί, ἔφη, ἑαυτοῖς. — Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης (Ἀριστείδου) πολλὰ καὶ καλὰ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ διεπράξαντο. — Οἱ γεωμέτραι (γεωμέτρης-ου) θεωροῦσι πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί. — Ἔστι τοῦ κριτοῦ (κριτῆς-κριτοῦ) τῆς ὀργῆς ἀπέχεσθαι. — Ἡ ἀχαριστία μάλα δικαίως ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσαις (Πέρσης-Πέρσου). — Μιλτιάδης (Μιλτιάδου) μόνος τῶν ἐνδόξων Ἀθηναίων κατελίπετο υἱὸν ὅμοιον τῷ πατρὶ ἢ μείζω αὐτοῦ.

Καθαρεύουσα. Ὁ **Ξέρξης** (Ξέρξης-Ξέρξου) θελήσας τὰ καθυποτάξῃ τὴν Ἑλλάδα ἔπαθε δεινὴν καταστροφὴν. — Ἑλλανοδίκαι (Ἑλλανοδίκης-Ἑλλανοδίκου) ἦσαν ἐννέα δικασταὶ Ἑλλεῖοι κρινόντες περὶ τῶν ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι γυμναζομένων. — Ὅτι τὼ ἐκ τῶν ληστοῶν (ληστῆς-ληστοῦ) σινηλῆφθησαν χθὲς παρὰ τὴν κωμόπολιν **Ξυλόκαστρον** τῆς **Κορινθίας**. — **Λέγεται** ὅτι τόσον ἐτίμων τοὺς ὀλυμπιονίκας, ὥστε, διὰν ἐπέστρεφεν ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, ἐκρήμιζον μέρος τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον ἐσημαίνειν ὅτι πόλις ἔχουσα τοιοῦτους ἀνδρας δὲν εἶχεν ἀνάγκην τειχῶν καὶ φρουρίων. — Ὁ **Ἀριστείδης** (ου) καὶ ὁ **Μιλτιάδης** (ου) ἦσαν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων. — Ὁ γυμνασιάρχης μετὰ τοῦ σχολάρχου, τῶν καθηγητῶν καὶ ἑλληνοδιδασκάλων μετέβησαν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ **Νομάρχου**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΑ΄.

Τίνα τῶν εἰς **ης** κυρίων ὀνομάτων κλίνονται καὶ κατὰ τὴν **Α΄** καὶ κατὰ τὴν **Γ΄** κλίσειν;

Ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι εἶδομεν τίνα τῶν εἰς **ης** εἶνε

πρωτόκλιτα. Ἐν τῷ παρόντι γυμνάσματι ἐξετάζομεν τὰ εἰς *ης*, ἄτινα πτώσεις μὲν τινὰς κλίνουσι κατὰ τὴν τρίτην κλίσειν, ἄλλας δὲ κατὰ τὴν πρώτην.

Τοιαῦτα *ετερόκλιτα* καλούμενα κύρια ὀνόματα εἰς *ης* εἶνε τὰ λήγοντα εἰς *κράτης* (Σωκράτης), *γένης* (Διογένης), *σθένης* (Δημοσθένης), *νείκης* (Πολυνείκης), *μήδης* (Διομήδης), *φάνης* (Ἄριστοφάνης), *χάρης* (Θυμοχάρης) *λάμπης* (Πυριλάμπης) κλπ.

Κλίνονται δὲ τοιαῦτα κατὰ τὸ ἐξῆς παράδειγμα.

Ὅν. ὁ Σωκράτης

Γεν. τοῦ Σωκράτεος ους

Δοτ. τῷ Σωκράτει·ει

Αἰτ. τὸν Σωκράτεα·η (κατὰ τὴν γ'. κλίσειν), ἀλλὰ καὶ Σωκράτην (κατὰ τὴν α'. κλίσειν).

Πληθυντικός, οἱ Σωκράται — τῶν Σωκρατῶν — τοῖς Σωκράταις — τοὺς Σωκρατας ὃ Σωκράται (δηλ. κλίνεται ὁλόκληρος ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν α'. κλίσειν).

Ἐπ' ἴσης τὰ εἰς *ης* ἐκ τοῦ ἔτους σύνθετα ἐπίθετα σχηματίζονται κατὰ τὴν γ' κλίσειν, ἀλλ' ἔχουσι καὶ πτώσεις κατὰ τὴν α' κλίσειν. Οὕτω λέγομεν ὁ πεντηκοντούτης τοῦ πεντηκοντούτους (κατὰ τὴν γ'. κλίσειν), ἀλλὰ τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ σχηματίζομεν τοὺς πεντηκοντούτας (κατὰ τὴν α'. κλίσειν). Ὅμοίως λέγομεν τοὺς τριακοντούτας, τοὺς ἐξηκοντούτας, οἱ δωδεκαέται, οἱ ἐπιαέται (κατὰ τὴν α' κλίσειν).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἄ ρ χ α ἰ α. Ἀντισθένης οἰκῶν ἐν Πειραιεὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοὺς τεσσαράκοντα σταδίους ἀκίων ἤκουε Σωκράτους (Σωκράτης-ους τὸν Σωκράτη καὶ Σωκράτην). — Ἀριστῶντι Διογένει (Διογένης-ους τὸν Διογένη καὶ Διογένην) ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστώτες συνεχῶς ἔλεγον, κύον, κύον. Ὁ δὲ, ὑμεῖς, εἶπεν, ἐστὲ κύνες, οἱ με ἀριστῶντα περιεστήκατε. — Ἀθηναῖοι Σωκράτην χαλκῇ εἰκότι ἐτίμησαν. Φυγαδευθεὶς Πολυνείκης (Πολυνείκης-ους, τὸν Πολυνείκη καὶ Πολυνείκην) ἐκ Θηβῶν ἦκεν εἰς Ἄργος.

Καθαρεύουσα. Ὁ Ἀριστοφάνης (Ἀριστοφάνης-ους, τὸν, Ἀριστοφάνη καὶ Ἀριστοφάνην, οἱ Ἀριστοφάναι) ἦτο δ διασημότερος κωμικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος. — Ἐκ τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἰοκάστης ἐγεννήθησαν δ' Εἰσοκλῆς καὶ δ Πολυνείκης. — Ὁ Δη-

μοσθένης (Δημοσθένης-Δημοσθένους, τὸν Δημοσθένη καὶ Δημοσθένην, οἱ Δημοσθένοι) ὑπῆρξε ὁ μέγιστος τῶν ρητόρων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.— Ὁ Θυμοχάρης (Θυμοχάρης-ους τὸν Θυμοχάρη καὶ Θυμοχάρην) ἦτο στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΒ΄.

Π ρ ὠ τ η κ λ ί σ ι ς

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ἀρσενικά.

(Περὶ τῶν εἰς εἰα, ια καὶ οἰα θηλυκῶν ὀνομάτων)

Τὰ εἰς **αινα** θηλυκὰ ὀνόματα γράφονται διὰ τοῦ **αι'** π.χ. θεράπαινα, λέαινα, λύκαινα, ὕαινα, μέλαινα, τάλαινα, φαγέδαινα, χλαῖνα, Λάκαινα.

Ἐξαιροῦνται αἱ λέξεις τήβεννα καὶ γέννα (καὶ γέεννα) λέξεις ἑβραϊκῆ, τῆς ὁποίας γίνεται χρῆσις ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Οὕτω λέγεται ἡ γέεννα τοῦ πυρός, (δηλ. ἡ κόλασις, ὁ ἄδης).

Τὰ εἰς **ελη** γράφονται διὰ τοῦ **ε'** π. χ. Ἑλλη, Θυμέλη, Κυψέλη, νεφέλη, Πεντέλη, Σεμέλη, κυψέλη.

Τὰ εἰς **ελλ** γράφονται διὰ τοῦ **ε'** π.χ. βδέλλα, δίκηλλα, θύελλα, καὶ τὰ εἰς τὴν κωθωμιλημένην κανέλλα, σαρδέλλα, τρέλλα.

Τὰ εἰς **ια** ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ι'** π.χ. αἵμασιὰ, ἀνθρακιά, μυρομηκιά, παιδιά, σκιά, πρασιὰ, ροδωνιά, ἰωνιά, (ἶον) σφηκιά, λαλιά, στροιτιά, ποδιά. Ἐξαιροῦνται τινά, ὡς παρειά, ροιά, χροιά, καὶ τὰ εἰς **υια'** π. χ. ἀγυιά, μητροιά, ὄργυιά.

Τὰ εἰς **ικη** γράφονται διὰ τοῦ **ι'** π. χ. δίκη (Εὐρυδίκη), νίκη (Κλεονίκη, Ἑλπινίκη), φρίκη, Φοινίκη καὶ τὰ νεώτερα κύρια ὀνόματα Ἀλίκη, Βεατρίκη. Ἐξαιρεῖται τὸ θήκη (ἀποθήκη, προθήκη, διαθήκη. ὑποθήκη, προσθήκη, συνθήκη).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Σεμέλη θυγάτηρ ἦν τοῦ Κάδμου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, καὶ Ἀρμονίας, μήτηρ δὲ τοῦ Βάκχου.— Ὁ Ἑλλήσποντος ἐκλήθη ἀπὸ τῆς Ἑλλης ἐν αὐτῷ θανάτῳ.— Ἐστιδίκη δόφθαλμός, δὲ τὰ πᾶσι ὄρα.— Λέαινα ὄνειδιζομένη ἐπὶ τῷ διὰ παντός τοῦ χρόνου ἕνα τί κτείνει ἕνα ἔφη, ἀλλὰ λέοντα.— Ποσειδῶν συνῆγε τὰς νεφέλας καὶ ἐτάρατε τὸν πόντον ἐμβάλλων τὴν τριαινὰν καὶ ἐκίνει πα-

σας τὰς θυέλλας.—Ἡ Πεντέλη ὄρος ἐστὶ τῆς Ἀττικῆς—Τῶν Λακεδαιμονίων μᾶλλον ἄγανται τὴν ἐν Θερμοπύλαις ἢ τὰς ἄλλας νίκας.

Καθαρεύουσα. Θυμέλη ἐλέγετο ἐν τῷ θεάτρῳ ὑψηλὸν τι τετράγωνον ἔχον βαθμίδας καὶ ὁμοιάζον πρὸς βωμόν, κείμενον δ' ἐν μέσῳ τῆς δοχίστρας.—Ἡ αἵμασι (φράκτης) τοῦ κήπου κατεστράφη ἔνεκα τῶν τελευταίων βροχῶν.—Ἡ δίκελλα εἶνε ὄργανον ἀπαραιτήτων διὰ τὸν κηπουρόν.—Αἱ θεράπαινοι προσφέρουσι τὸν ἄρτον ἐντὸς κανίστρων.—Τὸ λίαν δυσάρεστον τοῦτο γεγονός ἐνεποίησε φρίκην εἰς πάντας.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΓ'

Π ρ ὶ τ η κ λ ῖ σ ι ς

(Περὶ τῶν εἰς *ση*, *ολη*, *ομη*, *ωμη* καὶ *ονη* θηλυκῶν)

Τὰ εἰς *ση* παροξύτονα καὶ ὀξύτονα ὀνόματα γράφονται διὰ τοῦ *σ'* π. χ. Θεσόνη, ὀγδόη, χλόη, βοή, πνοή (ἀναπνοή κτλ.), ῥοή (καταρροή, συρροή, ἔκροή) χοή. Ἐξαιρεῖται τὸ ζωή.

Τὰ εἰς *ολη* ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *σ'* π. χ. ἀνατολή, βολή (διαβολή, προβολή, ἀναβολή, καταβολή, παραβολή, ἐπιβολή, συμβολή κλπ.) στολή (ἀναστολή, διαστολή, συστολή, ἀποστολή), χολή (τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον ἐκρέει ἐκ τοῦ ἥπατος).

Ἐξαιροῦνται τινά, ὡς ἀμαρτωλή, εὐχολή, φειδωλή, χολή (θηλυκὸν τοῦ χολός).

Τὰ εἰς *ομη* ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *σ'* π. χ. νομή (διανομή, ἀπονομή, κατανομή) ὀσμή, τομή, (προτομή, ἔκτομή, κατανομή) οἰκοδομή.

Τὰ εἰς *ωμη* παροξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *ω'* π. χ. γνώμη, ῥώμη, κώμη (= μικρὰ πόλις), βρώμη.

Ἐξαιρεῖται τὸ κόμη (= αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς).

Τὰ εἰς *ονη* ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *σ'* π. χ. μονή, (διαμονή, ἐπιμονή, ἐμμονή), ἡδονή, καλλονή, χαρμονή, γονή.

Ἐξαιροῦνται τινά, ὡς φωνή.

Τὰ εἰς *ονη* παροξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *σ'* π. χ. περόνη, δθόνη, βελόνη, ἀκόνη, σφενδόνη, ἀγχόνη. Τινὰ ὅμως γράφονται διὰ τοῦ *ω'* π. χ. ῥαστώνη, κορώνη.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ἡ σωφροσύνη ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτειά ἐστιν. — Ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα γυμνασιῶν μὴ τὰ πρὸς τὴν ἡώμην, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν υγιάν. — Δέων ἀκούσας βατράχου μέγα βοῶντος ἐπεστράφη πρὸς τὴν φωνὴν οἰόμενος μέγα τι ζῷον εἶναι. — Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ πυρὸς κατασκευαζομένην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν. — Οὐχ ἵνα βάσκανον δείξῃ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπερβολὴν οὕτω τὸν λόγον ἐσχημάτισεν ὁ Σωτὴρ, ἵνα κηρύξῃ τὸν ὑπερβαλλόντα πλοῦτον τῆς χρηστότητος τοῦ Πατρὸς. — Οὐ δύναται πατέρα καλεῖν τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν ὁ τὴν γνώμην ἔχων θηριώδη καὶ ἀπάνθρωπον.

Καθαρεύουσα. Λέγουσιν ὅτι τὸ θέαμα τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς Πεντέλης εἶνε μεγαλοπρεπές. — Ὁ φάρος οὗτος εὐρίσκειται μακρὰν τοῦ λιμένος εἰς ἀπόστασιν βολῆς τηλεβόλου. — Ἡ μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν καὶ ἡ μονὴ τοῦ μεγάλου Σπηλαίου εἶνε δύο τῶν μεγίστων καὶ πλουσιωτάτων ἐν Ἑλλάδι μονῶν. — Ἡ λέξις εὐχολὴ παράγεται ἐκ τοῦ ῥήματος εὐχομαι. — Διὰ τῆς γενομένης τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἠνώθη ὁ Κορινθιακὸς κόλπος μετὰ τοῦ Σαρωνικοῦ. — Ἡ κόμη τῆς γυναικὸς ταύτης εἶνε μακρά.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΑ'

Πρὸς τὴν κλίσις.

(Περὶ τῶν εἰς *ορα*, *οσυνη* καὶ *στις* θηλυκῶν)

Τὰ εἰς *ορα* θηλυκα οὐσιαστικὰ γράφονται μὲν διὰ τοῦ *ο*, ὅταν τονίζωνται εἰς τὴν λήγουσαν π.χ. ἀγορά, δορά, σπορά, φθορά, φορά, (ἀναφορά, διαφορά, καταφορά, προσφορά, προφορά).

Γράφονται δὲ διὰ τοῦ *ω*, ὅταν τονίζωνται εἰς τὴν παραλήγουσαν π.χ. ὦρα, χώρα, πρῶρα, ὀπώρα, πληθῶρα, Θεοδώρα, Πανδώρα.

Τὰ εἰς *οσυνη* ἀφηρημένα οὐσιαστικὰ γράφονται διὰ τοῦ *ο*, ἐὰν ἢ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης συλλαβὴ εἶνε μακρά π.χ. δικαιοσύνη (δίκαιος), σωφροσύνη (σώφρων). Γράφονται ὁμως διὰ τοῦ *ω*, ἐὰν ἢ προηγουμένη συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα π.χ. ἱερωσύνη (ἱερός), ἀγιοσύνη (ἄγιος).

Τὰ εἰς *οιης* ἀφηρημένα οὐσιαστικὰ πάντοτε διὰ τοῦ *ο* γράφον-

ται· π.χ. ἡ ιδιότης, ἡ νεότης, ἡ ποιότης, ἡ ὠραιότης, ἡ ἀγαθότης, ἡ μεσότης, ἡ ἀρχαιότης, ἡ ποσότης κλπ.

Ἄσκησις.

Ἀρχαί. Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.— Σωφροσύνη ἐστὶ τὸ γινώσκειν ἐκυτόν.— Ἄγιοσύνη ἐστὶν εὐσέβεια.— Αἱ τράπεζαι τῶν χρηστών ἐν τῇ ἀγορᾷ ἦσαν.— Ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ προσκυνούμεν τὸν Θεόν.— Ποσειδῶν ἀφύων φερόν Μεγαρεῦσιν ἐποίησεν. Ὁ Ποσειδῶν ἔστειλεν εἰς τοὺς Μεγαρεῖς ἀφθονίαν σπρδελλῶν.— Τῇ ἀρετῇ ἀκολουθεῖ χρηστότης, ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη καὶ ἐλπίς ἀγαθῆ— Οὐχ οἷόν τε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι.— Πληροῦται ὁ Νεῖλος μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτγσίῳν ὥραν.

Καθαρεύουσα. Ἄν ἐγνώριζεν ὁ φίλος ἡμῶν τὸν μῦθον τοῦ ὄνου καὶ τῆς δοῦ; τοῦ λέοντος θὰ εἶχε τὴν ἐναντίαν γνώμην.— Δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν διατριβὴν ταύτην, διότι ἔχομεν πληθῶραν ἕλης.— Τῷ ὄντι, Γεώργιε, ὁ κύων σου ἔχει πολλὴν νοημοσύνην, ὡς τοῦλάχιστον ἠδινῆθην νὰ κρίνω.— Ἡ χώρα, ἣν κατέλαβον οἱ Ἄγγλοι, ἦτο ἀκατοίκητος.— Ἡ ποιότης τοῦ χάριτος τοῦ βιβλίου σου εἶνε καλῆ.— Τὸ ἐμπροσθιον μέρος τοῦ πλοίου ὀνομάζεται προῶρα, τὸ δὲ ὀπίσθιον πρύμνα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΕ΄.

Πρώτη κλίσις.

(Περὶ τῶν εἰς εἰα, ια καὶ οἰα θηλυκῶν ὀναμάτων).

Τὰ εἰς εἰα ἀφρημένα θηλυκὰ οὐσιαστικὰ παράγονται ἐκ τῶν εἰς εὐω ρημάτων· π.χ. βασιλεία (βσιλεύω), κολακεία (κολακεύω), παιδεία (παιδεύω), νοθεία (νοθεύω), δυναστεία (δυναστεύω), ἐποπτεία (ἐποπτεύω), εἰρωνεία (εἰρωνεύομαι).

Εἰς εἰα τοιαῦτα οὐσιαστικὰ παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων· π.χ. ἀλήθεια (ἀληθής), εὐγένεια (εὐγενής), εὐπείθεια (εὐπειθής), εὐλάβεια (εὐλαβής).

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς ης τριτοκλίτων παράγονται ἀφρημένα οὐσιαστικὰ καὶ εἰς ια π.χ. εὐτυχία (εὐτυχής), εὐφυσία (εὐφυής), ἀτυχία (ἀτυχής), πενία (πένης).

Τοιαῦτα εἰς ια οὐσιαστικὰ παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς ος ὀνομάτων· π.χ.

κακία (κακός), *σοφία* (σοφός), *περιεργία* (περιεργός), *ἀσωτία* (ἄσωτος), *ὑπερηφανία* (ὑπερήφανος), πρὸς δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰς ὧν ὀνομάτων π. χ. *ἡγεμονία* (ἡγεμών), *κηδεμονία* (κηδεμών), *γειτονία* (γείτων).

Τὰ εἰς *οια* οὐσιαστικὰ παράγονται ἐκ τῶν εἰς *οος*-ους, τριτοκλίτων π.χ. *εὐπλοια* (εὐπλους-ους), *εἴνοια* (εὐνοος-ους), *εὐροια* (εὐροος-ους), *ἄνοια* (ἄνοος-ους).

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ *α* τῶν ὀνομάτων, ἂν δηλ. εἶνε μακρὸν ἢ βραχύ, ἴδε Γυμνάσματα Δ' καὶ ΔΕ' ἀνωτέρω.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἀρχαία. Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμών ἐστὶν ἡ εὐσέβεια (εὐσεβής).--Φίλει τὴν παιδείαν (παιδεύω), τὴν σωφροσύνην, τὴν ἀλήθειαν (ἀληθής), τὴν εὐσέβειαν (εὐσεβής).—Ἡ θεοσέβειά (θεοσεβής) ἐστὶν ἀρχὴ τῆς σοφίας (σοφός).--Ἡ εὐδαιμονία (εὐδαίμων) οὐκ ἔστι τρυφή καὶ πολυτέλεια (πολυτελής).--Ἡ σοφία (σοφός) τιμὴν καὶ δόξαν τίκτει.- Εὐνοια (εὐνοος-ους) δεσπότην τρέφει τὸν δούλον.

Καθαρεύουσα. Μόνη ἡ ἀρετὴ εἶνε βεβαία καὶ εἰς τὰς ἀτυχίας (ἀτυχής) καὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν (εὐτυχής).—Εἰς τὴν ἐπιμέλειαν (ἐπιμελής) τὰ πάντα ὑποτάσσονται, ἐν ᾧ εἰς τὴν ἀμέλειαν (ἀμελής) τὰ πάντα φαίνονται δύσκολα.--Ἡ φιλαργυρία (φιλάργυρος) εἶνε αἰτία πάσης κακίας (κακός).—Εὐπλοια εἶνε τὸ ἀφηρημένον οὐσιαστικὸν τοῦ εὐπλου, εὐροια τοῦ εὐρους καὶ εὐνοια τοῦ εὐνοος.—Αἱ δίδυμοὶ τῆς παιδείας (παιδεύω) εἶνε πικραί, οἱ καρποὶ ὁμῶς αὐτῆς εἶνε γλυκεῖς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΣ.

Α ἔ ξ ε ι ς π ρ ω τ ὀ κ λ ι τ ο ι λ ῖ α ν εὐ χ ρ η σ τ ο ι

ἔχουσαι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρόν.

<i>αἰσχύνη</i>	<i>κνῖσα</i>	<i>νίκη</i>	<i>σφονδύλη</i>
<i>δίνη</i>	<i>λύπη</i>	<i>πῖνα</i> (δστερον)	<i>σφῦρα</i>
<i>ζύμη</i>	<i>λύμη</i>	<i>ρίνη</i>	<i>τροῦπα</i>
<i>ἕλη</i>	<i>μᾶξα</i>	<i>σμίλη</i>	<i>ῦλη</i>

(πληθυν. Ἰλαι) (πλ. λῦπαι) (πλ. σφῦραι) (πλ. ῦλαι).

Πρὸς τούτοις καὶ τινὰ πόλεων ὀνόματα π.χ. Κρῖσα, Νῖσα, Νῦσα, Βρῖσα, Βῖσα, Τῖσα κτλ.

" Α σ κ η σ ι ς

Αρχαία. Μικρά ξύμη δλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.— Αἱ λυπαὶ τρυφουσι τὸν ἄνθρωπον.— Φεῦγε τὴν τρυφήν ὡς λύμην.— Ἐπορεύοντο τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις.— Τοῖς ἐν τῷ πρυτανείῳ σιτουμένοις μᾶζαν παρέχειν κελεύει, ἄρτον δὲ ταῖς ἐσρταῖς προσπαρτιθέναι.— Οὐκ οἶδα, ὦ πορθμεῦ, τί ταῦτα πρὸς τοὺς ἐν ἄδου πεπιστεύκασι γοῦν τὰς ψυχὰς ἀναπεμπομένας κάτωθεν δειπνεῖν τὴν κνῖζαν καὶ τὸν καπνόν;

Καθαρεύουσα. Κνῖσα λέγεται ὁ καπνὸς καὶ ἡ ὁσμὴ ἢ ἀναδιδομένη ἐκ λιπώδους κρέατος ὀπτωμένου ἐν πυρὶ.— Δίγη κυρίως λέγεται ἡ περιστροφικὴ κίνησις τοῦ ὕδατος, τὸ κοινῶς λεγόμενον μάτι τῆς θαλάσσης.— Πῖνα λέγεται θαλάσσιόν τι κογχύλιον, τὸ ὁποῖον καὶ κοινῶς πῖνα ὀνομάζεται.— Ῥίνη καλεῖται ἐργαλεῖον, δι' οὗ ὀνίζουσιν, ἐπ' ἰσῆς ὀνομάζεται ῥίνη καὶ ἰχθύς, τοῦ ὁποίου τὸ δέγμα εἶνε τόσοσν τραχύ, ὥστε μεταχειρίζονται αὐτὸ ὡς ῥίνην.

Γ' ΚΛΙΣΙΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΖ'

(Περὶ τῶν εἰς *ικος*—*ινος*— καὶ *λέος* ὀνομάτων)

Τὰ εἰς *ικος* λήγοντα γράφονται διὰ τοῦ *ι* ἐξαιροῦνται ἢ λέεις *Δαρεικὸς* (*εἶδος νομίσματος Περσικοῦ*) καὶ τὰ παράγωγα ἐκ τῶν εἰς *υς* ἐπιθέτων π.χ. *θηλυς*-*θηλυκὸς*, *λίβυς*-*Λυβικὸς*.

Διὰ τοῦ *ει* δὲ γράφονται καὶ αἱ λέξεις τῶν μεταγενεστέρων *Δεκελεικὸς*, *Κεραμεικὸς*, καὶ τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης *δανεικὸς*, τοῦ δὲ ἁστικὸς ἢ ὀρθῆ γραφῇ εἶνε διὰ *ι* καὶ οὐχὶ δι' *υ* (*δηλ.* ἁστυκὸς), διότι ἡ ρίζα εἶνε *αστ*, ἐξ ἧς γίνονται αἱ λέξεις *ἁστ-ός*, *ἁστ-εῖος*, *ἁστ-ικὸς*, *ἁστ-ίτης*.

Τὰ εἰς *ινος* λήγοντα προπαροξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *ι* π.χ. *ξύλιнос*, *λίθινος*, *πλίνθινος*, *ἀδαμάντινος*, *κρίθινος*, *κίτρινος*, *πράσινος*, *γύψινος*, *κόφινος*, *κότινος*.

Ἐξαιροῦνται τίνα, ὡς τὸ *εὐφρόσυνος*, *γηθόσυνος*, *λάγηνος*, καὶ τίνα ἄλλα σύνθετα ἐκ τῶν λέξεων, αἵτινες ἐν τῇ παραληγοῦσῃ ἔχουσιν ἄλλο παρὰ τὸ *ι* φωνῆεν π.χ. *ἐπώδυνος* (ἐκ τοῦ ὀδύνη), *ἀνεύθυνος* (ἐκ τοῦ εὐθύνη).

Τὰ εἰς *ινος* λήγοντα ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ *ι* π.χ. ἔσπερινός, ἔαρινός, θερινός, ἰσημερινός, μεσημβρινός, χειμερινός, φθινοπωρινός, πεδινός κλπ.

Ἐξαιροῦνται τινά, τὰ ὅποια γράφονται διὰ τοῦ *ει*, διότι τὸ *ε* τῆς ρίζης ἐνοῦται μετὰ τοῦ *ι* τῆς καταλήξεως. Τοιαῦτα εἶνε τὸ ὄρεινός (ὄρος-ὄρε-ινός-ὄρεινός), ἀλγεινός (ἀλγος-ἀλγε-ινός-ἀλγεινός), σκοτεινός (σκοτός-σκοτε-ινός-σκοτεινός).

ΣΗΜ. Εἰς τὰς λέξεις *ποθεινός, φωτεινός* κτλ. προστίθεται ἡ κατάληξις *εινός*.

Τὰ εἰς *λεος* λήγοντα γράφονται διὰ τοῦ *ε* π. χ. διψαλέος, θαρραλέος, πειναλέος, ψωραλέος, κονισαλέος (καὶ κονισάλεος).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἄ ρ χ α ἰ α. Οἱ Ἕλληνας Ἀπόλλωνα ὡς τοξικῆς, ἰατρικῆς καὶ μαντικῆς εὐρέτην εἶναι λέγουσι.— Δαρεικὸν ἕκαστος παρὰ Κύρου ἤνεγκε τοῦ μηνός τῶν στρατιωτῶν, λοχαγός δὲ τὸ διπλοῦν, στρατηγός δὲ τὸ τετραπλοῦν.—Οἱ ἐλέφαντες ζῶσιν ἔτη πλείω τῶν διακοσίων, τῶν δὲ Λιβυκῶν οἱ Ἰνδικοὶ μείζους τέ εἰσι καὶ ῥωμαλευτέροι.—Δεκελεικὸς πόλεμος ἐκαλεῖτο ὁ Πελοποννησιακός.—Ἐπώδυνον καὶ οἰκτρὸν ὑπέστη ὁ τάλας θάνατον.

Καθαρεύουσα. Τό βέβαιον εἶνε ὅτι οὗτος εὐρίσκειται ἐν δεινῇ καταστάσει.—*Εὐφρόσυνος* ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ἀγγελία, δι' ἣν μεγάλως ἐχάρημεν.—Τὰ ὄρεινὰ μέρη ἔχουσι καθαρόν ἀέρα καὶ εἶνε ὑγιεινότερα τῶν πεδινῶν.—Ὁ πρῶτος μεσημβρινός διέρχεται διὰ τοῦ ἀστερουσκοπίου τῶν Παρισίων κατὰ τοὺς Γάλλους.—Κατὰ τὰς ἔαρινὰς ἑσπέρας ὁ ἐθνικὸς κῆπος εἶνε μαγευτικός.—Κατὰ τὴν θερινὴν ἐποχὴν ἢ ἐν τῇ ἐξοχῇ διαμονὴ εἶνε εὐχάριστος.—*Ἐν* τούτοις ἐφάνη θαρραλέος, καίτοι τόσον φοβερὰ ἦτο ἡ περιστασις αὐτῆ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΗ'

Γ'. ΚΑΙΣΙΣ. *Κανόνες ὀνομάτων ἀρσενικῶν*

(Περὶ τῶν εἰς *ηγος, οφος, οχος, ωλος, ωγος* καὶ *ωδος*)

Τὰ εἰς *ηγος* λήγοντα ὀξύτονα ὑπερδισύλλαβα γράφονται διὰ τοῦ *η* π.χ. ἀρχηγός, χορηγός, ὄδηγός, πλοηγός, στρατηγός κλπ. Ἐξαιρεῖται ἡ λέξις βροτολογός.

Τὰ εἰς **οφος** καὶ **οχος** λήγοντα γράφονται διὰ τοῦ ο· π.χ. λόφος, ψόφος, ζόφος, ὄροφος, σοφός, τροφός, ἀνάδοχος, σιτοδόχος, Ἀγτίοχος· ἐξαιροῦνται τινὰ, ὡς τὸ ἀγέρωχος, πτωχός.

Τὰ εἰς **ωλοσ** δέχονται γράφονται διὰ τοῦ ω, καθὼς ἁμαρτωλός, φειδωλός, χαλκός, Πακτωλός, Αἰτωλός, ἄρματωλός (τῆς καθωμιλημένης). Ἐξαιροῦνται τὰ ὀβολός καὶ θολός.

Τὰ εἰς **ωγος** ἀπὸ τοῦ ἄγω παραγόμενα γράφονται διὰ τοῦ ω· π.χ. ἀγωγός, παιδαγωγός, δημαγωγός, χειραγωγός.

Τὰ εἰς **ωδος** σύνθετα ἐκ τῆς λέξεως ᾧδῆ διὰ τοῦ ω γράφονται· π.χ. ψαλμωδός, μελωδός, ὕμνωδός, ἐπωδός.

ΣΗΜ Ἡδύνατο νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι οἱ κανόνες τοῦ παρόντος γυμνασματος ὡς καὶ τῶν γυμνασμάτων ΜΒ' ΜΙ'· ΜΑ'· ΜΕ'· ΜΘ'· δὲν εἶνε τέλειοι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀτελείᾳ τῶν παρατηρήσεα κατὰ τὴν διδασκαλίαν ὅτι εἶνε χρησιμώτατοι. Πολλοὺς δὲ τῶν κανόνων τούτων ἔχει ἐν τῇ Γραμματικῇ του καὶ ὁ ἀείμνηστος τοῦ Γένους διδάσκαλος *Κούμας*.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Τὸν στρατήγὸν δεῖ πρὸς μὲν τοὺς ἐναντίους τόλμην, πρὸς δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους εὐνοίαν ἔχειν.—Ἡ δὲ ναὺς οὐκ ἔστιν ἔργον τοῦ σκερπάνου ἢ τοῦ τρυπάνου, ἀλλὰ τοῦ ναυπηγοῦ.—Τὸν ὀβολὸν ἀποδοῦναι σε δεῖ· οὐ γὰρ θέμις ἄλλως γενέσθαι.—Διαβόητοί εἰσιν ἐπὶ τρυφῇ οἱ Συβαρῖται, οἳ τὰς ποιούσας ψόφον τέχνας οὐκ ἔωσιν ἐπιδημεῖν τῇ πόλει.—Ὁ δὲ ἄρτι ἐπιθείς τὸν ὄροφον ἀπέρχεται τῷ κληρονόμῳ καταλιπὼν τὴν οἰκίαν.—Οὐ δεῖ κατοπτρίζεσθαι ἐν θολῷ ὕδατι.

Καθαρεύουσα. Λάκων ὄνειδιζόμενος ὑπὸ τινος, διότι ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν μάχην. ἐν ᾧ ἦτο χωλός, ἀπήνησεν, ἐν τῷ πολέμῳ, φίλε, δὲν ἔχομεν ἀναγκὴν φευγόντων, ἀλλὰ μενόντων καὶ ἀγωνιζομένων.—Τὸ ὕφος τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶνε ἀγέρωχον.—Ὁ παιδαγωγὸς τῶν ἐξαδέλφων σου, Φίλιππε, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Ἑλβετίαν πρὸς ἐπίκουσιν τῶν γονέων του.—Ἡ λέξις ἄρματωλός· ψιλῶνται, διότι δὲν παρίγεται ἐκ τῆς λέξεωσ· ἄρμα, ἀλλ' ἐκ τοῦ Λατινικοῦ arma=ὄπλα· ἔπρεπε λοιπὸν τὸ arma νὰ ἔχη ἡ, δηλ. πνεῦμα δασύ, διὰ νὰ θέσωμεν εἰς τὸ ἄρματωλός δασεῖαν· διαφέρει ἐπομένως τὸ ἁμαρτωλός παραγόμενον ἐκ τοῦ ἁμαρτάνω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΘ'.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

(Περί τοῦ δίχρονου τῆς παραληγοῦσης τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων)

Τὰ εἰς *ιος, ικος, ιμος* (υμος) καὶ *ινος* (υνος) ἐπίθετα ἔχουσι τὸ *ι* (υ) βραχύ· π.χ. ἴδιος, βασιλικός, χρήσιμος, πύθινος.

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρόν τὰ ἐκ τοῦ *τιμή, νίκη, θυμός, χυμός* καὶ *κίνδυνος* σύνθετα· π.χ. ἔντιμος, ἀξιόνικος, εὐθύμος, ἐπικίνδυνος, πρόθυμος, πολύτιμος.

Τὰ εἰς *ινος* λήγοντα ἐθνικά, ὡς καὶ τὰ κύρια ὀνόματα ἔχουσι τὸ *ι* μακρόν· π.χ. Ταραντίνος, Κωνσταντίνος, Ἀκραγαντίνος, Βυζαντίνος, Ἐρασίνοσ (ποταμός).

ΣΗΜ. Βραχύ ἔχει τὸ *ι* ἢ λέξις *καρκίνος*, Μακρόν δ' ἔχουσι τὸ *ι* αἱ λέξεις *σπίνος* (πιτηνόν) καὶ *ἐχίνος* (ὁ ἀκινός).

Τὰ εἰς *ανος* λήγοντα ἔχουσι τὸ *α* μακρόν· π.χ. τραῖνός, μᾶνός = ἀραιός, φᾶνός = φανερός. Τα ὑπερδισύλλαβα ὁμῶς εἰς *ανος* ἔχουσι τὸ *α* βραχύ· π.χ. ἱκανός.

Τίνα ἄλλα τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρόν ;

Τὰ *ισχυρός, μικρός, λιτός, σιμός, ψιλός, ἀνιαρός* καὶ *γρυπός*.

2. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *ψυχή, λύπη, χυλός* καὶ *κῦρος* σύνθετα· π.χ. εὐψυχος, ἄλυτος, εὐχυλος, ἄκυρος.

ΣΗΜ. Οἱ ἀνωτέρω κανόνες χρησιμεύουσι πρὸς σχηματισμὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ καὶ τῶν εἰς *οσις* ἢ *οσση* ὀνομάτων, ἐν οἷς πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ἂν τὸ δίχρονον εἶνε βραχύ ἢ μακρόν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκμάθη καὶ τοὺς κανόνας τούτους ὁ μαθητής.

Ἀσκησις

Ἀρχαία. Ὡσπερ τὰ τοῦ ἔαρος ἀνθη οὕτω καὶ τὰ τῶν θνητῶν γένη οὐ πολυχρόνια ἀλλὰ βραχύβια. — Λόγος ἀληθῆς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἰδωλόν ἐστι. — Τύραννος ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος. — Ἀριστείδης κατέλιπε νίκης ἀναθήματα χρηστικὸς τρίποδας. — Πλοῦτος τίμιον μὲν ἀλλὰ τύχης κτήμα. — Τὸ ὕδωρ τοῦτο δυσῶδέσ ἐστιν, οὐδὲ πάνυ διψῶντι ἀνθρώπῳ πότιμον. — Οἱ καρκῖνοι ἐκδύνουσι τὰ ὄστρακα

πύξ ἄπαξ, ἀλλὰ πολλάκις. — Φαλίνοσ Ζακύνθιοσ ἦν. — Αἱ τῶν φρονίμων ἐλπίδες εἰσὶν ἐφικταί.

Καθαρεύουσα. Ὁ νέοσ ὑπάλληλοσ φαίνεται πολὺ ἱκανόσ. — Ὁ,τι ἐπιχειρεῖσ, Κωνσταντῖνε, εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνον. — Ἐν τῇ Σικελίᾳ εὐρίσκειται ἡ πόλις Ἀκράγασ, ἧσ ὁ κάτοικοσ λέγεται Ἀκραγαντῖνοσ. — Ἡ λέξισ ἀνιαρόσ σημαίνει ἐνοχλητικόσ. — Ἡ λέξισ λιτόσ σημαίνει λεῖτοσ, δμαλόσ. — Σιμόσ λέγεται ὁ ἔχων συμπεπιεσμένην δῖνα, ὁ δὲ ἔχων αὐτὴν κυρτήν λέγεται γρυπόσ. — Ὁ κάτοικοσ τοῦ Τάραντοσ λέγεται Ταραντῖνοσ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ν'.

Δέξιεις δευτερόκλιτοι, ὧν τινεσ ἐν πολλῇ χρήσει, ἔχουσαι τὸ δίχρονον τῆσ παραληγοῦσῆσ μακρόν

ὁ ἄθλοσ	ὁ γρυλόσ	ὁ μῦθοσ	ὁ σῖτοσ
τὸ ἄθλον	ὁ γῦροσ	ὁ πῖλοσ	τὸ σκῦλον
ὁ βῖκοσ	ὁ δῖνοσ	ὁ πῖοσ	ὁ σπῖλοσ
ὁ γρινοσ,	ὁ θρυλόσ	ὁ πρινοσ	ὁ στυλόσ
ὁ γριποσ	ὁ μῦλοσ	τὸ πῦνον	τὸ σῦκον
ὁ γριφοσ	ὁ μῦλοσ	ὁ ρῦποσ	ὁ σχῖνοσ
	ὁ τυφοσ	τὸ φύλον	

Πρὸσ τούτοισ κύριά τινα ὀνόματα, π. γ.

Γρυνοσ (πόλισ)	Πῖοσ (ὄνομα)	Φριξοσ (ὄνομα)
Θῦνοσ (ἐθνικόν)	Σκῦροσ (νῆσοσ)	Φρυνοσ (ἐθνικόν)
Νῖνοσ (ὁ βασιλεὺσ)	Σῦροσ (νῆσοσ)	Χῖτοσ (ὁ κάτοικοσ)
Νῖνοσ (ἡ πόλισ)	Σπῖνοσ (ποταμόσ)	Χῖοσ (ἡ νῆσοσ)

Ἀρχαία. Τοῦ μὲν σώματοσ σῖτοσ τροφή, τῆσ δὲ ψυχῆσ λόγοσ. — Καὶ τὸν τυφοσ ἀπόρριφοσ, ὧ Λάμπιχε, καὶ τὴν ὑπεροφίαν. — Ἀθάμασ ἐκ Νεφέλησ τεκνοῖ παῖδα μὲν Φριξοσ, θυγατέρα δὲ Ἑλλην. — Ἡ δὲ Πυθία κατοικεῖν τὸν Ἡρακλέα εἶπεν ἐν Τίρυνθι καὶ τοὺσ ἐπιταττομένουσ ἄθλουσ (ἄθλοσ) ἐπιτελεῖν. — Σῦροσ καὶ Σκῦροσ νῆσοί εἰσι. — Πόθεν ἡ στάσισ ἢ τίσ ὁ θρυλόσ;

Καθαρεύουσα. Ἀθλοσ λέγεται ὁ ἀγὼν καὶ ἄθλον τὸ βραβεῖον. — Βῖκοσ λέγεται ἀγγεῖον οἰνοδόχον. — Γρινοσ = δέρμα, γριφοσ = ἀνιγμα (λόγοσ ἀσαφήσ καὶ δυσνόητοσ) καὶ γριποσ

= δίκτυον.—Γροῦλος=χοῖρος, γῦρος=κύκλος, κύρτωμα, καὶ
θροῦλος=ψιθυρισμός, —Μῖλος=σμιλάκι (εἶδος δένδρου).—Μί-
μος=γελωτοποιός, πρῖνος=πρινάρι (εἶδος δένδρου) καὶ πῖος=
παχύς, εὐφορος. Πῦον=τὸ σεσηπὸς αἷμα, ρῖπος=ψάθια, καὶ
σκῦλον=λάφυρον.—Σπίλος=κηλὶς, ρῦπος=ἀκαθαρσία, σχί-
νος=εἶδος θάμνου, δῖνος=στρόβιλος καὶ τῦφος=ὑπερηφανία,
ἀλαζονεία (καὶ Ιατρικῶς ἀσθένεια).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΑ΄
ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Ἡ μονοσύλλαβος καὶ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ τῶν ὀνομά-
των τῆς *τρίτης* κλίσεως ὀξύνεται· π. χ. θήρ, μήν, κλείς, πούς,
χείρ, κίς.

Ἐξαιροῦνται καὶ περισπῶνται τὰ ἐξῆς :

Ἄρσ. βοῦς (βό-ος), εἷς (ἐνός), πᾶς (παντός), χοῦς—(χό-ος).

Θηλ. γλαῦξ-(κός), γραῦς-(ός), ναῦς (νεώς).

Οὐδ. οὔς (ὠτός), πᾶν (παντός), πῦρ—πυρός.

Ἐπίσης περισπῶνται τὰ εἰς υς λήγοντα μονοσύλλαβα· π. χ.
δρῦς (δρυός), μῦς (μυός), σῦς (συός), ὕς (ύός).

ΣΗΜ. Περισπῶνται καὶ τὰ δυσύλλαβα εἰς υς· π. χ. ὄφρῦς, ἰχθῦς,
ὄσφῦς.

Περὶ σπῶνται κατὰ τὸν κανόνα τὰ μονοσύλλαβα Θροῦξ (ἐκ τοῦ
θρά-ιξ, οἷς (ἐκ τοῦ ὄ-ις), παῖς (ἐκ τοῦ πά-ις) τὸ φῶς (ἐκ τοῦ
φά-ος), διότι προέρχονται ταῦτα ἐκ συναϊρέσεως, καὶ τονίζεται
τὸ πρῶτον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων.

Ὀξύνονται δὲ ἐπ' ἴσης κατὰ τὸν κανόνα τὰ μονοσύλλαβα
δαῖς (δαῖς), προῖξ (προ-ιξ), ἢ φῶς (φῶις).=φουσκαλίδα, διότι
προέρχονται μὲν ταῦτα ἐκ συναϊρέσεως, ἀλλὰ τονίζεται τὸ δεύτε-
ρον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Παῖς (πά-ις) τις ἔλεγε τῷ Φιλίππῳ τρίς τῆς ἡμέρας
Φίλιππε, ἄνθρωπος εἶ.—Φῶς (φά-ος) εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς
τυφλοῖς ἂν ἦμεν.—Κώνωψ ἐπὶ κέρατος βοός ἐκαθέζετο καὶ ἠῦ-
λει· εἶπε δὲ πρὸς τὸν βοῦν (βοῦς), εἰ βαρύνω σου τὸν τένοντά, ἀνα-
χωρήσω.—Ὡς δὲ ἡ ναῦς κατασκευάσθη, ὁ θεὸς πλεῖν ἐπέτρεψε
.—Φασίν, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν οἶν(οἷς-ὄ-ις) εἶπεῖν πρὸς
τὸν δεσπότην.—Ἔς πρὸς Ἀθηνᾶν ἤρισε (πορομία ἐπὶ τῶν ἐρι-

ζόντων πρὸς ἀνωτέρους.— Ἡ φῶς (φω-τις) καὶ ἡ δᾶς (δα-τις) ὀξύνονται.

Καθαρεύουσα. Ἡ δοῦς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ λέγεται βελανιδιά.— Ὁ κάτοικος τῆς Θράκης λέγεται Θροῦξ (Θρά-τιξ), τοῦ ὀπιού το ἠηλυκὸν εἶνε Θραῦσσα.— Ἡ κλίσις τοῦ ὀνόματος γραῦς ἔχει κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον, ἡ γραῦς, τῆς γραός, τῇ γραί, τὴν γραῦν, ὦ γραῦ κτλ.— Πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος ἀποφεύγει τὰς ἔριδας.— Ἡ σεμνότης καὶ ἡ χρηστοθήθεια εἶνε ἀληθῶς ἡ μόνη προῖξ (προ-τιξ) τῆς καλῆς αὐτῆς, κόρης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΒ'

Γ. ΚΛΙΣΙΣ. Τονισμὸς μονοσυλλάβων

Ἄνωτέρω εἶπομέν τινα περὶ τοῦ τονισμοῦ τῆς ὀνομαστικῆς τῶν μονοσυλλάβων. Ἐνταῦθα ἐξετάζομεν τὰ περὶ τοῦ τονισμοῦ καὶ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τῶν **μονοσυλλάβων**, διότι αὐτὰ μόνα ἀποτελοῦσιν ἐξαιρέσιν, ἐνῶ τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως τονίζονται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας.

Τὰ **μονοσύλλαβα** λοιπὸν ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζουσιν ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. γλαῦξ, γλαυκός, γλαυκί, γλαυκῶν, γλαυξί, καὶ τοῦτο κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος, (ὅπου τονίζεται ἡ ὀνομαστικὴ, τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις).

ΣΗΜ. Καὶ αἱ δισύλλαβοι λέξεις γυνῆ καὶ κῶν τονίζουσι τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν ἐπὶ τῆς ληγούσης, γυναικός, κνός.

Ἐξαιρέσεις. Ἐκ τῶν μονοσυλλάβων τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης.

α), Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ πᾶς καὶ πᾶν· π. χ. πάντων, πᾶσι.

β) Αἱ γενικαὶ καὶ δοτικαὶ τῶν **μονοσυλλάβων μετοχῶν** καὶ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τίς· π. χ. θείς, θέντος, θέντι, κτλ. τίς, τίνος, τίνι, τίνων, τίσι.

γ) Αἱ δοτικαὶ καὶ πληθυντικαὶ γενικαὶ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων'

(ῆ) δᾶς (λαμπάς)	— δάδοιν,	— δάδων
(ῆ) δμῶς (δοῦλος)	— δμῶοιν	— δμῶων
(ῆ) θῶς (τσακάλι)	— θῶοιν	— θῶων
(τὸ) οὔς	— ὠτοῖν	— ὠτων

(ὁ) παῖς	---παίδοιν	---παίδων
(ὁ) Τρώς	---Τρώοιν	---Τρώων
(τὸ) φῶς (τὸ φῶς)	---φώτων	---φώτων
(ἡ) φῶς (φουσκαλιδα)	---φῶδοιν	---φῶδων

ΣΗΜ. Ὑπάρχει καὶ γενική φωτῶν τοῦ ὀνόματος ὁ φῶς=ὁ ἀνὴρ.

Ἄσκησις

Ἀοχαία. Διὰ τὴν τοῦ Ἐκτορος ἀνδρείαν ἢ τῶν Τρώων πόλις πολὺν χρόνον ἐσφίζετο. — Θαλῆς ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας; ὅσον, ἔφη, ὀφθαλμοὶ ὄτων. --- Οὐ πᾶσι φαίνεται τὰ αὐτὰ ἡδέα τε καὶ λυπηρά. — Ὁ τῶν δμῶων βίος λυπηρὸς ἐστὶ. — Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τίτων μάλιστα ὁ λόγος ἰσχύει; ὦν ἢ πράξις, εἶπε, συνακολουθεῖ τῷ ἔργῳ. --- Ὡσπερ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων οὐχ ἴσταται.

Καθαρεύουσα. Εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἐστίᾳ τῶν φώτων, ὥστε θυνάμεθα νὰ σπουδάσωμεν τὰ πάντα. --- Λαδοῦχοι ἐκαλοῦντο οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος, οἵτινες κατὰ τὰ μυστήρια ἔφερον δῆδα. — Πρὸ παντὸς ὀφείλεις νὰ λάβῃς πρόνοιαν καὶ περὶ τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου γέροντος, ὅστις στερεῖται τῶν πάντων. --- Θῶων εἶνε ἡ γενική πληθυντική τῆς λέξεως θῶς (τσακάλι). --- Ἐπὶ τῶν ὄτων αἱ γυναῖκες φέρουσι κοσμήματα καλούμενα ἐνώτια.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΓ'

Περὶ τῆς γενικῆς τῶν τριτοκλίτων.

Ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ καταλήγει εἰς **ος** καὶ ἐνίοτε εἰς **ως**. π. χ. γέρον, γέροντι-ος πῆχυς --- πῆχε-ως κτλ.

Τίνα καταλήγουσιν εἰς **ως**.

Μόνον τὰ **φωνηεντόληκτα** εἰς **ις** καὶ **εως** καὶ ἐκ τῶν εἰς **υς** τὸ **πῆχυς**, **πέλεκυς** καὶ τὸ οὐδέτερον **ἄστου** καταλήγουσιν εἰς **ως**. π. χ. πράξις — πράξεως, πόλις — πόλεως, βασιλεὺς — βασιλέως, πῆχυς — πῆχεως, ἄστου — ἄστεως.

ΣΗΜ. Τίνα τῶν εἰς **ις** σχηματίζουσι τὴν γενικὴν κατὰ διαφοροὺς τρόπους; π. χ. τίγρις, τίγρεως καὶ τίγριος, τρώπις — τρώπιδος, τρώπεως καὶ τρώπιος, μῆνις, μῆνιδος καὶ μῆνιος, λάτρις — λάτριδος καὶ λάτριος. Οὕτω καὶ κύρια τίνα ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς **ιως** καὶ **ιδος**. π. χ. Σθένειος — ιως, καὶ ιδός, Ανάχαριος — ιως καὶ ιδός.

Πάντα δὲ τὰ λοιπά τριτοκλίτα ἔχουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **ος.**

ΣΗΜ. Κακῶς γράφεται ὑπό τινων ἡμ *σεως*, ἐν ᾧ τὸ ὀρθόν εἶνε ἡμίσεος. Ἐπ' ἴσης ἡμίσεων δὲν εἶνε ὀρθόν, ἀλλ' ἡμίσεων.

Πληθυντικὴ γενική.

Τὰ εἰς *ις*, ὡς καὶ τὸ *πῆχυς* καὶ *πέλεκυς* σχηματίζουσι τὴν γενικήν πληθυντικὴν εἰς *εων* καὶ προπαροξύνουσιν αὐτήν, καί-
τοι ἡ λήγουσα εἶνε μακρά, ὡς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομά-
των τῆς Β' Ἀττικῆς κλίσεως (*εὐγεως*, *ἀνάπλεως*) π. χ. πό-
λις - πόλεων, πέλεκυς — πελέκεων

Τὸ ἄστυ δμως δὲν ἀκολουθεῖ τὸν εἰρηγμένον κανόνα, ἀλλὰ
σχηματίζει τὴν γενικήν πληθυντικὴν *ἄστεων*.

ΣΗΜ. Ὅ,τι γίνεται ἐν τῇ πληθυντικῇ γενικῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸν τονι-
σμέν, τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ἐν τῇ γεν. τοῦ ἐνικοῦ π. χ. *πόλεως*, *πήχεως*.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἐστί δὲ μεταξὺ τῆς τε πόλεως, ἣτις τότε ἐπολιορκεῖ-
το καὶ τοῦ ναοῦ ἑπτὰ στάδιοι. — Ὁ Ἑλικῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὀ-
ρέων ἐν τοῖς μάλιστα ἐστὶν εὐγεως καὶ δένδρων ἀνάπλεως. —
Ἐν τῇ Συρίᾳ τὰ πρόβατα τὰς οὐράς ἔχει τὸ πλάτος πήχεως. —
Τὰ νεῖκη τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν πόλεων τοῖς πολίταις ἐστὶ λυπη-
ρά. — Ἡ μὲν φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλόν, ἡ δὲ μάθησις ἄνευ
φύσεως ἑλλιπές, ἡ δὲ ἄσκησις ἄνευ ἀμφοῖν ἀτελές. — Φωκαεῖς
φεύγοντες τὴν βασιλέως δεσποτείαν εἰς Μασσαλίαν ἀπέφυγον.
— Νεανίας τις θέρους ὥρα ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεως (ἄστυ-ἄστεως)
ἕνον Μέγαράδε (= διὰ τὰ Μέγαρα).

Καθαρεύουσα. Ἡ διδασκαλία τοῦ σεβαστοῦ ἱερέως ἀπέβη
καρποφόρος. — Ἡ λέξις ἄστυ (γεν. ἄστεως) λέγεται κυρίως ἐπὶ
τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν — Διὰ τοῦ πελέκεως ἔκκινον ἀπέκο-
ψαν τὴν κεφαλὴν Καρόλου τοῦ Α'. — Τῆς πράξεώς σου αὐτῆς αἱ
συνέπειαι θὰ φανῶσιν ἐν τῷ δλίγῳ — Ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ
προέδρου τῆς δημοκρατίας ἐγένετο χθὲς ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑ-
πουργικὸν συμβούλιον. — Ἐχομεν ἀνίγκην ὀκτώ πήχεων λευκοῦ
ὑφάσματος, ἐννέα ἐρυθροῦ καὶ ἡμίσεος κίτρινου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΔ'.

Αἰτιατικὴ τῶν τριτοκλίτων.

Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ καταλήγει εἰς *ν* καὶ εἰς *α*.

Εἰς τὰ εἰς *ις* καὶ *υς* φωνηεντόληκτα, πρὸς δὲ καὶ τὰ βουῶς,
γραῦς, *ναῦς* καὶ *κλειῖς* π. χ. πόλις — πόλιν, πῆχυς — πῆχυν,
βοῦς — βοῦν, γραῦς — γραῦν, ναῦς — ναῦν, κλειῖς — κλειῖν.

ΣΗΜ. Τῶν μονοσυλλάβων, ὧν ἡ ὀνομαστική περισπᾶται, καὶ ἡ ἐνικὴ καὶ ὁ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ δέχεται περισπωμένην· π.χ. βοῦς—βοῦν—(τούς, βοῦς γραῦς—γραῦν, —(τός)γραῖς, καὶ τὸ κλείς—κλείν(τας)κλείς.

Κ α τ α λ ῆ γ ο υ σ ι ν ε ἰ ς α

Πάντα τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ καταλήγουσιν εἰς α.

Ἐξαιρέσεις. Εἰς ν καὶ εἰς α καταλήγουσι τὰ εἰς ις, υς καὶ οὗς ἀφωνόληκτα. ἀλλὰ μὴ ὀξύτονα· π.χ. πολύπους—πολύποδα καὶ πολύπουν, κόρυς—κόρυθα καὶ κόρυν, ὠκύπους—ὠκύποδα καὶ ὠκύπουν. ὄρνις—ὄρνιθα καὶ ὄρνιν.

ΣΗΜ. Ἡ εἰς α λήγουσα αἰτιατικὴ τῶν τοιούτων μὴ ὀξύτων ἀφωνολήκτων εἶνε ἐν χρήσει μόνον παρὰ ποιηταῖς.

Τινὰ ἔμως ἐκ τῶν τοιούτων (δίπους, τρίπους, ἀργυρόπους, κάλπιδες) σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν μόνον εἰς α, (δίποδα, τρίποδα, ἀργυρόπαιδα, κάλπιδα). Τὸ δὲ Χάρις (ὡς κύριον ὄνομα) ἔχει αἰτιατ. Χάριτα, ἐνῶ ἡ χάρις (ὡς οὐσιαστικόν) σχηματίζει τὴν αἰτιατ. χάριν.

” Α λ λ α ι ἔ ξ α ι ρ ἔ σ ε ι ς .

Ὀνομάτων τινῶν αἰ αἰτιατικαὶ δὲν φαίνονται ὅτι λήγουσιν εἰς ν ἢ εἰς α· π.χ. ἡ πειθῶ—τὴν πειθῶ, ἡ αἰδῶς—τὴν αἰδῶ, ὁ ἀληθής—τὸν ἀληθῆ κλπ.

Ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ κατάληξις εἶνε α, ἥτις συναιρεῖται μετὰ τῶν προηγούμενων φωνηέντων ο (τοῦ πειθῶ καὶ αἰδῶς) καὶ ε (τοῦ ἀληθῆς) εἰς ω (τὴν πειθῶ, τὴν αἰδῶ, καὶ εἰς η (τὸν ἀληθῆ).

Ὁ ἦρωσ ἔχει αἰτιατ. ἦρω.

Ο ὕ δ ἔ τ ε ρ α τ ρ ι τ ὀ κ λ ι τ α .

Τῶν οὐδέτερον τῆς γ' κλίσεως ἐν γένει ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικου εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν, ὡς καὶ ἡ αἰτιατικὴ τοῦ πληθυντικου εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν· π.χ. τὸ πέρας (αἰτ.) τὸ πέρας—τὰ πέρατα (αἰτ.) τὰ πέρατα..

” Α σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ἡ Σφίγξ πρόσωπον μὲν εἶχε γυναικός, στήθος δὲ καὶ βάσιν (βάσις—βάσιν) καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνιθος.—Τί με, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; ἦκω γάρ, ὡς ἐκέλευσας, ἔχων τὸν πέλεκυν (πέλεκυς—πέλεκυν) ὀξύτατον.—Ὁ Νεῖλος ἐπάγει ἀεὶ νέαν ἰλὺν

(ἰλύς-ἰλύς).—Σοφοκλῆς ὁ τραγωδοποιὸς ἀνέγνω τοὺς δικαῖσταίς Οἰδίπουν(Οἰδίπους) τὸν ἐπὶ Κολωνῶ.—Εἰς τὴν Ἀργῶ, τὴν πρῶ-
την τῶν Ἑλλήνων ναῦν (ναῦς-ναῦν), εἰσέβη καὶ ὁ Ἡρακλῆς.—
Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἔρις δ' ἔριν.—Εἶπε δὲ πρὸς τὸν βοῦν
(βοῦς-βοῦν) ὁ κώνωψ, εἰ βαρύνω σου τὸν τένοντα ἀναχωρήσω.—
Κόμιζε, ὦ παῖ, τὴν τῆς κίστης κλεῖν.

Καθαρεύουσα. Αἱ αἰτιατικαὶ βοῦν, γραῦν, ναῦν, κλεῖν, κτλ.
περισπῶνται, διότι αἱ εἰς *ν* λήγουσαι μονοσύλλαβοι αἰτιατικαὶ δέ-
χονται περισπωμένην.—Τὴν δρυῖν (δρυῖς, δρυῖν) κοινῶς ὀνομάζο-
μεν βελανιδιάν.—Οἱ Ἀθηναῖοι εὐγνώμονες διὰ τὴν εὐεργεσίαν
ταύτην τῆς Ἀθηνᾶς ἀφιέρωσαν αὐτῇ χρυσοῦν τρίποδα(τρίπους—
τρίποδα).—Προσπάθησον νὰ περατώσης τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν καὶ
θά σοι χρεωσθῶ χάριν (χάρις, χάριν).—Τὴν κλεῖν (κλεῖς, κλεῖν),
τῆς οἰκίας δύνασαι νὰ εὔρης ἐπὶ τῆς τραπέζης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΕ'

Γ. ΚΛΙΣΙΣ'. *Κλητικὴ ἐνικοῦ*

Ἡ κλητικὴ εἶνε ὁμοία πρὸς τὸ θέμα ἢ πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν.

Εἶνε ὁμοία πρὸς τὸ θέμα

Εἰς τὰ **φωνηεντόληκτα** π. χ. ἰχθύς, ὦ ἰχθύ,(θέμα ἰχθυ),
βοῦς, ὦ βοῦ, (θέμα βου).

Εἰς τὰ **ὕγρόληκτα** π. χ. ῥήτωρ (ῥήτορ-ος), ὦ ῥήτορ, δαίμων
(δαίμον-ος), ὦ δαίμων. Ἐξαιροῦνται τὰ **δξύτονα** ὑγρόληκτα σχη-
ματίζοντα τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν π.χ. ἡγε-
μών, ὦ ἡγεμών,—ἀκτίς, ὦ ἀκτίς.

Ἐκ τῶν δξύτόνων **ἐπανέρχονται** πάλιν εἰς τὸν κανόνα, δηλ.
σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὸ θέμα τὸ **πατῆρ** (ὦ
πάτερ), **ἀνῆρ** (ὦ ἄνερ), **δαῆρ** (ὦ δᾶερ)

Δὲν σχηματίζονται δὲ οὔτε κατὰ τὸν κανόνα, οὔτε κατὰ τὴν
ἐξάιρεσιν τὰ **Ἀπόλλων** (ὦ Ἀπολλον), **Ποσειδῶν** (ὦ Πόσειδον)
σῶτῆρ (ὦ σῶτερ).

Καὶ εἰς τὰ ἔχοντα τὸ **ἐκθλιβόμενον σ** ἢ κλητικὴ εἶνε ὁμοία
πρὸς τὸ θέμα π. χ. εὐγενής (εὐγένεσ-ος), ὦ εὐγενές, τριήρης
(τριήρεσ-ος), ὦ τριήρες.

Τὰ εἰς *ω* καὶ ὡς σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς *οι* π. χ. πειθῶ (ὦ πειθοῖ), αἰδῶς (ὦ αἰδοῖ), Λητῶ (ὦ Λητοῖ).

Τὰ εἰς *κλης* σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς *εις* π. χ. Σοφοκλῆς (ὦ Σοφοκλείς), Ἑρακλῆς (ὦ Ἡράκλεις).

ΣΗΜ. Ἐν τούτοις καὶ τῶν σχηματιζόντων τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὸ θέμα εὐρίσκειται ἡ κλητικὴ ὁμοία καὶ πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν π. χ. ὦ σῶτερ καὶ ὦ σωτήρ, ὦ πόλι καὶ ὦ πόλις κτλ.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Μεταξὺ δὲ λέγοντος, Ἡράκλεις, ἔφη τις, ὡς μακρόν τὸ ἐνούπιον. — Μὴ χαλέπαινε, ὦ Χάρων, πλησίον γὰρ αὐτὸς οὗτος, ὡς ὄραξ. — Ὁ δ' ἀποξύνας τὸν μοχλὸν ἐτύφλωσέ με καθεύδοντα καὶ ἀπ' ἐκείνου τυφλὸς εἰμί σοι, ὦ Πόσειδον. — Τί γελᾷς, ὦ Ἑρμῆ; ἔτι γελοϊότατα, ὦ Ἀπολλων, εἶδον. — Καλά μὲν γάρ, ὦ Λητοῖ, καὶ τὰ τέκνα ἔτεκες τῷ Διί. — Χαῖρε, ὦ Τίμων, τὸ ἔρημα τῶν Ἀθηναίων.

Καθαρεύουσα. Ἡ κλητικὴ τοῦ στάχυς σχηματίζεται ὦ στάχυ, διότι τὸ ὄνομα εἶνε φωνηεντόληκτον. — Ὁ ρῆτορ, οἱ λόγοι σου ἀπέβησαν εἰς μάτην. — Πάτερ ἄγιε, δόξασόν σου τὸν Υἱόν. — Σέβαστέ ἄνερ, μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως προσφωνοῦμέν σοι τὸ «χαῖρε». — Ὁ σῶτερ μου, μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μου ἔσομαι πρὸς σέ εὐγνώμων. — Ἡ δοτικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τῶν εἰς *ω* καὶ ὡς τριτοκλίτων ὀνομάτων συμπίπτουσι π. χ. ἡ αἰδῶς σχηματίζει δοτικὴν αἰδοῖ καὶ κλητικὴν πάλιν αἰδοῖ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝϚ'

Γ'. ΚΛΙΣΙΣ. *Κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ*

Εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν

Εἰς τὰ *οὐδέτερα* π. χ. τὸ πέρας, ὦ πέρας κτλ.

Ἐξ τὰ *ἀφωνόληκτα* καὶ τὰς *μετοχάς* π. χ. ὁ κόλαξ (ὦ κόλαξ), ὁ ἄραψ (ὦ ἄραψ), ὁ λείπων (ὦ λείπων).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς *ις* καὶ *υς* μετὰ χαρακτῆρος ὀδοντοφώνου, τὸ *παῖς* καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *νι* σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ἐκ τῆς ρίζης, ἀποκοπτομένου τοῦ ἀφώνου π. χ. *νεάνις* (νεάνιδ — ὦ νεᾶνι), *κόρυς* (κόρουθ — ὦ κόρου), *παῖς* (παιδ — ὦ παῖ, γέρον (γέροντ — ὦ γέρον).

Τὸ *γυνή* ἀποβάλλει τὸ *κ* (γυναικ, ὡ γύναι) καὶ τὸ *ἄναξ* σχηματίζει *ἄνα* (ἐπὶ Θεοῦ) καὶ *ἄναξ* (ἐπὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων).

Τ ο ν ι σ μ ὸ ς τ ῆ ς κ λ η τ ι κ ῆ ς

Ἡ κλητικὴ ἢ λήγουσα εἰς βραχὺ φωνῆεν ἀναβιβάζει τὸν τόνον· π. χ. Ἄπολλον, σῶτερ, Πόσειδον, κάλλιον, θύγατερ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς *πρ* ὀξύτονα ἐπίθετα τονίζουσι τὴν κλητικὴν ὡς καὶ τὴν ὀνομαστικὴν· π. χ. εὐγενής, ὡ εὐγενές — ἀληθής, ὡ ἀληθές. Ἐπίσης, χαρίεις ὡ *χαρίεν*.

Ἐξαιροῦνται καὶ δὲν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, ἀλλὰ τονίζουσι τὴν κλητικὴν ὡς τὴν ὀνομαστικὴν.

Τὰ εἰς <i>φρων</i>	π. χ.	εὐθύφρων	ὡ εὐθύφρον
Τὰ εἰς <i>ήρης</i>	»	τριήρης	ὡ τριήρες
Τὰ εἰς <i>ώδης</i>	»	εὐώδης	ὡ εὐώδες
Τὰ εἰς <i>ώκης</i>	»	ποδώκης	ὡ ποδώκες
Τὰ εἰς <i>ώλης</i>	»	πανώλης	ὡ πανώλες
Τὰ εἰς <i>ώρης</i>	»	Διώρης	ὡ Διώρες

καὶ τὰ ῥηματικὰ παρασύνθετα· π. χ. ἐπιλήσμων (ἐπιλανθάνομαι), ὡ ἐπιλήσιμον — ἐπιστήμων (ἐπίσταμι), ὡ ἐπιστήμιον.

ΣΗΜ. Παρασύνθετα λέγονται αἱ λέξεις αἱ παραγόμεναι ἐκ συνθέτων λέξεων· π. χ. τὸ *ἐπιλήσιμον* εἶνε ῥηματικὸν παρασύνθετον, ὡς παραγόμενον ἐκ ῥήματος συνθέτου (*ἐπι-λανθάνομαι*).

Πρὸς τοῦτοις δὲν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐν τῇ κλητικῇ κύρια τινὰ ὀνόματα· π. χ. Λακεδαίμων, ὡ Λακεδαίμων, Φιλήμων, ὡ Φιλήμιον, Παλαίμων, ὡ Παλαίμιον.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἄρχαία. Ἐγώ, φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθάνειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενής. — Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἢ σιγὴ φέρει. — ὦ πάτερ, οἷα πέπονθα ὑπὸ τοῦ καταράτου ξένου. — Τί δακρύεις, ὦ Θετί; Καλλίστην, ὡ Δωρί, κόρην εἶδον εἰς κιβωτὸν ὑπὸ πατρὸς ἐμβληθεῖσαν. — Μηδέν, ὡ Διόγενες, περὶ Λακεδαιμονίων λέγε. — Πάτερ (πατὴρ) ἡμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου.

Καθαρεύουσα. *Αἴαν*, (*Αἴας*) διατὶ ἐφώρμησες κατὰ τῶν ποιμνίων κατακόπιον καὶ φονεύων αὐτὰ; — *Θύγατερ*, (*θυγάτερ*) μὴ

λησμόνει τὸ καθήκον πρὸς τοὺς ἐκθρέφαντάς σε γοιεῖς. — Ὡκόλαξ πόσον εἶνε μυσαρὸν τὸ ἔργον σου καὶ ἀποτρόπαιον. — Ἄνερ (ἀνὴρ) ἀγαθὲ, πρὸς σὲ πάντες τὰ ὄμματα στρέφουσιν. — Ἄναξ (ἄναξ, ὃ ἄνα καὶ ὃ ἄναξ) ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον αἱ διαταγαὶ σου εἶνε ἱεραὶ δι' ἡμᾶς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΖ'.

Γ'. ΚΑΙΣΙΣ. Περὶ τῶν εἰς ις-ιδος κλπ.

Τὰ εἰς ις-ιδος λήγοντα θηλυκὰ ὀνόματα ἔχουσι τὸ ι βραχύ· π. χ. καταιγίς-ιδος, πατρις-ιδος.

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουσι μακρὸν τὸ ι τὰ:

ἀψίς-ιδος	κρηπίς-ιδος	τευθίς-ιδος
βαλβίς-ιδος	νησίς-ιδος	χειρίς-ιδος
κηκίς-ιδος	ῥαφανίς-ιδος	χυρίς-ιδος
κηλίς-ιδος	σφραγίς-ιδος	ψαμαθίς-ιδος
κνημίς-ιδος	σχοινίς-ιδος	ψηφίς-ιδος

ΣΗΜ. Διφοροῦνται τινα, ὡς τὰ βαθμίς, βλεφαρίς, μανίς, ῥηπίς, κλπ. ἅτινα παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς ἔχουσι τὸ ι βραχύ, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι μακρὸν.

Ἐκ τῶν αἶξ δισυλλάβων, ἅτινά ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν μακρὴν, τὰ μὲν ἀρσενικά ἔχουσι τὸ α μακρὸν, τὰ δὲ θηλυκὰ βραχύ· π. χ.

ὁ θώρηξ,	ὁ οὔραξ,	ἡ αὐλίξ,	ἡ θορῖναξ
ὁ πηλάξ,	ὁ Φαῖραξ	ἡ θορῖδιξ,	ἡ κλιμάξ. κλπ.

Μακρὸν ἔχουσι τὸ δίχρονον καὶ αἱ λέξεις βλάξ καὶ ῥάξ (αιτιατικὴ βλάκα, ρᾶγα).

Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος δίχρονον τῶν ὑγρολήκτων εἶνε μακρὸν· π. χ. Σαλαμίς-ἴνος, ἀκτίς-ἴνος, παιάν-ἄνος.

Ἐξαιροῦνται τινα καὶ ἔχουσι αὐτὸ βραχύ· ὡς ἄλας (ὁ ἄλς = ἄλάτι, ἡ ἄλς = θάλασσα, ἄλὸς = ἄλα. Ἐπ' ἴσης ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς, ὡς καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς ἔχουσι τὸ ι βραχύ·

Τὰ εἰς υψ ἔχουσι τὸ υ μακρὸν· π. χ. γύψ, γῦπα.

Τὰ εἰς αψ ἔχουσι τὸ α βραχύ· π. χ. λαῖλαψ.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἄρχαία. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἢ ἐν Σαλαμίῳ ἦν ναυμαχία καὶ ἢ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων μάχη. — Κηκίς-ιδος = τὸ ἐξωτερικὸν περικάλυμμα τοῦ καρποῦ τῆς δρυός. — Κνημίδας μὲν πρῶτα ἔθθηκε καλᾶς. — Ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλλοντο φαεινὰν

κριπῆδα ἐλευθερίας (Κρηπίς-ιδος) = ἔπου οἱ Ἀθηναῖοι ἔθεσαν λαμπρὰν βάνην τῆς ἐλευθερίας. — Που ἄλεξ; (ἄλξ-ἄλός), ποῦ τράπεζαι; — Οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο (= ἐκαθαρίζοντο) καὶ εἰς ἄλλα λύματ' (λύμα = ἀκαθαρσία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος) ἔβαλλον.

Καθαρεύουσα. Χεῖρις-χειρίδος = κάλυμμα τῆς χειρός, χειρόκιον, μανίκιον. — Τὸ μαροῦλι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ λέγεται θοῦδαξ — Ἡ κλίμαξ τῆς οἰκίας ἡμῶν εἶνε στερεά. — Οἷαξ, ὀνομάζεται τὸ πηδάλιον. — Θοῦναξ σημαίνει τροικράνι, δηλ. ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ γεωργοὶ καθαρίζουσι τὸν σίτον. — Σχοινίδα καλοῦμεν ἀγγεῖον ἐκ σχοίνων πεπλεγμένον. — Τευθίδα (τευθίς-ιδος) ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι τὸ κοινῶς λεγόμενον καλαμάρι (θαλάσσιον τιζῶν). — Ἡ μουσικὴ ἀνακρούει τὸν νικητήριον παιᾶνα (παιᾶν-ἄνος). — Οἱ γῦπες (γῦψ-γυπό,) εἶνε ὄρνεα ἀρπακτικὰ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΗ΄.

Γ. ΚΛΙΣΙΣ. *Εἰς ὧν λήγοντα ὀνόματα*

Ἐκ τῶν εἰς ὧν ληγόντων ὀνομάτων τινὰ μὲν γράφονται διὰ τοῦ ω ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν, ἄλλα δ' ἔχουσι ω ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ ο ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι.

Τίνα γράφονται διὰ τοῦ ω;

1) Τὰ εἰς ὧν-ωνος μεγεθυντικὰ καὶ περιεκτικὰ π. χ. Πλάτων-ωνος, Χείλων-ωνος, γάστρων-ωνος, ἀμπελῶν-ἀμπελῶνος, ἔλαιῶν-ῶνος, περιστερεῶν-ῶνος,

2) Τὰ εἰς ὧν-ωνος κύρια ὀνόματα π. χ. Κίμων-ωνος, Σόλων-ωνος, Ζήνων-ωνος.

ΣΗΜ. Ἐξαιροῦνται τινα καὶ γράφονται διὰ τοῦ ο' π. χ. Ἀγαμέμνων-ονος, Ἰάσων-ονος, Ἀμφικτύων-ονος, κτλ. Ἐπ' ἴσης τὸ Σάξων σχηματίζει τὴν γενικὴν Σάξονος. Κακῶς ἐπομένως γράφεται ὑπὸ πολλῶν Σάξωνος ἀντὶ Σάξονος καὶ ἡ χώρα Σαξωνία, ἐνῶ τὸ ὄρθον εἶνε Σαξονία.

3) Τὰ εἰς ὧν-ωντος συνηρημένα ὀνόματα καὶ αἱ συνηρημέναι μετοχαί π. χ. Ξενοφῶν-ῶντος, τμῶν-ῶντος.

Αἱ μὴ συνηρημένοι δὲ μετοχαὶ ὡς καὶ τὰ μὴ συνηρημένα ὀνόματα ἔχουσι ἐν τῇ ρίζῃ ο' π. χ. λήγων-οντος, τρώγων-οντος, λέων-οντος.

Περὶ τῶν εἰς ωρ, ωψ καὶ ωδης

Τὰ εἰς ωρ γράφονται ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ διὰ τοῦ ω, ἔχουσι

δ' ἐν τῇ ῥίζῃ ο' π.χ. Ἐκτωρ-ορος, Νέστωρ-ορος. Ἐξαιροῦνται
τινα' π. χ. ἰχώρ (αἷμα τῶν θεῶν)—ῶρος, φῶρ (κλέπτῃς)—ωρός.

ΣΗΜ. Τὰ Ῥωμαϊκὰ ὀνόματα ἐν τούτοις φυλάττουσι το ὦ π.χ. ραί-
κτωρ-ωρος *πραίτωρ*-ωρος, *δικαίτωρ*-ωρος.

Τὰ εἰς *ωψ* γράφονται διὰ τοῦ ὦ π.χ. Κύκλωψ, μύωψ, κτλ.
Ἐξαιροῦνται τινα, ὡς Αἰθίοψ, Πέλοψ, Κέκροψ, οἶνοψ (ὁ ἔχων
τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου), μέροψ (μέροπεσ=οἱ ἄνθρωποι).

Τὰ εἰς *ώδης* γράφονται διὰ τοῦ ὦ π.χ. αἱματώδης, θυελ-
λώδης, ψαμμώδης, πομπώδης, ὑλώδης (=δασώδης)

* Α σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Σεμίραμις ἔκτισε Βαβυλῶνα καὶ ἄλλας πόλεις. —
Τίς εἶ, ὦ βέλτιστε; Ἰταλιώτης Σκηπίων ὁ καθελὼν Καρχηδόνα.
—Φθάσασα δὲ Μήδεια τὸν Ἰάσονα νυκτὸς ἐπὶ τὸ δέρας ἤγαγε.
—Κέκροψ πρῶτος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσε.—Καὶ πρώτην μὲν
γεννηθεῖσαν Ἔστίαν κατέπειν, εἶτα Δήμητραν καὶ Ἥραν, μεθ'
ἄς Πλούτωνα καὶ Ποσειδῶνα.

Καθαρεύουσα. Ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ξε-
νόφωντος ὑπάρχει λαμπρὸν ἐγκώμιον τοῦ Σωκράτους.—Ὁ Πέ-
λοψ ἦτο υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας. Ἀπὸ τοῦ
Πέλοπος δὲ ὠνομάσθη καὶ ἡ Πελοπόννησος.—Οἱ πλούσιοι καὶ
οἱ βασιλεῖς τιμῶντες τοὺς φιλοσόφους καὶ ἑαυτοὺς κοσμοῦσι καὶ
ἐκείνους.—Οἱ Κύκλωπεσ ἦσαν τρεῖς, ἐχάλκεον δ' ἐν τῇ Αἴτῃ
τοὺς Κεραυνοὺς τοῦ Διός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΘ'.

Τρικατάληκτα ἐπίθετα Β' καὶ Γ' κλίσεως.

Τὰ εἰς <i>ος-η-ον</i>	(κακὸς—ἡ—όν)
» <i>ος-α-ον</i>	(ἐχθρὸς—ἄ—όν)
» <i>ας-ασα-αν</i>	(πᾶς—ἄσα—ἄν)
» <i>ας-αινα-αν</i>	(τάλας-αινα-αν)
» <i>υς-υσα-υν</i>	(δεικνύς—ὑσα—ύν)
» <i>υς-εια-υ</i>	(ταχύς—εἶα—ύ)
» <i>εις-εσσα-εν</i>	(χαρῖεις—εσσα—εν)
» <i>εις-εισα-εν</i>	(ληφθεῖς—εἶσα—εν)
» <i>ων-ουσα-ον</i>	(ἐκὼν—οὔσα—όν)
» <i>ους-ουσα-ον</i>	(γνούς—οὔσα—όν)
» <i>ως-ωσα-ώς</i>	(ἔστως—ῶσα—ώς)
» <i>ως-υια-ος</i>	(πεποιθώς—υῖα—ός)

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς ὅς δευτεροκλίτων τινὰ εἶνε δικατάληκτα· π.χ. βάρβαρος, βάνανσος, ἀκόλουθος, ἡσυχος, ἡμερος, ἡρεμος, κίβδηλος, λάλος.

Β'. Δικατάληκτα Γ' κλίσεως.

Τὰ εἰς *ων* (ἄρσ. καὶ θηλ.), *ον* (οὐδ.)—ονος· π.χ. ὁ, ἡ σῶφρων
τὸ σῶφρον—ὁ, ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαιμον.

Τὰ εἰς *ην-εν*—(γεν.)-ενος· ὁ, ἡ ἄρρην—τὸ ἄρρην.

ΣΗΜ. Τὸ *τέρην* (τροφυερὸς) εἶνε τρικατάληκτον, *τέρεινα*, *τέρεν*.

Τὰ εἰς *ης, ες*,—(γενικ.)-ους· ὁ, ἡ ἀληθής—τὸ ἀληθές.

» » *ις, ι*—(γεν.)-δος· ὁ, ἡ εὐελπῖς—τὸ εὐελπί.

» » *ις, ι*—(γεν.)-ιτος· ὁ, ἡ ἄχαρις—τὸ ἄχαρι.

» » *πους, πουν*—ποδος· ὁ, ἡ δίπους—τὸ δίπουν.

Γ'. Μονοκατάληκτα Γ' Κλίσεως.

Τὰ συνηθέστερα τῶν μονοκαταλήκτων εἶνε τὰ :

ὁ, ἡ *ἄπαις*—ἄπαιδος ὁ, ἡ *νήσις*—νήσιδος

ὁ, ἡ *ἄρπαξ*—ἄρπαγος ὁ, ἡ *πένης*—πένητος

ὁ, ἡ *βλάξ*—βλακὸς ὁ, ἡ *προγᾶστωρ*—τορος

ὁ, ἡ *μάκαρ*—μάκαρος ὁ, ἡ *πλάνης*—πλάνητος

ὁ, ἡ *μιγάς*—μιγάδος ὁ, ἡ *φυγάς*—φυγάδος

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε'.

Οὐδέτερα μετοχῶν μετὰ μακροῦ διχρόνου

Τὸ ἀμβλῦνον	Τὸ κρατῦνον	Τὸ πῖπτον
» βραδῦνον	» κρῖνον	» πλῦνον
» βριῖθον	» κυλίον	» πνίγον
» δακρῦον	» κωλῦον	» πρᾶπτον
» εὐθῦνον	» λαμπρῦνον	» πρᾶ' ὕνον
» θλίβον	» λεπτῦνον	» ρῖπτον
» ἰδρῦον	» λῦον	» σκληρῦνον
» ἰθῦνον	» μεγαλῦνον	» σῦρον
» ἰσχῦον	» μολῦνον	» ταχῦνον
» καλλῦνον	» ξῦνον	» τριβον
» κηρῦττον	» οἰκτιρον	» φαιδρῦνον
» κλίνον	» ὀξῦνον	» φριττον
» κραῖζον	» παχῦνον	» ψῦχον

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΑ΄.

Λέξεις τριτόκλιτοι μετὰ μακροῦ διχρόνου.

Εἰς ος :	τὸ κῦδος	τὸ νῖκος	τὸ σκῦτος
	τὸ κῦρος	τὸ ρῖγος	τὸ σφρῖγος
	τὸ μῖσος	τὸ στίφος	τὸ φῦκος
Εἰς μα :	τὸ δρᾶμα	τὸ κῦμα	τὸ πρᾶγμα
	τὸ θῦμα	τὸ λῦμα	τὸ τρῖμμα
	τὸ κλίμα	τὸ νᾶμα	τὸ φῦμα
	τὸ κρῖμα	τὸ πλῦμα	τὸ χρῖσμα
Εἰς ις :	ἡ θλίψις	ἡ ἕς (αἰτιατ. ἵνα)	ἡ ρῖψις
	ἡ ἴδις	ἡ μῖξις	ἡ στυψις
	ἡ ἴρις	ἡ στίξις	ἡ ψῦξις

Ἐπ' ἴσης ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν μακρὰν καὶ τινὰ κύρια ὀνόματα· π.χ. Ἄγις, Ἴσις, Φᾶσις, Ἴφις, Σῖρις κτλ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς σμα ἐν γένει ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς βραχύ· π.χ. περίσμα, ξύσμα, ἔλασμα κτλ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΒ΄.

Ἄνωμαλα γ'. κλίσεως.

Ὁ ἄμνός (τὸ ἄρνι) τοῦ ἄμνου, τῷ ἄμνῳ κτλ. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄρνός, τῷ ἄρνι, τὸν ἄρνα.... Οἱ ἄρνες κτλ.

Ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως.... τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην, (κλητ.) Ἄρες. τὸ γάλα, γεν. τοῦ γάλακτος.... δοτ. πληθ. τοῖς γάλαξι κτλ.

Ὁ γέλως, » τοῦ γέλωτος.... τὸν γέλωτα καὶ γέλω κτλ.

τὸ γόνυ, » τοῦ γόνατος.... τὰ γόνατα.... τοῖς γόνασι

ἡ γυνή, » τῆς γυναικός.... ὦ γυναί, ταῖς γυναίξι κτλ.

τὸ δάκρυον ὁμαλῶς, ἀλλ' ἢ δοτ. πλ. δακρύοις καὶ δάκρυσι,

τὸ δέλεαρ (δόλωμα, ἀπάτη), ὄνομ. πληθ. τὰ δελέατα.

τὸ δένδρον ὁμαλῶς, ἀλλ' ἢ δοτ. πληθ. δένδρεσι.

τὸ δόρυ (κοντάρι), δόρατος, δόρατι.... τοῖς δόρασι κτλ.

ἡ ἔγγελυς (τὸ χέλι), τῆς ἐγγέλυος, τῇ ἐγγέλυϊ, τὴν ἔγγελυν, ὦ ἔγγελυ. πληθ. αἱ ἐγγέλεις κτλ. (κατὰ τὸ πόλις).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΓ΄

Ἄνώμαλα οὐσιαστικά.

Ζεύς, Διός, Δί, Δία, Ζεῦ, (σπανίως Ζηνός, Ζηνί, Ζήνα)

τὸ ἥπαρ (σηκότι), ἥπατος, ἥπατι, (πληθ.) ἥπατα κλπ.

ἢ **θρίξ**, τῆς τριχός . . . αἱ τρίχες . . . ταῖς θριξί, κλπ.

ἢ **κλείς**, τῆς κλειδός, τῇ κλειδί, τὴν κλεῖν . . . τὰς κλεῖς.

τὸ **κρίνον**, τοῦ κρίνου κλπ. ἔχει δοτ. πληθ. κρίνεσι.

ὁ **κύων**, τοῦ κυνός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, οἱ κύνες κλπ.

ΣΗΜ. Κίων—κίονος=κ ο λ ό ν α, κύων—κυνός=σ κ υ λ ί.

Ὁ (ῆ) **μάρτυς**, μάρτυρος . . . δοτ. πληθ. τοῖς μάρτυσι.

ἢ **ναῦς** (τὸ πλοῖον) τῆς νεώς, τῇ νηί, τὴν ναῦν, ὦ ναῦ, αἱ νῆες,

τῶν νεῶν, ταῖς ναυσί, τὰς ναῦς, ὦ νῆες.

ὁ **δνειρος**, δνειρού (δνειράτος) . . . πληθ. δνειράτα, δνειράσι.

τὸ οὔς, ὠτός, ὦτί . . . ὄτα, ὠτων, ὠσί.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΔ΄.

Ἄνώμαλα ὀνόματα.

ὁ **ὄρνις** (πᾶν πτηγόν) καὶ ἡ ὄρνις (κόττα), ὄρνιθος . . . ὄρνιθα
καὶ ὄρνιν, ὄρνιδες . . . ὄρνιθας καὶ ὄρνις κλπ.

ἢ **Πνύξ**, τῆς Πυκνός, τῇ Πυκνί, τὴν Πύκνα, ὦ Πνύξ.

ὁ **πρεσβευτής**, (ἀπεσταλμένος), τοῦ πρεσβευτοῦ κλπ. (Πληθυντι-
κός) οἱ πρέσβεις, τῶν πρέσβεων, τοῖς πρέσβεσι, κλπ.

ὁ **πρέσβυς** καὶ **πρεσβύτης** (γέρων) τοῦ πρεσβύτου, τῷ πρεσβύτῃ,
(Πληθυντικός) οἱ πρεσβῦται κλπ.

τὸ **πῦρ**, τοῦ πυρός, (πληθυντ.) τὰ πυρὰ (κατὰ τὴν β΄. κλίσιν).

ὁ **ταῶς** (τὸ παγῶνι), τοῦ ταῶ (καὶ ταῶνος σπανίως).

τὸ **ὔδωρ**, τοῦ ὕδατος. Πληθ. τὰ ὕδατα...

ὁ **υῖδς**, τοῦ υἱοῦ καὶ υἱέος.

τὸ **φρέαρ** τοῦ φρέατος... (Πληθυντ.) τὰ φρέατα κτλ.

ἢ **χειρ**, χειρός, χειρί... χερσί.

ἢ **χρῶς** (δέρμα), γεν. χρωτός, δοτ. χρωτί καὶ χρῶ... χρῶτα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΞ΄.

Ἑλλειπικά.

A' ὀνόματα ἄνευ πληθυντικοῦ.

ὁ ἀήρ, ὁ αἰθήρ, ἡ γῆ, τὸ ἕαρ,
τὸ μέλι, τὸ νέκταρ, ὁ οὐρανός, ὁ μόλυβδος
ὁ σίδηρος, ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσός, ὁ χαλκός κτλ.

καὶ ἐν γένει τὰ ὀνόματα τῶν μετάλλων καὶ τὰ κύρια ὀνόματα τὰ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἀπαντῶντα· π. χ. Ἀλέξανδρος.

B'. Ὄνόματα ἄνευ ἐνικοῦ.

αἱ ὄσμαι, τὰ ἔγκατα, οἱ ἐτησίαι (ἄνεμοι)
τὰ Διονύσια, τὰ Ὀλύμπια, τὰ Παναθήναια κτλ.

καὶ ἐν γένει τὰ ὀνόματα τῶν ἑορτῶν καὶ τὰ κύρια ὀνόματα τὰ εἰς τὸν πληθυντ. ἀριθμὸν ἀπαντῶντα· π. χ. Ἀθῆναι.

Γ'. Ὄνόματα μὴ ἔχοντα πάσας τὰς πτώσεις.

ἡ θέμις, τὸ δέλεαρ, τὸ ὄναρ, τὸ σέβας, τὸ ὄφελος,
τὸ στέαρ (ξύγγι), τὸ ὕπαρ (ὀπτασία), τὸ σέλας

(ἐκ τούτων τινὰ μὲν ἀπαντῶσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ἄλλα δὲ μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἢ αἰτιατικὴν).

Δ'. Ὄνόματα ἀπαντῶντα εἰς μίαν μόνον πτῶσιν.

Ἡ γεν. **μάλης** (ἐν τῇ φράσει ὑπὸ μάλης=ὑπὸ τὴν μασχάλην).
ἡ αἰτιατ. **νέωτα** (ἐν τῇ φράσει ἕς νέωτα=τὸ ἐπόμενον ἔτος)
(τὸ κοινῶς καὶ τοῦ χρόνου).

ἡ αἰτιατ. **λίπα** μετὰ τοῦ ἀλείφω, λίπ' ἀλείφουσαι, (ἐπὶ τῶν ἀγωνιζομένων, οἵτινες ἠλείφοντο διὰ λίπους).

ἡ κλητικὴ **τᾶν** (ὦ φίλε) καὶ **μέλε** (ὦ καυμένη).

Ἄκλιτα.

Ἄκλιτα ἔπεισιν ἀλέξαισιν οἵτινες ἐπὶ ἀλέξαισιν ἔστιν ἡ ἀκλίτη

Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἄλφαβήτου· π. χ. τὸ ἄλφα, τοῦ ἄλφα, τὸ βῆτα, τοῦ βῆτα κτλ.

Τὰ ἀριθμητικά ἀπὸ τοῦ πέντε μεχρι τοῦ ἑκατόν· π. χ. οἱ πέντε, τῶν πέντε, οἱ δέκα, τῶν δέκα, τοὺς δέκα κτλ.

Τὰ ἀπαρέμφατα· π. χ. τὸ λέγειν, τοῦ λέγειν, τῷ λέγειν, τὸ πρᾶττειν, τοῦ πρᾶττειν, τῷ πρᾶττειν κτλ.

Ξενικά τινα ὀνόματα, παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντῶντα· π. χ. ὁ Ἄδάμ, τοῦ Ἄδάμ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ες'.

Ἐνώμαλα ἐπίθετα

ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τὸν μέγαν, ὦ μεγάλε.

ἡ μεγάλη, σχηματίζεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν.

τὸ μέγα, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸ μέγα, ὦ μέγα.

(Ὁ Δυϊκὸς δὲ καὶ ὁ Πληθυντικὸς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου σχηματίζονται ὁμαλῶς ἐκ τοῦ θέματος **μεγάλο** κατὰ τὴν β' κλίσιν· π. χ. οἱ μεγάλοι... τὰ μεγάλα... τῶν μεγάλων...)

ὁ πολὺς, τοῦ πολλοῦ, τὸν πολὺν, ὦ πολὺ, οἱ πολλοὶ κτλ.

ἡ πολλή, τῆς πολλῆς, τῇ πολλῇ κτλ. ὁμαλῶς.

τὸ πολὺ, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸ πολὺ, τὰ πολλὰ κλπ.

ὁ πρᾶος, τοῦ πρᾶου κτλ. ἀλλὰ τὰ πρᾶέα.

Ἐσκησις.

Ἐρχαία. Ὁ Νεῖλος πρᾶεῖαν τὴν ρύσιν ποιεῖται.—Γενναῖα καλοῦμεν τῶν ζῳων ὅποσα καλὰ καὶ μεγάλα καὶ ὠφέλιμα ὄντα πρᾶέα ἐστὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.—Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ.

Καθαρεύουσα. Ἡ περὶ τὴν ἐργασίαν μεγάλη σου σπουδὴ δὲν δύναται ἢ τοιαῦτα νὰ παραγάγῃ ἀποτελέσματα.—Διὰ τοῦ πρᾶου χαρακτηρὸς σου συμβιβάζεις τὰ πάντα.—Τὰ μεγάλα γυμνάσια τοῦ στρατοῦ ἐν Θήβαις ἄρχονται σήμερον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΖ΄.

Μετοχαί

Κλίσις μετοχῶν. Αἱ μετοχαί ἔχουσι τρία γένη, ὡς δηλ. καὶ τὰ ἐπίθετα. Αἱ μετοχαὶ δέ, αἵτινες λήγουσιν εἰς **μενος-μένη-μενον**, κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως· π.χ. γραφόμενος-γραφομένη-γραφόμενον.

Πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ μετοχαὶ κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως καὶ λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς

ων—ουσα—ον	π. χ.	λέγων—λέγουσα—λέγον
ῶν—οὔσα—ὄν	π. χ.	λαβὼν—λαβοῦσα—λαβὼν
ῶν—οὔσα—οὔν	π. χ.	ποιῶν—ποιοῦσα—ποιοῦν
ας—ασα—αν	π. χ.	ποιήσας—ποιήσασα—ποιῆσαν
εις—εἶσα—ἐν	π. χ.	ποιηθεῖς—ποιηθεῖσα—ποιηθὲν
οὐς—οὔσα—ὄν	π. χ.	διδούς—διδοῦσα—διδὼν
ὐς—ῦσα—ὐν	π. χ.	δεικνύς—δεικνῦσα—δεικνῦν
ῶς—υῖα—ὄς	π. χ.	πεποιθῶς—πεποιθυῖα—πεποιθὸς
ῶς—ῶσα—ῶς	π. χ.	ἔστῶς—ἔστῶσα—ἔστῶς

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΑ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΗ΄.

Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἔχουσι δύο καταλήξεις τὴν **τερος-α-ον** (συγκριτικόν), καὶ τὴν **τατος-η-ον** (ὑπερθετικόν). Πρὸς τοῦτοις ἔχουσι καὶ τὰς σπανιωτέρας **λων-λων-ιον** (συγκριτικόν) καὶ **ιστος-η-ον** (ὑπερθετικόν).

Ὁ χαρακτήρ τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων **ο** ἐκτείνεται εἰς **ω**, ἀν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα, (νέος, νεώτερος, νεώτατος), φυλάττεται δέ, ἀν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε μακρὰ φύσει ἢ θέσει· λ.χ. ξηρός, ξηρότερος—ἔνδοξος, ἐνδοξότερος.

ΣΗΜ. Τίνα τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν μακράν, καὶ τίνα βραχεῖαν ἴδε Γύμνασμα Ν' ἐν σελίδι 68.

Εἰς **λων** καὶ **ιστος** σχηματίζουσι τὰ παραθετικὰ αὐτῶν ὁμαλῶς τὰ :

ἡδύς—ἡδίων—ἡδιστος   αἰσχροῦς—αἰσχίων—αἰσχιστος
 ταχύς—θάσσων—τάχιστος   ἐχθροῦς—ἐχθίων—ἐχθιστος
 κακός—κακίων—κάκιστος.

ΣΗΜ. Τὸ ταχύς ἔχει καὶ παραθετικά ταχύτερος, ταχύτατος.

ΑΝΩΜΑΛΑ

Ἄνωμάλως δὲ σχηματίζονται τὰ ἑξῆς

	(ἀμείνων	ἄριστος
	(βελτίων	βέλτιστος
ἀγαθός	(κρείσσων ἢ κρείττων	κράτιστος
	(λῶων	λῶστος
	(ἁλγίων	ἁλγιστος
ἀλγεινός	(ἀλγεινότερος	ἀλγεινότατος
	(κακίων	κάκιστος
κακός	(χείρων (ἐξ οὗ τὸ κοινὸν χειρότερος)	χείριστος
καλός	(καλλίων	κάλλιστος
	(μακρότερος	μακρότατος
μακρός	(———	μήκιστος
	μεῖζων	μέγιστος
μέγας	(μικρότερος	μικρότατος
μικρός	(ἐλάσσων (ἐλάττων)	ἐλάχιστος
	(———	δλίγιστος
δλίγος	(ἐλάσσων	ἐλάχιστος
	(ἥτιων	(ἥκιστα)
πολύς	πλείων, πλεόν	πλεῖστος
ῥάδιος	ῥάων	ῥᾶστος.

Καλύτερος, μεγαλύτερος

Τὰ συγκριτ. τοῦ μέγας καὶ καλός ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ εἶνε προτιμότερον νὰ γράφονται διὰ τοῦ υ (μεγαλύτερος, καλύτερος) κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ εἰς υτερος τῆς παλαιᾶς γλώσσης (ταχύτερος).

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Οὐδὲν πικρότερόν ἐστι τῆς ἀνάγκης.—Οὐκ ἔστι σοφίας τιμιώτερον.—Ἀναγκαιότατον μάθημά ἐστι τὸ ἀπομαθεῖν τὰ κακά.—Χρησμός ἦν Ἀπόλλωνος σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.—Ἀγασίλαος τῶν φίλων οὐ τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς προθυμοτάτους μάλιστα ἠσπάζετο.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΘ'.

Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν

Πλήγν τῶν ὁμαλῶν καὶ ἀνωμάλων παραθετικῶν, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις **τερος** καὶ **τατος** μετὰ προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως γραμμῶν καὶ συλλαβῶν.

Ἐκ τῶν εἰς **ος** ἀποβάλλουσι τὸ **ο** τά:

γεραῖος	γεραίτερος	γεραίτατος.
παλαιός	παλαίτερος	παλαίτατος.
σχολαῖος	σχολαίτερος	σχολαίτατος.

ΣΗΜ. Τὸ *παλαιός* καὶ *σχολαῖος* σχηματίζουσι τὰ παραθετικά αὐτῶν καὶ *παλαιότερος*, *παλαιότατος*, *σχολαιότερος*, *σχολαιότατος* κλπ.

φίλος	φίλτερος	φίλτατος.
καὶ	φιλαίτερος	φιλαίτατος

Προσλαμβάνουσι δὲ **αι** τά,

ἴδιος	ἰδιαίτερος	ἰδιαίτατος.
ἴσος	ἰσαίτερος	ἰσαίτατος κτλ.

ΣΗΜ. Τὸ *ἄνισος* ὅμως σχηματίζει συγκριτικὸν *ἀνισώτερος* καὶ ὑπερθετικὸν *ἀνισώτατος*.

Κατὰ τὸ *ἴδιος*—*ἰδιαίτερος*—*ἰδιαίτατος* σχηματίζονται τὰ ἄσμενος, εὐδῖος, ἤσυχος, μύχιος, μέσος, ὄρθιος, ὄψιος, παραπλήσιος, πλησίος, πρῶος· π. χ. *μεσαίτερος*, *μεσαίτατος*, *ὀψιαίτερος*, *ὀψιαίτατος*, *πλησιαίτερος*, *πλησιαίτατος*.

ΣΗΜ. Τὸ ἄσμενος σχηματίζει καὶ παραθετικά *ἀσμεναίτερος*, *ἀσμεναίτατος* καὶ *ἀσμενέστερος*, *ἀσμενέστατος*.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ο'.

Ἄλλα διάφορα παραθετικά

ἀληθής	ἀληθέστερος	ἀληθέστατος
ἄχαρις	ἄχαρίστερος	ἄχαρίστατος
βραδύς	βραδύτερος	βραδύτατος
ἐπίχαρις	ἐπιχαριτώτερος	ἐπιχαριτώτατος
μάκαρ	μακάριτερος	μακάριτατος
μέλας	μελάντερος	μελάντατος
πένης	πενέστερος	πενέστατος.

σώφρων	σωφρονέστερος	σωφρονέστατος
τάλας	ταλάντερος	ταλάντατος
ὑβριστής.	ὑβριστότερος	ὑβριστότατος
χαρίεις	χαριέστερος	χαριέστατος

Κατὰ τὸ ἀληθῆς σχηματίζονται πάντα τὰ εἰς *ης* ἐπίθετα· π. χ. εὐγενής—εὐγενέστερος, ἀμελής—ἀμελέστερος, κτλ. Κατὰ δὲ τὸ σῶφρων σχηματίζονται πάντα τὰ εἰς *ων*· π. χ. εὐδαίμων, εὐδαιμονέστερος κτλ. πλὴν τῶν πίων=παχὺς καὶ πέπων=ῶριμος, (*πίων*, πιότερος, πιότατος, *πέπων*, πεπαίτερος, πεπαίτατος) καὶ τοῦ *ἀλαζῶν*, ἀλαζονίστερος—ἀλαζονίστατος.

Δάλος λαλίστερος λαλίστατος.

Κατὰ τὸ δάλος σχηματίζονται τὰ ὀψοφάγος (ὀψοφαγίστερος, κτλ.) πτωχός, (πτωχίστερος, κτλ.) βλάξ, (βλακίστερος, ἀλλὰ καὶ βλακότερος) λάγνος, ἄρπαξ, κλέπτης, πλεονέκτης, μονοφάγος, ψευδής (ψευδίστερος, κλεπτίστερος).

Ἄπλοῦς ἀπλούστερος ἀπλούστατος.

Κατὰ τὸ ἀπλοῦς σχηματίζονται καὶ τὰ εἰς *ους* συνηρημένα ἐπίθετα (εὐνους, εὔρους, εὔπλους κτλ.).

Μὴ ἐπίδεχόμενα συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν.

Ἐπίθετά τινα ὡς ἐκ τῆς ἐννοίας αὐτῶν δὲν ἐπιδέχονται συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν· π. χ. γυμνός, θνητός, ἀθάνατος, ξύλινος, μαρμάρινος, χειμερινός, ἐσπερινός κτλ.

Π α ρ ἄ θ ε σ ι ς διὰ τοῦ *μᾶλλον*, *μάλιστα*

Πολλὰ ἐπίθετα καὶ μετοχαὶ σχηματίζουσι τὸν συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν διὰ τοῦ θετικοῦ καὶ τῶν παραθετικῶν ἐπιρρημάτων *μᾶλλον*, *μάλιστα*· π. χ. φίλος (συγκριτ.) μᾶλλον φίλος (ὑπερθ.) μάλιστα φίλος. Ἐπ' ἴσης ἢ μετοχῇ *φιλῶν* (συγκρ. μᾶλλον φιλῶν (ὑπερθ.) μάλιστα φιλῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΑ'.

Παραθετικὰ ἐκ προθέσεων.

Πρὸ	πρότερος	πρῶτος
ὑπὲρ	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὑπατος
— —	ὑστερος	ὑστατος
ἐξ	— —	ἔσχατος

Σπανίως ἀπαντᾷ καὶ ὑπερθετ. πρῶτιστος (ἐκ τοῦ πρῶτος).

Παραθετικά ἐξ ἐπιρρημάτων.

Τὰ **τοπικά ἐπιρρήματα** ἐν τῷ συγκριτικῷ καὶ ὑπερθετικῷ βαθμῷ λήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς **ω· π. χ.**

ἐγγύς	ἐγγύτερον	ἐγγύτατα
— —	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω
ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτω
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω
ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πρόσω (=ἐμπρός)	προσωτέρω	προσωτάτω
πόρρω (=μακρὰν)	πορρωτέρω	πορρωτάτω
πέρα	περαιτέρω	περαιτάτω
(ἀπὸ)	ἄπωτέρω	ἄπωτάτω

Εἰς τὰ ἐπιρρήματα δέ, ἅτινα παράγονται ἐξ ἐπιθέτων ὡς **συγκριτικὸν** μὲν χρησιμεύει ὁ ἐνικὸς τοῦ οὐδετέρου συγκριτικοῦ ἐν τῇ αἰτιατικῇ, ὡς **ὑπερθετικὸν** δὲ ἡ αἰτιατικὴ πληθυντικὴ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τοῦ οὐδετέρου· π. χ.

βαθέως	βαθύτερον	βαθύτατα
εὐδαιμόνως	εὐδαιμονέστερον	εὐδαιμονέστατα
ταχέως	θᾶσσον	τάχιστα κτλ.

Ἐνώμαλα παραθετικά ἐξ ἐπιρρημάτων

εὖ	ἄμεινον	ἄριστα
μάλα	μᾶλλον	μάλιστα
ὀλίγον	ἥττον (ἧσσον)	ἥκιστα
πολύ	πλέον	πλεῖστον—α
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
κακῶς	κάκιον ἢ χειρόν	κάκιστα ἢ χείριστα
ῥαδίως	ῥᾶον	ῥᾶστα.

Ἄσκησις. (ἐπὶ τῶν γυμνασμάτων Ο'.—ΟΑ'.)

Ἀρχαία. Λεπτότατον (λεπτὸς) μὲν αἷμα καὶ καθαρῶτατον (καθαρός) ἔχει ἄνθρωπος, παχύτατον (παχὺς) δὲ καὶ μελάντατον (μέλας) ταῦρος καὶ ὄνος.—Περὶ μεγάλων πραγμάτων σκοποῦμενοις

εὐνουστάτη (εὐνους) σύμβουλος ἢ παρρησία. — Ἀπλούστατός (ἀπλοῦς) ἐστὶν ὁ τῶν σοφῶν λόγος. — Οἱ Αἰθίοπες μελάντεροί (μέλας) εἰσι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. — Ἔργα μὲν νεωτέρων (νέος), βουλαὶ δὲ γεραιτέρων (γεραῖος) κράτος ἔχουσιν. — Οὐδὲν πατρώας χθονὸς φίλτερον.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΒ΄.

Ἀριθμοί,	Ἀπόλυτα,	Τακτικά,	Χρονικά.
1	α΄	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος-η-ον (προτεραῖος)
2	β΄	δύο	δεύτερος-α-ον δευτεραῖος
3	γ΄	τρεῖς, τρία	τρίτος-η-ον τριταῖος
4	δ΄	τέσσαρες-α	τέταρτος-η-ον τεταρταῖος
5	ε΄	πέντε	πέμπτος-η-ον πεμπταῖος
6	ς΄	ἕξ	ἕκτος-η-ον ἕκταῖος
7	ζ΄	ἑπτὰ	ἕβδομος-η-ον ἕβδομαῖος
8	η΄	ὀκτώ	ὀγδοος-η-ον ὀγδοαῖος
9	θ΄	ἐννέα	ἑνατος-η-ον ἑναταῖος
10	ι΄	δέκα	δέκατος-η-ον δεκαταῖος
20	κ΄	εἴκοσι (ν)	εἰκοστός-ἡ-ὄν εἰκοσταῖος
100	ρ΄	ἑκατὸν	ἑκατοστός-ἡ-ὄν ἑκατοσταῖος
1000	α΄	χίλιοι-αι-α	χιλιοστός-ἡ-ὄν χιλιοσταῖος
10000	ι	μύριοι-αι-α	μυριοστός-ἡ-ὄν μυριοσταῖος

ΣΗΜ. α΄. Τὸ μύριοι=δέκα χιλιάδες, τὸ δὲ μυριοι=ἄπειροι.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ρώμη ἐκτίσθη ἔτει τρίτῳ τῆς ἕκτης Ὀλυμπιάδος— Διεφθείροντο οἱ πλείστοι ἑναταῖοι καὶ ἕβδομαῖοι ὑπὸ τῆς νόσου τῆς ἐν Ἀθήναις.— Ἐν μὲν εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας.

Καθαρεύουσα. Νοέμβριος εἶνε ὁ ἐνδέκατος μὴν τοῦ ἔτους, ὁ Ἰανουάριος ὁ πρῶτος καὶ ὁ Μάιος ὁ πέμπτος.— Ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν Ἰέρων ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἐνενήκοντα δύο ἐτῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΓ'.

Πολλαπλασιαστικά, Οὔσιαστικά, Ἐπιρρήματα.

Ἄπλοῦς	μονὰς (καὶ ἑνὰς)	ἄπαξ
διπλοῦς καὶ διττὸς	δυὰς	δὶς (διττῶς, καὶ διχῆ)
τριπλοῦς καὶ τριττὸς	τριὰς (καὶ τριτὺς)	τρίς (τριττῶς καὶ τριχῆ)
τετραπλοῦς	τετρας (τετρακτὺς)	τετράκις καὶ (τετραχῆ)
πενταπλοῦς	πεντὰς	πεντάκις
ἑπταπλοῦς κλπ.	ἑβδομάς κλπ.	ἑπτάκις κλπ.
δεκαπλοῦς	δεκάς	Διανεμητικά
εἰκοσαπλοῦς	εἰκοσὰς	σύνδυο (καὶ ἀνὰ δύο)
ἑκατονταπλοῦς	ἑκατοντὰς (ἑκατοστὺς)	σύντρις . . .
χιλιαπλοῦς κλπ.	χιλιάς (χιλιοστὺς)	σύνοκτω κλπ.

Ἀναλογικά.

Διπλάσιος — (καὶ διπλασίων), τριπλάσιος — (καὶ τριπλασίων)
 δεκαπλάσιος, ἑκατονταπλάσιος (καὶ ἑκατονταπλασίων) κτλ.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΔ'.

Προσωπικαὶ

	α'. πρόσωπον	β'. πρόσωπον	γ'. πρόσωπον
Ἐνικ.	ἐγὼ	σὺ	—
	ἐμοῦ	σοῦ	(οὖ
	ἐμοὶ	σοὶ	οἶ
	ἐμὲ	σέ	ξ).
Πληθ.	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς
	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι
	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφᾶς

ΣΗΜ. Οἱ ἄνω τύποι τοῦ γ'. προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας εἶνε σπάνιοι. Ἄντ' αὐτῶν γίνεται χρῆσις τῆς ἐπαναληπτικῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς ἢ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν.

Κτητικαὶ

α'. πρόσωπον
ἐμὸς
ἡμέτερος

β'. πρόσωπον
σὸς
ὕμετερος

γ'. πρόσωπον
ἐὸς (ποιητικῇ)
σφέτερος (ποιητικῇ)

Ἄσκησις.

Ἄρχαία Δημήτριος τις εἶπε τῷ Νέρωνι· σὺ μὲν ἀπειλεῖς ἔμοι τὸν θάνατον, σοὶ δὲ ἡ φύσις.— Ἡ σὴ τέχνη παιδοτρῖβα τῆς υἰείας καὶ τῆς εὐρωστίας πηγὴ ἐστίν.— Εὐ ἔχοντος ἐμοῦ πολλοὶ φίλοι.— Δεῖ ὑμᾶς ὡς ἀγαθοὺς πολίτας εἰς τὸ τῆς πόλεως ὠφέλημα βλέπειν.

Καθαρεύουσα. Ὁ θεὸς παρέχει πρὸς ἡμᾶς πολλὰ ἀγαθὰ.— Ὁ σίδηρος εἶπεν εἰς τὸν χρυσὸν· «σὺ μὲν εἶσαι λαμπρότερος ἀπὸ ἐμέ, ἐγὼ δὲ ὠφελιμώτερος ἀπὸ σέ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους».

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΕ'.

Ἄντωνυμιαὶ αὐτοπαθεῖς.

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

γ'. πρόσωπον

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

ἐμαυτοῦ-ῆς

σεαυτοῦ-ῆς

ἐαυτοῦ-ῆς-οῦ

ἐμαυτῶ-ῆ

σεαυτῶ-ῆ

ἐαυτῶ-ῆ ῶ

ἐμαυτὸν-ῆν

σεαυτὸν-ῆν

ἐαυτὸν-ῆν-ὸ

Πληθυντικὸς

ἡμῶν-αὐτῶν

ὕμῶν-αὐτῶν

ἐαυτῶν

ἡμῖν-αὐτοῖς-αἷς

ὕμῖν-αὐτοῖς-αἷς

ἐαυτοῖς-αἷς-οἷς

ἡμᾶς-αὐτοὺς-ὰ

ὕμᾶς-αὐτοὺς-ὰς

ἐαυτοὺς-ὰς-ὰ

ΣΗΜ. (Τὰ ἐαυτοῦ, ἐαυτῶ, κτλ. λέγονται καὶ αὐτοῦ, αὐτῶ, κτλ. Ἐπίσης τὰ ἐαυτῶν, ἐαυτοῖς κτλ. λέγονται καὶ αὐτῶν κτλ. καὶ σφῶν αὐτῶν κτλ.)

Ἐρωτηματικαὶ

Τίς (ἀρσ. καὶ θηλ.) **τί** (οὐδ.)· τίνος—τίνι κτλ.

Τίνες—τίνων—τίσι—τίνας (οὐδ.) τίνα—τίνων κτλ.

Ἐρωτηματικαὶ δὲ προσέτι εἶνε αἱ ἀντωνυμιαὶ πότερος, ποῖος, πόσος, πληλίκος, πόστος, ποσταῖος, ποδαπός.

Ἄοριστοι

Τίς (ἄρσ. καὶ θηλ.) **τι** (οὐδ.) τινός—τινὶ κτλ.

(Πληθυντ.) τινές—τινῶν—τισὶ—τινάς (καὶ οὐδ.) τινὰ—τινῶν.

Ἄοριστοι προσέτι εἶνε καὶ αἱ ἀντωνυμίαι δεῖνα, ἔνιοι, πᾶς, οὐδεὶς, ὅστις, μηδεὶς, μηδέτερος, οὐδέτερος, πότερος, ἕτερος, ἑκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, ἀμφοτέρω.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ὁ ἑαυτὸν ἀισχυρόμενος φύλαξ ἑαυτοῦ γίγνεται.—

Ἄρχε σεαυτοῦ μηδὲν ἦττον ἢ τῶν ἄλλων.—**Ἀνάχαρσις** ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἐστὶ πολέμιον ἀνθρώποις; «αὐτοὶ ἔφη ἑαυτοῖς».—**Μηδενὶ** δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης.

Καθαρεύουσα. Τίς δύναται γὰ γνωρίζη τὰ μέλλοντα; οὐδεὶς.—**Πόσον** εἶχες δίκαιον καὶ ὁμῶς δὲν ἤκουσα τὰς συμβουλάς σου.—**Ποῖος** ἐκτύπησε τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου; Ὁ **Κωνσταντῖνος**, ὁ υἱὸς τοῦ γείτονός μας μαθητὴς τοῦ **Γυμνασίου**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Οὔτ'.

Ἄντωνυμίαι δεικτικαὶ

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

γ'. πρόσωπον

Ἐνικός ἀριθμὸς

οὗτος	αὕτη	τοῦτο
τούτου	ταύτης	τούτου
τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
τούτων	ταύτην	τούτο
ὧ οὗτος	ὧ αὕτη	—

Πληθυντικός

οὗτοι	αὗται	ταῦτα
τούτων	τούτων	τούτων
τούτοις	ταύταις	τούτοις
τούτους	ταύτας	ταῦτα

Δεικτικαὶ προσέτι ἀντωνυμίαι εἶνε ἢ

τοῖος	τοιός δε	τοιοῦτος
τόσος	τοσός δε	τοσοῦτος
τηλίκος	τηλικός δε	τηλικοῦτος

Ἐπαναληπτικὴ ἢ **Διασταλτικὴ** εἶνε ἢ αὐτὸς—ἡ—ό.

Ἐπίσκησις.

Ἀρχαία. Πολιτεία τοσαύτην ἔχει δύναμιν ὅσην ἐν σώματι φρόνησις.—Ὁ ἐλέφας ἔχει μυκτῆρα τοιοῦτον καὶ τηλικούτον, ὥστε ἀντὶ χειρῶν ἔχει αὐτόν.

Καθαρεύουσα. Ταῦτα πάντα εἶνε ἀληθῆ καὶ ὀφείλεις νὰ ὑποχωρήσῃς.—Οἱ λαοὶ οὗτοι εἶνε πολεμικώτατοι.—Ἡ πόλις ἐκείνη εὐρίσκεται παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταυγέτου.—Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ἄξιος πάσης ὑποστηρίξεως.—Ταῦτα μὲν ἐλέχθησαν ἐν τῇ συνελεύσει, ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐφαρμοσθῶσι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΖ'.

Ἐπίσκησις ἀναφορικῆς

Ἐνικ.	ὄς—ἦ—ὄ	Πληθ.	οἷ—αἷ—ἄ
	οὔ—ἦς—οὔ		ᾶν—ᾶν—ᾶν
	ῶ—ἦ—ῶ		οἷς—οἷς—οἷς
	ὄν—ἦν—ὄ		οὔς—ἄς—ἄ

ὅστις—ἦτις—ὄ,τι	οἷτινες—αἷτινες—ἄτινα
οὔτινος—κτλ.	ᾶντινων κλπ.

ὄσπερ—ἦπερ—ὄπερ

Ἐπίσκησις ἀναφορικῆς προσέτι εἶνε αἱ ἀντωνυμίαι αἱ ἐξῆς

οἷος—α—ον	ὄποῖος—α—ον
ὄσος—η—ον	ὄπόσος—η—ον
ἦλικος—η—ον	ὄπηλικος—η—ον
ὄπότερος—α—ον	ὄποδαπὸς—ἦ—ὄν

Ἐπίσκησις ἀλληλοπαθῆς

Δυϊκὸς

ἀλλήλοιν—αιν—οιν	ἀλλήλω—α—ω
------------------	------------

Πληθυντικὸς

Ἐπίσκησις.	ἀλλήλων—ἀλλήλοισι—ἀλλήλους
Θηλ.	ἀλλήλων—ἀλλήλαις—ἀλλήλας
Οὐδ.	ἀλλήλων—ἀλλήλοισι—ἀλλήλα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Γύμνασμα		Σελίς
A—Δ	Περὶ συλλαβῶν	7—12
E—ΣΤ	Περὶ σημείων στίξεως	13—15
Z—I	Περὶ τονισμοῦ	15—20
ΙΑ—ΙΔ	*Εγκλισίς τόνου	20—25
ΙΕ—ΙΗ	Περὶ πνευματισμοῦ	25—30
ΙΘ—ΚΒ	Δασυνόμεναι λέξεις	31—35
ΚΓ	Περὶ τοῦ ρ	36
ΚΔ	Περὶ τελικῶν συμφώνων	37—38
ΚΕ	Περὶ εὐφωνικῶν γραμμάτων	39
Κς—Λ	Συναίρεσις, κρᾶσις, ἐκθλιψίς	39—46

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΛΑ—ΛΓ	Κανόνες γενικοὶ κλίσεων	48—50
ΛΔ—Μς	Πρώτη κλίσις	50—64
(ΛΕ—Λς	Περὶ τοῦ α τῶν θηλ. ὀνομάτων	50—53)
ΜΖ—ΝΑ	Δευτέρα κλίσις	64—69
ΝΒ—ΝΘ	Τρίτη κλίσις	70—79
ΝΘ	Τρικατάληκτα ἐπίθετα	80
Ξ—ΞΑ	Οὐδέτερα μετὰ μακροῦ διχρόνου	81—82
ΞΒ—ΞΔ	*Ανώμαλα Γ΄ κλίσεως	83—84
ΞΕ	*Ἐλλειπτικά	84
Ξς	*Ανώμαλα ἐπίθετα	85
ΞΗ	Περὶ μετοχῶν	86
ΞΗ	Συγκριτικά, ὑπερθετικά	86—91
Ο—ΟΒ	*Ανώμαλα παραθετικά	87—90
ΟΒ—ΟΓ	*Αριθμητικά	91—92
ΟΔ—ΟΖ	*Αντωνυμίαι	92—95
	Πίναξ περιεχομένων	96

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ
ΤΑ ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ
ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

(Μετ' ἀπανθίσματος τῶν γλωσσικῶν παρατηρήσεων τοῦ Κόντου)

Υ Π Ο

ΙΩ. Ζ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ

Καθηγητοῦ (Τμηματάρχου α' τάξεως) ἐν τῇ Ἑμπορικῇ ἐκπαιδεύσει.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ (22α)

(Κυκλοφορία 80.000 ἀντιτύπων)

Ἐβραβεύθη τὸ βιβλίον ἐν τῇ διεθνεῖ ἐκθέσει τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1903
καὶ ἄλλαις δι' ἀργυροῦ βραβείου, ἐν δὲ τῇ Παναγυπτιακῇ
ἐκθέσει τοῦ 1911 ἐτιμήθη διὰ Χρυσοῦ βραβείου.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΖΗΚΑΚΗ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1932

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α'

Καταλήξεις ῥημάτων.

Μετὰ χρονικῶν χαρακτηρῶν.

Φωναί.

	Ἐνεργητικῇ	Μέσῃ	Παθητικῇ
Ἐνεστῶς	ω	ομαι	ομαι
Παρατατικὸς	ον	όμεν	όμεν
Μέλλων α'.	σω	σομαι	θήσομαι
Μέλλων β'.	—	—	ήσομαι
Μελ. συνηρημένος	έω-ῶ	έομαι-οῦμαι	—
Ἄοριστος α'.	σα	σάμεν	θην
Ἄοριστος β'.	ον	όμεν	ην
Ἄοριστ. α' (ἄνευ σ)	α	άμεν	—
Παρακείμενος α'.	κα	μαι	μαι
Παρακείμενος β'.	α	—	—
Ἑπερσυντέλικος	κειν	μεν	μεν
Μετ' ὀλίγον μέλλων	σω	σομαι	σομαι

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ὁ τοῦ Σόλωνος νόμος ἐπαίνου ἐστὶν ἀξίος, ὃς καλύ-ει κακῶς ἀγορεύ-ειν τοὺς νεκροὺς.—Δικαίαν, ὧ Ἀθηναῖοι, τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας Λεωκράτους τοῦ κρινομένου ποιή-σομαι.—Ἐγὼ δέ, ὧ Ἀθηναῖοι, ἐποιη-σάμεν ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν (=κατηγορίαν) οὔτε δι' ἔχθραν οὔδεμίαν οὔτε διὰ φιλονι-

κίαν.—Οὐ καταισχυν-ῶ ὄπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην (=σύντροφον).—Ἄρτι (=πρὸ ὀλίγου, μόλις) μὲν ἐπεπαύ-μην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν.—Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων ἀναστάς ἀπεφην-άμην.—Τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἂν οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ πεί-θωνται, ἀθλιωτάτην κεκρί-καμεν.

Καθαρεύουσα. Ἐγνωρίζον τὰ πάντα, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην τὰ πράξω ἄλλως.—Δὲν ἔννο ᾧ τὰ ἐνεργή-σω τι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πατρὸς μου.—Ἀμέσως παρετήρησα τὴν καίρῳσασιν αὐτῆν τῶν πραγμάτων, δὲν ἐπίστευον ὅμως ὅτι θὰ ἔφθανον μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου.—Πάτερ ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος τὰ δοουάζωμαι υἱός σου.—Καθ' ἐκάστην μετέβαινον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς καλῆς ἐκείνης γραιίας καὶ φρον-ῶ ὅτι εἶχον καθῆκον τὰ πράττω τοῦτο.—Ἐν τούτοις δ' Ἰωάννης ἐφάν-η γενναῖος, οὐδ' ἐδειλία-σεν ἀπέναντι τοῦ κινδύνου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν ῥημάτων.

Γενικὸς κανὼν. Τὰ ῥήματα καὶ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα **ἀναβιβάζουσι** τὸν τόνον, ἐὰν ἐπιτρέπη τοῦτο ὁ χρόνος αὐτῆς· ἐπομένως δὲν δύναται ἢ προπαραλήγουσα τὰ τονισθῆ, ἂν ἢ λήγουσα εἶνε μακρά· οἶον, ἐβούλευον, βούλευε (βουλεύω), ἔλειπον, ἔλειψα, λέλειφα (λείπω).

Ἐπὶ τῶν συνθέτων ὅμως ῥημάτων οὐδέποτε ὁ τόνος ὑπερβαίνει τὴν αὐξησην καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, διῆγον (διάγω), ἀπεῖχον (ἀπέχω), κατέσχον (κατέχω), παρεῖλκον (παρέλκω), προσῆχα (παρακείμενος τοῦ προσάγω) κτλ.

Σημ. Μόνον τὸ σύνοιδα (=γνωρίζω, ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι γνωρίζουσι) ἀναβιβάζει τὸν τόνον, διότι τὸ εἰ τοῦ στελέχους τρέπεται εἰς οἱ, δὲν γίνεται δηλ. αὐξησης.

Ἐπὶ τῶν **συνθέτων** ῥημάτων ὁ τόνος δὲν δύναται τὰ ὑπερβῆ τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· οἶον, ἐπίσχες (οὐχὶ ἐπισχες), κατάσχες (οὐχὶ κάτασχες), ἀπόδος (οὐχὶ ἀποδος).

Ἄν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε **πρόθεσις**, ἣτις **πάσχει ἐκθλιψιν**, τότε ἀναβιβάζεται ὁ τόνος, οἶον, ἀνελθε, πάρειμι, ἀπιθι, κάτελθε κτλ. διότι αἱ πρόθεσις τοῦ ἀνελθε, πάρειμι κλπ. πάσχουσιν ἐκθλιψιν.

Ἄρχαία. Ἐπὶ Νάξον ἐπεΐχον (= ἐσκέπτοντο) στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι. — Σύννοϊδα ἑμαυτῶ ἀντιλέγειν οὐ δυναμένῳ. — Ἄποδος, ὦ κατάρατε, τὰ πορθμεῖα. — Ἐπίσχεσ ὀργάς = κράτησον τὸν θυμὸν σου. — Εὖγε, ὦ Ἥφαιστε, ἀλλὰ διέλέ = (χώρισον) μου τὴν κεφαλὴν εἰς δύο κατενεγκῶν. — Οἱ τριάκοντα τύραννοι ἐπὶ τοσοῦτον κατέφθειραν τὴν πόλιν, ὥστε πάμπολλοι Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς πόλεως ἐξέφυγον. — Τράγος ἐν θέρει σφοδρῶς διψήσας κατῆλθεν εἰς βαθὺν κρημνὸν ὕδωρ πιεῖν. — Πᾶσιν ἀνθρώποις Θεὸς ἐπέταξε πόνους ἄλλοις ἄλλους. — Πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν. — Ἐς κόρα-
κας ἄπιθι (= ὕπαγε).

Καθαρεύουσα. Ἐπίσχεσ καὶ οὐχὶ ἐπίσχεσ θὰ εἴπωμεν, διότι ὁ τόνος δὲν δύναται γὰ τεθῆ ἀνωτέρω τῆς ληγούσης τῆς προθέσεως. — Κάτελθε τοῦ βήματος, διότι οὐδὲν λέγεις. — Ἄνελθε τὴν κλίμακα ἄνευ φόβου. — Πάρεμι λέγομεν καὶ οὐχὶ παρεῖμι, διότι ἡ πρόθεσις παρὰ πάσχει ἔκθειριν (παρ³ — εἰμί), καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναβιβάζεται ὁ τόνος. — Παιδεύω — ἐπαίδεον — ἐπαίδεσα — πεπαίδευκα — ἐπεπαιδεύκειν· ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων ἐννοεῖ τις ὅτι ὁ τόνος τὸν ῥημάτων ἀναβιβάζεται πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως, εἰς ἐπιτρέπη τοῦτο ἢ ποσότης τῆς ληγούσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ΄.

Περὶ τονισμοῦ τῶν ῥημάτων.

Τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ ἀνωτέρω (ἐν σελ. 3) γενικοῦ κανόνος.

α΄.) Αἰ μετοχαὶ αἰ λήγουσαι εἰς ὡς (παρακαεῖμ.), εἰς (παθητ. ἀορ.) ας (τῶν εἰς μι), ους καὶ υς· π. χ. πεποικῶς, ποιηθεῖς, ἰστάς, διδούς, συμφύς.

β΄.) Ἡ μετοχὴ καὶ ἀπαρέμφατος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β', ὅσιν, λαβῶν, λαβεῖν, λιπῶν, λιπεῖν, μαθῶν, μαθεῖν, ἰδῶν, ἰδεῖν, στάς, δούς, γνούς.

Ἐξαιροῦνται οἱ β' ἀόριστοι οἱ ἔχοντες κατάληξιν ναι ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῳ ὡς στήναι, γνῶναι.

γ΄.) Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τῶν ἐξῆς πέντε ῥημάτων· ἐλθέ, εὐρέ, εἰπέ, λαβέ, καὶ ἰδέ.

Σημ. Ἐν τούτοις ἐν συνθέσει ἀναβιβάζεται ὁ τόνος τῶν εἰρημένων ρημάτων ὡς, ἐξελθε, πάριδε, ἀνελθε, κάτελθε κ.τ.λ.

δ') Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' καὶ ἀπλοῦν καὶ σύνθετον ὡς, λιποῦ, λαβοῦ, ἀφικοῦ, ἐπιλαθοῦ, τραποῦ, ἀποτραποῦ.

Ἄν ὅμως τὸ ῥήμα εἶνε μονοσύλλαβον καὶ συντίθεται μετὰ δι-συλλάβου προθέσεως, ἦτις δὲν πάσχει ἐκθλιψιν, τότε ὁ τόνος ἀναβιβάζεται. λ. χ. παράσχου, ἀπόθου, ἐπίσπου. Λέγομεν ὅμως προδοῦ, διότι ἢ πρόθεσις εἶνε μονοσύλλαβος καὶ ἀφοῦ, διότι ἢ πρόθεσις ἀπὸ εἶνε μὲν δισύλλαβος, ἀλλ' ἔπαθεν ἐκθλιψιν, συντεθεῖσα μετὰ τῆς προστακτικῆς οὔ.

ε') Τὰ ἐνικά πρόσωπα τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου, ἅτινα καὶ περισπῶνται ὡς ποιηθῶ, λυθῆς, λυθῆ, δυνηθῶ, τεθῆς, τιμηθῆ.

Σημ. Ἐπ' ἴσης περισπῶνται τὰ μονοσύλλαβα ῥήματα τὰ ἔχοντα τὴν λήγουσαν μακράν ὡς, θῶ, εἶ, ἦν, σχῶ. Ἐξαιροῦνται ὅμως καὶ λαμβάνουσιν ὄξειαν τὰ χρῆ καὶ φῆς.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Τὰ σπουδαία μελέτα, καί, ἐάν τι παρημακῶς μανθάνης, μὴ αἰσχύνου.— Κέρδος πονηρὸν μὴ λαβεῖν βούλου ποτέ.— Εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἰσθά (γνωρίζεις) τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους;— Τέκνα δ' ἀφοῦ=χωρίσθητι ἀπὸ τῶν τέκνων.— Ἐάν τι μὴ ἀληθὲς λέγω, μεταξὺ ἐπιλαβοῦ.— Τί με, ὦ Ζεῦ, χρῆ ποιεῖν; ἦκω (=ἔχω ἔλθῃ) γάρ, ὡς ἐκέλευσας ἔχων τὸν πέλεκυν ὀξύτατον.— Τοῦτον τὸν νόμον ὁ θεὸς τέθεικεν εἰ τι ἀγαθὸν θέλεις, παρὰ σεαυτοῦ λαβέ.— Ὀνος ἄγριος ὄνον ἰδὼν ἡμέρον ἐν τινι εὐηλίῳ τόπῳ, προσελθὼν αὐτὸν ἐμακάριζεν ἐπὶ τῇ εὐεξίᾳ τοῦ σώματος.— Διογένης ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι φίλος; μία ψυχὴ, εἶπεν, ἐν δυοὶ σώμασι κειμένη.

Καθαρεύουσα. Ἐρωτηθεὶς ὁ Ἀριστοτέλης τί κερδιζουσιν οἱ ψευδόμενοι; ὅταν, εἶπε, λέγωσι τὴν ἀλήθειαν τὰ μὴ πιστεύονται.— Ἰδὲ τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον γέροντα πόσον εἶνε καταβεβλημένος.— Εὐρὸς ἐντὸς τοῦ δωματίου μαν τὴν κλεῖδα τῆς ἀποθήκης, λαβὲ αὐτὴν καὶ ἐπάνελθε.— Τὰ ὦ, φῶ, θῶ, θῆς, θῆ, περισπῶνται, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰ χρῆ καὶ φῆς.— Ἡ προστακτικὴ τοῦ μέσου ἀορίστου ἀφικνέομαι-οῦμαι εἶνε ἀφικοῦ, ἀφικέσθω

κτλ.— Δὲν θὰ διατηρηθῆ ἡ ἀπελπιστικὴ αὐτὴ κατὰστασις τῶν πραγμάτων, καίτοι σὺ βεβαίως ἔχεις τὴν ἐναντίαν γνώμην, ὡς δύνamai ἐκ τῶν λόγων σου νὰ κρίνω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν ρημάτων.

Τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ ἀνωτέρου γενικοῦ κανόνος (σελ. 99.).

α'.) Ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ μέσου ἀορίστου β'., ὄλον, λιπέσθαι, λαβέσθαι, τραπέσθαι.

β'.) Ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου α'. ὄλον, ποιῆσαι, τηρῆσαι, φυλάξαι.

γ'.) Ἡ ἀπαρέμφατος καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ὄλον, πεποιῆσθαι, πεποιημένος, λειψίφθαι, λειψιμένος, τετιμῆσθαι, τετιμημένος.

δ'.) Πάντα τὰ εἰς ναι ἀπαρέμφατα καὶ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα ὄλον, διδόναι, εἰρηκέναι, προδοῦναι κ.τ.λ.

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Χρῆ τοὺς ἄρχοντας δικαίως προεστάναι τῶν ἀρχομένων.— Τὸν χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα δεῖ τῶν μὲν προγεγενημένων μεμνησθαι, τὰ δ' ἐνεστώτα πράττειν, περὶ δὲ τῶν μελλόντων φυλάττεσθαι.— Πολλοὶ μᾶλλον πρόθυμοί εἰσι διδόναι ἢ λαμβάνειν.— Ὁ Προμηθεὺς λέγεται ἀνθρώπους ἀναπλάσαι καὶ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλέψαι καὶ ἐν νάρθηκι (= ἐντὸς καλάμου) πρὸς ἀνθρώπους κομίσει.— Αἱ τοῦ Διὸς θυγατέρες εἰς τετραυπημένον πίθον ἀεὶ ἐπήντλουν.— Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐμάχοντο ἐστεφανωμένοι.

Τῶν ἀνθρώπων τινὲς τῶν πραγμάτων ἀφικέσθαι (= νὰ φθάσωσι) μὴ δυνάμενοι δι' ἀσθένειαν τοὺς καιροὺς αἰτιῶνται.— Ἀλώπηξ λιμώττουσα, ὡς ἐθεάσατο ἐπὶ τινος ἀναδενδράδος βότρυς κρεμαμένους, ἠβουλήθη αὐτῶν περιγενέσθαι (νὰ λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς) καὶ οὐκ ἠδύνατο.— Ἀρχύτας ἔλεγεν ὥσπερ ἔργον ἐστὶν (εἶνε δύσκολον) εὐρεῖν ἰχθὺν ἀκανθῶν μὴ ἔχοντα οὕτω καὶ ἄνθρωπον μὴ κεκτημένον τι δολερὸν καὶ ἀκανθῶδες.— Τὸ μὲν ἐγκαλέσαι καὶ ἐπιτιμῆσαι, ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γίνηται, τοῦτο φρονήσεως δεῖται.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε΄.

Περὶ αὐξήσεως

Ἐν τῷ παραταιικῷ, ἀορίστῳ καὶ ὑπερουντελικῷ γίνεται ἡ αὐξησης, ἥτις εἶνε συλλαβικὴ (δηλ. τὸ ῥήμα αὐξάνεται κατὰ μίαν συλλαβὴν) καὶ συνίσταται εἰς ἑ· οἶον, λέγω-ἔ-λεγον, λύω-ἔ-λυον καὶ χρονικὴ (δηλ. τὸ ἀρχικὸν βραχὺ φωνήεν τοῦ ῥήματος ἐκτείνεται εἰς μακρόν)· οἶον, ἄ-γω, ἦ-γον.

Τὰ βραχέα φωνήεντα ἐν τῇ χρονικῇ αὐξήσει ἐκτείνονται ὡς ἑξῆς.

Τὸ	α	εἰς	η	π.χ.	ἀκούω—ἤκουον
»	ε	»	η	»	ἐλευθερῶ—ἤλευθέρωσα
»	ο	»	ω	»	ὄνειδιζω—ὠνειδίζον.
»	ι	»	ι	»	ἵκετεύω—ἰκέτευον.
»	υ	»	υ	»	υβρίζω—υβρίζον.

Ἐκ τῶν διφθόγγων τρέπονται.

Ἡ	αι	»	η	»	αἰσθάνομαι—ἤσθανόμην.
»	αυ	»	ηυ	»	αὐξάνω—ἠῦξανον.
»	οι	»	ω	»	οἰκῶ—ῶκουν.
»	ει	»	η	»	εἰκάζω—ἤκαζον.
»	ευ	»	ηυ	»	εὐρίσκω—ἠῦρισκον.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Οἱ Ἀθηναῖοι Σκυρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον ἠνδραποδίσαν (ἀνδραποδίζω) καὶ ῥῆκσαν (οἰκῶ) αὐτοί.—Σωκράτης τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἠμέλει (ἀμελῶ), τοὺς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῆνει (ἐπαινῶ).—Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασιν ὄριστο (ὀρίζω—ὄρισμαι—ὀρίσμην) τοῖς ἀμαρτάνουσι ζημία, θάνατος.—Κώνωψ ἐπὶ κέρατος βοῦς ἐκαθέζετο (καθέζομαι) καὶ ἠῦλει (αὐλῶ).—Ὁ Κάτων ἔλεγε (λέγω) τῶν νέων μᾶλλον ἀγαπᾶν τοὺς ἐρυσθριῶντας ἢ τοὺς ὠχρῶντας.

Καθαρεύουσα. Δὲν ἤκουσα (ἀκούω) τὰς φλυαρίας του. ἄλλως ἐγνώριζον (γνωρίζω) τί ὄφειλον (ὀφείλω) νὰ πράξω.—Υ(υ)βρίσθησαν (υβρίζω) ἐν μέσῃ ὁδοῦ ὡς οἱ χυδαιότεροι τῶν ἀνθρώπων.—Ι(ι)κέτευσα, (ἵκετεύω) παρεκάλεσα, προσέλεσον εἰς τοὺς πόδας του· ἐν τοσαύτῳ ἐφάνη φαίνομαι πρὸς ἐμὲ ἀμειλικτός.—Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης ἠῦξήθη (αὐξάνω) ἐπαισθητικῶς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ'.

Περὶ ἀυξήσεως

(Συνέχεια)

Κατ' ἐξίρσεις τῶν ἀνωτέρω κανόνων αὐξάνονται τὰ ἐξῆς

Τὰ ῥήματα **ᾠθῶ** (=σπρώχνω), **ᾠνοῦμαι** (=ἀγοράζω) καὶ **οὐρῶ**, ὡς καὶ τὸ σύνθετον **κατάγνυμι** (κατασυντριβίω) λαμβάνουσι συλλαβικὴν αὐξήσιν (ἐᾠθουν, ἐᾠνούμην, ἐοῦρουν, κατέαξα).

Τῶν ῥημάτων **εορτάζω** καὶ **ἔοικα** (=φαίνομαι) αὐξάνεται ἡ δευτέρα συλλαβή· (ἐῶρταζον, ἐῶκειν).

Τὰ ῥήματα **ἀλλισκομαι** (=κυριεύομαι), **ἀνολίγω** καὶ **ὀρῶ** λαμβάνουσι συλλαβικὴν αὐξήσιν καὶ ἐκτείνουσι τὸ β'. φωνῆεν· ὄον, ἐάλων, ἀνέφωξα, ἐῶρων· (ὁ παρακείμενος ὁμοῦ σχηματίζεται **ἐόρακα**).

Ἐκτείνουσι δὲ τὸ ε εἰς εἰ ἀντὶ εἰς ἠ

Τὰ

ἔχω, **ἔλκω**, **ἐπομαι**, **ἐάω**, (**ἐῶ**) (=ἔφινω), **ἐλίσσω** (=περιστρέφω), **ἐθίζω**, **ἐργάζομαι**, **εἰσιῶ**.

(παρατατικός, εἶχον, εἶλκον, εἶπόμην, εἶων, εἶλισσον, εἶθιζον, εἶργαζόμεν, εἶσιῶν).

Σημ. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω αὐξάνονται καὶ οἱ ἀόριστοι **εἶδον** (τοῦ ὀρῶ, θεμ. ἰδ) **εἶλον** (τοῦ αἰρῶ, θεμ. ἐλ) **εἶπον** (τοῦ λέγω, θεμ. ἐπ) **εἶμην** τοῦ (ἴημι, θ. ἐ) καὶ **εἰστήκειν** (ἔστηκα παρακείμενος τοῦ ἴστημι).

Τὰ ῥήματα δύναμαι, βούλομαι καὶ μέλλω, αὐξάνονται **κανονικῶς**, ἐδυνάμην, ἐβουλόμην καὶ ἐμελλον, πρὸς δὲ καὶ **ἀνωμάλως** ἠδυνάμην, ἠβουλόμην καὶ ἠμελλον.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Κακουργίας Σωκράτης πάντων ἀνθρώπων πλείστον ἀπέειχεν (ἀπέχω).—Ἀγησίλαος εἰθιστο (ἐθίζω) φοβούμενος μὲν ἰλαρὸς φαίνεσθαι, εὐτυχῶν δὲ πρῶτος εἶναι.—Μίδου τοῦ Φρυγὸς ἔτι νηπίου καθεύδοντος μύρμηκες εἰσεῖρπον (ἔρπω) εἰς τὸ στόμα.—Λακεδαιμόνιοι εἰσιτιῶντο (ἔστιῶ=τρώγω) πάντες ἐν κοινῷ.—Δύο γυναῖκες λαθόμεναι τοῖν χερσίν εἶλκόν με (ἔλκω) πρὸς ἑαυτὴν ἑκατέρα μάλα βιαίως καὶ κρατερῶς.—Ὅτε εἶλε (=ἐκυρίευσε) (αἰρῶ, ἀόριστος

εἶλον) τὴν Θηβῶν πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδοτο τοὺς ἐλευθέρους πάντας.

Καθαρεύουσα. Δὲν ἠδυνάμην (δύναμαι) νὰ πράξω τι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ κηδεμόνος μου.—Καὶ ἰδοὺ τὸ καιαπέτισμα τοῦ οὐρανοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσειόθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν (ἀνοίγω).—Χθὲς ἐώρταζεν (ἐορτάζω) ὁ φίλιτος Ἀριστείδης.—Εἰλογαζόμεν (ἐοργάζομαι) χθὲς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, διότι ἦτο ἀπόλυτος ἀνάγκη ὡς δύνασαι νὰ ἐννοήσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ζ'.

Ὅλιγα τινὰ περὶ ἀναδιπλασιασμοῦ.

Ὁ παρακειμένος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ἀρτικὸν σύμφωνον τοῦ θέματος μεθ' ἐνὸς ε' καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμός (λείπω, λε-λειπ, λει-λειφ, λέλειφα).

Ὁ δὲ ὑπερσυντέλικος πρὸς τούτοις πρὸ τοῦ ἐπαναληφθέντος ἀρτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος λαμβάνει ἕτερον ε' ὅσον, λέλυκα ἐλεύκειν.

Λαμβάνουσι δὲ ἀναδιπλασιασμὸν τὰ ῥήματα τὰ ὅποια ἄρχονται ἀπὸ ἐνὸς ἀπλοῦ συμφώνου (λύω, λέλυκα) ἐκτὸς τοῦ ρ, (ῥάπνω—ἔρραφα) ἢ ὅσα ἄρχονται ἀπὸ δύο συμφώνων, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον εἶνε ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ὕγρον ἢ ν (πνέω—πέπνευκα, φρίτω—πέφρικα, γράφω—γέγραφα).

Ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ

Δὲν λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμὸν, ἀλλ' ἀπλὴν αὐξῆσιν.

Τὰ ῥήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ γν, καὶ τὸ βλαστάνω (γνωρίζω—ἐγνώρικα, βλαστάνω—ἐβλάστηκα)

Σημ. Διφορεῖται τὸ γλύφομαι (ἐγλυμμαὶ καὶ γέγλυμμαὶ).

Ἀναδιπλασιάζονται δὲ διὰ τοῦ εἰ τὰ ἐξῆς

λαμβάνω —εἴληφα, λαγχάνω (=διὰκλήρου λαγχάνω), εἴληχα.

μείρομαι —εἴμαρται, συλλέγω —συνείλοχα

λέγω (ῥε)—εἴρηκα, διαλέγομαι —διείλεγμαι.

Σημ. α'. Καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντέλικῳ τρέπουσι τὸ ε εἰς εἰ τὰ ῥήματα ἐθίζω, εἴλω κτλ. περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῷ προηγούμενῳ γυμνάσματι (εἴθικα, εἴλωσα κτλ.) πλὴν τοῦ ἔχω (ἔσχηκα).

Σημ. β'. Καὶ τὰ ῥήματα ᾄθῶ, ᾄνοῦμαι, ἄγνυμι, ὄρω, οὐρῶ, ἀνοί-

γω λαμβάνουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ συλλαβικῇ αὔξησιν διὰ τοῦ ε· π.χ. ἔωσαι, ἐώνημαι, κατέαγα, ἐόρακα, ἀνέωχα, εἴουρηκα.

Ἐξαιρέσεις

Κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος ἀναδιπλασιάζονται, καίτοι ἄρχονται ἀπὸ δύο ὁμοίων συμφώνων, τὰ,
κτιῶμαι, (θεμ. κτα) (ἀποκτιῶ), παρακειμένος κέκτιμαι, μιμνήσκομαι (θεμ. μνα) (=ἐνθυμοῦμαι) παρακ. μέμνημαι, πίπτω (θεμ. πτω) παρακειμένος πέπτωκα.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Τὴν πόλιν, ἐν ἣ οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ πείθονται, ἀθλιωτάτην κεκρίκαμεν (κέκρικα-κρίνω).—Ἀλέξανδρος διώκων Δαρείου, τῶν Περσῶν βασιλέα, πολλῶν χρημάτων ἐκεκρατήκει (κεκράτηκα-κρατῶ).—Οἱ στρατιῶται τῶν πολεμίων δισχιλίους διακοσίους ἐξήχοντα πέντε πεφονεύκασι (πεφόνευκα-φονεύω).—Πρὸ τοῦ ἔργου εὐ βεβούλευσο (βεβούλευμαι—βουλεύομαι).—Ζήνων δούλον ἐπὶ κλοπῇ ἐμκστίγρου· τοῦ δὲ εἰπόντος, εἵμαρτό μοι κλέψαι. (μείρομαι—εἵμαρται=εἶνε πεπρωμένον) καὶ δαρῆναι Ζήνων ἐφη. —Ἔθος ἦν Ἀθηναίοις θάπτειν τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους (ἔστραμμαι-στρέφομαι).

Ταῦται μέμνηται (μιμνήσκομαι) ἀντίπαῖς ἔτι ὄν.—Μέχρι μὲν δὴ τούτων γέλασιμα καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα (εἴρημαι-λέγω). —Ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἐκατέρα, ἣ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι (κέκτιμαι-κτιῶμαι) βούλοιο, ἣ δὲ ὡς μάτην τῶν ἄλλο τριῶν ἀνιπιοῖτο.—Πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὄδ' εἴωραται (εἴωρασμαι-εἰράζομαι) ἀνήρ.—Καὶ ὁ εὐρακῶν μεμαρτύρηκε (ἐόρακα ὄρω) καὶ ἡ μορτυρία αὐτοῦ ἀληθὴς ἐστίν.—Σαοδανάπαλλος δ' Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ἐπειδὴ γυναικιστὶ ἐβεβιώκει (βεβιώκα) καὶ στολὴν γυναικειᾶν ἐνεδεδύκει (ἐνδέδυκα), κατέκαυσεν ἑαυτόν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Η΄.

Περὶ Ἀττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

Ῥήματά τινα ἀπὸ φωνήεντος (α, ε, ο,) ἀρχόμενα ἐπαναλαμβάνουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ τῷ ὑπερσυντελικῷ τὰ δύο ἀρκτικὰ γράμματα τοῦ θέματος καὶ ἐκτείνουσι τὸ α καὶ ε εἰς η (ἐγείρω-ἐγεῖρ-ἤγεῖρ-ἐγήγερα)

Καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη ἐπανάληψις ἀναδιπλασιασμός Ἀττικὸς

καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν ῥήματα τινα, ὧν καταλέγομεν τὰ συνηθέ-
στερα.

ἀγείρω,	(θ. ἀγερ.)	ἀγήγερα,	ἀγήγεμαι,
ἀκούω,	(θ. ἀκο)	ἀκήκοα,	—
ἀλείφω,	(θ. ἀλιφ)	ἀλήλιφα,	ἀλήλιμμαι
ἐγείρω,	(θ. ἐγερ)	(ἐγήγερα),	ἐγήγεμαι
ἐλαύνω,	(θ. ἐλα)	ἐλήλακα,	ἐλήλαμαι,
ἐλέγχω,	(θ. ἐλεγ)	—	ἐλήλεγμαι,
ἐμέω,	(θ. ἐμε)	ἐμήμεκα,	—
ἐρείδω,	(θ. ἐρ)	ἐρήρεικα,	ἐρήρεισμαι,
ἔρχομαι,	(θ. ἐλυθ)	ἐλήλυθα,	—
ἔσθίω,	(θ. ἐδε)	ἐδήδηκα,	ἐδήδεσμαι
ἔζω,	(θ. ἐδ)	ἔδωδα,	—
ἔλλυμι,	(θ. ὀλ—ὀλε)	ὀλώλεκα,	(ὀλωλα)
ἔμνυμι,	(θ. ὀμο)	ὀμώμοκα,	ὀμώμοται
ὄρω,	(θ. ὀρυχ)	ὀρώρουχα,	ὀρώρουμαι,
φέρω,	(θ. ἐνεκ)	ἐνήνοχα,	ἐνήνεγμαι.

Σημ. Ἐτικτὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετ' αὐξήσεως ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἄνευ ἐκ-
τάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ θεματικοῦ φωνήεντος, ἔχουσι καὶ οἱ ἀόριστοι τῶν ρη-
μάτων ἄγω (ἤγαγον καὶ ἤγαγόμεν) καὶ φέρω (ἤνεγκον, ἤνεγκα, ἤνεγκάμεν).

* Ἀσκησις

Ἀρχαία. Οὐκ ἀκήκοας (ἀκήκοα-ἀκούω) ὡς οἱ τέτιγες ὄντες
ἄνθρωποι τὸ παλαιὸν εἰς ὄρνιθας (= πτηνὰ) μετεβλήθησαν;— Ὀμώ-
μοκεν ὁ δικαστὴς (ὀμνυμι-ὀμώμοκα) δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους.—
Ὡσπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν
τούτων καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἔνεκεν ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξε-
λήλεγται (ἐξελήλεγμαι-ἐξελέγχω).— Ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς
τούτοις, εἰ μὴδὲ εἰς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι
πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί ποιοῦντων ὑμῶν ὁ χρόνος
διελήλυθεν (διελήλυθα διέρχομαι) οὕτως.

Ὅσα πεποίηκας, ὦ Τιτάνων κάκιστε; ἀπολώλεκας (ἀπολώλεκα
— ἀπόλλυμι) τὰ ἐν τῇ γῇ ἅπαντα.— Ὅσμη κέδρου ἀνά τὴν νῆσον
ὀδώδει (ὀδῶδα-ὀζω).— Δύπη πᾶς ἐλήλαται (ἐλήλαμαι-ἐλαύνω)
κακῇ (ὑπὸ λύπης κακῶς βασανίζεται) πᾶς τις.— Ἐγῆχος διὰ θύρα-
κος ἠρείρηστο (ἐρήρεισμαι-ἐρείδω) = εἶχεν εἰσδύση εἰς τὸν θύρακα
ἢ λόγῃ.— Ὡχωκ' ὀλωλα (ὀλωλα-ὀλλυμι), διαπεπόρθημαι φίλοι. =

Ἡφρανίσθη, ἀπωλέσθη, ἐντελῶς κατεστράφη, ὦ φίλοι.

Οὐκ ἐγήγερται (ἐγήγερμαι—ἐγείρομαι) ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. — Οὐδεὶς εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν (ἔρχομαι) ἀνοίας, ὥστε πιστεύειν μὴ εἶναι Θεόν». — Ἀγῆσίλαος παρακαλούμενός ποτε ἀκοῦσαι τοῦ τὴν ἡδόνα μιμουμένου παρηγήσατο φήσας, αὐτῆς ἀκήκου (ἀκούω) πολλάκις.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Θ'.

Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμός τῶν συνθέτων.

Κανών. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα αὐξάνονται καὶ ἀναδιπλασιάζονται *ἔσωθεν*, δηλ. ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος· λ. χ. διατελῶ—διετέλου—διατετέλεκα.

Τὸ τελικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων ἐκθλίβεται· λ. χ. κατὰ—βάλλω—κατέβαλλον, παρὰ—ἔχω—παρ—εἶχον. Φυλάττουςι δὲ αὐτὸ αἱ προθέσεις *πρὸ καὶ περὶ*· λ. χ. πρὸ—λέγω—προέλεγον καὶ κατὰ κράσιν προὔλεγον, περι—λαμβάνω—περιε—λάμβανον, προτίθεται—προετιθέμην καὶ κατὰ κράσιν προὔτιθέμην.

Σημ. Τὸ ν τῶν προθέσεων σὺν καὶ ἐν, ὅπερ ἀφομοιοῦται ἐν τῷ ἐνεστώτι πρὸς τὸ ἀκολουθοῦν σύμφωνον (ἐμ—μένω) *ἐμμένω*, συν—λαμβάνω (*συλλαμβάνω*), κλπ. ἐπανερχεται ἐν τῇ αὐξήσει· λ. χ. ἐμμένο—ἐνέμενον, συλλαμβάνω—συνελάμβανον.

Ἐν ἀρχῇ προθέσεως.

Παρὰ τὸν ἄνω κανόνα αὐξάνονται ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως τὰ ῥήματα *ἐναντιοῦμαι, καθέξομαι, ἐπίσταμαι, ἀμφιέννυμι, ἐγγυῶμαι καὶ ἐπειγομαι* (ἠναντιούμην—ἐκαθεζόμην—ἠπιστάμην—ἠμφίεσσα—ἠγγυώμην, ἠπειγόμην).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ι'.

Αὔξεις τῶν συνθέτων

(Συνέχεια)

Αὐξάνονται συγχρόνως καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν τὰ ῥήματα *ἀνέχομαι, ἐνοχλῶ, ἀμφισβητῶ καὶ ἀνορθῶ* (ἠνειχόμην, ἠνώχλου, ἠμψεσβήτου, ἠνώρθου).

Δικοροῦνται, ἦτοι αὐξάνονται ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως ἢ μετὰ τὴν πρόθεσιν τὰ ῥήματα *καθεύδω, καθίζω, κάθημαι καὶ ἀνορθῶ* (ἐκάθειυδον καὶ καθηῦδον—ἐκάθισα, καὶ καθῖσα, ἀλλ'.

ὁ παρατακτικὸς μόνον ἐκάθιζον—ἐκαθήμην καὶ καθήμην—ἠκκλησίαζον καὶ ἐξεκκλησίαζον).

Τὰ ἀπὸ τοῦ **ευ** παρασύνθετα, ἐὰν μετὰ τὸ ευ ὑπάρχη βραχὺ φωνῆεν, ἐκτείνουσι τοῦτο εἰς μακρὸν· λ. χ. εὐεργετῶ—εὐηργέτουν, εὐορκῶ—εὐώρκουν. Καὶ τέλος ἂν ὑπάρχη μακρὸν φωνῆεν, δὲν μεταβάλλεται· λ. χ. εὐήμερῶ—εὐημέρουν.

Τὰ ἀπὸ τοῦ **δυσ** σύνθετα, ἐὰν μὲν τοῦτο εὐρίσκηται πρὸ μακροῦ φωνήεντος ἢ συμφώνου, ἀυξάνεται ἔξωθεν· λ. χ. δυστυχῶ—ἔδυστύχουν, δυσωπῶ—ἔδυσώπουν, ἐὰν δὲ μετὰ τὸ δυσ ἀκολουθῇ βραχὺ φωνῆεν, ἀυξάνοντι ἔσωθεν· λ. χ. δυσταρεστῶ—δυσηρόεστων.

Ἄσκησις

(Θ. καὶ I. Γυμνασμάτων)

Ἄρχαία. Ἡ μουσικὴ δξεῖς ἅμα καὶ βαρεῖς, μακροὺς τε καὶ βραχεῖς φθόγγους μίξασα ἐν διαφόροις φωναῖς μίαν ἀπετέλεσεν (ἀποτελεῶ—ἀπετέλεσα) ἄρμονίαν.—Σωκράτης ἰμάτιον ἡμφίεστο (ἡμφίεσμαι, ἀμφιέννυμι) οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρος καὶ χειμῶνος.—Τὸ τῆς Ἀθηναῶν ἀγαλμα Φειδίας μὲν κατεσκεύασε (κατασκευάζω), Περικλῆς δὲ ὁ Ξανθίππου καθεσταμένος ἦν ἐπιμελητής.—Κώνωψ ἐπὶ κέρατος βοῦς ἐκαθέζετο (ἐκαθεζόμην, καθέζομαι) καὶ ἡῦλει.—Διογένης ἰδὼν τοξότην ἀνεπιτήδειον παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν (καθίζω) εἰπὼν «ἔνα μὴ πληγῶ».

Παλαιστρα νεωστὶ ᾠκοδομημένη (ᾠκοδομημαι—οἰκοδομῶ).—Πᾶσιν ἠπίστατο (ἐπίσταμαι) μείλιχος εἶναι—ἦτο ἐπιτήδειος, ἐγνώριζε νὰ φέρηται πρὸς πάντας κατὰ τρόπον μειλίχιον.—Τὰ θεῖα, τὰ ὄντα καὶ τὰ μέλλοντα πάντ' ἠπίστατο (=ἐγνώριζε).—Μεγάλαις ἐπαίρεται εὐτυχίαις, ἃς ἔμπροσθεν εὐτύχησε (εὐτυχῶ).—Ζῶντες τοὺς ἑαυτῶν ἠΰφραινον (εὐφραίνω) δι' ἀρετήν.—Οὐκ ἠμφοεσβήτησα (ἀμφοσδητῶ) μὴ ἔχειν—δὲν ἠρνήθην τὴν κτῆσιν.—Τίνας οὖν, ἔφη, ὑπὸ τίνων εὐροίμεν ἂν μείζονα εὐηργετημένους ἢ παιδᾶς ὑπὸ γονέων;—Καὶ τι εὐηργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΑ΄.

Ρήματα φωνηεντόληκτα.

Τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα εἶνε **ἀσυναίρετα** (ὡς τὰ ἔχοντα

χαρακτῆρα *ι, υ*, ἢ δίφθογγον, *οιον, χρίω, ἰσχύω, ἀκούω*) καὶ *συνηρημένα* (ὡς τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *α, ε, ο, οιον, τιμάω-ῶ, ποιέω-ῶ, δηλώω-ῶ*) διὸ καὶ τρεῖς εἶνε αἱ συζυγίαι τῶν περισπωμένων.

Ὁ *ἐνεργητικὸς παρακείμενος* τῶν φωνηεντολήκτων ἔχει πάντοτε χαρακτῆρα *κ' οιον*, *λύω, λέλυκα—τιμῶ, τετίμηκα—δηλῶ, δεδήλωκα—ποιῶ, πεποίηκα*.

Ὅταν εἰς τὸ θέμα τῶν φωνηεντολήκτων προστεθῇ κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη, τότε τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος, ἐκτείνεται ὡς ἑξῆς,

Τὸ	<u>α</u>	εἰς	<u>η</u>
»	<u>ε</u>	»	<u>η</u>
»	<u>ο</u>	»	<u>ω</u>
»	<u>ι</u>	»	<u>ι</u>
»	<u>υ</u>	»	<u>υ</u>

οιον, τιμάω μελ. τιμήσω, ποιέω,—ποιήσω, δηλώω,—δηλώσω, τίω τί'σω, θυ'ώ—θυ'σω.

Πότε δὲν ἐκτείνεται τὸ φωνῆεν;

Ὅταν πρὸ τοῦ *α* ὑπάρχη *ρ, ι, ε*, δὲν τρέπεται, τὸ *α* εἰς *η*, ἀλλ' ἐκτείνεται εἰς *α' οιον*, *περάω, περά'σω, ἐπέρασα—ἀνιάω, ἀνιά'σω ἠνίασα—εἶάω, εἶάσω, εἶασα'* ὁμοίως δὲ σχηματίζεται καὶ τὸ ἀκροάομαι, ἀκροά'σομαι, ἠκροασάμην.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα *χράω*, (=χρησιμοδοτῶ), *χράομαι* (=μεταχειρίζομαι καὶ τιτράω (=τριπῶ), καίτοι ἔχουσι *ρ* πρὸ τοῦ *α*, τρέπουσιν τὸ *α* εἰς *η*, *οιον, χρήσω, χρήσομαι, ἔτησα*.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Μηδέποτε φρονήσης (φρονέω) ἐπὶ σεαυτῷ μέγα, ἀλλὰ μηδὲ καταφρονήσης (καταφρονέω) σεαυτοῦ.—Τοῦ Διονυσίου λέγοντος πρὸς Ἀρίστιππον οὐδὲν ὠφέλημαι (ὠφελέω) ὑπὸ σοῦ ἀληθῆ λέγεις, ἔφη, εἰ γὰρ ὠφέλησο, ἐπέπαυσο ἂν τῆς τυραννίδος.—Ἄν νεός πονήσης (=κοπιάσης) (πονέω), γῆρας ἔξεις εὐθαλές.—Ἄριστοτέλης ἐρωτηθεὶς τί τῶν ζώων κάλλιστον; ἔφη, ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν παιδεῖα κεκοσμημένος (κοσμέω).—Ὁ νοσῶν, ἂν ἀγανακτῆ δι' νοσεῖ, δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον νοσήσει (νοσέω).—Οὔτε ἴππῳ χωρὶς χαλινού, οὔτε πλούτῳ χωρὶς λογισμοῦ δυνατόν ἀσφαλῶς χρήσα-

σθαι (χράομαι).—Κύων κρέας φέρων ποταμὸν διέβαινε' θεασάμενος (θεάομαι) δὲ τὴν ἑαυτοῦ σκιάν ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὑπέβαλεν ἕτερον κύνα εἶναι μείζον κρέας κατέχοντα.

Καθαρεύουσα. Ἐδήλωσα (δηλόω) δι' ἃ μείνω καὶ ἐννοεῖς καλῶς, δι' ὀφείλω γὰρ τηρήσω (τηρέω) τὸν λόγον μου. — Εἰσαι, φίλε μου, τετυφωμένος (τυφώ) καὶ ἕνεκα τούτου πάντες ἀποφεύγουσι τὴν συναναστροφὴν σου. — Ὁ μὴ ἀγαπῶν τοὺς γονεῖς του, εἰς οὓς ὀφείλει τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἶνα ἄλλον δύναται ν' ἀγαπήσῃ (ἀγαπάω); — Μετέβημεν προχθές εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης καὶ ἠκροασάμεθα (ἠκροάομαι) τῆς θείας λειτουργίας. — Οὐδὲν ἴσχυσε γὰρ με μεταπεισῆ. — Ὁ Κόνων τοὺς Ἕλληνας ἠλευθέρωσε (ἐλευθερόω) καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ἐπηνώρθωσε (ἀνορθόω). — Ἡ σφαῖρα διέτρησε (=διεπέρασε) (τιτράω) τὸν ἀριστερόν πνεύμονα τοῦ δυναστοῦ ἐκείνου γέροντος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΑ΄.

Ῥήματα φωνηεντόληκτα.

(Συνέχεια)

Ποτὲ δὲν ἐκτείνεται τὸ φωνῆεν;

Τινὰ ῥήματα δὲν ἐκτείνουν τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος.

ἐκ τῶν εἰς ἕω

τὰ ῥήματα (γελάω) γελῶ, (σπάω) σπῶ, (χαλάω) χαλῶ, καὶ (θλάω) θλῶ, (μέλλων) γελάσω—(ἄορ) ἐγέλασα, σπάω, χαλάσω, θλάσω,

ἐκ τῶν εἰς ὄω

τὰ ῥήματα (αἰδέομαι) αἰδοῦμαι (=σέβομαι) (ἀρκέω) ἀρκῶ, (ἐμέω) ἐμῶ, (κακέω) καλῶ, (τελέω) τελῶ καὶ ξέω (μέλλων) αἰδέσομαι, ἀρκέσω, ἐμέσω, καλέσω, τελέσω, ξέσω.

ἐκ τῶν εἰς ὶω

τὸ ῥήμα (ἀρώω), ἀρῶ (=ὀργώνω), (ἀόρ.) ἤροσα.

ἐκ τῶν εἰς ὕω

τὰ ῥήματα ἀνύω (=ἐκτελῶ) καὶ πτυύω, (ἀόρ.) ἤνυσσα, ἔπτυσσα.

ΣΗΜ. Ἴδε τὴν ἄσκησιν ἐν τῷ ἐπομένῳ γυμνάσματι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΓ'.

Φωνηεντόληκτα Ῥήματα.

(Συνέχεια)

Τὰ ἐξῆς ῥήματα ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσι τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ρηματικοῦ θέματος, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχύ,

(δέω) **δῶ** (=δένω), (δήσω, ἔδησα, δεθήσομαι, ἐδέθην, δέδεμαι).

(ἐπαινέω) **ἐπαινῶ** (ἐπαινέσω, ἐπήνεσα, ἐπήνემαι)

δύο (=βυθίζω) (δύσω, ἔδυσα, ἐδύθην, δέδυμαι)

θύω (=θυσιάζω) (θύσω, ἔθυσα, ἐτύθην, τέθυμαι)

λύω (λύσω, ἔλυσα, ἔλυκα, ἔλυμαι).

Τινὰ τῶν φωνηεντολήκτων ρημάτων, ἐκ τῶν μὴ ἐκτεινόντων τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ρηματικοῦ θέματος, καθ' ἅπαντας τοὺς χρόνους **προσλαμβάνουσι σ** πρὸ τῆς χρονικῆς καταλήξεως τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου, παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικου, λ. χ. **γελῶ**—ἐγελάσθην,

σπῶ—σπασθήσομαι, ἐσπάσθην, ἔσπασμαι,

χαλῶ—ἐχαλάσθην,

αἰδοῦμαι—αἰδεσθήσομαι ἠδέσθην.

τελῶ—τελεσθήσομαι, ἐτελέσθην, τετέλεσμαι.

Καὶ ἄλλα ῥήματα φωνηεντόληκτα προσλαμβάνουσι σ ἐν ταῖς εἰρημέναις καταλήξεσι. Τοιαῦτα εἶνε τὰ **σειῶ** (ἐσεισθην), **ἀκούω** (ἀκουσθήσομαι), **κελεύω** (ἐκελεύσθην), **κρούω** (ἐκρούσθην), **κυλίω** (ἐκυλίσθην) κλπ.

* Ἀσκησις.

* Ἀρχαία. Οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους πορεύεσθαι ἐκελεύσθησαν (κελεύω).—Οἱ Φοίνικες τοῖς Ἕλλησι τὰ γράμματα παραδεδώκασι.—Τὸ κλέος, ὅσον παρέδοσαν οἱ πατέρες, τοιοῦτο καὶ παισὶν ἐμοῖς παραδώσω.—Ἐν νέῳ σώματι ὅταν τις παιδεῖαν γενναίαν ἐναρρόση=καλλιεργήσῃ (ἐναρώ), ζῆ τοῦτο καὶ θάλλει διὰ παντὸς τοῦ βίου.—Ὁ μέλλεις πράττειν, μὴ πρόλεγε ἀποτυχῶν γὰρ γελασθήσει (γέλα).—Οὐκ ἤρκεσε (ἄρκε) τῇ θεῷ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου μόνου προνοηθέναι, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῇ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν.—Αἱ Γοργόνες ὑπὸ Περσέως κατεπολεμήθησαν,

καθ' ὃν καιρὸν ἐδασίλευεν αὐτῶν Μέδουσα, τὸ δὲ τελευταῖον ὑφ' Ἡρακλέους ἄρδην ἀνηρέθησαν (=ἐφονεύθησαν) (ἀναιρῶ—αἶρε).

Καθαρεύουσα. Ἡ Σπάρτη ἐσείσθη (σεῖω) ποτὲ δεινῶς ὑπὸ σειμοῦ.—Χθὲς ἐτελέσθη (τελε) ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς μητρὸς μου.—Ἡ χθρσινῆ ἐν τῷ Δημοτικῷ θεάτρῳ παράστασις δὲν μοι ἤρεσε, (ἀρέσκω-ἄρε), διότι οἱ ἠθοποιοὶ δὲν εἶχον μελετήσῃ καλῶς τὰ μέρη των.—Πρῶσεκλήθην (προσκαλῶ-καλε) δῖς, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠθέλησα νὰ μεταβῶ.—Ἐνεκα τῆς πράξεώς του ταύτης ἐκάλεσα (καλε) αὐτὸν καὶ τον ἐπέπληξα.—Ἐπληθέθη (αἶνε) κατὰ τὸν τελευταῖον διαγωνισμόν, καίτοι τὸ ἔργον του εἶνε ἀνάξιον προσοχῆς.—Φοβερός ἠκούσθη (ἀκούω) κρότος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΔ'.

Ἄφωνόληκτα ῥήματα

Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν ἀφωνολήκτων ἔχουσι χαρακτῆρα.

φ (ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχη χειλόφωνον δηλ. —π—ε—φ)

χ (ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχη οὐρανισκόφωνον » —κ—γ—χ)

κ (ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχη ὀδοντόφωνον » —τ—δ—θ)

οἶον, τρίβω, τέτριφα—πλέκω, πέπλεκα—πείθω, πεπεικα.

Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν ἀφωνολήκτων.

Α'. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *χειλόφωνον* σχηματίζουσι τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα εἰς *ψω*, τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς *ψα*, τὸν παθητικὸν ἀόριστον εἰς *φθην*, τὸν παθητικὸν μέλλοντα εἰς *φθήσομαι*, τὸν παθητικὸν παρακείμενον εἰς *μμαι* οἶον, λείπω—λείψω—ἔλειψα—ἔλείφθην—λειφθήσομαι—λέλειμμαι—ἔλελειμμη.

Β'. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *οὐρανισκόφωνον* σχηματίζουσι τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα εἰς *ξω*, τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς *ξα*, τὸν παθητικὸν ἀόριστον εἰς *χθην*, τὸν παθητικὸν μέλλοντα εἰς *χθήσομαι*, καὶ τὸν παθητικὸν παρακείμενον εἰς *γμαι*, οἶον, ἄρχω—ἄρξω—ἤρξα—ἤρχθην—ἄρχθήσομαι—ἤργμαι—ἤργμη.

Γ'. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *ὀδοντόφωνον* σχηματίζουσι τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα εἰς *σω*, τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς *σα*, τὸν παθητικὸν μέλλοντα εἰς *σθήσομαι*, τὸν παθητικὸν ἀόρ. εἰς

σθην, καὶ τὸν παρακείμενον εἰς σμαι· οἶον, πείθω—πείσω—
ἔπεισα—πεισθήσομαι—ἐπείσθην—πέπεισμαι—ἐπεπείσμην.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ἰφικράτης ὀνειδιζόμενος εἰς δυσγένειαν· ἐγὼ ἄρ-
χω, (ἄρχω) εἶπε, τοῦ γένους.—Οὐδεὶς ἐμὲ πείσει, (πείθω) ὡς ἔστιν
ἢ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον.—Ἐν τῇ κατὰ τῶν Γιγάν-
των μάχῃ Ἀθηνᾶ Ἐγκελάδω, φεύγοντι Σικελίαν ἐπέρριψε (ἐπιρ-
ρίπτω, θεμ. ῥιπ.) τὴν νῆσον.—Τὰ σπουδαῖα μελέτα καί, ἂν τι
παρηκμακῶς (παρακμάζω) μανθάνης, μὴ αἰσχύνου· βέλτιον γὰρ
ὀψιμαθῆ καλεῖσθαι ἢ ἀμαθῆ.—Πρέσβεις περὶ εἰρήνης οἱ Ἀθηναῖοι
εἰς Σπάρτην ἔπεμψαν (πέμπω).—Ῥώμη ἐκτίσθη (κτίζω) ἔτει τρίτῳ
τῆς ἕκτης Ὀλυμπιάδος.—Ἐνιοὶ λέγουσιν Ὅμηρον πολὺν χρόνον
ἐν Ἰθάκῃ τῇ νήσῳ διατρίβειν (διατρίβω).—Οἱ δειλοὶ τὸν θάνατον
ὡς ἐσχάτην συμφορὰν πεφρίκασι (φρίττω).

Καθαρεύουσα. Τέτριμμα εἶπε ὁ παθητικὸς παρακείμενος
τοῦ τρίβω, βέβρεγμα τοῦ βρέχω, καὶ πέπεισμαι τοῦ πείθω.—Ἐ-
πραξα (πράττω) πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμην νὰ πράξω, ὅπως ἐπέλθῃ αἴσιον
ἀποτέλεσμα, ὥστε δὲν ἔχεις δίκαιον νὰ παραπονῆσαι ἐναντίον μου.
—Ἐπείσθην (πείθω) τέλος πάντων, ὅτι εἶχες ἀφορμὰς νὰ ἐνεργή-
σῃς ἐν τῇ παρουσίᾳ ὑποθέσει, ὡς ἐνήργησας.—Το ταχυδρομεῖον
ἀναχωρεῖ μετὰ πέντε λεπτά, καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἐγὼ δὲν ἔγραψα (γρά-
φω) εἰσέτι τὴν πρὸς τὸν πατέρα μου ἐπιστολήν.—Χθὲς ὁ πρόεδρος
τοῦ συμβουλίου ἀνέγνωσε τὴν λογοδοσίαν τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν
ἔτος πεπραγμένων (πράττω). Ἡ δὲ συνέλευσις παρεδέξατο ἄνευ
ἀντιρροήσεως τὰς γενομένας ὑπὸ τοῦ συμβουλίου προτάσεις.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΕ'.

Ἄφωνόληκτα ῥήματα

(Συνέχεια)

Τὰ ῥήματα κλέπτω καὶ πλέκω ἐν τῷ β'. παθητικῷ μέλλοντι
καὶ ἀορίστῳ τρέπουσι τὸ ε εἰς α' οἶον, κλαπήσομαι, ἐκλάπην,
ἐπλάκην κ.λ.π.

Τὰ ῥήματα στρέφω, τρέπω καὶ τρέφω τρέπουσιν ἐν τῷ πα-
θητικῷ παρακείμενῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ καὶ παθητικῷ ἀορίστῳ δ'.

καὶ μέλλοντι τὸ ε εἰς α' οἶον ἐστράφην-τέτραμμαί-τραφήσομαι κλπ.

Τὰ ῥήματα *τήκομαι* (=λυώνω), *σήπομαι* (=σαπίζω), *ἐκπλήσομαι* καὶ *καταπλήσομαι* ἐν τῷ β'. παθητικῶ μέλλοντι καὶ ἀριστῶ ἔχουσιν α ἀντὶ τοῦ η τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος οἶον, *εἰάκην*, *ἐσάπην*, *σαπήσομαι*, *ἐξεπλάγην*, *κατεπλάγην*.

Τὰ ῥήματα *ἐσθίω*, *κλέπτω*, *πέμπω*, *στρέφω*, *συλλέγω*, *τρέπω*, *τρέφω* καὶ *φέρω* τρέπουσιν ἐν τῷ ἐνεργητικῶ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῶ τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο' οἶον ἐδήδοκα (θέμ. ἔδε), *κέκλοφα*, *πέπομφα*, *ἔστροφα*, *συνείλοχα*, *τέτροφα* (παρακειμένος καὶ τοῦ τρέπω καὶ τοῦ τρέφω), *ἐνήνοχα*.

Ὁ ἐνεργητικὸς παρακειμένος τῶν ἀφωναλήχτων τρέπει τοῦ θέματος τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ο καὶ τὸ εἰ εἰς οἰ' οἶον, *λέληθα* (λαθ-ληθ), *τετοκ* (τεκ-τοκ), *λέλοιπα* (λειπ-λοιπ).

Τὰ εἰς *ἴζω* ὑπερδισύλλαθα σχηματίζουσι συνηρημένον μέλλοντα ἐνεργητικὸν καὶ μέσον εἰς ᾧ καὶ *οὔμαι* οἶον, *νομίζω* (βίζ. νομιδ.) *νομιῶ*, *νομιούμαι*.

Σημ. Καὶ τὸ *βιβάζω* καὶ *ἐξετάζω* σχηματίζουσιν ὁμοίως εἰς ᾧ καὶ *ᾠμαι* τοὺς μέλλοντας οἶον, *βιβῶ*—*βιβῶμαι*—*ἐξετῶ*.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἄρχαία. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐστράφησαν (τρέφω) ἐν σκληροῖς ἤθεσιν. — Οἱ Πέρσαι ἤχον (=εἶχον ἔλθη) παμπληθεὶ στόλῳ ὡς ἀφανιοῦντες (ἀφανίζω) τὰς Ἀθήνας. — Νομιούμεν (νομίζω) ὁμοίως ἀσεβεῖν τοὺς τε τὰ ψευδῆ λέγοντας περὶ θεοῦ καὶ τοὺς πιστεύοντας αὐτοῖς. — Τῇ Θεμιστοκλέους βουλῇ καὶ γνώμῃ πεποιθότες (πεῖθω) οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν καταλελοίπεσαν. — Οἱ φῶρες (κλέπται) τὰ χρήματα κεκλόφασιν (κλέπτω). — Οἱ πολέμοιοι τὴν πόλιν ἀνατετρόφασιν (ἀνατρέπω). — Οἱ βάρβαροι καταπλαγέντες (καταπλήσω) ἀνεχώρησαν.

Καθαρεύουσα. Προχθὲς ἐκλάπησαν (κλέπτω) δύο χιλιάδες δραχμῶν ἐκ τινος οἰκίας παρὰ τὸ Πολυτεχνεῖον κειμένης. — Συμπλάκησαν (συμπλέκω) χθὲς σῶμα στρατοῦ τακτικοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ ληστροικῆ συμμορίας ἀφ' ἑτέρου, ἣ δὲ συμπλοκὴ ἐπῆρξε φονικωτάτη. — Ἐπλήγη (πλήττω) βαθέως ἡ καρδιά μου ἐπὶ τῷ ἀνεπαρορθῶτι τούτῳ δυστυχίματι. — Ἐξεπλάγην (ἐκπλήττομαι) μεγάλως διὰ τὴν ὄλως ἀπρόοπτον ταύτην ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως. — Ἀγαπῶ

πολὺν τὸν Δημήτριον, διότι συνανετρόφημεν (συνανατρέφω) ἐπὶ δωδεκαετίαν ὀλόκληρον ἐν τῷ σχολείῳ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ις'

Ἵ γ ρ ὀ λ ῆ κ τ α ῥ ῆ μ α τ α

Τὰ ὑγρόληκτα σχηματίζουσι τὸν μὲν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν ἐκ τοῦ μακρολήκτου θέματος, τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους ἐκ τοῦ βραχυλήκτου ὅσον, φαίνω μελ. φανῶ, στέλλω-σταλῶ, φθείρω-φθειρῶ κλπ. Ὁ μέλλον τῶν ὑγρολήκτων σχηματίζεται *περισπωμένως* ὅσον, μένω—μενῶ, τείνω—τενῶ, κρίνω—κρινῶ κλπ.

Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος α' τῶν ὑγρολήκτων σχηματίζονται ἄνευ σ, ἐκτείνεται δὲ τὸ βραχὺ φωνήεν τοῦ θέματος ὡς ἐξῆς, τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει καὶ τὸ ι καὶ υ εἰς ι καὶ υ ὅσον, τείνω (τεν) (τενῶ), φαίνω (φαν) ἔφηνα, κρίνω (κρίν) ἔκρινα, (πλύν) ἐπλύνα.

Σημ. Τὰ εἰς *ιαίνω* καὶ *ραίνω* καὶ τινὰ τῶν εἰς *αῖνω* (*ισχναίνω*, *κερδαίνω*, *κοιλαίνω*, *λευκαίνω*, *δραγίνω*) ἐκτείνουσι τὸ α βραχὺ εἰς α μακρόν, ὅσον, *ἴσχανα*, *ἐμίνα*. Τὰ δὲ *σημαίνω* καὶ *καθαίρω* διαφοροῦνται σχηματίζοντα τὸν ἀόριστον ὡς ἐξῆς: *ἐσήμηνα* καὶ *ἐσήμανα*, *ἐκάθηρα* καὶ *ἐκάθαρα*.

Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν ὑγρολήκτων ἔχει χαρακτῆρα κ' ὅσον, ἔσταλκα, ἔψαλκα, ἔψάλκειν κλπ.

Ἰ Ἀ σ κ η σ ι ς

Ἰ Ἀ ρ χ αῖ α. Σωκράτης λοιδορούμενος οὐκ ἐχαλέπηνεν (=δὲν ὠργίσθη) χαλεπαίνω), οὐδ' ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἠγανάκτει. -- Ἐρομένου τινός, ὅποια νομίζεις εἶναι τὰ ἐν ἄδου; περιμένειν, ἔφη, κακείθεν σοὶ ἐπιστελῶ (ἐπιστέλλω).—Κρεῖττόν ἐστι μικρόν τι εὖ ἢ πολλὰ μὴ ἱκανῶς περᾶναι (περαίνω—ἐπέρανα).—Κατὰ τὸν λοιμὸν τὸν μέγαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰς στενωποὺς οἶνω πολλῶ ἔρραναν (ραίνω). — Χαλεπόν ἐστι διακρίναι (διακρίνω=διέκρινα) τὸν κόλακα καὶ τὸν φίλον. — Οὗτος μάλιστα πάντων φιλοπάτωρ ἐστίν, ὅστις μηδὲν λυπήσει τὸν πατέρα καὶ πλεῖστα εὐφρανεῖ (εὐφραίνω). — Ἡρακλῆς τῶν πελωρίων καὶ τῶν κακούργων ἐκάθηρε (καθαίρω) γῆν καὶ θάλατταν.

Καθαρεύουσα. Ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐμά-

φανε (μαραίνω) τὸν ζῆλόν μου καὶ ἀμφιβάλλω, ἂν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐξακολουθήσω τὴν ἐργασίαν μου.— Σοὶ ἀπέστειλα (ἀποστέλλω) καὶ τοὺς δύο τόμους τοῦ συγγράμματος, ὥστε δὲν παρέβην τὴν ὑπόσχεσίν μου.— Ἀγγελῶ, ἀποβαλῶ, τενῶ, εἶνε οἱ ἐνεργητικοὶ μέλλοντες τῶν ῥημάτων, ἀγγέλλω, ἀποβάλλω, τείνω.— Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ τῶν πραγμάτων ἐνέβαλέ (ἐμβάλλω) μοι τὴν σκέψιν ν' ἀναμυθῶ εἰς τὴν πολιτικὴν.— Δὲν ἐκρίνζτε (κρίνω—ἐκρίνα) καλῶς τὰς περιστάσεις, ἄλλως ὅλως διάφορον θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΖ'.

Ἑργόληκτα ῥήματα

(Συνέχεια)

Ὁ β' παρακείμενος τῶν ὑργολήκτων τρέπει τοῦ θέματος τὸ α εἰς **η**, τὸ ε εἰς **ο** καὶ τὸ ἰ εἰς **ι** ὅσον, φαίνω, (φαν) πέφηνα, κτείνω, (κτεν) ἔκτινα.

Τὰ ἔχοντα θέμα μονοσύλλαβον, ὅταν ἔχωσι πρὸ τοῦ χαρακτῆρος **ε** ἢ **ει**, τρέπουσιν αὐτὸ εἰς **η** ὅσον, στέλλω (στελ) ἐστάλην, ἔσταλα, ἔσταλμαι—τείνω (τεν), τέταμαι—φθείρω (φθερ) ἐφθαρκα, ἐφθαρμαι, ἐφθάρην, φθαρήσομαι.

Τὰ ῥήματα κλίνω, κρίνω, πλύνω καὶ τείνω πρὸ τῶν χρονικῶν καταλήξεων, αἵτινες ἄρχονται ἀπὸ συμφώνου, ἀποβάλλουσι τὸ **ν** καὶ κλίνονται ὡς τὰ φωνηεντόληκτα ὅσον, κρίνω, κρι—θήσομαι, κέκρι—κα, κέκρι—μαι, — πλύνω, πλυ—θήσομαι, ἐπλύ—θην, πέπλυ—μαι, — τείνω, τέτα—μαι, ἐτά—θην κ.λ.π.

Τῶν λοιπῶν δὲ εἰς **νω** ῥημάτων τὸ **ν** πρὸ μὲν τοῦ **μ** τρέπεται εἰς **σ** (φαίνω—πέφασμαι), πρὸ δὲ τοῦ **σ** καὶ τοῦ **τ** τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ μένει ἀμετάβλητον (πέφανσαι, πεφάνται, ἐπέφανσο—ἐπέφαντο).

Σημ. Σπανίως τὸ **ν** ἀφομοιοῦται παρ' Ἀττικοῖς ὅσον, παρώξυμμα (ὄξυνω), ἡσχυμμα (αἰσχύνω), ἀπεξήραμμα (ἀποξηραίνω).

Ἐκ τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα **ν** παρακείμενον ἐνεργητικὸν ἔχουσι μόνον τὰ κρίνω, τείνω, φαίνω ὅσον, κέκρικα, τέτακα, πέφαγκα.

Σημ. Ὁ κέκρικα τοῦ κλίνω εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἂν οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ πεῖθωνται, ἀθλιωτάτην κεκρίκαμεν (κρίνω).— Ἄρταξέρξης καταγωνισάμενος Κύρον τὸν ἀδελφόν, ἀπεστάλκει (ἀποστέλλω) Φαρνάκην καταστρεψόμενον πάσας τὰς ἐπὶ θαλάττῃ πόλεις.— Τῇ τῶν ἀδελφῶν ὁμοφροσύνη καὶ οἶκος υγιαίνει καὶ τέθηλεν (θάλλω).— Σινδοὶ τοσοῦτους ἰχθῦς ἐπὶ τοὺς τάφους ἐπέβαλον, ὅσους πολεμίους ὁ θαπτόμενος ἀπεκτονῶ; (ἀποκτείνω—ἀπέκτονα) εἶη.— Μαρσύας διμλληθεὶς (= διαγωνισθεὶς) Ἄπόλλωνι περὶ μουσικῆς καὶ ἤττηθεὶς ἐδάρη (δέρω= γδέρνω) εἰς τιμωρίαν.— Χρυσίον, ὅταν πολὺ παραφανῇ (παραφαίνω), αὐτὸ μὲν αἰτιώτερον γίνεται, τὸ δὲ ἀργύριον τιμιώτερον ποιεῖ.— Σοφίας καρπὸς οὔποτε φθαρήσεται (φθειρῶ).

Καθαρεύουσα. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν Θερμοπύλαις διεφθάρησαν (διαφθείρω) οὐχὶ διότι ἠττήθησαν, ἀλλὰ διότι ἐτήρησαν τὰς θέσεις, εἰς ἃς ἔταξεν αὐτοὺς ἡ πατρίς.— Χθὲς ἀπεστάλη (ἀποστέλλω) εἰς Δεκέλειαν πρὸς ὑπογραφὴν τὸ διάταγμα, δι' οὗ ἀναβάλλονται αἱ ἐξετάσεις τοῦ Ἰουνίου διὰ τὸν Σεπτέμβριον.— Καίτοι παροῆλθον τόσαι ἡμέραι, ἐν τοσοῦτῳ οὐδὲν σύμπτωμα δυσάρεστον ἐφάνη (φαίνομαι).— Ἄν κριθῇ (κρίνομαι) δικαίως ἢ ὑπόθεοις, ἐλπίζω νὰ μὴ καταδικασθῶ.— Κατεκλίθην εἶνε ὁ παθητικὸς ἄοριστος τοῦ ὀρήματος κατακλίνομαι, κατακλιθήσομαι δὲ ὁ μέλλον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΗ΄.

**Περὶ παθητικοῦ παρακειμένου
καὶ ὑπερσυντελικού.**

Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς τῶν μὲν ὑδρολήκτων σχηματίζεται ἀπλῶς, ἂν προστεθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν κατάληξιν οἶον, ἤγγελ-μαι, ἔφαλ-μαι, ἔφθαρ-μαι.

Ἐπὶ τῶν φωνηεντολήκτων δὲ γίνονται αἱ τροπαὶ τῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρά, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν ἐν τῷ γυμνασματι ΙΑ΄. (σελ. 13). οἶον, πεποίη-μαι, τετίμη-μαι, δεδήλω-μαι.

Ἐπὶ τῶν ἀφωνολήκτων τέλος ῥημάτων γίνονται, διαφόροι μεταβολαὶ κατὰ τὰ ἐξῆς παραδείγματα.

Τὰ ἔχοντα χαρακτ. π.β.φ.

- Ἐν. γέγραφ-μαι = γέγραμμαι
 γέγραφ-σαι = ψαι
 γέγραφ-ται = πται
 Δυῖ. γέγραφ-σθον = φθον
 γέγραφ-σθον = φθον
 Πλ. γεγράφ-μεθα = μμεθα
 γέγραφ-σθε = φθε
 γεγραμμένοι εἰσί. (ν)

Τὰ ἔχοντα χαρακτ. κ.γ.χ.

- Ἐν. πέπλεκ-μαι = πέπλεγμαι
 πέπλεκ-σαι = ξαι
 πέπλεκ-ται = κται
 Δυῖ. πέπλεκ-σθον = χθον
 πέπλεκ-μεθα = χθον
 Πλ. πεπλέκ-μεθα = γμεθα
 πέπλεκ-σθε = χθε
 πεπλεγμένοι εἰσί. (ν)

Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα τ.δ.θ.

- Ἐν. πέπειθ-μαι = πέπεισμαι
 πέπειθ-σαι = σαι
 πέπειθ-ται = σται
 Δυῖ. πέπειθ-σθον = σθον
 πέπειθ-σθον = σθον
 Πλ. πεπειθ-μεθα = σμεθα
 πέπειθ-σθε = σθε
 πεπεισμένοι εἰσί. (ν)

Καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντελικῷ δὲ γίνονται αἱ αὐταὶ τροπαί· οἶον, ἐγεγράμμην—ἐγέγραψο—ἐγέγραπτο, ἐπεπλέγμην—ξο—κτο, ἐπεπίσμην—σο—στο. κλπ.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ὁ σπουδαῖος ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὸ ἀγαθὸν καὶ πάσης ἀπήλλακται (ἀπαλλάσσω θεμ. ἀπαλλαγ—ἀπήλλαγμα) κακίας καὶ βλάβης.—Ἔθος (= συνήθεια) ἦν Ἀθηναίοις θάπτειν τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἑστραμμένους (στρέφω—ἑστραμμαι).—Ἐπὶ τῆς κολακείας, ὡς ἐπὶ μνήματος, αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγέγραπται (ἐπιγράφω—ἐπιγέγραμμαι).—Πλάτων πρὸς τινα τῶν παιδῶν, μεμαστίγωσο (μαστιγοῦμαι—μεμαστίγωμαι) ἄν, ἔφη, εἰ μὴ ὠργιζόμεν.—Ἦκουσα δὲ τῆς Κλωθοῦς ἀναγινωσκούσης τὰ ἐκάστῳ ἐπικεκλωσμένα (ἐπικλώθω—ἐπικέκλωσμαι), ἐν οἷς καὶ ταῦτα ἐγέγραπτο (ἐγεγράμμην).—Σοφοκλῆς μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν περὶ τρόπαιον γυμνὸς ἀθλημιμένος (ἀθλήμιμαι—ἀλείφω) ἦν.

Καθαρεύουσα. Εἶμαι πεπεισμένος (πέπεισμαι—πέιθω) ὅτι ἢ ὑπόθεσις θὰ λάβῃ καλὸν τέλος, οὐδὲ λαμβάνω ὑπ' ὄφει μου τὰς ἀπαισιοδοξίας σου. — Ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς προσόψεως τοῦ πύργου ἦσαν γεγραμμένοι (γέγραμμαι—γράφω) αἱ λέξεις πίστις καὶ πατρίς. — Πάλιν περὶ τῶν τετριμμένων (τέτριμμαι—τριβω) ἐκείνων φλυαρεῖς, οὐδ' ἐννοεῖς κἄν, ὅτι κατέστης γελοῖος. — Λέλειμμαι (λείπω) εἶνε ὁ παθητικὸς παρακείμενος τοῦ λείπω, σχηματίζει δὲ τὸ δεύτερον πρόσωπον λέλειψαι καὶ τὸ τρίτον λέλειπται. — Τὸ ζήτημα εἶνε περιπεπλεγμένον (περιπέπλεγμαι—πλέκω) καὶ ἔχει ἀνάγκην μεγάλης μελέτης καὶ προσοχῆς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΘ'

Πότε ὁ παθητικὸς παρ' κείμενος καὶ ὑπερσυντελικὸς γράφονται διὰ δύο μ. καὶ πότε δι' ἑνός :

A'. Ἐν τοῖς φωνηεντολήκτοις ῥήμασι.

Τὰ φωνηεντόληκτα ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ γράφονται δι' ἑνός μ πάντοτε· οἶον,

πεποίη—μαι	(ποιε—ποιῶ)
τετίμη—μαι	(τιμα—τιμῶ)
δεδήλω—μαι	(δηλο—δηλῶ) κλπ.

B'. Ἐν τοῖς ὑγρόληκτοις.

Τὰ ὑγρόληκτα ἐπ' ἴσης ἔχουσιν ἓν μ.

κέκρι—μαι	(κριν—κρίνω)
ἔσπαρ—μαι	(σπερ—σπείρω)
ἔψαλ—μαι	(ψαλ—ψάλλω) κλπ.

Σημ. Σπανίως ἀφομοιοῦται τὸ ν πρὸ τοῦ μ· οἶον, παρῶξυμμαι (παροξύνω), ἡσχυμμαι (αἰσχύνω).

Γ'. Ἐν τοῖς ἀφωνολήκτοις.

Ἐκ τῶν ἀφωνολήκτων μόνον τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλόφωνον (π, β, φ), γράφονται διὰ δύο μ, διότι χειλόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ.

τέτριμ—μαι	(τριβ—τριβω)
λέλειμ—μαι	(λειπ—λείπω)
γέγραμ—μαι	(γραφ—γράφω)

Ὅστε ἐκ πάντων τῶν ῥημάτων μόνον τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα π, β, φ, καὶ τινα ὑγρόληκτα γράφονται διὰ δύο μ ἐν τῷ παθητικῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελίῳ.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Τῶν πλειόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων (παρεσκευάσμι—παρασκευάζω) τὸ κράτος ἐστίν.—Οἱ στρατιῶται **τετριμμένοι** (τέτριμμαί—τρίβω) ἦσαν ὑπὸ τῆς κακοπαθείας.—Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς τί τῶν ζώων κάλλιστον; ἔφη ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν παιδεῖα κεκοσμημένος (κεκόσμημαι—κοσμέω).—Ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν παρόντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διατετάραγμαί (ταράσσω) τὴν γνώμην καὶ ὑπότρομός εἰμι καὶ ἐπιλέλησμαι (=ἔχω λησμονήσῃ) ἐπιλανθάνομαι (θεμ. ληθ.) τὸ προοίμιον τῶν λόγων, ὃ παρεσκευασάμην.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐμάχοντο ἔστεφανωμένοι (ἔστεφάνωμι—στεφανῶ).—Αἱ τοῦ Δαναοῦ θυγατέρες εἰς τετροπημένον (τετρούπημαι—τροπῶ) πίθον ὕδωρ ἀεὶ ἐπήντλουν.

Καθαρεύουσα. Περί τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ γεγραμμένων (γεγραμμαι—γράφω) ἐγένετο λόγος προχθές.—Σὲ παρακαλῶ πολὺν νὰ μὴ ἀπομακρυνθῆς τοῦ συγκεκριμένου (συγκέκριμαι—κρίνω) θέματος, ὅπερ ἐτέθη πρὸς συζήτησιν.—Μοὶ ἀρέσκει πολὺν ἢ ἐποχή, καθ' ἣν ἐξέροχεται τις εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ βλέπει τοὺς ἀγροὺς ἔσπαρμένους (ἔσπαρμαι—σπείρω).—Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κρίνων δύνασαι νὰ ἐκλάβῃς αὐτὸν ὡς ἄσημον καὶ κοινόν καὶ ἐν τούτοις εἶνε ἐκ τῶν διακεκριμένων (διακέκριμαι—κρίνω) ἐν Ἑλλάδι ἐπιστημόνων.—Διαρκῶς, φίλε μου, ἐπαναλαμβάνεις τὰ τετριμμένα (τέτριμμαί—τρίβω) ἐκεῖνα καὶ ἀηδῖαν προξενοῦντα λογοπαίγνια, ὅπερ δέν σε τιμᾷ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Κ'.

Κανόνες διάφοροι ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ῥήματα.

Τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς ἰζω γράφονται διὰ τοῦ ι· οἶον, νομίζω, κτιζω, σαφηνίζω. Ἐξαιροῦνται τὰ δανείζω, ἀθροίζω, χρῆζω, (=ἔχω ἀνάγκην), κλήζομαι (=ὀνομάζομαι) καὶ λήζομαι (=διὰ βίας ἀρπάζω), ὡς καὶ τὰ γογγύζω, ὀλολύζω, σφύζω (=κτυπῶ δυνατὰ ἐπὶ αἵματος) γούζω κ.λ.π.

Τὰ εἰς ὠτιω λήγοντα ῥήματα γράφονται διὰ τοῦ ω· οἶον, τυφλώτιω, λιμώτιω, ὑπνώτιω. Ἐξαιρεῖται τὸ ἀρμότιω.

Τὰ εἰς ὦζω γράφονται διὰ τοῦ ω οἶον, σῶζω, οἰμῶζω· ἐξαιροῦνται τὰ ὄζω, ἄρμῶζω, δεσπόζω.

Τῶν εἰς εἶρω ἄλλα μὲν γράφονται διὰ τοῦ ει, οἶον, φθειρω, σπείρω, ἄλλα δὲ διὰ τοῦ υ' οἶον, σύρω, ὀλοφύρομαι. Τὸ οἰκτίρω εἶνε ὀρθότερον τοῦ οἰκτείρω, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν λέξεων οἰκτιρμὸς καὶ οἰκτίρμων, αἵτινες θὰ ἦσαν οἰκτερμὸς καὶ οἰκτέρμων, ἂν τὸ ῥῆμα ἦτο οἰκτείρω.

Τῶν εἰς ὑπτω ἄλλα μὲν γράφονται διὰ τοῦ ι, νίπτω, ῥίπτω, πίπτω, ἄλλα δὲ διὰ τοῦ υ' οἶον, κρύπτω, κύπτω, θρύπτω(=σπάζω), καλύπτω.

Τὰ εἰς αἰνω γράφονται διὰ αἰ' οἶον, ὑφαίνω, μαραίνω, κερδαίνω, ἰσχναίνω. Ἐξαιροῦνται ἐν τούτοις τινά' οἶον, μένω, στένω, (= στενάζω).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἄρχαία. Πλοῦτιζε τοὺς φίλους· σαυτὸν γὰρ πλουτιεῖς.— Δανείσασθαι (=δανείζω) οὐδαμῶθεν ἐστὶν ἀργύριον.— Ἄλλ' οὐκ ἂν ἔγωγε τοῦτο πράξαι δυναίμην· δέδρα (=φοβοῦμαι) γὰρ μήπως, ἅπερ ἐγὼ λευκαίνω, αὐτὸς ἀσθόλης πληροῖς.— Καρκίνος ἀπὸ θαλάσσης ἀναβάς ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐκάθητο. Ἄλώπηξ δὲ λιμώτιουσα (=πεινώσα), ὡς ἐθεάσατο, προσδραμοῦσα ἀνέλαθεν αὐτόν.— Ὁ τῷ πηλῷ κρυπτόμενος σκώληξ εἰς τὴν γῆν ἐξεληθὼν ἔλεγε πᾶσι τοῖς ζῴοις· ἱατρός εἰμι, φαρμάκων ἐπιστήμων.— Τί οἰμώζετε (=θρηνεῖτε), ὦ μάταιοι, καὶ μάλιστα ὁ φιλόσοφος σύ;— Βίων ὁ σοφιστὴς ἰδὼν φθονερὸν σφόδρα κεκυφῶτα (κύπτω) εἶπεν· ἦ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν.— Ὡσπερ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων οὐχ ἵσταται.— Δικαιοσύνη οἶκον στηρίζει, ἀδικία δὲ καταρρίπτει αὐτόν.

Καθαρεύουσα. Μένω ἐν Ἀθήναις ἀπὸ εἴκοσιν εἰῶν.— Ὁ Γερμανικὸς στρατὸς συναθροίζεται παρὰ τὰ σύνορα καὶ τοῦτο σημαίνει διὰ τὰ πράγματα ἐκτραχύνονται.— Σοὶ δανείζω τὰ χρήματα ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ σπαταλήσῃς αὐτὰ ἐν ἀσωτίαις.— Οἱ στρατιῶται ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ στρατηγοῦ διὰ τὴν σκληρότητα, μεθ' ἧς ἐφέρετο πρὸς αὐτούς.— Ἐν τοσοῦτῳ τὸ γόητρον του καταπίπτει μεθ' ὅλας τὰς ἐνθαρρυντικὰς ἐνδείξεις.— Οἰκτίρω τὸν δυστυχῆ, διότι ἡ πτωκαῖὰ κατάστρεψε τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ.— Παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σούνιον προχθὲς ἐξώκειλεν ἰσιωφόρον τι πλοῖον ὑπὸ Ἀγγλικήν.

σημαίαν· εὐτυχῶς· οἱ ἄνθρωποι τοῦ πληρώματος ἐσώθησαν (σώζω).—Νίπτω τὰς χεῖράς μου διὰ τὰ συμβησόμενα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΑ΄.

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ῥήματα

Τὰ εἰς ζω ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ· οἶον, φράζω, φράσον, πεφράσθαι. Ἐξαιροῦνται τὸ κράζω, ἀλαλάζω, ὀλολύζω, καὶ μύζω (= μουγκρίζω).

Τὰ εἰς πτω ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ· πλὴν τοῦ πίπτω, ῥίπτω καὶ κύπτω· οἶον, πίπτε, ῥίψον, κύψον.

Τὰ δὲ λοιπὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ, πλὴν τοῦ βρίθω, θλίβω, νίφω, πνίγω, τρίβω, φρύγω καὶ ψύχω· οἶον, θλίβε, πνίξον, τρίψον κλπ.

Τὰ δὲ φωνηεντόληκτα εἰς ίω καὶ ύω ἔχουσι τὸ ι καὶ υ πανταχοῦ μακρόν.

Σημ. Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν εἰ. ίω τὸ ἐσθίω, ἐκ δὲ τῶν εἰς ύω τὰ ἀνώ, ἀρύω, μεθύω, ἐλκύω, πτύω καὶ τὰ ἐν ἄλλοις χρόνοις φυλάττοντα βραχύ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκτείνοντα αὐτὸ εἰς μακρόν, δύω, θύω καὶ λύω, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος καὶ ἐν τῷ ΙΓ'. (ἴδε σελ. 16) Γυμνάσματι.

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Ὁ Προμηθεὺς λέγεται ἀνθρώπους ἀναπλάσαι καὶ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλέψαι καὶ ἐν νάρθηκι (=ἐντὸς καλάμου) πρὸς ἀνθρώπους κομίσαι.—Ἔνιοι (=Τινές) λέγουσιν Ὅμηρον πολλὸν χρόνον ἐν Ἰθάκῃ τῇ νήσῳ διατριῦναι.—Ἵστερον δὲ Ἡλέκτρας τούτῳ προσφυγούσης φασὶ Δία ῥίψαι μετ' αὐτῆς καὶ τὸ Παλλάδιον εἰς τὴν Ἰλιάδα χώραν.—Αἱ εὐπραγαῖαι (=εὐτυχῖαι) δειναὶ εἰσι συγκρούσαι καὶ συσκαίσαι τὰ τῶν ἀνθρώπων ἀμαρτήματα· εἰ δὲ πταίσει ὁ πονηρὸς, τότε ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται πάντα.—Λέων γηράσας καὶ μὴ δυνάμενος εὐρεῖν τροφήν ἔγνω δι' ἐπινοίας τι (=τεχνάσματος) πρᾶξαι.—Μισθὸν μοχθήσαντι δίδου· μὴ θλίβε πένητα.—Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδᾶσαι.

Καθαρεύουσα. Πρᾶξον ὅ,τι νομίζεις καλὸν καὶ θὰ ἐπιδοκιμάσω τὰς πράξεις σου.—Τάξον αὐτῷ τὴν ἀνάλογον προθεσίαν, ἃν δὲ καὶ τότε δυστροπήσῃ, ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ προβῆς καὶ περαιτέρω.—Κῦπτε τὸν αὐχένα φίλε μου, διότι σὺ εἶσαι ὁ αἴτιος τῆς τοιαύτης οἰκτρᾶς τῇ ἀληθείᾳ κοιταστάσεως.—Τρῖβε τώρα μετὰ χαρᾶς τὰς χεῖράς σου, διότι ἐπέτυχες τοῦ σκοποῦ σου· ἔχε ὁμως ὑπ' ὄψει ὅτι ταχέως μεταβάλλονται τὰ πράγματα.—Πνίξαι, τρῖψαι, θλίψαι, εἶνε ἢ ἀπαρέμφατος τοῦ ἀορίστου τῶν ῥημάτων πνίγω, τρῖβω, θλίβω.—Ἄκουσον καὶ φρῖξον διὰ τὰ τρομερὰ σημβάντα τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος.—Λῦσον τοὺς δεσμοὺς τῶν ἰστίων, διότι ὁ ἄνεμος εἶνε βοθητικὸς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΒ'.

Περὶ τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικού τῆς καθωμειλημένης.

Ἔχω γράψῃ πράξῃ, τηρήσῃ, μελετήσῃ κ.τ.λ.
Εἶχον γράψῃ » » »

Πρῶτον

Ταῦτα εἶνε ὑποτακτικαὶ ἐκ τοῦ ἔχω γράψῃ, ἔχεις γράψῃ, ἔχει γράψῃ κ. τ. λ. ὕστερον δὲ διὰ συντομίαν ἐτέθη μόνον τὸ τρίτον πρόσωπον ἀκλίτως ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ

θέλω πράξῃ, τηρήσῃ, μελετήσῃ κ. τ. λ.
ἤθελον » » »

Δεύτερον

Κατ' ἄλλην γνώμην πρέπει νὰ γράφονται διὰ τοῦ *η* πάντα, διότι εἶνε ἄμορφα ἀπαρέμφατα,

θέλω γράψῃ, *ἤθελον γράψῃ*, *ἔχω πράξῃ*
εἶχον πράξῃ, *θέλω τηρήσῃ*, *ἤθελον σχίσῃ*.

Τρίτον

Κατὰ τὴν τρίτην γνώμην γράφονται διὰ τοῦ *ει*, ὅσα γίνονται κατ' ἀποκοπὴν τοῦ *ν* ἐξ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου, *θέλω γράφει*, *ἤθελον* (γράφει-ν) *ποιήσει* (ποιήσει-ν)· γράφονται δὲ διὰ τοῦ *η*, ὅσα

γίνονται κατ' ἀποκοπήν τῆς καταλήξεως **ναι**, ἐξ ἀπαρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου, ἤθελον ποιηθῆ (ποιηθῆ-ναι), ἔχω γραφῆ (γραφή-ναι).

Καθ' ἡμᾶς προτιμητέα ἢ πρώτη γραφή (θέλω γραφή, εἶχον πράξη), καὶ αἱ ἄλλαι δὲ γραφαὶ δὲν εἶνε ἀδόκιμοι. Πάντοτε ὁμοῦ δέον νὰ τηρῆται ἐν εἶδος ἐκ τῶν τριῶν, οὐχὶ δὲ νὰ γίνηται σύγχυσις.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Καθαρεύουσα. Πῶς ἤθελέ τις μάθη ἢ πράξη τι ἄνευ ἐγκρατείας ; — Μετενόησαν οἱ πολῖται ὅτι εἶχον προδώσει τὴν πόλιν. — Θέλεις εὖρη πολλοὺς τυράννους φονευθέντας ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἐφαίνοντο πρὸ πάντων ὅτι ἦσαν φίλοι των. — Παρατήρει πῶς ὁ συμβουλευὼν εἶχε διοίκησιν τὰ ἰδικὰ του, διότι ὁ μὴ σκεπτόμενος καλῶς περὶ τῶν ἰδίων, δὲν θὰ φροντίσῃ ποτὲ περὶ τῶν ξένων. — Πολλάκις φίλος διὰ φίλον ἔχει ἀποθάνῃ. — Τῶν ἐννέα Μουσῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ Ἀπόλλων, διὰ τοῦτο δὲ καὶ Μουσηγέτης εἶχεν ἐπικληθῆ.

Καθαρεύουσα. Πῶς ἤθελον γίνῃ φίλοι τῶν μισούντων τὰ κακὰ οἱ πρᾶττοντες τὰ τοιαῦτα ; — Τίς θέλει ἐκτελέσῃ τὸ γιγάντειον αὐτὸ ἔργον ; — Λέγε τί πρόπει νὰ πράξω καὶ θέλει πάρανταπραχθῆ. — Λέγουσιν ὅτι αἱ συνθῆκαι ἔχουσι λυθῆ. — Ὁ Διόδωρος λέγει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος καταδιώκων τὸν Δαρεῖον εἶχε κυριεύσει πολλὰς πόλεις. — Ὁ φίλος σου ἔχει ἀναθρέψῃ καλῶς τὰ ἑαυτοῦ τέκνα. — Ὁ μνηστὴς ἔλεγεν ὅτι ἡ πόλις ἤθελε κινδυνεύσει μέγαν κίνδυνον.

Σημ. Ἐν τισὶ γυμνάσμασι καθαρῶς ἀναφερομένοις εἰς τὴν καθωμιλημένην δὲν παρατίθενται φράσεις ἀρχαῖαι καὶ τανάπαλιν. Πρὸς τοῦτοις ἐν τῷ παρόντι γυμνάσματι ποιούμεθα χρῆσιν τοῦ πρώτου κανόνος, ὃν προτιμῶμεν, δύνανται ὁμοῦ ὁ διδάσκων νὰ προτιμήσῃ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΓ'.

Περὶ τοῦ ῥήματος ἐννοῶ.

Ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ κακῶς κλίνεται τὸ ῥῆμα τοῦτο γραφόμενον διὰ δύο ν, ὅπου πρέπει νὰ γράφηται δι' ἑνὸς καὶ τανάπαλιν.

Ἡ ὀρθὴ κλίσις αὐτοῦ ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἐνεστώς, ἐννοῶ, ἐννοεῖς, ἐννοεῖ κλπ. (ἐννοῶ)

Παρατατικός, ἐνόουν, ἐνόεις, ἐνοεῖ (κλπ. (νοῶ)

Μέλλον, ἐννοήσω (ἐννοῶ)

Ἐπίστος, ἐνόησα, ὑποτ. ἐννοήσω (νοῶ καὶ ἐννοῶ)

Παρακείμενος, ἐννενόηκα (ἐννοῶ)

Ἐπερσυντέλικος, ἐνενοήκειν (νοῶ)

Ἐπισημασμένη ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ συμβαίνει τὸ ἐξῆς· ἐπειδὴ τὸ νοῶ καὶ τὸ σύνθετον ἐννοῶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν, διὰ τὰ ἀποφύγωμεν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ τοὺς τύπους ἐνενοῶν, ἐννοήσα, νοῶ, νενόηκα κλπ. ἄλλους μὲν χρόνους σχηματίζομεν ἐκ τοῦ νοῶ, ἄλλους δὲ ἐκ τοῦ ἐννοῶ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τύπον.

Ἐσκῆσις

Ἐρχαία. Τὴν Ἐπιστήμην ἐννενόησας καὶ εἰληφας.—Οὐδὲν χαλεπὸν ἐννοῆσαι, ὃ λέγω.—Τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι τὴν πόλιν;—Ἐννοεῖν χρὴ γυναῖκες ὅτι ἔφυμεν=πρέπει νὰ ἔχωμεν κατὰ νοῦν ὅτι ἐγεννήθημεν γυναῖκες.—Ἐννοοῦμαι φαῦλος οὖσα.—Τὰς ποίας διαφορὰς ἡμῶν ἐννοηθεῖς λέγεις;—Ἐννενόησεν αὐτῶν, ὡς ἐπηρώτων ἀλλήλους.—Ἐννοεῖται, εἰ μὲν τις ὑμῶν νομίζει πλείονας τοῦ καιροῦ ἀποθνήσκειν, ἐννοησάτω ὅτι ὅπου πολιτεῖται μεθίστανται, πανταχοῦ ταῦτα γίνονται.

Ἐκαθαρεύουσα. Ἐννοεῖς τὰ λεγόμενα, ὥστε δὲν πρέπει νὰ φέρῃς κρίσεις ἐπ' αὐτῶν.—Ἐννοήσα οὐτε λέξιν μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας, ὡς κατέβαλον πρὸς τοῦτο.—Ἐκ πάντων τῶν μαθητῶν ὃ ἐννοήσας κάλλιον τὸν κανόνα αὐτὸν τῆς γραμματικῆς ἦτο ὃ Ἐννοεῖται.—Ἐννενόησας φίλτατε; Ἐννοεῖται ὅτι ὅσοι ἐννοῶν τὸν νόμον τὸν ἐκείνου, ὡς ἐπὶ τῶν ἀποφύγωμεν ἐκ τοῦ νοῶ, ἄλλους μὲν χρόνους σχηματίζομεν ἐκ τοῦ νοῶ, ἄλλους δὲ ἐκ τοῦ ἐννοῶ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τύπον.

Σημ. Ὡς παρατηρεῖ τις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ κλίνεται τὸ ῥῆμα κανονικῶς, ὥστε αἱ παρατηρήσεις, ὡς ἐποίησάμεθα, ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν καθωμιλημένην.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΔ΄.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

**Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀνωμάλων ρημάτων
κατ' ἀλφαθητικὴν τάξιν.**

Ἄγω (ὀδηγῶ) (παρατ.) ἤγον, (μέλ.) ἄξω, (ἀόρ. β') ἤγαγον, (παρακ.) ἤχα, (ὕπερσ.) ἤχειν. **Παθῆτ.** Ἄγομαι (παρατ.) ἠγόμεην, (μέλ. μέσος) ἄξομαι, (μέλ. παθητ.) ἀχθήσομαι, (μέσ. ἀόρ. β') ἠγαγόμεην, (παθ. ἀόρ.) ἠχθην, (παρακ.) ἠγμαι, (ὕπερσ.) ἠγμην, (θεμ. ἀγ—ἀγαγ.)

Ἄδω (ψάλλω, τραγουδῶ), ἤδον, (μέλ. μέσ.) ἄσομαι, (ἀόρ.) ἤσα. **Παθῆτ.** ἄδομαι, (παθ. ἀόρ.) ἤσθην.

Αἰρέω-ῶ (λαμβάνω, καταλαμβάνω, κυριεύω), ἤρεον-ουν, αἰρήσω, (ἀόρ. β') εἶλον, ἤρηκα ἤρήκειν. Αἰρούμαι (Μέσον= ἐκλέγω, προτιμῶ). **Παθῆτ.** (=ἐκλέγομαι), ἠρούμην, αἰρήσομαι, αἰρεθήσομαι, (μέσ. ἀόρ. β') εἰλόμην, ἠρέθην, ἠρημαι, ἠρήμην, (τετελεσμένος μέλλων) ἠρήσομαι (θεμ. αἶρ—ἐλ.).

Ἄκούω, ἤκουον, (μέσ. μέλ.) ἀκούσομαι, ἤκουσα, (παρακ.) ἀκήχοα, ἠκηκόειν. **Παθῆτ.** Ἄκούομαι, ἠκούομην, ἀκουσθήσομαι, ἠκούσθην, ἠκουσμαι, ἠκούσμεν (θεμ. ἄκου—ἄκο).

Ἄλισκομαι (=κυριεύομαι), ἠλισκόμην, (μέσος μέλλ. μετὰ παθητικῆς σημασίας), ἀλώσομαι, (ἀόρ. β' μετὰ παθητ. σημασ.) ἐάλων, ἐάλωκα ἢ ἠλωκα, ἠλώκειν (θεμ. ἄλ ἄλο-ἄλισκ).

Ἄναλίσκω ἢ ἀναλώω-ῶ (ἐξοδεύω), ἀνήλισκον καὶ ἀνήλουν, ἀναλώσω, ἀνήλωσα, ἀνήλωκα, ἀνηλώκειν. (Μέσος καὶ παθητ.) ἀναλίσκομαι, ἀνηλίσκομην ἢ ἀνηλούμην, ἀναλωθήσομαι, ἀνηλώθην, ἀνήλωμαι, ἀνηλώμην (θεμ ἀναλ-ἀναλίσκ ἀναλο).

Ἄρεσκω, ἤρεσκον, ἀρέσω, ἤρεσα. Ἀρέσκομαι, ἠρεσκόμην, (μέσ. ἀόρ. ἠρεσάμην).

Ἄχθομαι (=λυπούμαι), ἠχθόμην, ἀχθέσομαι, ἠχθέσθην.

Βαίνω, (βαδίζω, πορεύομαι) ἔδαινον, (μέσ. μέλ.) βήσομαι (ἀόρ. β') ἔδην, βέδηκα, ἐδεθήκειν. **Παθῆτ.** Βαίνομαι (παθ. ἀόρ.) ἀνεβάθην, (παθ. παρακ.) ἀναβέδαμαι, (θεμ. βα-βαν-βαιν).

Βάλλω (ὄπτω, κτυπῶ), ἔβαλλον (μελ. β'). βαλῶ, (ἀόρ. β') ἔβαλον, βέδληκα, ἐδεβλήκειν. **Παθῆτ.** Βάλλομαι, ἐβαλλόμην, βαλοῦ-

μαι, (μέσ. ἀόρ. 6'.) ἐβαλόμην, βληθήσομαι, ἐβλήθην, βέβλημαι, ἐβεβλήμην (θεμ. βαλ. βλα. βαλλ).

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει (βαίνω) σοφός.— Τὰ Λεωνίδου ὀσᾶ Πausανίας ἐκ Θερμοπυλῶν ἀνείλετο (αἰροῦμαι). — Διονύσιος ἐκ μιᾶς τῆς τῶν Συρακοσίων πόλεως ἐξήγαγεν (ἄγω) ἐπὶ τὰς στρατείας πεζῶν μὲν δώδεκα μυριάδας, ἵππεις δὲ μυρίουσ καὶ δισχιλίους.— Περικλῆς θνήσκων οὐδεὶς, ἔφη, δι' ἐμὲ μέλαν ἱμάτιον περιεβάλετο (βάλλομαι). — Ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῆ, ταῦτᾶ πάσχει τοῖς ἄρμασι τοῖς τοὺς ἠνιόχους ἀποβαλοῦσι (βάλλω). — Ἰσχὺν τῆ ψυχῆ αἰροῦ (αἰροῦμαι) μᾶλλον ἢ τῆ σώματι.— Εἰς τὴν Ἄργῳ, τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων μακρὰν ναῦν, εἰσέβη (βαίνω) καὶ ὁ Ἡρακλῆς.— Ἀηδῶν ἐπὶ τινος ὑψηλῆς δρυὸς καθημένη κατὰ τὸ σύνθητες ἦδε (ᾄδω).

Καθαρεύουσα. Δὲν προσήγαγον πάντα τὰ πιστοποιητικὰ καὶ διὰ τοῦτο ὁ πρόεδρος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἀνέβαλε (βάλλω) τὴν ἔναρξιν τῶν ἐξετάσεων.— Ἐξηρέθησαν (αἰροῦμαι) πέντε διὰ μνωπίαν καὶ τρεῖς διὰ πολυσαρκίαν.— Ἐννοεῖς καλῶς ὅτι διὰ τοῦ τρόπου σου αὐτοῦ ὁ Δημήτριος προσεβλήθη (βάλλομαι) καὶ θὰ ζητήσῃ νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν φιλοτιμίαν του.— Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἦδον (ᾄδω) θαυμασίως, νῦν ὁμως, ἀμφιβάλλω, ἂν δύναμαι καὶ τὴν μουσικὴν κλίμακα νὰ φέρω εἰς πέρας.— Ἦκουσα (ἀκούω) πολλὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου· ἐν τούτοις ἄγομαι (ἄγω) νὰ πιστεύσω ὅτι δὲν εἶνε ἀληθῆ.— Τὰ δῆματα ᾄδω, ἀκούω καὶ βαίνω, ἔχουσι μέσον μέλλοντα μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς.— Ὁ ἀόριστος ἦγαγον τοῦ ἄγω σχηματίζεται δι' ἀναδιπλασιασμοῦ Ἄτικοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΕ'

Ἄνώμαλα ῥήματα

Συνέχεια

Γίγνομαι καὶ γίνομαι. ἐγινόμην καὶ ἐγινόμην, (μέσ. μέλ.) γενήσομαι, (μέσ. ἀόρ. β'.) ἐγενόμην, (παρακ.) γεγέννημαι, γέγονα καὶ γεγονώς εἰμι, (ὑπερσ.) ἐγεγενήμην καὶ ἐγεγόνειν καὶ γεγονώς ἦν (θεμ. γεν γιν-γινν-γενε).

Γιννώσκω (γνωρίζω), ἐγίνωσκον, (μέσ. μέλ.) γνώσομαι, (ἀόρ.

β'. ἔγνω, ἔγνωκα, ἐγνώκειν. **Παθητ.** Γινώσκομαι, ἐγινωσκόμεν, γνωσθήσομαι, ἐγνωσθήν, ἐγνωσμαι, ἐγνώσμην. (Θεμ. γνο-γινωσκ)

Δάκνω (δαικάνω), ἔδακνον, (μέσ. μελ. μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας) δήξομαι, (ἀόρ. β') ἔδακον. **Παθητ.** Δάκνομαι (παθητ. ἀόρ.) ἐδήχθην, (παρακ.) δέδηγμα. (Θεμ. δακ δηκ-δακν).

Δέω (ἔχω ἀνάγκην), ἔδεον, δεήσω, ἐδέησα (παρακ.) δεδέηκα.

Παθητ. Δέομαι, ἐδεόμην, δεήσομαι, ἐδεήθην, δεδέημαι, ἐδεδήμην. Συνήθως εἶνε ἀπρόσωπον, δεῖ, ἔδει, δεήσει, δεδέηκε κ.λ.π. (Θεμ. δε-δεε).

Δέω ᾧ (δένω), ἔδεον-αυ, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, ἐδεδέκειν. (Παθητ. μελ.) Δεθήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ἐδέθην, (μέσ. ἀόρ. α') ἐδεσάμην, (παρακ.) δέδεμαι, ἐδεδέμην.

Διδράσκω, (δραπετεύω). (Μόνον σύνθετον εἶνε εὐχρηστον), ἀπεδιδρασκον, (μέσ. μελ.) ἀποδράσομαι, (ἀόρ. β') ἀπέδραν, (παρακ.) ἀποδέδρακα, ἀπεδέδρακειν. (Θεμ. δρα-διδρα-διδρασκ.)

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Δικαιοσύνης, μὴ παρούσης ἀνδρείας, οὐδὲν ὄφελος· εἰ δὲ δίκαιοι πάντες γένοιτο, οὐδὲν ἀνδρείας δεήσονται (δέομαι = ἔχω ἀνάγκην).— Οὐχ ὑπὸ θεῶν ἀμελεῖται, ὅς ἂν προθυμείσθαι ἐθέλη δίκαιος γίνεσθαι.— Δέων γηράσας καὶ μὴ δυνάμενος δι' ἀλκῆς (=διὰ τῆς δυνάμεώς του) ἑαυτῷ τροφήν πορίζειν, ἔγνω (γινώσκω) δεῖν δι' ἐπινοίας (=διὰ τεχνάσματος) τοῦτο πράξαι. Καὶ δὴ παραγενόμενος (γίγνομαι) εἰς τι σπήλαιον καὶ ἐνταῦθα κατακλιθεὶς προσεποιεῖτο τὸν νοσοῦντα.

Ἄλωπηξ ἐν παγίδι ληφθεῖσα καὶ ἀποκοπίσης τῆς οὐρᾶς διαδραῖσα (διδράσκω) ἀβίωτον ὑπ' αἰσχύνῃς ἤγειτο τὸν βίον.— Οὐκ ἄθυμειν δεῖ (δέω) τὸν κακῶς πράττοντα, ἀλλὰ τὰ βελτίω προσδοκᾶν.— Ἐπεδοήθει δὲ καρκίνος τῇ ὕδρῳ ὑπερμεγέθους δάκνων τὸν πόδα.— Γεγόναμεν (γίγνομαι) ἄπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι (γίγνομαι).— Ἡ ἐν Κερκύρῃ ναυμαχία Ἐλλῆσι πρὸς Ἐλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη τῶν πρὸς αὐτῆς γεγένηται.

Καθαρεύουσα. Ἀνεγνώσθη (ἀνα-γινώσκομαι) κατὰ τὴν προχθεσινὴν συνεδρίαν τοῦ συλλόγου ἢ ἀπάντησις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προεδρείου ὑποβληθέντα αἰτήματα.— Ἐδέησε [δέω] γὰρ προκληθῆν διάταγμα, ὅπως ἀχθῆ εἰς πέρας ἢ ὑπόθεσις αὐτή.— Ἐδήχθη [δάκνομαι] ὑπὸ λοβόλου ὄψεως καὶ ἐξέπνευσε μετὰ τινος ὥρας.— Ταῦτα ἐγένοντο [γίγνομαι] κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου,

σὲ ὁμως ἐπιβαρύνει ἢ ζημίᾳ αὐτῆ.— Δεδεμένους (δέω—δῶ) ὠδήγησαν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν, ἐνθα ἐγένετο ἡ πρώτη ἀνάκρισις.— Τρεῖς ἐκ τῶν καταδίκων τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Συγγροῦ ἐγκεκλεισμένων ἀνοίξαντες ὀπήν ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ ἀπέδρασαν (ἀποδιδράσκω) τὴν ἐσπέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.— Τὸ γεγονός, περὶ οὗ ἐποιήσατο λόγον ὁ Δημήτριος, ἐγνώσθη (γνώσκω) βραδύτερον, ὥς με ἐβεβαίωσαν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΣ'.

Ἄνώμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Δοκέω-ῶ (νομίζω, μοὶ φαίνεται) ῥήμα προσωπικὸν καὶ ἀπρόσωπον. Παρατ. ἐδόκουν, δόξω, ἔδοξα. **Παθητ.** Δοκοῦμαι, (παρακείμ.) δέδοκται, (θέμα δοκ δοκε).

Δύναμαι, ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην, (μελ.) δυνήσομαι, (παθ. ἄορ) ἐδυνήθην καὶ ἠδυνάμην, καὶ ἐδυνάσθην (παρ.) δεδύνημαι, ἐδεδυνήμην.

Ἐγείρω (ἐγείρω, ἔξυπνῶ τινα) ἤγειρον, ἔγερῶ, ἤγειρα, ἐγρήγορα, (παρακείμενος ῥ'. ἀμετάβατος—εἶμαι ξυπνητός, ἀγρυπνῶ), ἐγρηγόρειν. **Παθητ.** Ἐγείρομαι, ἠγειρόμην, (παθ. ἄοριστ.), ἠγέρθην, (μέσος ἄορ) ἠγρόμην, (θεμ. ἐγερ-ἐγο-ἐγειρο.).

Εἴωθα (ἔχω συνήθειαν) εἶνε παρακείμενος ἀντὶ ἐνεστώτος, (ὑπερσυντέλικος) εἴωθειν.

Ἐλαύνω (βάλλω τι εἰς κίνησιν) ἤλαυνον, ἐλῶ, ἤλασα, ἐλήλακα, ἐληκάκειν. **Παθητ.** Ἐλαύνομαι, ἤλαυνόμην, (μέσ. ἄορ. α'.) ἤλασάμην, (παθ. ἄορ.) ἠλάθην, (παρακείμ.) ἐλήλαμαι. (Θεμ. ἐλαυ-ἐλαυν).

Ἐλκω (σύρω), εἶλκον, ἔλξω, εἶλκυκα, εἶλκυκα. **Παθητ.** Ἐλκομαι, εἶλκόμην, (μέσ. ἄορ. α'.) εἶλκυσάμην, (παθητ. ἄορ.) εἶλκυσθην, εἶλκυσμαι (θεμ. ἔλκ-ἐλκυ.).

Ἔοικα (εἶμαι ὁμοίος) εἶνε παρακείμενος ῥ'. μετὰ σημασίας ἐνεστώτος). Ὑπερσυντέλικος, ἐόκειν.

Ἐπίσταμαι (γνωρίζω), ἠπιστάμην, ἐπιστήσομαι, (παθ. ἄορ.) ἠπιστήθην (Θεμ. στα).

Ἐπομαι (ἀκολουθῶ), εἶπόμην, (μελ. μεσ.) ἔψομαι, (μεσ. ἄορ. ῥ') ἐσπόμην, (Θεμ. σεπ-ἐπ-σπ).

Ἔρχομαι (παρ.α.) ἦειν ἢ ἦα, (μέλλων) εἶμι, (ἀόρ. β΄.) ἦλθον (παρ.α.) ἐλήλυθα, ἐλήλυθειν. (Θεμ. ἔρχ-εἰ-ἰ-ἐλευθ-ἐλυθ-ἐλθ).

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε (δοκῶ) παιδεῖα μὲν καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς.—Οἱ Πέρσαι συνάψαντες τὰς χεῖρας διήλθον (διέρχομαι) ἅπασαν τὴν Ἑρετριέων χώραν.—Τριπτόλεμος διὰ τοῦ ἀέρος ἐπὶ δρακόντων ὑποπτέρων ἦλασε (ἐλαύνω), Ἀρίων δὲ ἐκίθηρψθός ἐπὶ δελφίνος διὰ τῆς θαλάσσης.—Αἱ ἐλπίδες ἐγοηγορότων (ἐγείρω) ἐνύπνια.—Ἔπου (ἐπομαι) θεῶ καὶ τοῖς νόμοις πείθου.—Ὅθεν εἰώθει (εἴωθα) λέγειν ὁ διδάσκαλος, ὡς οὐδὲν ἔσει, ὦ παῖ, σὺ μικρόν, ἀλλὰ μέγα πάντως ἀγαθὸν ἢ κακόν.—Δύο γυναῖκες λαβόμεναι ταῖς χεροῖν εἰλκόν με (ἔλκω) πρὸς ἑαυτὴν ἑκατέρα μάλα βιαίως καὶ καρτερῶς.—Οὐδεὶς εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν (ἔρχομαι) ἀνοίας, ὥστε πιστεύειν μὴ εἶναι θεόν.

Καθαρεύουσα. Δὲν ἠδυνήθημεν (δύνασαι) νὰ περατώσωμεν τὴν ἐργασίαν αὐτήν, διότι πολλὰ ἠγέρθησαν (ἐγείρομαι) παρόπινα καθ' ἡμῶν καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ἀποχωρήσωμεν.—Χθὲς περὶ τὴν μεσημβριάν ἦλθον (ἔρχομαι) τέσσαρα τάγματα πεζικοῦ καὶ ὀκτὼ πυροβολοχαίαι.—Ἡ διαγωγή σου πολὺν ἠγείρει (ἐγείρω) σάλον, διότι τὸ ζήτημα εἶνε σπουδαιότατον.—Οὐδόλως εἰλκυσε (ἔλκω) τὴν προσοχὴν μου τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς νομίζεις.—Δέδοκται εἶνε ὁ παρακείμενος τοῦ ῥήματος δοκῶ.—Ἡλασάμην εἶνε ὁ μέσος ἀόριστος τοῦ ῥήματος ἐλαύνω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΖ΄.

Ἀνώμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Ἔσθιω (τρῶγω), ἦσθιον, (μέσ. μέλ.) ἔδομαι, (ἐνερ. ἀόρ. β΄.) ἔφαγον, ἐδήδοκα. (Παθ. παρακείμενος) ἔδηδεσμένος (θεμ. ἔδ—ἔσθι—ἔδε—φαγ).

Εὐρίσκω, εὐρισκον ἢ ἠύρισκον, εὐρήσω, (ἀόρ. β΄) εὐρον ἢ ἠύρον, εὐρηκα, ἢ ἠύρηκα, ἠύρηκειν. **Παθητ.** Εὐρίσκομαι, εὐρισκόμην ἢ ἠύρισκόμην, εὐρήσομαι (μέσ. ἀόρ. β΄) εὐρόμην ἢ ἠύρόμην, εὐρεθήσομαι, εὐρέθην ἢ ἠύρέθην, εὐρημαὶ ἢ ἠύρημαὶ (θεμ. εὐρ—εὐρε—εὐρισκ).

Ἔχω, εἶχον, ἔξω ἢ σχήσω, (ἀόρ β') ἔσχον, ἔσχηκα. **Παθη-**
ἔχομαι, ἐχόμεν, ἔξομαι καὶ σχήσομαι (μέσ. ἀόρ. δ') ἐσχόμεν.
 ἔσχημαι, (θεμ. ἔχ.—σεχ.—σχ.—σχε.).

Ζάω-ῶ, ἔζαον ον, (μέσ. μέλ.) βιώσομαι, ζήσω, (ἀόρ. δ') ἐβίω.
 βεβίωκα, ἐδεδιώκειν, (θεμ. ζη, βιο.).

Ἡδομαι (εὐχαριστοῦμαι), ἠδόμην, ἠσθήσομαι, ἠσθήν.

Ἡκω (ἔχω ἔλθῃ), ἦκον, (μελ.) ἦξω ὁ ἐνεστώσως ἔχει σημασίαν
 παρακειμένου, ὁ δὲ παρατατικός ὑπερσυντελικός.

Θέω, (τρέχω), ἔθεον, θεύσομαι, ἔδραμον, δεδράμηκα, ἐδεδρα-
 μήκειν.

Θνήσκω (συνήθως σύνθετον, ἀποθνήσκω) ἀπέθνησκον, ἀπο-
 θανούμαι, ἀπέθανον, τέθνηκα, ἐτεθνήκειν, (θεμ. θαν.—θνα.—θνη-
 —θνησκ).

Ἰκνέομαι-οῦμαι (φθάνω, ἔρχομαι) πάντοτε σύνθετον ἀφικνού-
 μαι, (μέσ. μελ.) ἀφίξομαι, (μεσ. ἀόρ.) ἀφικόμην, ἀφίγμαι,
 ἀφίγημην. (θεμ. ικ—ικνε).

Καθέξομαι—βάλλω τὸν ἑαυτὸν μου γὰ καθίσῃ (κατὰ-ἔξομαι)
 παρατ. ἐκαθεζόμεν (μετὰ σημασίας ἀορίστου), (συνηρημένος μέλ.)
 καθεδοῦμαι (θεμ. ἐδ.—ἐδε).

Καίω καὶ κάω, ἔκκιον καὶ ἔκαον, καύσω, ἔκαυσα, κέκαυκα.
 Καίσομαι καὶ κάομαι, ἐκάομην, καυθήσομαι, ἐκαύθην, κέκαυμαι,
 ἐκεκαύμην, (καF—καυ—κα—και).

Καλέω-ῶ (προσκαλῶ, ὀνομάζω) ἐκάλεον-ουν, (μέλ. συνηρη-
 μένος δ') καλῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, ἐκεκλήκειν. Καλοῦμαι, ἐκαλού-
 μην (μελ. συνηρημένος α'), καλοῦμαι, ἐκαλεσάμην, κληθήσομαι,
 ἐκλήθην, κέκλημαι, ἐκεκλήμην, (τετελεσμένος μέλλον) κεκλήσο-
 μαι (θεμ. καλ.—καλε,—κλα.).

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ ἐπὶ Μαραθῶν μάχῃ Πλαταιεῖς
 μόνους συμμάχους εἶχον (ἔχω).—Ὡσπερ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ (=σκωρίας)
 ὁ σίδηρος, οὕτως οἱ φθονεροὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἡθους κατεσθίονται
 (ἐσθίω).—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ Ποτιδαίας τριταῖοι ἀφίκοντο (ἀφικνού-
 μαι).—Σαρδανάπαλλος, ὁ τῆς Ἀσυρίας βασιλεὺς, ἵνα μὴ τοῖς πο-
 λέμοις ὑποχείριος γένηται, πυρὰν ἐν ταῖς βασιλείαις κατεσκεύαζεν
 ὑπερμεγέθη καὶ ἑαυτὸν τε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσε (καίω).—Δεῖ
 ἡμᾶς πολιτεύεσθαι ὡς αὔριον ἀποθανομένους οὐχὶ δὲ ὡς ἀεὶ βιω-

σομένους (ζῶ).—Διογένης πρὸς τὸν μυριζόμενον, βλέπε, εἶπε, μὴ ἦ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία δυσωδίαν σου τῷ βίῳ παράσχη (παρέχω)—Οὐδεὶς ποτε ἄνθρωπος οὔτε κτήμᾶ τι ἀγροῦ ἥδιον κέκτηται, οὔτε ἐπιμέλειαν ἥδιω τῆς γεωργίας ἤρρηκεν (εδρίσκω).

Καθαρεύουσα. Ὁ Ξέρξης διερχόμενος διὰ τῆς Βοιωτίας τὰς Πλαταιὰς ἐρήμους οὔσας κατέκασε (καίω).—Δὲν κατώρθωσα νὰ εὔρω (εὐρίσκω) πάντα τὰ κλαπέντα πράγματα.—Ἐκάλεσα (καλῶ) τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ ἐπιπλήξω αὐτόν.—Εἴκοσι χιλιάδες ἀνθρώπων ἀπέθανον (ἀποθνήσκω) ἐν διαστήματι μιᾶς ἑβδομάδος ἐκ τῆς χολέρας.—Χθὲς ἀφίκοντο (ἀφικνοῦμαι) καὶ ἑτεροὶ εἴκοσι οἰκογένειαι ἐξ Ἀλεξανδρείας.—Τὸ διάβημα αὐτὸ τῆς Κυβερνήσεως δυσάρεστα ἔσχεν (ἔχω) ἀποτελέσματα.—Ἐφαγον (τρώγω) μετὰ πολῆς ὀρέξεως καὶ τὰ δύο τεμάχια τοῦ ἄρτου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΗ'.

Ἀνώμαλα ῥήματα

(Συνέχεια)

Κάμνω (κοπιᾶζω, ἀποκάμνω, ἀσθενῶ), ἔκαμνον, (μεσ. μελ.) κερούμαι, (ἀόρ. β'), ἔκαμον, κέκμηκα, ἐκεκμήκειν, (θεμ. καμ.—κιμα.—καμν).

Κείρω (κουρεύω), ἔκειρον, (μελ. β') κερῶ, ἔκειρα. (Μεσ. μελ. β') κερούμαι, ἐκειράμην, κέκαρμαι (θεμ. κερ.—καρ.—κειρ.).

Κεράννυμι (ἀνακατώνω) καὶ κεραγγύω, (ἀόρ. α') ἐκέρασα. **Παθητ.** Κεράννυμαι, ἐκερασάμην, κραθήσομαι (παθητ. ἀόρ) ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, κέκραμαι, ἐκεκράμην (θ. κεραι κεραννου-κραι).

Κλαίω καὶ κλάω, ἔκλαιον, κλάύσομαι καὶ κλαύσω, ἔκλαυσα, (θεμ. κλα-κλαυ-κλα-κλαι).

Λαγχάνω (διὰ κλήρου λαμβάνω), ἐλάγγαγον, (μεσ. μέλλων) λήξομαι, (ἀόρ. β') ἔλαχον, (παρακ.) εἴληχα, εἴληχειν. **Παθητ.** Λαγχάνομαι, (παθ. ἀόρ.) ἐλήχθην, (παρακ.) εἴληγμαι (θεμ. λαχ—ληχ—λαγγάν).

Λαμβάνω, ἐλάμβανον, (μέσ. μελ.) λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴληφειν. **Παθητ.** Λαμβάνομαι, ἐλαμβανόμην, ληφθήσομαι, (μεσ. ἀόρ. β') ἐλαβόμην, ἐλήφθην, εἴλημμαι, εἴλημμην, (θεμ. λαβ-ληβ-λαμβαν).

Λανθάνω (μένω ἄγνωστος, διαφεύγω τὴν προσοχὴν) λήσω, (ἀόρ. β.) ἔλαθον (παρακ.) λέληθα, ἐλελήθειν. **Μέσον.** Ἐπιλανθάνω

νομαι (λησμονῶ)-όμην, (μεσ. μέλ.) ἐπιλήσομαι, (μεσ. ἄορ. β') ἐπελαθόμην, ἐπιλέλησμαι, ἐπελελήσμην, (θεμ. λαθ-ληθ-λανθαν).

Λέγω, ἔλεγον, λέξω καὶ ἐρῶ, (ἄορ. α') ἔλεξα καὶ εἶπα, (ἄορ. β') εἶπον, (παρ. κ.) εἶρηκα, εἶρήκειν. **Παθῆν.** Λέγομαι-όμην, ῥηθήσομαι (καὶ λεχθήσομαι σπανίως), ἐρρήθην (ἢ ἐλέχθην), εἶρημαι ἢ λέλεγμαι, (ὕπερσ.) εἶρήμην, (τετελεσμένος μέλ.) εἶρήσομαι (θεμ. λεγ—ἐρ—ἐρε—ὄε—ἐπ.).

Μανθάνω, ἐμάνθανον, (μέσ. μέλ. μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας) μαθήσομαι, (ἄορ. β') ἔμαθον, μεμάθηκα, ἐμεμαθήκειν. **Παθῆν.** Μανθάνομαι μόνον. (Θεμ. μαθ-μαθε-μανθαν).

Μέλλω (σκοπεύω, βραδύνω) ἔμελλον ἢ ἤμελλον, μελλήσω, (ἄορ.) ἐμέλλησα. **Παθῆν.** μόνον ἐνεστώς μέλλεται (θεμ. μελ-μελλε)

Μέλει (συνήθως ἄπαντιᾶ ἄπρόσωπον)=φροντίζω, (παρ. τατ.) ἔμελε, (μελ.) μελήσει, (ἄορ.) ἐμέλησε, (παρ. κ.) μεμέληκε, ἐμεμέληκει (θεμ. μελ. μελε).

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Κακῶς λέγουσιν οἱ καλῶς λέγειν μὴ μεμαθηκότες (μανθάνω).—Μηδέποτε μηδὲν ἀσχερὸν ποιήσας ἔλπιδε λήσειν (λανθάνω), (=θά μείνης ἀπαρατήρητος, κεκρυμμένος) καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λάθης (λανθάνω), σεαυτῷ συνειδήσεις.—Ὅμοιος αἰσχερὸν ἐστὶν ἀκούσαντα χρήσιμον λόγον μὴ μαθεῖν (μανθάνω) καὶ διδόμενόν τι ἀγαθὸν παρὰ τῶν φίλων μὴ λαβεῖν (λαμβάνω).

Περίανδρος ἐρωτηθεὶς τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ; εἶπε (λέγω) φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.—Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν (=χωρὶς νὰ κοπιᾶσης) κἄμνω) εὐδαιμονεῖν.—Σχολαστικὸς, φαλακρὸς καὶ κουρεὺς συνοδεύοντες καὶ ἐν τινὶ ἐρημίᾳ μείναντες συνέθεντο πρὸς τέσσαρας ὥρας ἕκαστος φυλάξειν ἔλαχεν (λαγχάνω) οὖν πρῶτον τῷ κουρεῖ.—Φιλεῖ τῷ κἄμνοντι συγκάμνειν θεός.

Καθαρεύουσα. Διὰ πρώτης εὐκαιρίας θὰ λάβης (λαμβάνω) καὶ τὰς ὑπολοίπους χιλίας δραχμᾶς.—Ἐμαθον (μανθάνω) τὰ πάντα καὶ δύνασαι νὰ ἐννοήσης τὴν λύπην μου.—Δὲν διέλαθε (λανθάνω) τὴν προσοχὴν μου, ἀλλὰ χάριν τοῦ πατρὸς του, ὃν σέβουμαι καὶ ἀγαπῶ, δὲν ἠθέλησα νὰ προβῶ περαιτέρω.—Εἴπομεν (λέγω) περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος καὶ ἐν τούτοις εἰς οὐδεμίαν εἰσέτι προέβημεν ἀπόφασιν.—Ἡ ἀστυνομία ἔλαβε (λαμβάνω) πάντα

τὰ μέτρα, ὅπως ἢ διαδήλωσις διεξαχθῆ ἡσούως.—² Ἀπέκαμον (κάμνω) ἔνεκα τῆς πολλῆς ἐργασίας καὶ αἰσθάνομαι ἔμαντον κατάκοπον.
— Πάντες ἔκλαυσαν (κλαίω) διὰ τὴν στέρησιν τοῦ πολυτίμου ἀνδρός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΘ'.

Ἀνώμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Μεῖγνυμι ἢ μειγνύω ἢ μείσγω (ἀναμιγνύω), ἐμείγνυ, (μελ.) μείζω, (ἀόρ) ἔμειξα. **Παθητ.** Μείγνομαι ἢ μείσομαι, ἐμειγνύμην, μειχθήσομαι, ἐμειξάμην (ἀόρ. παθ. α'.) ἐμείχθην, καὶ δ'. ἐμίγην, μέμειγα, ἐμεμείγμην, (θεμ. μειγ—μιγ—μισγ).

Μιμνήσκω (ἐνθυμίζω). Πάντοτε σύνθετον ἀναμιμνήσκω, ἀνεμίμνησκον, ἀναμνήσω, ἀνεμνήσα. **Παθητ.** Μιμνήσκομαι καὶ συνήθως ἀναμιμνήσκομαι, ἀνεμιμνησκόμεν, ἀναμνήσομαι, ἀναμνησθήσομαι, ἀνεμνήσθην, μέμνημαι, ἐμεμνήμην, (τετελεσμένος μελ.) μεμνήσομαι. (θεμ. μνη=μιμνησκ).

Οἶδα (γνωρίζω) δ'. παρακείμενος εἰς σημασίαν ἐνεστώτος μεταπεσών. (Ἵπερσυντέλικος) ἤδεις καὶ ἤδεις.

Οἶομαι ἢ οἶμαι (νομίζω), ὠόμην ἢ ὦμην, οἶήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ὠήθην (θεμ. οἶ—οἶε).

Οἶχομαι (=ἔχω ἀναχωρήσῃ), ὠχόμην, οἶχήσομαι (θεμ. οἶχ—οἶχε).

Ὀλυμι (ἀφανίζω, ἔξολοθρεύω). Συνήθως μετὰ τῆς ἀπό, καὶ σύνθετον ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλύω, ἀπώλλυν καὶ ἀπώλλυον, ἀπολώ, ἀπώλεσα, ἀπολώλεκα-κειν. **Παθητ.** ἀπόλλυμαι, ἀπωλύμην, ἀπολοῦμαι, ἀπωλόμην. (Παρακείμενος β' ἐνεργητικὸς ὡς παθητικὸς) ἀπόλωλα, ἀπολώλειν καὶ ἀπωλώλειν, (θεμ. ὀλ—ὀλε—ὀλλυ).

Ὀμνυμι (δοκίζομαι) ὄμνυ, (μεσ. μελ. δ') ὀμοῦμαι (ἀόρ. α'.) ὄμοσα, ὀμώμοκα-κειν. **Παθητ.** Ὀμνυμαι, ὄμνύμην, ὄμοσάμην, ὀμοσθήσομαι, ὄμῶθην (παθ. παρακείμενος) ὀμώμοται. (θεμ. ομ—δμο—δμνυ).

Ὀνίγημι (ὠφελῶ) (παρατ.) ὠφέλουν, (μέλ.) ὀνήσω, ὠνησα. **Παθητ.** Ὀνίναμαι, ὀνινάμην, ὀνήσομαι (μέσ. ἀόρ. δ'.) ὀνάμην (παθ. ἀόρ.) ὀνήθην. (θεμ. ὀνα—ὀνη—ὀνινα).

Ὀράω-ῶ (βλέπω), ἐώρων, (μέσ. μέλ.) ὄψομαι, (ἀόρ. δ'.) εἶδον (παρακ.) ἐόρακα ἢ ἐώρακα, ἐοράκειν. **Παθητ.** Ὀρῶμαι, ἐωρώμην,

(μέσ. άόρ. β΄,) είδόμην, όφθήσομαι, ώφθην, έώραμαι (θεμ. όρα—
 ίδ—όπ).

Όφείλω (χρεωστῶ), ώφειλον, όφειλήσω, ώφείλησα, (άόρ. β΄.)
 ώφελον, ώφείληκα-κειν. **Παθητ.** Όφείλομαι, ώφειλόμην, (παθ. άόρ.)
 ώφειλήθην. (Θεμ. όφελ—όφειλ—όφειλε).

Άσκησεις

Άρχαία. Τόν άρχοντα τριών δεί μεμνήσθαι (μιμνήσκομαι)
 ότι ανθρώπων άρχει, ότι κατά νόμον άρχει, ότι ουκ άει άρχει.—
 Ή όργή και ή άσυνεσία πολλούς άπόλλεσαν (άπόλλυμι). —“Οτε
 πρώτον κάμηλος ώφθη (όρῶμαι), οί άνθρωποι φοδηθέντες και τό
 μέγεθος καταπλαγέντες έφευγον.—“Ομώμοκεν (όμνυμι) ό δικαστής
 δικάσειν κατά τούς νόμους.

Οία πεποίηκας, ώ Τιτάνων κάκιστε; άπολώλεκας (άπόλλυμι)
 τά έν τῇ γῇ άπαντα.—“Ονος άγριος όνον ίδών (όρῶ) ήμερον έν
 τινι ευηλίφ τόπῳ προσελθών αυτόν έμακάριζεν επί τε τῇ ευεξία τοῦ
 σώματος και τῇ τῆς τροφῆς άπολαύσει.—Χάριν λαθών μέμνησο
 και δούς επιλάθου.—“Η μουσική όξεις άμα και βαρεις, μακρούς τε
 και βραχεῖς φθόγγους μεΐξασα (μεΐγνυμι) έν διαφόροις φωναῖς μίαν
 άπετέλεσε άρμονίαν.

Καθαρεύουσα. “Ωφειλες (όφείλω) έν πάση περιπτώσει νά
 μοι καταστήσης τοῦτο γνωστόν, άφοῦ μάλιστα έγνώριζες τήν κατά-
 στασίν μου.—“Ωμόσαμεν (όμνυμι) ότι θα μείνωμεν πιστοί μέχρι τε-
 λευταίας ρανίδος τοῦ αίματος ήμῶν.—“Εχουσιν άναμειχθῆ (μεΐγνυ-
 μαι) πολλοί και φοβοῦμαι, μήπως ναυαγήση ή επιχείρησις αυτη.—
 Καίτοι πολλὰς κατέβαλον προσπαθείας, δέν κατώρθωσα εισέτι νά
 ίδω (όρῶ) τόν περίφημον αυτόν άθλητήν.—“Απολέσαμεν (άπόλ-
 λυμι) πᾶσαν έλπίδα, διότι δυστυχῶς ή νόσος ετραπήτη επί τά χείρω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ΄.

Άνώμαλα όήματα

(Συνέχεια)

Παίζω, έπαιζον, (μέσ. μέλ.) παιζοῦμαι, (άόρ. α΄) έπαιξά. (Θεμ.
 παιδ—παιγ—παιζ.)

Πάσχω, έπασχον (μεσ. μελ.) πείσομαι, (άόρ. β΄) έπαθον, (πα-
 ρακ.) πέπονθα, έπεπόνθειν και πεπονθῶς ήν (τετελεσμένος μέλλων),
 πεπονθῶς έσομαι. (Θεμ. παθ—πασχ—πενθ).

Πείθω, ἔπειθον, πείσω, ἔπεισα, πέπεικα, κειν. **Παθητ.** Πείθομαι, ἐπειθόμην, πείσομαι, (μεσ. ἄορ. β΄.) ἐπιθόμην, πεισθήσομαι, ἐπείσθην, (παρ. παθ.) πέπεισμαι, (παρακ. β΄. ἐνεργητικὸς) πέποιθα (=ἔχω πεποιθήσιν), (ὕπερσ.) ἐπεπεισμένην, καὶ β΄. ἐπεποιθήσειν. (Θεμ. πειθ—πιθ).

Πειάννυμι (ἀνοίγω, ἀπλώνω) (πάντοτε σύνθετον) ἀναπετάννυμι, ἀνεπετάννυον, ἀνεπέτασα. Ἀναπετάννυμαι, ἀνεπεταννύμην, ἀγαπέπταμαι. (Θεμ. πετα—πειαννυ—πτα).

Πέτομαι (πειῶ), ἐπετόμην, πτήσομαι, (μεσ. ἄορ. β΄.) ἐπτόμην (Θεμ. πετ—πε—πη—πι).

Πήγνυμι καὶ **πηγνύω** (ἐμπήγω, πήζω), ἐπήγνυον, ἐπηξα. **Παθητ.** Πήγνυμαι, ἐπηγνύμην, ἐπηξάμην, (μελ. παθ. δ΄.) παγήσομαι, (παθ. ἄορ. δ΄.) ἐπάγην, (παρακ. ἐνεργ. ὡς μέσ.) πέπηγα, (ὕπερσ. ἐπεπήγειν, (Θεμ. παγ—πηγ—πηγνυ).

Πιμπλημι (γεμίζω, συνήθως σύνθετον) ἐνεπίμπλην, ἐμπλήσω, ἐνέπλησα, ἐμπέπληχα. **Παθητ.** Ἐμπίπλαμαι, ἐνεπιπλάμην, ἐμπλησθήσομαι, ἐνεπλησάμην, ἐνεπλήσθην, ἐμπέπλησμαι, ἐνεπεπλήσμην. (Θεμ. πλα—πλη).

Πίμπρημι (καίω, συνήθως σύνθετον μετὰ τῆς ἐν προθέσεως) ἐνεπίμπρην, ἐμπρήσω, ἐνέπρησα. **Παθητ.** Ἐμπίπραμαι, (παθ. ἄορ.) ἐνεπρήσθην, (Θεμ. πρα—πρη).

Πίνω, ἔπινον, (μέσ. μέλ. μετὰ σημασ. ἐνεργητ.) πίομαι, (ἄορ. β΄.) ἔπιον, (παρακ.) πέπωκα. **Παθητ.** Πίνομαι, ἐπινόμην, (παθ. ἄορ.) ἐπόθην, (παρακ.) πέπομαι. (Θεμ. πι—πιν—πο).

Ἄσκησις

Ἀρχαία. ὦ πάτερ, οἷα πέπονθα (πάσχω) ὑπὸ τοῦ καταράτου ξένου, ὃς μεθύσας ἐξετύφλωσέ με κοιμωμένῳ ἐπιχειρήσας.—Καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων (=τῶν καέντων) (ἐμπίπρημι) καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων αὐτῶν ἀνοικοδομήσω παντάπασι.—Τῆς τοῦ Θεμιστοκλέους βουλῆς καὶ γνώμης πεποιθότες (πειθόμεαι) οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν κατελελοίπεσαν.—Τράγος ἐν θέρει σφοδρῶς διψήσας κατῆλθεν εἰς βαθὺν κρημνὸν ὕδωρ πιεῖν (πίνω), πίων δὲ καὶ χορτασθεὶς οὐκ ἠδύνατο ἀνελθεῖν.—Ἐν τινὶ ἀποθήκῃ μέλιτος ἐκχυθέντος μυταὶ προσπτόμεναι κατῆσθιον. Ἐμπαγέντων (ἐμπήγνυμι) δὲ αὐτῶν τῶν ποδῶν οὐκ ἠδύνατο ἀναπτέσθαι.

Καθαρεύουσα. Ἔπαθε (πάσχω) δεινὴν συμφορὰν ὁ δυστυχὴς ἀπολέσας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δλόκληρον τὴν περιουσίαν του. — Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐνεπλήσθησαν (ἐμπίπλαμαι) δακρῶν ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ συγκινητικοῦ αὐτοῦ δράματος. — Ἔπιον (πίνω) τέσσαρα ποτήρια ὕδατος διὰ νὰ κατευνάσω τὴν ὑπερβολικὴν δίψαν μου. — Ἐνέπρησαν (ἐμπίμπρημι) τὰς οἰκίας τῶν κατοίκων καὶ ἐν γένει ἐπήνεγκον μεγάλας καταστροφάς. — Ἡ μάχαιρα ἐκτιναχθεῖσα μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐνεπάγη (ἐμπήγγυμαι) εἰς τὴν ἀπέναντι θύραν. — Κατεπίσθη (πείδομαι) μετὰ πολλῆς δυσκολίας νὰ μείνῃ μέχρῃ τοῦ φθινοπώρου, ὥστε δύνασαι νὰ μείνῃς ἡσυχος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΑ΄.

Ἀνώμαλα ῥήματα

(Συνέχεια)

Πίπτω, ἐπιπτον, πεσοῦμαι (ἀόρ. β΄) ἔπεσον, πέπτωκα, ἐπεπτώκειν (Θεμ. πετ-πι-πιπκ πτο).

Πυνθάνομαι (ἔρωτῶ ἵνα μάρω, μανθάνω) ἐπυνθανόμην, πεύσομαι, (μεσ. ἀόρ. β΄) ἐπυθόμην, πέπυσμαι, ἐπεπύσμην. (Θεμ. πευθ-πυθ-πυνθαν).

Πωλέω ὧ ἢ ἀποδίδομαι, ἐπώλουν ἢ ἀπεδιδόμην, πωλήσω ἢ ἀποδώσομαι, (μεσ. ἀόρ. δ΄) ἀπεδόμην, πέπρακα (ἐκ τοῦ ἀχρήστου ἐνεστῶτος, πιπράσκω) ἐπεπράκειν. **Παθητ.** Πωλοῦμαι ἢ πιπράσκομαι, ἐπωλούμην, (παθ. ἀόρ.) ἐπωλήθην ἢ ἐπράθην, πέπραμαι, ἐπεπράμην, (Θεμ. πωλε-διδο-δο-πρα).

Ῥέω (τρέχω ἐπὶ ὑγρῶν) ἔρρεον, (μεσ. μελ.) ῤύσομαι, (παθ. ἀόρ. δ΄) ἔρρῦην, (παρακ) ἔρρῦχα, ἔρρῦκειν. (Θεμ. ῤε-ῤυε).

Ῥήγγυμι (σχίζω, συντριβῶ) ἔρρήγγυμ, ῤήξω, ἔρρηξα. (παρακ. δ΄) ἔρρωγα, ἔρρώγειν. **Παθητ.** Ῥήγγυμαι, ἔρρηγγύμην, ῤαγήσομαι, ἔρρηξάμην, ἔρράχην, (Θεμ. ῤαγ-ῤηγ-ῤηγνυ-ῤωγ).

Ῥώννυμι (ἐνδυναμώνω) (ἀόρ. α΄) ἔρρωσα. Ἐρρώσθην, ἔρωμαι, ἔρρώμην. (Θεμ. ῤο-ῤωννυ).

Σβέννυμι (σβήνω), ἐσβέννυμ, ἐσβεσα, (ἀόρ. β΄ μετὰ παθητικῆς σημασίας) ἐσδήκειν. **Παθητ.** Σβέννυμαι, ἐσθεννύμην, σδήσομαι, ἐσδέσθην. (Θεμ. σβε-σβεννυ).

Σκεδάννυμι (σκορπίζω), ἐσκεδάννυμ, ἐσκεδάσα. **Παθητ.** Σκεδάννυμαι, ἐσκεδαννύμην (μεσ. ἀόρ. α΄) ἐσκεδασάμην, (παθ. ἀόρ.)

ἔσκεδάσθην, (παρακ.) ἔσκέδασμαι, ἔσκεδάσμην, (θεμ. σκεδα=σκε-
δαννυ).

Σκοπέω ὦ (παρατηρῶ, σκέπτομαι), ἐσκόπου. **Παθητ.** Σκο-
ποῦμαι, ἐσκοπούμην, σκέφομαι, (μέσ. ἀόρ. α΄.) ἐσκεψάμην, (πα-
ρακ.) ἔσκεμμαι, (θεμ. σκοπε=σκεπ).

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Περί μεγάλων πραγμάτων σκοπούμενοις (σκο-
ποῦμαι) εὐνουστάτη σύμβουλος ἢ παρρησία. — Εὖ μὲν φερομένης
τῆς γεωργίας ἔρρωται (ρῶννυμαι) καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἅπασαι
δοποῦ δ' ἂν ἀναγκασθῆ ἢ γῆ χειρσεύειν, ἀποσβέννυνται (σβέννυμαι)
καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι. — Σεισμοὶ τινες οὐ πρότερον ἔληξαν πρὶν ἢ
διαρραγῆναι (ρῆγγυμαι) τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἐγένοντο. — Ἀλέξαν-
δρος νοσήσας μακρὰν νόσον, ὡς ἀνέρωσεν (ρῶγγυμι), οὐδὲν, ἔφη,
διατεθῆναι χεῖρον ὑπέμνησε γὰρ ἡμᾶς ἢ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν
ὡς θνητοὺς ἔντας. — Σωκράτης πρὸς τὸν πυθόμενον (πυθάνομαι),
τίς πλουσιώτατος; ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος ἔφη· αὐτάρκεια γὰρ
φύσεως πλουτός ἐστιν.

Καθαρεύουσα. Ἐσβέσθη (σβέννυμαι) ἢ πυρκαϊά, καίτοι
τὸ πῦρ ὑπεβοηθεῖτο ὑπὸ τοῦ σφοδροῦς πνέοντος ἀνέμου. — Ἐρραγῆ
(ῥήγγυμι) τὸ ἔδαφος εἰς διάφορα σημεῖα· ἐκ τῶν θαλάσσης δέ,
αἷτινες ἐσχηματίσθησαν, ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους ἀνεπέμποντο γλῶσ-
σαι πυρός. — Ἀνέρωσεν (ρῶννυμι) ὁ φίλος Γουλιέλμος ἐκ τῆς
φοβερᾶς νόσου, ἣτις ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ μείνῃ κληθήρης τρεῖς
ἑβδομάδας. — Τὸ ῥῆμα πυθάνομαι σημαίνει ἐρωτῶ διὰ νὰ μάθω
καὶ μανθάνω. — Ἐσκόπου (σκοπῶ) νὰ μεταβῶ εἰς Παρισίους
χάριν τῆς Ἐκθέσεως, ἀλλὰ μετεβλήθησαν τὰ σχέδιά μου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΒ΄.

Ἀνώμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Στρώννυμι (στρώνω), ἐστρώννυ, (ἀόρ. α΄) ἐστόρεσα. **Παθητ.**
Στόρνυμαι, (παρακ. ἐστρωμαι) (θεμ. στορ—στορε—στρω).

Τείνω (τενιώνω), ἔτεινον, τενῶ, ἔτεινα, τέτακα. **Μεσ.** καὶ
παθητ. Τείνομαι, ἐτεινόμη, τενοῦμαι, ἐτεινάμη, ταθήσομαι, ἐτά-
θην, τέταμαι, ἐτετάμη.

Τέμνω (κόπτω), ἔτεμνον, (μελ. 6') τεμῶ, (ἀόρ. 6') ἔτεμον, τέμνηκα, ἐτεμνήκειν. Παθητ. Τέμνομαι, ἐτεμνόμην, (μελ. 6') τεμοῦμαι, τμηθήσομαι, (μέσ. ἀόρ. 6') ἐτεμόμην, ἐτμήθηγν, τέτμημαι, ἐτεμμήμην, (θεμ. τεμ—τεμν).

Τίκτω (γεννώ), ἐτικτον, (μέσος μέλ.) τέξομαι, (ἀόρ. 6') ἔτεκον, (παρακ. 6') τέτοκα, (θεμ. τε—τικτ).

Τιτρώσκω (πληγώνω), ἐτίτρωσκον, τρώσω, ἔτρωσα. Παθητ. Τιτρώσκομαι, ἐτιτρωσκόμην, τρωθήσομαι, ἐτρώθηγν, τέτρωμαι, ἐτετρώμην, (θεμ. τρο—τιτρωσκ).

Τρέχω, ἔτρεχον, (μεσ. μέλ.) δραμοῦμαι, (ἀόρ. 6') ἔδραμον, δεδράμηκα, ἐδεδραμήκειν, (θεμ. τρεχ—δραμ—δραμε).

Τυγχάνω (ἐπιτυγχάνω, συναινῶ), ἐτύχχανον, τεύξομαι, (ἀόρ. 6') ἔτυχον, τετύχηκα, (ὑπερσυντ.) ἐτετυχήκειν καὶ τετυχηκῶς ἦν. (Θέμ. τευχ—τυχ—τυχαν—τυχε).

Ἄσκησις

Ἄρχαία. Σχολαστικῶ τὴν σταφυλὴν τμηθένται (τέμνομαι) ἀπείπεν ὁ ἱατρὸς μὴ λαλεῖν (=ἀπηγόρευσεν ὁ ἱατρὸς νὰ ὀμιλῇ), ὁ δὲ τῷ δούλῳ ἐπέταξεν ἀσπάζεσθαι ἀντ' αὐτοῦ τοὺς προσαγορευόντας.—Ρυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε καθ' ἐκάστην ἡμέραν φὸν αὐτῇ τίκτουσαν νομίσασα δὲ ὡς, εἰ πλείους τῇ ὄρνιθι κριθὰς παραβάλοι, δις τέξεται (τίκτω) τῆς ἡμέρας, τοῦτο ἐποίησεν. Ἡ δὲ ὄρνις πιμελῆς (=παχεῖα) γενομένη οὐδὲ ἀπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν (τίκτω) ἠδύνατο.—Καρκίνος ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐκάθητο. Ἀλώπηξ δὲ λιμώττουσα ὡς ἐθεάσατο αὐτόν, προσδραμοῦσα (προστρέχω) ἀνέλαβεν αὐτόν.—Καὶ θησαυρῷ μὲν οὐ περιέτυχον (=δὲν εὔρον) (περιτυγχάνω), ἣ δὲ ἄμπελος καλῶς σκαφεῖσα πολλαπλασίονα τὸν καρπὸν ἀπέδωκεν.

Καθαρεύουσα. Χθὲς ἐξέδραμον (τρέχω) εἰς Πεντέλην οἱ μαθηταὶ τῶν ἐν Ἀθηναῖς γυμνασίων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ ἐπόπιου τῶν στροαιωικῶν ἀσκήσεων.—Ἡ βασίλισσα τῆς Σουηδίας ἔτεκεν (τίκτω) ἄρρεν, εἰς ὃ ἐδόθη τὸ ὄνομα Γουσταῦος.—Πᾶσα ἡ πόλις κατετμήθη (τέμνω) εἰς τέσσαρα μεγάλα μέρη πρὸς εὐκολωτέραν διανομὴν τῶν ἐπιστολῶν· ἐν ἐκάστῳ δὲ αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἰδιαίτερον γραφεῖον.—Ἐτυχον (τυγχάνω) πάσης δυνατῆς περιποιήσεως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν φίλου Κωνσταντίνου, καὶ ἔγνωεῖς βεβαίως ὅτι τοῦτο μ' εὐχαρίστησε πολὺ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΓ΄.

Ἀνώμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Τύπτω (κιτυπῶ, δέρω), ἔτυπτον, τυπτήσω (καὶ πατάξω καὶ πληγὰς ἐντρίψομαι), ἐπάταξα (ἔπαισα καὶ πληγὰς ἔδωκα), πέπληγα (καὶ πληγὰς δέδωκα). **Παθῆτ.** Τύπτομαι (καὶ πληγὰς λαμβάνω, κλπ. πληγήσομαι (καὶ πληγὰς εἴληφα) (θεμ. τυπ-τυπ-τυπτε).

Σημ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε ἑλλιπές, ἀναπληροῖ δὲ τοὺς χρόνους ἐκ τῶν συνωνύμων πατάσσω, παίω, πληγὴν ἢ πληγὰς δίδωμι.

Ὑπισχνέομαι οὖμαι (ὑπόσχομαι), ὑπισχνούμην, ὑποσχίσομαι, (μεσ. ἀόρ. β΄) ὑπεσχόμην, (παρακ.) ὑπέσχημαι, (ὑπερσ.) ὑπεσχήμεν, (θεμ. σχ-σχε ἰσχ-ἰσχνε).

Φέρω, ἔφερον (μελ.) οἶσω, (ἀόρ. α΄) ἤνεγκα, (β΄) ἤνεγκον, (παρακ.) ἐνήνοχα, ἐνήνόχην, **Παθῆτ.** Φέρομαι, ἐφερόμην, (μεσ. μελ.) οἶσομαι, (παθητ.) οἰσθήσομαι καὶ ἐνεχθήσομαι, (μέσ. ἀόρ. α΄) ἤνεγκάμην, (παθ) ἠνέχθην, (παρακ.) ἐνήνεγμαι, ἐνήνεγμην. (θεμ. φερ οἶ ἐνεκ).

Φεύγω, ἔφευγον, (μεσ. μελ.) φεύζομαι καὶ φευζοῦμαι, (ἀόρ. β΄) ἔφυγον, πέφευγα, ἐπεφεύγειν, (θεμ. φυγ-φευγ).

Ἀσκησεις

Ἀρχαία. Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν Λαομέδοντι ὑπέσχοντο (ὑπισχνούμαι) ἐπὶ μισθῷ τειχεῖν Πέργαμον.—Χαρίεν λέγεις, ἵνα καὶ πληγὰς προσλάβω (πληγὰς ἔλαβον) ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Αἰακοῦ.—Ἐξενέγκατε (φέρω) τὴν στολὴν τὴν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ πυρὸς κατασκευαζομένην, ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν ἐν ὕδασι τῆς κολυμβήθρας ὑποφαινομένην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν.—Δότε καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἵνα μὴ πάλιν εὖρη ὁ ὄφις γυμνὴν τὴν πτέρναν αὐτοῦ καὶ πατάξῃ αὐτόν διὰ τοῦ κέντρου.—Κύων θηρευτικὸς λέοντα ἰδὼν τοῦτον ἐδίωκεν ὡς δ' ἐκεῖνος ἐπιστραφεὶς ἐβρυχήσατο (=ἐμούγγρισε), φοβηθεὶς εἰς τοῦπίσω ἔφυγε (φεύγω).

Κοιθαρεύουσα. Σοὶ ὑπεσχόμην (ὑπισχνούμαι) μεγάλην ἀμοιβὴν διὰ τοὺς κόπους σου· δυστυχῶς ὁμως ἢ ἐπιχειρήσεις ἀπέτυχεν, ὥστε ἐννοεῖς ὅτι ἀδυνατῶ νὰ ἐκπληρώσω τὰ ὑπεσχημένα (ὑπισχνούμαι).—Οἱ ἔνορκοι, ἀφ' οὗ ἐπὶ πέντε ὥρας συνεζήτησαν

τὴν ὑπόθεσιν, ἐξήνεγκον (φέρω) τὴν ἐτυμολογίαν αὐτῶν καὶ ἀπεφήσαντο ὑπὲρ τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. — Διέφυγε (φεύγω) τὴν προσοχὴν σου ἢ ἐξαιρετικῆ ὅλως αὕτη δι' ἡμᾶς περιστάσις. — Οἴσομαι εἶνε ὁ μέσος μέλλων καὶ ἐνεχθήσομαι ὁ παθητικός τοῦ ῥήματος φέρω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΔ'

Ἄνωμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Φθάνω, ἔφθανον, φθάσω, (μεσ. μελ. μετ' ἐνεργ. σημασίας) φθῆσομαι (ἀόρ. α'), ἔφθασα, (ἀόρ. β') ἔφθην, (θεμ. φθα-φθαν).

Χαίρω, ἔχαιρον, χαιρήσω, (παθ. ἀόρ. β') ἐχάρην. Ὡς παρακείμενος λαμβάνεται ὁ γέγηθα τοῦ ἀχρήστου ἐνεστῶτος γήθω (θεμ. χαο—χαιρ—χαιρε).

Χάσκω, (ἀνοίγω τὸ στόμα), (παρακείμενος) κέχηνα καὶ πλέον οὔ. (θεμ. χεν—χαν—χασκ).

Χέω, (χύνω), ἔχεον, (μέλ.) χέω, (ἀόρ. α') ἔχεα, (παρακ.) κέχυκα. Χέομαι, ἐχεόμην, (μέσ. μέλ.) χέομαι, (παθ.) χυθήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ἐχύθην, κέχυμαι, ἐκεχύμην. Τὸ ἐνεργητικὸν πάντοτε σύνθετον, τὸ μέσον καὶ παθητικὸν ἀπλοῦν καὶ σύνθετον (θεμ. χε—χυ).

Χράομαι-ῶμαι (μεταχειρίζομαι), ἐχράομην-ῶμην, χρήσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην.

Χρῆ (πρέπει), καὶ χρεῶν ἐστίν, (ἀπρόσωπον). Παρατατικὸς ἐχρήν καὶ χρῆν, χρήσει, ἐχρησε (θεμ. χρη).

᾽Ωθέω ᾶ (σπρώχνω), ἐώθειον-ουν, ᾶσω, (ἀόρ.) ἔωσα. **Παθητ.** ᾽Ωθοῦμαι, ἐωθούμην, (μεσ. μελ.) ᾶσομαι, ᾶσθήσομαι, ἐώσάμην, ἐώσθην, ἔωσμαι, (θεμ. ωθ—ωθε).

᾽Ωνέομαι-οῦμαι (ἀγοράζω), ἐωνούμην, ᾶνήσομαι, (μεσ. ἀόρ. α') ἐπριάμην, ἐώνήθην, ἐώνημαι, ἐωνήμην (θεμ. ᾶνε—πρια).

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Σχολαστικὸς οἰκίαν πριάμενος (μέσ. ἀόρ. τοῦ ᾶνούμαι) (=ἀγοράσας) εἶτα διὰ τῆς θυρίδος παρακύψας ἠρώτα τοὺς παριόντας, εἰ πρέπει αὐτῷ ἡ οἰκία. — Οἱ πρὸς τὴν δόξαν κεκνηότες (χάσκω) σπανίως ἐνδοξοὶ γίνονται. — Οὐκ ἐφθιμεν ἐλθόντες (φθάνω) καὶ εὐθὺς ἡσθενήσαμεν=μόλις ἐφθάσαμεν καὶ εὐθὺς ἡσθενήσα-

μεν.—Λέγε φθάσας=όμιλει ταχέως.—Αιθιοπά τις ἐπρίατο (=ήγό-
ρασε) (ώνομαι) τοιοῦτον εἶναι τὸ χρῶμα δοκῶν ἀμελεία τοῦ πρό-
τερον ἔχοντος.—Χρῆ τῶν τελευτώντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ δακρύοις
μήτε οἴκτοις ἀλλὰ μνήμη ἀγαθῆ.

Καθαρεύουσα. Ἐχάρην (χαίρω) πολὺν διὰ τὴν ἀρίστην κατὰ
τὰς ἐξετάσεις σου ἐπιτυχίαν, σοὶ εὐχομαι δὲ εὐδοκίμησιν καὶ ἐν τῷ
πρακτικῷ σταδίῳ.—Ἐμείνα κερηνῶς (χάσκω) πρὸ τοῦ πρωτοφα-
νοῦς καὶ ἐκπληκτικοῦ τῆ ἀληθεία τούτου θεάματος.—Ἐ μέσος
ἀόριστος πρῶτος τοῦ ὀνόματος ὄνομαι εἶνε ἐπρίαμην, ὃ δὲ παρα-
κείμενος ἐώνημαι.—Ἐ παρατατικός τοῦ ὄντων λαμβάνει συλ.αβι-
κὴν αὐξησην (ἐώθουν), καίτοι τὸ ὄημα ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος·
κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σχηματίζονται καὶ τὸ ἄγνωμι καὶ τὸ ὄνοῦ-
μαι, ἔαξα (ἀόρ.), ἐωνούμην (παράτ).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΕ΄.

Ἄσκησις

(Συνέχεια)

Τὰ Συνηθέστερα τῶν εἰς μι ρημάτων

Δίδωμι (δίδω), ἐδίδουν, δώσω, (ἀόρ. β') ἔδωκα, δέδωκα, ἐδε-
δώκειν. **Παθητ.** Δίδομαι, ἐδιδόμην, δώσομαι (Θεμ. δο-διδο).

Εἶμι (εἶμαι), (παράτ) ἦ καὶ ἦν, (μεσ μελ) ἔσομαι, (ἀόρ. δ')
ἐγενόμην, (παρρακ.) γέγονα, ἐγεγόνειν, (Θεμ. εσ—γεν).

Εἶμι (θὰ ὑπάγω), ἦα καὶ ἦειν, ἦλθον, ἐλήλυθα, ἐληλύθειν,
(Θεμ. εἶμι ἰ). Ἐ ἐνεστώως εἶνε ἔρχομαι.

Σημ. Τὸ εἶμι ἐν τῇ ὀριστικῇ πάντοτε καὶ ἐνίστε καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις
ἐγκλίσεσι καὶ τῇ μετοχῇ ἔχει μέλλοντος σημασίαν· διὸ ἀναπληροῦται διὰ
τῶν χρόνων τοῦ ὀνόματος ἔρχομαι.

Ἴημι (ῥίπτω), ἔην, ἦσω, (ἀόρ. β') ἦκα, (παρρακ.) εἶκα. **Παθητ.**
ἴεμαι, ἰέμην, ἦσομαι, ἐθήσομαι, (μεσ. ἀόρ. β') εἶμην, (παθ.) εἴθην
εἶμαι, εἶμην (Θεμ. σε—ἔ—σισε—ἴε).

Ἴστημι (στήνω), ἴστην, στήσω, ἔστησα (ἀόρ. β') ἔστην,
ἔστηκα, εἰστήκειν. **Παθητ.** ἴσταμαι, ἰστάμην, στήσομαι, ἐστη-
σάμην, σταθήσομαι, ἐστάθην. (Θεμ. πατα—σιστα—ἴστα).

Τίθημι (θέτω), ἐτίθην, θήσω, (ἀόρ. β') ἔθηκα, τέθεικα, ἐτεθεί-

κειν. **Παθητ.** Τίθεμαι, ἐπιθέμην, θήσομαι, (μεσ. ἀόρ. β') ἐθέμην, τεθήσομαι, ἐτέθην, τέθειμαι, ἐτεθειμένην. (Θεμ. θε—τιθε).

Φημι (λέγω), ἔφην, (μελ.) φήσω, (ἀόρ. α') ἔφησα, εἶρηκα, εἰρήκειν, (Θεμ. φη—φα).

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Οὐκ ἔστιν (εἰμί) ἡδέως ζῆν (= Δὲν εἶνε δυνατόν γὰ ζῆ τις εὐχαρίστως) ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως.— Θεοὶ ὅμοιοί ἐσμεν (εἰμί), εὐεργεσία.— Ὅταν τις ἐξίη (εἰμί) τῆς οὐκίας, ζητείτω πρότερον τί μέλλει πράττειν.— Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα ὠφελήσειν, οὐ πόνων ἄφίετο (ἔμαι), οὐ κινδύνων ἀφίστατο, (ἔσταμαι), οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ γῆρας προῦφασίζετο.— Τὴν περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίαν τὴν Ἑλλάδα φαμεν (φημι) σῶσαι.— Οἱ Ἀθηναῖοι αὐτόχθονες ἔφησαν (φημι) εἶναι καὶ τὴν ἑαυτῶν πόλιν προτέραν οἰκισθῆναι τῶν ἄλλων.

Μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι (εἰμί) καλός.— Βίαις παρούσης(εἰμί) οὐδὲν ἰσχύει νόμος.— Πυθαγόρας, εἶπεν, εἰσιέναι (εἰμί) εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον.— Μὴ λέγε τίς ἦσθα (εἰμί) πρότερον, ἀλλὰ νῦν τίς εἶ.— Ὅστις φοβεῖται καὶ αἰσχύνεται τὸν πατέρα, οὗτός ἐστιν (εἰμί) πολίτης ἀγαθός.— Αἰσχρόν ἐστι σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι (φημι) εἶναι τῶν ἀνθρώπων πραγμάτων.— Τύραννον πᾶς ἐφίεται (ἔμαι) φυγεῖν.— Ἀφείς (ἔημι) τὰ φανερά μὴ δίκωκε τὰ φανῆ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΣ'.

Περὶ τῆς χρήσεως τῆς ὑποτακτικῆς ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ.

Ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ ἡ ὑποτακτικὴ τιθεμένη συνοδεύεται συνήθως ὑπὸ τινος τῶν ἐξῆς μορίων :

νά,	ἵνα,
θά,	ὅταν,
ἄφ' οὗ,	ἐάν,
μὴ (ἐπὶ ἀπαγορεύσεως)	ὅπως (τελικόν).

Κακῶς δὲ γράφεται ὑπὸ τινων θὰ ἦνε, θὰ ἦμαι κ.λ.π. διότι τίθενται μὲν τὰ θὰ, νὰ κ.λ.π. μεθ' ὑποτακτικῆς, ἀλλ' ἡ συλλαβὴ εἶ εἶ-μαι, εἶ-σαι, εἶ ναι) εἶνε τῆς ρίζης καὶ οὐχὶ τῆς καταλήξεως· δὲν

δυνάμεθα λοιπὸν νὰ τρέψωμεν αὐτὴν εἰς ἠ, ἐπομένως ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν,

θὰ εἶμαι, θὰ εἶσαι, θὰ εἶνε, κ.τ.λ. καὶ οὐχί
θὰ ἦμαι, θὰ ἦσαι, θὰ ἦνε, κ.τ.λ.

Ἄσκησις

Καθαρεύουσα. Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζῶσιν, ἵνα τρώωσιν, αὐτὸς δὲ τρώγει, ἵνα ζῆ.— Ὅταν παρατηρῶμεν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμέν τι, ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀναλαμνωμεν τοιαύτην ἐργασίαν.— Φοβοῦμαι μὴ φύγη ἡ ἄμαξα καὶ μείνωμεν.— Ἐὰν ἔλθῃ ὁ Νικόλαος, εἰπέ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἀναχωρῶ σήμερον μετὰ μεσημβρίαν διὰ Ναύπλιον.— Φοβοῦμαι μὴ πέσης καὶ κτυπήσης.— Ὅταν ἀσθενῶμεν, ὀφείλομεν νὰ προσκαλῶμεν τὸν ἰατρόν.— Θὰ εἶνε πολὺ περίεργος ἡ σκηνὴ αὐτὴ τῆς συναντήσεώς μας.— Ἐὐδαιμονέσταται λέγονται αἱ πολιτεῖαι, ἂν πλεῖστον χρόνον διατελῶσιν ἐν εἰρήνῃ.

Ἄν θέλῃς νὰ εἶνε οἱ θεοὶ εὐμενεῖς πρὸς σέ, ὀφείλεις νὰ λατρεύῃς αὐτούς.— Ἐὰν εἶσαι φιλομαθής, θὰ γίνῃς καὶ πολυμαθής.— Ἄν ἔχωμεν χροῖματα, θὰ ἔχωμεν φίλους.— Ἄν νομίσωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶσαι ἀχάριστος πρὸς τοὺς γονεῖς, οὐδεὶς ἤθελε πιστεύσῃ ὅτι θὰ λάβῃ πάλιν χάριν, ἂν σε εὐεργετήσῃ.— Σοὶ παρέχω τὰ μέσα, ὅπως διάγῃς ἀνέτως, διότι δὲν ἀρέσκομαι νὰ μανθάνω, ὅτι εὐρίσκεσαι ἐν οἰκονομικαῖς στενοχωρίαις, ὅπερ δὲν μ' εὐχαριστεῖ.— Ὅταν ἡ γεωργία εἶνε ἐν καλῇ καταστάσει, θάλλουσι καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΖ'.

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ἐπιρρήματα

Τὰ εἰς ὀθεν, ὀθι, ὀσε, ὀσι, ἐπιρρήματα γράφονται ἐν τῇ παραληγοσῆ δια τοῦ ὀ οἶον, οὐρανόθεν, οἰκοθεν, αὐτόθι, αὐτόσε κλπ. Ὅσα παράγονται ἐκ τῶν εἰς τερὸς ἀντωνυμιῶν, τῶν εἰς ὦ ἐπιρρημάτων καὶ τοῦ ἔως—αὐγὴ γράφονται διὰ τοῦ ὦ οἶον, ἔτερος—ἐτέρωθεν, ἄνω—ἄνωθεν, κάτω—κάτωθεν, ἔξω—ἔξωθεν, ἔως—ἔωθεν.

Καὶ τὰ μὲν παραλήγοντα εἰς ὀ παροξύνονται (οὐρανόθεν, αὐτόθεν, αὐτόθι, αὐτόσε), ἐκτὸς τῶν παραγομένων ἐκ τοῦ ἑκαστος, ἄλλος, ἐκτός, ἐνδον, οἶκος καὶ πᾶς (ἐνδοθεν, ἄλλοθεν, οἰκοθεν, πάντοθεν, πάντοθι, ἐκάστοθεν, ἐκάστοθι κλπ.). Ἐχοντα δὲ σύμφω-

νον πρὸ τοῦ **θ** προπαροξύνονται· οἶον, ὄπισθεν, ἔμπροσθεν, ὕπερθεν.

Τὰ παραλήγοντα εἰς **ω** προπαροξύνονται· οἶον, κάτωθεν, ἄνωθεν, ἐτέρωθεν κ. τ. λ.

Σημ. Τὸ κυκλόθεν ἀπαντᾷ καὶ κύκλωθεν, γραφόμενον ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει διὰ τοῦ **ω** κατὰ τὸν προηγούμενον κανόνα.

Τέλος ἐὰν ἔχωσιν ἐν τῇ παραληγούσῃ **α, η, ω**, τονίζονται εἰς ἣν συλλαβὴν τονίζεται καὶ τὸ ὄνομα, ἐξ οὗ παράγονται· οἶον πρῶραθεν, (πρῶρα). Πλαταιᾶθεν (Πλαταιαί), Θεσπιᾶθεν, (Θεσπιαί), Μυκλήνηθεν, (Μυκῆναι).

Τὰ εἰς **ως** λήγοντα ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς κατὰ τροπὴν τοῦ **ν** εἰς **ς**· οἶον, καλῶν—καλῶς, κακῶν—κακῶς, δεινῶν—δεινῶς.

Φυλάττουσι δὲ τὰ εἰς **ως** τὸν τονισμόν τῆς γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, καλῶς (καλῶν), ἠδέως, (ἠδέων), χαριέντως (χαριέντων), ταχέως (ταχέων).

Σημ. Τὸ ἐκποδῶν (ἐκ-ποδῶν) καὶ ἐμποδῶν (ἐν-ποδῶν) μεταβάλλουσι τὴν περισπωμένην εἰς ὀξεῖαν.

* Ἀσκησις.

Ἄρχαία. Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῃ τὸ χαῖρε.—Ἐτέρωθεν δὲ προσήγοντο πολλοὶ τινες ἐφεξῆς ἀλύσει μακρᾷ δεδεμένοι. ἐλέγοντο δὲ εἶναι τελῶναι καὶ κόλακες καὶ συκοφάνται.—Πόθεν τοῦτον ἡμῖν, ὦ Ἐρμῆ, τὸν κύνα ἤγαγες ; —Οὐκ ἔστιν ἠδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως.

Τὸ ἠδέως ζῆν οὐκ ἔξωθεν ἔστιν, ἀλλὰ τουναντίον ὁ ἄνθρωπος τοῖς περὶ αὐτὸν πράγμασιν ἠδονὴν καὶ χάριν προστίθῃσι.—Σχολαστικὸς ἀμνιαιῖαν (εἶδος οἴνου) ἔχων ἐσφράγισεν αὐτὴν τοῦ δὲ δούλου κάτωθεν τρήσαντος καὶ τὸν οἶνον αἰροντος ἐθαύμαζεν ὅτι τῶν σημάντρων σφῶν ὄντων ὁ οἶνος ἤλαττοῦτο.—Καὶ ὁ πατήρ ἤχητό μοι συγκαθεύδοντι καὶ διηγείτο ἔωθεν, ὡς ἀφελὸν αὐτοῦ τὸν ὕπνον στρεφόμενος.

Καθαρεύουσα. Εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην τὴν θέσιν ταύτην, ἀλλ' ὁ πατήρ μου κατ' οὐδένα λόγον ἐπιτρέπει τοῦτο.—Ἐπραξα καλῶς βοηθήσας τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον ἀρτοποιόν, ὃν κατέστρεψεν ἐντελῶς ἢ προχθεινὴ πυρκαϊά.—Ἐκποδῶν σημαίνει ἔξω τῶν ποδῶν, ἔξω τῆς ὁδοῦ, πέραν, μακρὰν, ἐμποδῶν δὲ, μέσα σιὰ πόδια, ἐμπόδιον, κώλυμα.—Οἶκοθεν ἐνήργησα ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.—Ταχέως θὰ ἐπέλθῃ τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἀποτέλεσμα.—Βαθέως συνεκινήθην ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ μεγάλου τούτου δυστυχήματος.

άσιον) ολον, παιδίον, θυρίδιον, παιδάριον, πολίχνιον, νησύδριον, δενδρούλλιον, ζούφιον, κοράσιον κ.τ.λ.

Β'. Μεγεθυντικά.

Ταῦτα σημαίνουσι μεγέθυνσιν ἀπλῶς ἢ σκωπτικῶς τοῦ ἀντικειμένου τοῦ δηλουμένου διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐξ οὗ παράγονται. Τοῦτων καταλήξεις εἶνε εἰς ὧν' ολον, κεφάλων, χείλων, γάστρων κτλ. καὶ *ίας* ολον, μετωπίας, τολμητίας, οἰηματίας κ.τ.λ.

Γ'. Περιεκτικά.

Ταῦτα σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολλὰ τῶν ἀντικειμένων τῶν σημαينوμένων διὰ τῶν οὐσιαστικῶν, ἐξ ὧν παράγονται, καὶ ἔχουσι καταλήξεις.

ών (εὐών) ολον, ἀνδρών, ἀμπελών, περιστερεών κ.τ.λ.

ιά ολον, μυρμηκιά, νεοσσιά, ὄδωνιά κ.τ.λ.

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Γυνὴ χήρα φίλεργος θεραπευίδας ἔχουσα ταύτας εἰώθει (=συνείθιζε) νυκτὸς ἐγείρειν ἐπὶ τὰ ἔργα πρὸς τὰς τῶν ἀλεκτρούνων ᾠδὰς.—Νεανίσκου πολλὰ λαλοῦντος, Ζήνων, ἔφη, τὰ ὦτά σου εἰς τὴν γλῶσσάν σου συνερρύηκε.—Ζήνων πρὸς τὸ φλυαροῦν μειράκιον, διὰ τοῦτο εἶπε, δύο ὦτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν.—Περιστερὰ ἔν τινι περιστερεῶνι τρεφομένη ἐπὶ πολυτεκνίᾳ ἐκαυχᾶτο.—Ἐν τῷ μυρσινῶνι ἀηδῶν ᾄδει.

Καθαρεύουσα. Τὸ λογύδριόν ἀπήγγειλας κάλλιστα, διὸ καὶ συγχαίρω σοι ἐκ καρδίας.—Εἶσαι, φίλε μου, τολμητίας καὶ ἔνεκα τούτου ἐπιτυγχάνεις πάντοτε εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις σου.—Ἐν τῷ ἀμπελώνι σου ὑπάρχει πληθὺς σταφυλῶν.—Ἐν τινι πολυχνίῳ (μικρᾷ πόλει) τῆς Θεσσαλίας ἐνέσκηπεν ἐπὶ τῶν αἰγῶν κολλητικὴ τις νόσος.—Ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως οὐδὲν ἄλλο παρετήρησε ἢ μυρμηκίαν ἀνθρώπων.—Κεφάλων καλεῖται ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλὴν, γάστρων δὲ ὁ ἔχων μεγάλην γαστέρα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΒ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα.

Συνέχεια

Δ'. Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά.

Ταῦτα σημαίνουσι τὸν υἱόν, θυγατέρα ἢ ἀπόγονον. Καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶνε:

δης (θηλ.-άς, γεν. αδος). Ταύτην ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ πρωτοκλίτων εἰς **ας** καὶ **ης**· π.χ. (Αἰνείας) Αἰνειάδης, (θηλ.) Αἰνείας-άδος.

αδης (θηλ. -ας, γεν.-αδος). Ταύτην ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ δευτεροκλίτων εἰς **ιος**· π.χ. (Θέστιος) Θεστιάδης (θηλ.) Θεστιάς.

ιαδης. Ταύτην ἔχουσιν ὅσα παράγονται ἐκ τριτοκλίτων, ἅτινα ἔχουσι μακρὸν τὸ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνῆεν· π.χ. Τελαμῶν (γεν. Τελαμῶνος), Τελαμωνιάδης.

ιδης (θηλ.-ις, γεν. ίδος). Ταύτην ἔχουσι ὅσα παράγονται ἐκ δευτεροκλίτων (πλὴν τῶν εἰς **ιος**) καὶ τριτοκλίτων. Ἐὰν δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης ὑπάρχη ε ἢ ο συναιρεῖται μετὰ τοῦ ι εἰς ει ἢ οι π.χ. (Πρίαμος) Πριαμίδης, (Πηλεὺς) Πηλεΐδης, (Λητῶ) Λητοΐδης.

Συγγενικά. Συγγενῆ πρὸς τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά εἶνε καὶ τὰ συγγενικά καὶ λήγουσιν εἰς **ιδούς** (ἀδελφιδούς=υἶδς ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς) **ιδῆ** (ἀδελφιδῆ), **αδοῦς** (ἀνεψιαδοῦς=υἶδς ἐξαδέλφου ἢ ἐξαδέλφης) καὶ **αδῆ** (ἀνεψιαδῆ).

Ε'. Γονεωνυμικά.

Ταῦτα σημαίνουσι **νεογνὸν ζῶον** καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων ζῶων κατάληξις αὐτῶν εἶνε ἢ

ιδεὺς (γεν. ιδέως)· π. χ. λεοντιδεὺς (λέων), λυκιδεὺς (λύκος), λαγιδεὺς, ἄλωπεκιδεὺς.

Σημ. Τινὰ τούτων ἔχουσιν ἰδιαίτερον ὄνομα· οἶον, **σκύμνος** (λέοντος), **νεβρός** (ἐλάφου), **ἄρκτύλος** (ἄρκτου), **πῶλος** (ἵππου καὶ ὄνου), **ἔριφος** (αἰγός), **μόσχος** (βοός), **ἀμνός** (προβάτου), **δέλφαξ** (χοίρου), **νεοσσός** (τῶν πτηνῶν), **σκύλαξ** (κυνός).

Σ'. Τοπικά.

Ταῦτα σημαίνοντα **τόπον** καταλήγουσιν εἰς **ιον**, καὶ **ειον**· οἶον, γυμνάσιον, παιδαγωγεῖον.

Τὸ εἰς **ιον** καὶ **ειον**, ἅτινα παράγονται ἐξ ὀνόματος Θεοῦ ἢ ἥρωος σημαίνουσι τόπον ἢ γὰν καθιερωμένον εἰς αὐτὸν· π. χ. Μουσεῖον, Διονύσιον.

Τὸ εἰ δὲ τῆς καταλήξεως **ιον** μετὰ προηγούμενον α, ε, ω, συναιρεῖται εἰς **αι**, **ει**, **ω**· λ. χ. Ἑραῖον (Ἑρα), Θησεῖον (Θησεύς), Λητῶν (Λητῶ).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Μενέδημον καὶ Ἀσκληπιάδην τοὺς φιλοσόφους,

νέους ὄντας καὶ πενομένους, μεταπεμπόμενοι (=στείλαντες καὶ καλέσαντες) οἱ Ἀρεοπαγῖται ἠρώτησαν, πῶς ὅλας τὰς ἡμέρας τοῖς φιλοσόφοις σχολάζοντες, κεκτημένοι δὲ μηδὲν εὐεκτοῦσι τοῖς σώμασι ; -- Σόλων Ἐξηκεστίδου ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει ; εἶπεν· εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις. — Φιλιππίδης ἦν κωμωδοποιός.

Καθαρεύουσα. Τὸ παιδαγωγεῖον τοῦ Φιλαλήθους μετῆ-
νέχθη εἰς τὴν Νεάπολιν οὐ μακρὰν τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πη-
γῆς. — Ἐν τῷ τρίτῳ γυμνασίῳ κατετάχθησαν μέχρι τῆς χθῆς πεν-
τήκοντα νέοι μαθηταί, ὧν τριάκοντα πέντε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. —
Λεοντιδεὺς λέγεται τὸ νεογνὸν τοῦ λέοντος, ἀετιδεὺς τὸ τοῦ ἀετοῦ,
λυκιδεὺς τὸ τοῦ λύκου καὶ ἄλωπεκιδεὺς τὸ τῆς ἄλώπεκος. — Πρια-
μίδης καλεῖται ὁ ἀπόγονος τοῦ Πριάμου, Ἀτρεΐδης ὁ τοῦ Ἀτρεῶς
καὶ Πηλεΐδης ὁ τοῦ Πηλέως. — Ἀδελφιδοῦς καλεῖται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, δηλ. ὁ ἀνεμῖός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΓ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα. Ἐθνικά.

Ταῦτα σημαίνουσι τὸν καταγόμενον ἐκ τινος πόλεως ἢ ἔθνους
καὶ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν. Καταλή-
ξεις δὲ αὐτῶν εἶνε :

ευς (καὶ θηλ. **ις**)· οἶον, Φωκεὺς (Φωκίς), Μεγαρεὺς (Μεγαρίς) κτλ.
ιος (καὶ θηλ. **ια** καὶ **ας**)· οἶον, Κορίνθιος, Δήλιος, Κορινθία,

Δηλιάς, κτλ.

άτης, ήτης, ίτης, ώτης (καὶ θηλ. **τις**)· οἶον, Σπαρτιάτης,
Αἰγινήτης, Ἀβδηρίτης, Ἑπειρώτης, θηλ. Σπαρτιάτις, Αἰγινήτις,
Ἑπειρώτις κτλ.

Σημ. Ἰταλιῶται καὶ Σικελιῶται καλοῦνται οἱ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικε-
λία ἄποικοι Ἕλληνες, Ἰταλοὶ δὲ καὶ Σικελοὶ οἱ αὐτόχθονες.
ανός (θηλ. **ανή**), **ηνός** (θηλ. **ηνή**), **ίνος** (θηλ. **ίνη**)· οἶον, Ἀσια-
νός (Ἀσιανή), Κυζικηνός (Κυζικηνή), Ταραντίνος, Ἀμοργίνος
(θηλ. Ἀμοργίνη κ.τ.λ.).

Ἐθνικά τινα δὲν γίνονται ἐκ τοπικῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔθνικῶν
τὰ τοπικά· οἶον.

Καρ

(Καρία)

Μακεδῶν

(Μακεδονία)

Κεφαλλην	(Κεφαλληνία)	Φρυγία	(Φρυγία)
Θραξ	(Θράκη)	Ἄραβ	(Ἄραβία)
Αἰθίοψ	(Αἰθιοπία)	Κίλιξ	(Κιλικία)
Ἄρκας	(Ἄρκαδία)	Κρής	(Κρήτη)
Ἴων	(Ἴωνία)	Μάγνης	(Μαγνησία)

Ἐνίοτε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως καὶ τὸ ἔθνικόν εἶνε τὸ αὐτό· π.χ. **Πειραιεύς** καὶ ὁ κάτοικος καὶ ἡ πόλις, **Δελφοὶ** καὶ ὁ κάτοικος καὶ ἡ πόλις.

Σημ. Τῆς καταλήξεως *ιος* τὸ *ι* συναιρεῖται μετὰ τῶν φωνηέντων *α, ε, ι, ω,* εἰς *αι, οι, φ'* οἶον **Χῖος** (Χι-ιος), **Λαρισαῖος** (Λαρισα-ιος), **Ἄργεῖος** (Ἄργε-ιος), **Κῶος** (Κω-ιος), **Κεῖος** (Κε-ιος).

Τὸ δὲ *τ* πρὸ τοῦ *ι* μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς *σ'* οἶον, **Μιλήσιος**, **Ἀμαθούσιος**, **Ἀγνούσιος**.

Ἄ σ κ η σ ι ε ς .

Ἄρχαία. Αἰσώπῳ τῷ Φρυγί πεποίηνται λόγοι, ἐν οἷς διαλέγεται τὰ θηρία καὶ τὰ δένδρα, ἄλλο ἄλλῳ καὶ ἄνθρωποι ἀναμιξ.— Αἰθιοπία τις ἐπρίατο (=ἠγόρασε) τοιοῦτον εἶναι τὸ χρῶμα δοκῶν ἀμελεία τοῦ πρότερον ἔχοντος.—Προσειδῶν ἀφύων (=σαρδελλῶν) φορὰν (=ἀφθονίαν) Μεγαρεῦσιν ἐποίησε.—Θαλῆς, ὁ Μιλήσιος, ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας ἔσσην. ἔφη, ἐφθαλμοὶ ὧτων.—Οἱ Κρηῖτες διαφερόντως τιμῶσι τοὺς ἠρωας Μίνω, Ραδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα.—Ἄγις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμόνιους μὴ ἐρωτᾶν ὅπόσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι.

Καθαρεύουσα. Οἱ Μακεδόνες ἦσαν ἀνδρεῖοι στρατιῶται.—Οἱ Ταρανῖνοι ἐπολέμησαν γενναίως.—Οἱ Κεφαλλῆνες διακρίνονται διὰ τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐπίδοσιν.—Οἱ Σπαρτιάται διήλθον χίλια διακόσια στάδια ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν, ὅπως παρόσχωσι βοήθειαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.—Οἱ Χῖοι εἶνε λίαν φιλόληθοι.—Ὁ κάτοικος τῆς Κέω (Τζιᾶς) λέγεται Κεῖος, ὁ δὲ κάτοικος τῆς Κῶ, Κῶος.—Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, εἰς τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν, ἦτο Μακεδῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΔ'

Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων

Αἱ κυριώτεραι καταλήξεις τῶν ἐξ ἐπιθέτων παραγομένων οὐσιαστικῶν εἶνε·

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Μ'.

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

Ουσιαστικά ἐκ ῥημάτων παραγόμενα.

Τῶν οὐσιαστικῶν, ἅτινα παράγονται ἐκ ῥημάτων, αἱ κυριώτεραι καταλήξεις εἶνε αἱ ἑξῆς :

1ον. Αἱ καταλήξεις *εως, της, τηρ, τωρ*, αἵτινες σημαίνουσι τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος *σημαινόμενον*· οἶον, τομεὺς (τέμνω), ποιητῆς (ποιῶ), σωτήρ (σώζω), κοσμήτωρ (κοσμῶ).

Σημ. Καὶ τὰ εἰς *ων, ος, ας, τισ* καὶ *ης*, συνήθως σύνθετα σημαίνουσι τὸ πρόσωπον· οἶον, τροφὸς (τρέφω), ὀρνιθοθήρας, παιδοτρέφης, ἡγεμών, μάντις κ.τ.λ.

2ον. Αἱ καταλήξεις *σις* (εἰς ψις) καὶ *σια*, αἵτινες, σημαίνουσι τὴν ἐνέργειαν τὴν δηλουμένην διὰ τοῦ ῥήματος, ἐκ τοῦ ὁποῖου παράγονται· οἶον, ποιήσις (ποιῶ), δῆλωσις (δηλῶ), πράξις (πράττω), θυσία (θύω) κ.τ.λ.

Σημ. Καὶ αἱ καταλήξεις *μος, τισ, ος, α, η, μη, τισ* καὶ *εια* σημαίνουσι τὴν ἐνέργειαν· οἶον, ὀδυρμὸς (ὀδύρομαι), πίστις (πείθω), λόγος (λέγω), φθορὰ (φθείρω), γραμμὴ (γράφω), βασιλεία (βασιλεύω) κ.τ.λ.

3ον. Ἡ κατάληξις *μα*, ἣτις σημαίνει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας· οἶον, ποίημα (ποιῶ), γράμμα (γράφω), πρᾶγμα (πράττω), τίμημα (τιμῶ). Σπανίως δὲ καὶ ἡ κατάληξις *ος* σημαίνει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας· λ.χ. γένος, ψεῦδος κ.λ.π.

4ον. Ἡ κατάληξις *τήριον*, ἣτις σημαίνει τὸν τόπον, ἐν ᾧ γίνεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος· οἶον, δικαστήριον, ἐργαστήριον κτλ. Τινὰ ὅμως σημαίνουσι τὸ ὄργανον· οἶον, ποτήριον, θυμιατήριον.

5ον. Αἱ καταλήξεις *τρον, τήριον* καὶ *τηρία, ανον* καὶ *ανη*, αἵτινες σημαίνουσι τὸ ὄργανον, δι' οὗ γίνεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος· οἶον, ἄροτρον, βακτηρία, καλύπτρα, χοάνη κ.τ.λ.

Σημ. α'. Τὰ εἰς *τρον* καὶ *τρα* σημαίνουσι καὶ τόπον· οἶον, θέατρον, δεχέστρα. Ἐπίσης, μάλιστα εἰς τὸν πληθυντικόν, σημαίνουσι τὴν ἀμοιβήν· οἶον, τὰ λύτρα, τὰ δίδακτρα κ.τ.λ.

νον πρό τοῦ *θ* προπαροξύνονται· οἶον, ὀπίσθεν, ἔμπροσθεν, ὑπερθεν.

Τὰ παραλήγοντα εἰς *ω* προπαροξύνονται· οἶον, κάτωθεν, ἄνωθεν, ἐτέρωθεν κ. τ. λ.

Σημ. Τὸ κυκλόθεν ἀπαντᾷ καὶ κύκλωθεν, γραφόμενον ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει διὰ τοῦ *ω* κατὰ τὸν προηγούμενον κανόνα.

Τέλος ἐὰν ἔχωσιν ἐν τῇ παραληγούσῃ *α, η, ω*, τονίζονται εἰς ἣν συλλαβὴν τονίζεται καὶ τὸ ὄνομα, ἐξ οὗ παράγονται· οἶον πρώραθεν, (πρῶρα). Πλαταιᾶθεν (Πλαταιαί), Θεσπιᾶθεν, (Θεσπιαί), Μυκήνηθεν, (Μυκήναι).

Τὰ εἰς *ως* λήγοντα ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς κατὰ τροπὴν τοῦ *ν* εἰς *ς*· οἶον, καλῶν—καλῶς, κακῶν—κακῶς, δεινῶν—δεινῶς.

Φυλάττουσι δὲ τὰ εἰς *ως* τὸν τονισμόν τῆς γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, καλῶς (καλῶν), ἠδέως, (ἠδέων), χαριέντως (χαριέντων), ταχέως (ταχέων).

Σημ. Τὸ ἐκποδῶν (ἐκ-ποδῶν) καὶ ἐμποδῶν (ἐν-ποδῶν) μεταβάλλουσι τὴν περισπωμένην εἰς ὀξειαν.

* Ἀσκησις.

Ἄρχαία. Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῃ τὸ χαῖρε.—Ἐτέρωθεν δὲ προσήγοντο πολλοὶ τινες ἐφεξῆς ἀλύσει μακρᾷ δεδεμένοι. ἐλέγοντο δὲ εἶναι τελῶναι καὶ κόλακες καὶ συκοφάνται.—Πόθεν τοῦτον ἡμῖν, ὦ Ἑρμῆ, τὸν κύνα ἤγαγες ; —Οὐκ ἔστιν ἠδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως.

Τὸ ἠδέως ζῆν οὐκ ἔξωθεν ἔστιν, ἀλλὰ τουναντίον ὁ ἄνθρωπος τοῖς περὶ αὐτὸν πράγμασιν ἠδονὴν καὶ χάριν προστίθῃσι.—Σχολαστικὸς ἀμινάϊαν (εἶδος οἴνου) ἔχων ἐσφράγισεν αὐτὴν τοῦ δὲ δούλου κάτωθεν τρήσαντος καὶ τὸν οἶνον αἵροντος ἐθαύμαζεν ὅτι τῶν σημάτωνρων σφῶν ὄντων ὁ οἶνος ἤλαττοῦτο.—Καὶ ὁ πατήρ ἤχητέ μοι συγκαθεύδοντι καὶ διηγείτο ἔωθεν, ὡς ἀφείλον αὐτοῦ τὸν ὕπνον στρεφόμενος.

Καθαρεύουσα. Εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην τὴν θέσιν ταύτην, ἀλλ' ὁ πατήρ μου κατ' οὐδένα λόγον ἐπιτρέπει τοῦτο.—Ἐπράξα καλῶς βοηθήσας τὸν δυστυχή εκείνον ἀρτοποιόν, ὃν κατέστρεψεν ἐντελῶς ἢ προχθεσινὴ πυρκαϊά.—Ἐκποδῶν σημαίνει ἔξω τῶν ποδῶν, ἔξω τῆς ὁδοῦ, πέραν, μακρὰν, ἐμποδῶν δὲ, μέσα στὰ πόδια, ἐμπόδιον, κώλυμα.—Οἶκοθεν ἐνήργησα ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.—Ταχέως θὰ ἐπέλθῃ τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἀποτέλεσμα.—Βαθέως συννεκινήθην ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ μεγάλου τούτου δυστυχήματος.

άσιον) οίον, παιδίον, θυρίδιον, παιδάριον, πολίχνιον, νησούδιον, δενδρούλιον, ζωύφιον, κοράσιον κ.τ.λ.

Β'. Μεγενθυτικά.

Ταῦτα σημαίνουνσι μεγέθυνσιν ἀπλῶς ἢ σκωπτικῶς τοῦ ἀντικειμένου τοῦ δηλουμένου διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐξ οὗ παράγονται. Τούτων καταλήξεις εἶνε εἰς *ων* οἶον, κεφάλων, χεῖλων, γάστρων κτλ. καὶ *ιας* οἶον, μετωπίας, τολμητίας, οἴηματίας κ.τ.λ.

Γ'. Περιεκτικά.

Ταῦτα σημαίνουνσι τόπον περιέχοντα πολλὰ τῶν ἀντικειμένων τῶν σημαιομένων διὰ τῶν οὐσιαστικῶν, ἐξ ὧν παράγονται, καὶ ἔχουσι καταλήξεις.

ών (εὐών) οἶον, ἀνδρῶν, ἀμπελών, περιστερεῶν κ.τ.λ.

ιά οἶον, μυρμηκιά, νεοσιά, ῥοδωνιά κ.τ.λ.

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Γυνὴ χήρα φίλεργος θεραπαινίδας ἔχουσα ταύτας εἰώθει (=συνείθιζε) νυκτὸς ἐγείρειν ἐπὶ τὰ ἔργα πρὸς τὰς τῶν ἀλεκτρούωνων ῥόδας.—Νεανίσκου πολλὰ λαλοῦντος, Ζήνων, ἔφη, τὰ ὠτά σου εἰς τὴν γλῶσσάν σου συνερρύηκε.—Ζήνων πρὸς τὸ φλυαροῦν μειράκιον, διὰ τοῦτο εἶπε, δύο ὠτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττονα δὲ λέγωμεν.—Περιστερὰ ἓν τινι περιστερεῶν τρεφομένη ἐπὶ πολυτεκνίᾳ ἔκαυχάτο.—Ἐν τῷ μυρσινῶνι ἀηδῶν ἄδει.

Καθαρεύουσα. Τὸ λογύδριον ἀπήγγειλας κάλλιστα, διὸ καὶ συγγαίρω σοι ἐκ καρδίας.—Εἶσαι, φίλε μου, τολμητίας καὶ ἔνεκα τούτου ἐπιτυγχάνεις πάντοτε εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις σου.—Ἐν τῷ ἀμπελώνι σου ὑπάρχει πληθὺς σταφυλῶν.—Ἐν τινι πολυχνίῳ (μικροῦ πόλει) τῆς Θεσσαλίας ἐνέσκηψεν ἐπὶ τῶν αἰγῶν κολλητική τις νόσος.—Ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως οὐδὲν ἄλλο παρετήρει τις ἢ μυρμηκιᾶν ἀνθρώπων.—Κεφάλων καλεῖται ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλήν, γάστρων δὲ ὁ ἔχων μεγάλην γαστέρα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΒ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα.

Συνέχεια

Δ'. Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά.

Ταῦτα σημαίνουνσι τὸν υἱόν, θυγατέρα ἢ ἀπόγονον. Καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶνε:

δης (θηλ.-άς, γεν. αδος). Ταύτην ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ πρωτοκλίτων εἰς **ας** καὶ **ης**· π.χ. (Αἰνείας) Αἰνειάδης, (θηλ.) Αἰνειάς-άδος.

αδης (θηλ. -ας, γεν. -αδος). Ταύτην ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ δευτεροκλίτων εἰς **ιος**· π.χ. (Θέσιος) Θεσιάδης (θηλ.) Θεσιάς.

ιαδης. Ταύτην ἔχουσιν ὄσα παράγονται ἐκ τριτοκλίτων, ἅτινα ἔχουσι μικρὸν τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν· π.χ. Τελαμῶν (γεν. Τελαμῶνος), Τελαμωνιάδης.

ιδης (θηλ. -ις, γεν. ἰδος). Ταύτην ἔχουσι ὄσα παράγονται ἐκ δευτεροκλίτων (πλήν τῶν εἰς **ιος**) καὶ τριτοκλίτων. Ἄν δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης ὑπάρχη ε ἢ ο συναιρεῖται μετὰ τοῦ ι εἰς ει ἢ οι π.χ. (Πρίαμος) Πριαμίδης, (Πηλεὺς) Πηλειδης, (Λητώ) Λητοΐδης.

Συγγενικά. Συγγενῆ πρὸς τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά εἶνε καὶ τὰ συγγενικά καὶ λήγουσιν εἰς **ιδούς** (ἀδελφιδούς=υἱὸς ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς) **ιδῆ** (ἀδελφιδῆ), **αδούς** (ἀνεψιαδούς=υἱὸς ἐξαδέλφου ἢ ἐξαδέλφης) καὶ **αδῆ** (ἀνεψιαδῆ).

Ε'. Γονεωνυμικά.

Ταῦτα σημαίνουσι **νεογνὸν ζώου** καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων ζώων· κατάληξις αὐτῶν εἶνε ἡ

ιδεύς (γεν. ιδέως)· π. χ. λεοντιδεὺς (λέων), λυκιδεὺς (λύκος), λαγιδεὺς, ἄλωπεκιδεὺς.

Σημ. Τινὰ τούτων ἔχουσιν ἰδιαιτέρον ὄνομα· οἶον, **σκύμνος** (λέοντος), **νεβρός** (ἐλάφου), **ἀρκτύλος** (ἄρκτου), **πῶλος** (ἵππου καὶ ὄνου), **ἐριφος** (αἰγός), **μόσχος** (βοός), **ἀμνός** (προβάτου), **δέλφαξ** (χοίρου), **νεοσσός** (τῶν πτηνῶν), **σκύλαξ** (κυνός).

Ζ'. Τοπικά.

Ταῦτα σημαίνοντα **τόπον** καταλήγουσιν εἰς **ιον**, καὶ **ειον**· οἶον, γυμνάσιον, παιδαγωγεῖον.

Τὸ εἰς **ιον** καὶ **ειον**, ἅτινα παράγονται ἐξ ὀνόματος Θεοῦ ἢ ἥρωος σημαίνουσι **τόπον** ἢ ναὸν καθιερωμένον εἰς αὐτὸν· π. χ. Μουσεῖον, Διονύσιον.

Τὸ εἰ δὲ τῆς καταλήξεως **ιον** μετὰ προηγούμενον α, ε, ω, συναιρεῖται εἰς **αι**, **ει**, **ω**· λ. χ. Ἡραῖον (Ἡρα), Θεσεῖον (Θησεύς), Λητώον (Λητώ).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Μενέδημον καὶ Ἀσκληπιάδην τοὺς φιλοσόφους,

νέους ὄντας καὶ πενομένους, μεταπεμφάμενοι (=στείλαντες καὶ καλέσαντες) οἱ Ἄρεοπαγῖται ἠρώτησαν, πῶς ἔλας τὰς ἡμέρας τοῖς φιλοσόφοις σχολάζοντες, κεκτημένοι δὲ μὴδὲν εὐεκτοῦσι τοῖς σώμασι ;—Σόλων Ἐξηκεστίδου ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει; εἶπεν· εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.—Φιλιππίδης ἦν κωμφοδοποιός.

Καθαρεύουσα. Τὸ παιδαγωγεῖον τοῦ Φιλαλήθους μετηνέχθη εἰς τὴν Νεάπολιν οὐ μακρὰν τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.—Ἐν τῷ τρίτῳ γυμνασίῳ κατετάχθησαν μέχρι τῆς χθῆς πενήκοντα νέοι μαθηταί, ὧν τριάκοντα πέντε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.—Λεοντιδεὺς λέγεται τὸ νεογνὸν τοῦ λέοντος, ἀετιδεὺς τὸ τοῦ ἀετοῦ, λυκιδεὺς τὸ τοῦ λύκου καὶ ἄλωπεκιδεὺς τὸ τῆς ἄλώπεκος.—Πριамίδης καλεῖται ὁ ἀπόγονος τοῦ Πριάμου, Ἀτρείδης ὁ τοῦ Ἀτρώως καὶ Πηλείδης ὁ τοῦ Πηλέως.—Ἀδελφιδοῦς καλεῖται ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, δηλ. ὁ ἀνεψιός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΓ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα. Ἐθνικά.

Ταῦτα σημαίνουνσι τὸν καταγόμενον ἐκ τινος πόλεως ἢ ἔθνους καὶ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν. Καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶνε :

ευς (καὶ θηλ. *ις*)· οἶον, Φωκεὺς (Φωκίς), Μεγαρεὺς (Μεγαρίς) κτλ.

ιος (καὶ θηλ. *ια* καὶ *ας*)· οἶον, Κορίνθιος, Δήλιος, Κορινθία, Δηλιάς, κτλ.

άτης, ήτης, ίτης, ώτης (καὶ θηλ. *τις*)· οἶον, Σπαρτιάτης, Αἰγινήτης, Ἀβδηρίτης, Ἡπειρώτης, θηλ. Σπαρτιάτις, Αἰγινήτις, Ἡπειρώτις κτλ.

Σημ. Ἰταλιῶται καὶ Σικελιῶται καλοῦνται οἱ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ ἄποικοι Ἕλληνες, Ἰταλοὶ δὲ καὶ Σικελοὶ οἱ αὐτόχθονες.

ανός (θηλ. *ανή*), *ηνός* (θηλ. *ηνή*), *ίνος* (θηλ. *ίνη*)· οἶον, Ἀσιανός (Ἀσιανή), Κυζικηνός (Κυζικηνή), Ταραντίνος, Ἀμοργίνος (θηλ. Ἀμοργίνη κ.τ.λ.).

Ἐθνικά τινα δὲν γίνονται ἐκ τοπικῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔθνικῶν τὰ τοπικά· οἶον.

Καρ (Καρία) **Μακεδών** (Μακεδονία)

Κεφαλλήν	(Κεφαλληνία)	Φροῦξ	(Φρυγία)
Θραῖξ	(Θράκη)	Ἄραω	(Ἄραβία)
Αἰθίοω	(Αἰθιοπία)	Κίλιξ	(Κιλικία)
Ἄρκας	(Ἄρκαδία)	Κρής	(Κρήτη)
Ἴων	(Ἴωνία)	Μάγνης	(Μαγνησία)

Ἐνίοτε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως καὶ τὸ ἔθνικόν εἶνε τὸ αὐτό· π.χ. **Πειραιεύς** καὶ ὁ κάτοικος καὶ ἡ πόλις, **Δελφοὶ** καὶ ὁ κάτοικος καὶ ἡ πόλις.

Σημ. Τῆς καταλήξεως *ιος* τὸ *ι* συναϊρεῖται μετὰ τῶν φωνηέντων α, ε, ι, ω, εἰς αἰ, οἰ, φ' οἶον Χίος (Χι-ιος), Λαρισαῖος (Λαρισα-ιος), Ἄργεῖος (Ἄργε-ιος), Κῶος (Κῶ-ιος), Κεῖος (Κε-ιος).

Τὸ δὲ τὸ πρὸ τοῦ *ι* μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς σ' οἶον, **Μιλήσιος**, Ἄμαθούσιος, Ἄγνούσιος.

Ἄ σ κ η σ ι ς .

Ἄρχαία. Αἰσώπῳ τῷ Φρυγί πεποίηται λόγοι, ἐν οἷς διαλέγεται τὰ θηρία καὶ τὰ δένδρα, ἄλλο ἄλλῳ καὶ ἄνθρωποι ἀναμιξ.— Αἰθιοπία τις ἐπρίατο (=ἠγόρασε) τοιοῦτον εἶναι τὸ χρῶμα δοκῶν ἀμελεία τοῦ πρότερον ἔχοντος.—Ποσειδῶν ἀφύων (=σαρδελῶν) φορὰν (=ἀφθονίαν) Μεγαρεῦσιν ἐποίησε.—Θαλῆς, ὁ Μιλήσιος, ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας ὅσον. ἔφη, ἐφθαλμοὶ ὧτων.—Οἱ Κρηῖτες διαφερόντως τιμῶσι τοὺς ἥρωας Μίνω, Ραδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα.—Ἄγις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ ἐρωτᾶν ὀπίσσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμοι.

Καθαρεύουσα. Οἱ Μακεδόνες ἦσαν ἀνδρεῖοι στρατιῶται.—Οἱ Ταραντῖνοι ἐπολέμησαν γενναίως.—Οἱ Κεφαλλῆνες διακρίνονται διὰ τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐπίδοσιν.—Οἱ Σπαρτιάται διῆλθον χίλια διακόσια στάδια ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν, ὅπως παράσχωσι βοήθειαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.—Οἱ Χῖοι εἶνε λίαν φιλόανθρωποι.—Ἄ κάτοικος τῆς Κέω (Τξιῶς) λέγεται Κεῖος, ὁ δὲ κάτοικος τῆς Κῶ, Κῶος.—Ἄ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, εἰς τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν, ἦτο Μακεδών.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΔ'

Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων

Αἱ κυριώτεροι καταλήξεις τῶν ἐξ ἐπιθέτων παραγομένων οὐσιαστικῶν εἶνε:

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Μ'.

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

Οὐσιαστικὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα.

Τῶν οὐσιαστικῶν, ἅτινα παράγονται ἐκ ῥημάτων, αἱ κυριώτεραι καταλήξεις εἶνε αἱ ἑξῆς :

1ον. Αἱ καταλήξεις *ευς, τῆς, τῆρ, τωρ*, αἵτινες σημαίνουν τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποσον ἐνεργεῖ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος *σημαινόμενον*· οἶον, τομεὺς (τέμνω), ποιητῆς (ποιῶ), σωτήρ (σφίζω), κοσμήτωρ (κοσμῶ).

Σημ. Καὶ τὰ εἰς *ων, ος, ας, τας* καὶ *ης*, συνήθως σύνθετα σημαίνουν τὸ πρόσωπον· οἶον, τροφὸς (τρέφω), δριμοθῆρας, παιδοτρέβης, ἡγεμών, μάντις κ.τ.λ.

2ον. Αἱ καταλήξεις *σις* (εἰς ψις) καὶ *σια*, αἵτινες, σημαίνουν τὴν ἐνέργειαν τὴν δηλουμένην διὰ τοῦ ῥήματος, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται· οἶον, ποίησις (ποιῶ), δήλωσις (δηλῶ), πράξις (πράττω), θυσία (θύω) κ.τ.λ.

Σημ. Καὶ αἱ καταλήξεις *μος, τας, ος, α, η, μη, τας* καὶ εἰα σημαίνουν τὴν ἐνέργειαν· οἶον, ὄδυμος (ὀδύρομαι), πίστις (πεῖθω), λόγος (λέγω), φθορά (φθείρω), γραμμή (γράφω), βασιλεία (βασιλεύω) κ.τ.λ.

3ον. Ἡ κατάληξις *μα*, ἣτις σημαίνει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας· οἶον, ποίημα (ποιῶ), γράμμα (γράφω), πρᾶγμα (πράττω), τίμημα (τιμῶ). Σπανίως δὲ καὶ ἡ κατάληξις *ος* σημαίνει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας· λ.χ. γένος, ψεῦδος κ.λ.π.

4ον. Ἡ κατάληξις *τήριον*, ἣτις σημαίνει τὸν τόπον, ἐν ᾧ γίνεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος· οἶον, δικαστήριον, ἐργαστήριον κτλ. Τινὰ ὅμως σημαίνουν τὸ ὄργανον· οἶον, ποτήριον, θυμιατήριον.

5ον. Αἱ καταλήξεις *τρον, τήριον* καὶ *τηρία, ανον* καὶ *ανη*, αἵτινες σημαίνουν τὸ ὄργανον, δι' οὗ γίνεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ῥήματος· οἶον, ἄροτρον, βακτηρία, καλύπτρα, χοάνη κ.τ.λ.

Σημ. α'. Τὰ εἰς *τρον* καὶ *τρα* σημαίνουν καὶ τόπον· οἶον, θέατρον, ἀρχήστρα. Ἐπίσης, μάλιστα εἰς τὸν πληθυντικόν, σημαίνουν τὴν ἀμοιβήν· οἶον, τὰ λύτρα, τὰ δίδακτρα κ.τ.λ.

Τὰ μὲν εἰς **μα** ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ **α'**. πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, τὰ εἰς **σις** πρὸς τὸ **β'** καὶ τὰ **λοιπὰ** πρὸς τὸ **γ'** οἶον, ποίημα (πε-ποίημαι), ποιήσις (πε-ποίησαι), ποιητῆς (πε-ποίηται) κ.τ.λ.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Οὐδὲν ἄνευ ἀσκήσεως (ἤσκημαι) κατορθοῦται δυνατὴ δὲ αὕτη πᾶν ἐκνικῆσαι.—Διονύσιος ὁ τῶν Συρακουσῶν τύραννος ἐκαυχᾶτο πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ποιήμασιν (πεποίημαι) ἢ τοῖς ἐν πολέμῳ κατορθώμασι.—Γαλῆ εἰσελθοῦσα εἰς χαλκίως ἐργαστήριον τὴν ἐκεῖ κειμένην ῥίνην περιέλειχε.—Ἀκροαταῖς καὶ θεαταῖς προσήκει ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἡσυχίαν ἄγειν.—Ἡ ἄμπελος καὶ ὁ οἶνος Διονύσου εὐρημά (εὐρημαι) ἔστιν.—Αἱ ἀρεταὶ μαθήσει (μεμάθημαι) καὶ μελέτῃ αὐξάνονται.—Πέντε αἰσθήσεις ὁ ἄνθρωπος ἔχει, ἀφήν, ὄρασιν, ἀκοήν, γεῦσιν, ὄσφρησιν.

Καθαρεύουσα. Διωρίσθη γραφεὺς παρὰ τῶν Ὑπουργείων τῶν Ἑσωτερικῶν ὁ ἐξάδελφός μου Ἀνδρέας, διδάκτωρ τῆς Νομικῆς.—Αἱ δηλώσεις ἐγένοντο ἀπὸ τῆς παρελθούσης Τετάρτης ὅν ἐν τούτοις οὐδὲν ἐνήργησας, καίτοι παρῆλθον τόσαι ἡμέραι.—Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγένετο σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος.—Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως ἐκάλεσαν τὸν ποιητὴν ἐπὶ τῆς οἰκῆς καὶ τὸν ἑστεφάνωσαν.—Ὁ κοσμήτωρ τῆς Νομικῆς σχολῆς ἀνεχώρησεν εἰς Βερολίνον διὰ σπουδαίαν ὑπόθεσιν τοῦ Πανεπιστημίου.—Ὁ ἀστυνομικὸς κλητῆρ, ὅστις κατηγγέλθη χθὲς ὑπὸ τῶν πολιτῶν διὰ παράλειψιν καθήκοντος, ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΑ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα.

Α'. Ὑποκοριστικά.

Ταῦτα σημαίνοντα σμίκρυνσιν τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ δηλοῦται διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐξ οὗ παράγονται ἀπλῶς ἢ θωπευτικῶς ἢ σκωπτικῶς καταλήγουσιν εἰς (ἀρσενικὰ) **ισκος, ιλος, υλος** οἶον, ναῖσκος, ναυτίλος, ἀνθρωπίσκος κ.τ.λ.

(θηλυκὰ) **ις, ισκη, ιχνη, υλλίς** οἶον, θεραπαινίς, παιδίσκη, πολίχνη, ἀκανθυλλίς κ.τ.λ.

(οὐδέτερον) **ιον** (ίδιον, ἀριον, ἰχνιον, ὕδριον, ὕλλιον, ὕφιον,

ια (ἐκ τῶν εἰς **ος** δευτεροκλίτων καὶ τινῶν τριτοκλίτων)· οἶον, κακία (κακός), εὐδαιμονία (εὐδαίμων), εὐτυχία (εὐτυχής), ἡλικία (ἡλικός κ.τ.λ.

ειῶ (ἐκ τῶν εἰς **ης** τριτοκλίτων ἐπιθέτων)· οἶον, ἀλήθεια (ἀληθής), εὐγένεια (εὐγενής) κ.τ.λ.

οιᾶ ἐκ τῶν εἰς **ους οους** δευτεροκλίτων)· οἶον, εὖνοια (εὖνοος-ους), εὐπλοια (εὐπλοος-ους) κ.τ.λ.

σύνη (ἐκ τῶν εἰς **ος** δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς **ων** τριτοκλίτων)· οἶον· δικαιοσύνη (δίκαιος), σωφροσύνη (σώφρων), ἱερωσύνη (ἱερός) κ.τ.λ.

της-τητος (ἐκ τῶν εἰς **ος** δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς **υς** τριτοκλίτων)· οἶον, ἡδύτης (ἡδύς), ἰσότης (ἴσος) κ.τ.λ.

α καὶ **η** (ἐκ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων, ὧν τινα ἀναβιβάζουσι καὶ τὸν τόνον)· οἶον, αἰτία (αἰτία), ἀξία (ἀξία), ἔχθρα (ἐχθρά), κάκη (κακή), θερμη (θερμή) κ.τ.λ.

ος (οὐδέτερα ἐκ τῶν εἰς **υς**, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων)· οἶον, βάθος (βαθύς), ψεῦδος (ψευδής), πλάτος (πλατύς), εὖρος (εὐρύς) κ.τ.λ.

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Ἡ θεοσέβειά (θεοσεβής) ἐστὶν ἀρχὴ τῆς σοφίας (σφός).—Ἡ ἐγκράτεια (ἐγκρατής) σωφροσύνην ἐν τῇ ψυχῇ τίκει.—Ξενοφῶν ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα γλυκύτητι (γλυκὺς) τῆς ἐρμηνείας.—Ἡ δικαιοσύνη (δίκαιος) ἐστὶν ἡ πρώτη τῶν ἀρετῶν.—Φίλει τὴν παιδείαν, τὴν σωφροσύνην (σώφρων) καὶ τὴν εὐσέβειαν.—Ἡ τοῦ δεσπότητος εὖνοια (εὖνοος) τρέφει τὸν δοῦλον.—Ἀθάνανος ἔχθραν μὴ φύλαττε θνητὸς ὢν.

Καθαρεύουσα. Ἡ ἐπιμέλεια (ἐπιμελής) νικᾷ πάσας τὰς δυσκολίας (δύσκολος), ἐν ᾗ εἰς τὴν ἀμέλειαν (ἀμελής) τὰ πάντα φαίνονται δυσχερῆ.—Πηγὴ καὶ ρίζα τῆς καλοκαγαθίας εἶνε ἡ ἀγαθὴ παιδεία.—Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν εἶνε ἡ εὐσέβεια (εὐσεβής).—Τὸ βάθος (βαθύς) τοῦ ποιημοῦ ἦτο μέγιστον.—Ἀπόφενγε, φίλε μου, τὸ ψεῦδος (ψευδής) καὶ δὲν θέλεις μετανοήσῃ, διότι οἱ ψεῦσται καὶ οἱ κλέπται ὀλίγον μόνον χρόνον χαίρουσι.—Εἶσαι ἡ αἰτία ἀπάντων τῶν δυστυχημάτων, ἅτινα ἐπῆλθον εἰς τὴν ἀτυχή ἡμῶν οἰκογένειαν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΕ΄.

Παράγωγα επίθετα

Τὰ πλεῖστα τούτων λήγουσιν εἰς *ος*, πρὸ τοῦ ὁποῖου ὑπάρχουσι διάφορα γράμματα. Παράγονται δὲ τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἢ ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἔχουσι καταλήξεις τὰς ἑξῆς :

Α΄. Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων

Εἰς *ιος-ειος, κος-ικος* καὶ σημαίνουσι τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ σημαϊνόμενον ὄλον, οὐρά-νιος (οὐράνιος), ἐσπέριος (ἐσπέρα), λύκειος (λύκος), ἀρχικός (ἀρχή), νομικός (νόμος), ἀστικός (ἄστν) κ.τ.λ.

Σημ. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *ιος* μετὰ τοῦ *α, ε, ο, ω* συναίρεται εἰς *αι, ει, οι, φ'* ὄλον, ἀγοραῖος (ἀγορά), θέρειος (θέρος), ἀλλοῖος (ἄλλος), ἠρώος (ἠρως), βασιλείος (βασιλεύς).

εἰς *εος-ους* καὶ *ινος* (προπαροξύτονα) καὶ σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται *τι, ἦ* τὸ χρῶμα ὄλον, χρύσεος-χρυσοῦς (χρυσός), ἀργύρεος-ἀργυροῦς (ἄργυρος), ξύλινος (ξύλον), λίθινος (λίθος), κυανοῦς (κύανος) κ.τ.λ.

εἰς *ώδης* καὶ σημαίνουσι πλησμονὴν καὶ ὁμοιότητα ὄλον, ψαμμώδης, σφηκώδης (ὅμοιος πρὸς σφήκα).

εἰς *ιμος* καὶ *τήριος* καὶ σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον, τὸν ἱκανὸν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ σημαϊνόμενον ὄλον, τρόφιμος, χρήσιμος, θανάσιμος, δραστήριος, σωτήριος, πόσιμος κ.τ.λ.

εἰς *ινος* (ῥξύτονα)—*αῖος, ιαῖος, ἡσιος* καὶ σημαίνουσι τὸν χρόνον π.χ. θερινός, τεταρταῖος, μηνιαῖος, ἡμερήσιος, ἐτήσιος.

Ἐσκησεις.

Ἄρχαία. Λόγος ἀληθῆς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἰδωλόν (=εἰκὼν) ἐστίν.—Ὁὐ χρυσοῖς (χρυσοῦς) ἀνδριάσιν, οὐδ' ἀναθήμασιν (=ἀφιερώμασιν) ἀργυροῖς (ἀργυροῦς) εὐδοκεῖ τὸ θεῖον, ἀλλὰ φρεσὶ καθαραῖς.—Οἱ Ἕλληγες Ἀπόλλω ὡς τοξικῆς, ἰατρικῆς τε καὶ μαντικῆς εὐρετὴν ἐτίμων.—Ὁ ποτάμιος ἔππος σάρκα σκληρὰν ἔχει καὶ δύσπεπτον.—Τὸ κώνειον ὄρνυγι μὲν τρόφιμον, ἀνθρώπῳ δὲ θανάσιμόν ἐστι.—Θάνατος πᾶσι κοινός ἐστὶ καὶ ἀναγκαῖος ἀνθρώποισι.—Τὸ τῶν καλῶν πράξεων κλέος μόνιμόν ἐστι.—Πάντα τὰγαθὰ εἰσὶν ὠφέλιμα καὶ χρηστὰ καὶ συμφέροντα

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΗ΄.

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ἐπιρρήματα

(Συνέχεια)

Τὰ **δοτικοφανῆ** ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων, ἄτινα εἶνε ἐν χρήσει, ὑπογράφουσι τὸ **ι** ὑπὸ τὸ **α** καὶ **η΄** π. χ. τὰ δημοσία, ἰδία, σπουδῆ, πεζῆ κ.τ.λ. ὑπογράφουσι τὸ **ι**, διότι εἶνε ἐν χρήσει τὰ δημοσίος, ἴδιος, σπουδῆ, πεζός· δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ πάντη, ἀλλαχῆ, εἰκῆ, πανταχῆ κ.τ.λ.

Τὰ εἰς **σι** καὶ **τι** ἐπιρρήματα γράφονται ἐν τῇ ληγούσῃ διὰ τοῦ **ι΄** ὄιον.

Ἑλληνιστί,	ἀπνευστί,	ἀναιμωτί,	ἐκοντί,
ὀνομασί,	ἐργηγορτί,	ἀγελασί,	νεωσί,
Φιλιππιστί,	ιερωσί,	μεγαλωσί,	κ. τ. λ.

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς **τι** διαφοροῦνται καὶ γράφονται διὰ **ι** καὶ **ει΄** ὄιον, ἀκρηυκτί καὶ ἀκρηυκτεῖ κ. τ. λ.

Τὰ δὲ μὴ ἔχοντα χαρακτῆρα **τ** γράφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ **ει΄** ὄιον,

πανδημεί,	ἀτρεμεί,	ἀδοτολεξεί,	ἀσυλεί,
νηποινεῖ (καὶ νηποινί),	ἀμισθεῖ	παμψηφεῖ	
πανοικεῖ (καὶ πανοικί),	κ. τ. λ.		

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΘ΄

Πίναξ τῶν συνηθεστέρων ἐπιρρημάτων εἰς **ει** ἢ **ι**.

Ἄγελασι	ἀπλησι	ἀψοφητι
ἀδακρυτεῖ	ἀπνευστι	βαρβαριστι
ἀκρηυκτί	ἀπτιασι	Ἑλληνιστι
(καὶ ἀκρηυκτεῖ)	ἀσκαρδαμυκτί	Τουρκιστι
ἀκροβολιστι	ἀσυζητητι	Γαλλιστι
ἀκροποδητεῖ	ἀσυλεῖ	ἐργηγορτί
ἀκωλυτι	ἀτιμωρητεῖ	μεγαλωσι
ἀμαχητι	αὐθήμερεῖ	νεωσι
(καὶ ἀμαχεῖ)	αὐθωρεῖ	νηποινεῖ(καὶ-ι)

ἀμελλῆτι	αὐτοετει	οἶονει
ἀμεταστρεπι	αὐτολεξει	ὄνομασι
ἀμετρι	αὐτονυχί	παγγενει
ἀμισθί	(καὶ αὐτονυχί)	παμπηφει
ἀμιχθει	αὐτοποδητι	πανδημει
ἀναιμωτι	(καὶ αὐτοποδι)	πανοικί(καί-εἰ)
ἀνεπιστρεπει	αὐτοστιγμει	τετραποδητι
ἀνοητει	αὐτοχειρι	χιασι
ἀνωμοτι	αὐτοπει	χυδαῖσι
ἀπαστι	ἀψαστι	ψηλαφητι

Ἐσκῆσις.

(Ἐπὶ τῶν ΛΗ' καὶ ΛΘ', Γυμνασμάτων).

Ἀρχαία. Σαρδανάπαλλος ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ἐπειδὴ γυναικιστὶ ἐβεβίωκει καὶ στολὴν γυναικείαν ἐνεδεδύκει, κατέκαυσεν ἑαυτόν.—Καὶ κοινῇ προσέλωμεν τῷ φιλανθρώπῳ βασιλεὶ ἓνα ἄνδρα τῇ τραπέζῃ τῇ ἱερᾷ χαρισθῆναι παρακαλοῦντες.—“Ὅρα, ὦ Ζεῦ, μὴ κακόν τι ποιήσωμεν· ὄξυς γὰρ ὁ πέλεκυς ἐστὶ καὶ οὐκ ἀναιμωτὶ (=ἄνευ αἵματος) μαίωσεται σε.—Νηποινὶ ἢ νηποινί=ἀτιμωρητῶς.—Καὶ μὴν οὐκ ἀμισθὶ με λύσεις, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ σοὶ μὴγύσω τι πᾶν ἀναγκαῖον.—Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἣν δὲ γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαῖστί, «Ἰησοῦς Ναζωραῖος βασιλεὺς Ἰουδαίων».

Καθαρεύουσα. Δημοσίᾳ ἐγένετο λόγος περὶ τούτου καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἐπέληθῃ διόρθωσίς τις, καίτοι σὺν βεβαίως ἔχεις ἐναντίαν γνώμην.—Ἰδίᾳ ἐφρόντισε νὰ λάβῃ ἱκανὰ χρήματα διὰ τὴν ἐν Παρισίοις κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα διαμονὴν του.—Ἐκάλεσα αὐτοὺς ὀνομασί, ὥστε οὐδεὶς ἔχει παράπονον τι, ὡς ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω.

Εἰλογάζετο ὁ δυστυχῆς ἀμισθὶ ἐπὶ δεκαετίαν ὀλόκληρον καὶ ὅμως ὁ κύριός του ἀπέπεμψεν αὐτὸν ἐκ τοῦ καταστήματος δι' ἀπλούστατον λόγον.—Πάντη διάφορον θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα, ἂν κατέβαλες ἐγκαίρως τὴν δέουσαν προσοχήν, ὅπερ δὲν ἔπραξας, διότι εἶσαι ἀμελής.—Διετρέξαμεν ὀλόκληρον αὐτὸ τὸ διάστημα ἀπνευστί, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀπνηυθήσαμεν.—Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη δέον νὰ γραφῆ Ἀγγλιστί, Ἰταλιστί, Γερμανιστί, Ἑλληνιστί καὶ Γαλλιστί.

καὶ λυσιτελῆ καὶ σπουδαῖα καὶ πρόποντα καὶ καλὰ καὶ οἰκεία.

Καθαρεύουσα. Οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ τρόφιμοι μετέβησαν εἰς τὴν ἔξοχὴν πρὸς ἀναφυχὴν.—Τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηῶν κατασκευασθέντα ξύλινα τεῖχη ὁ Ξέρξης κατέκαυσε καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ εὐρισκομένους ἐφόνευσεν.—Ἡ στρατιωτικὴ ἀναδιοργάνωσις τοῦ τόπου εἶνε ἀναγκαία καὶ ὠφέλιμος.—Αἱ μὲν τῶν φρονίμων ἐλπίδες εἶνε ἐφικταί, αἱ δὲ τῶν ἀσυνέτων ἄλογοι καὶ ἀδύνατοι.—Πάντα τὰ κακὰ εἶνε βλαβερὰ καὶ ἀσύμφορα καὶ φαῦλα καὶ ἀνοίκεια καὶ ἀπρεπῆ καὶ αἰσχρά.—Τὸ ἔδαφος ἦτο ἀμμῶδες καὶ ἔνεκα τούτου παρήγγελα νὰ σκαφῆ βαθύτερον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΣ΄.

Παραγόμενα ἐπίθετα ἐκ ῥημάτων,

Τὰ ἐπίθετα ἕσα παράγονται ἐκ ῥημάτων ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

μων, ἣτις σημαίνει τὸν ἔχοντα κλίσειν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ παράγονται, σημαίνονμενον π. χ. ἐλεήμων (ἐλεῶ), ἐπιλήσμων (ἐπιλανθάνομαι), νοήμων (νοῶ).

ιος, — μος, — ιμος, — μων, — ήριος, αἵτινες σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον, ἱκανὸν διὰ τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ παράγονται λ. χ. ἀρχικός = ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἄρχεῖν, χρήσιμος = ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζηται τις αὐτόν, μάχιμος, = ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ μάχεσθαι, νοήμων = ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νοεῖν, σωτήριος = ὁ ἱκανὸς εἰς τὸ σφῆζειν.

ής, — ός, — νός, — ρός, καὶ σημαίνουσιν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σημαίνει καὶ ἡ ἐνεργητικῆ ἢ ἡ παθητικῆ μετοχῆ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ παράγονται. Α. χ. ψευδής = ὁ ψευδόμενος, λοιπός = ὁ λειπόμηνος, τερπνός = ὁ τέρπων, λαμπρός = ὁ λάμπων.

τος, (τη—τον) καὶ τεος (τεα—τεον). Καὶ τὰ μὲν εἰς **τος** ρηματικά ἐπίθετα 1) ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου λ. χ. γραπτός = γεγραμμένος, ποιητός, = πεποιημένος 2) σημαίνουσι τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ δηλούμενον διὰ τοῦ ῥήματος λ. χ. γραπτός = ὁ δυνάμενος νὰ γραφῆ, ἐπαινετός = ὁ ἄξιος νὰ ἐπαινηθῆται.

Τὰ δὲ εἰς **τεος** σημαίνουσι τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ δηλούμε-

νον· λ. χ. γραπτός = ὅστις ὀφείλει νὰ γραφῆ, ποιητέος = ὅστις ὀφείλει, ὅστις πρέπει νὰ ποιηθῆ.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ὁ φθονερός Διοφῶν ἰδὼν ἄλλον σταυρούμενον σταυρῷ μικροτέρῳ ἑαυτοῦ ἐτάκη(=ἔλυσε).—Γλυκεραὶ συκαὶ ἦσαν ἐν τοῖς Ἀλκινόου κήποις. — Χριστὸς πονηροῖς οὐ τιτρώσκειται (=δὲν πληγώνεται) λόγοις.— Ἄ ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν.—Τύραννος ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος.— Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδάζαι.

Καθαρεύουσα. Οἱ ἁμαρτωλοὶ θέλουσι τιμωρηθῆ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ δι' ὅσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαμονῆς των ἔπραξαν.— Ὁ Ἥλιος ἀνέτειλε λαμπρὸς καὶ ἀπασιόραπιων.— Ἡ τοποθεσία αὕτη εἶνε τερπνὴ.— Ὁ φίλος σου φαίνεται νοήμων, καίτοι ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν δύναται τις νὰ σχηματίσῃ τοιαύτην ἰδέαν περὶ αὐτοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΖ'.

Ῥήματα παρίγωγα ἐξ ὀνομάτων

- Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς
- άω ᾧ (τιμάω-ᾧ, τιμῆ, τολμάω-ᾧ, τόλμη)
  - έω ᾧ (εὐτυχέω-ᾧ-εὐτυχής, φιλέω-ᾧ, φίλος)
  - όω ᾧ (χρυσόω ᾧ-χρυσός, δηλόω ᾧ, δήλος)
  - ύω (δακρύω-δάκρυ, μεθύω μέθη)
  - αίνω (λευκαίνω-λευκός, ποιμαίνω ποιμὴν)
  - ύνω (ταχύνω-ταχύς, λαμπρύνω-λαμπρὸς)
  - εύω (κολακεύω κόλαξ· θηρεύω-θήρα)
  - άζω (ὀνομάζω-ὄνομα, δικάζω-δίκη)
  - ίζω (ὀπλίζω-ὄπλον, μαστίζω-μάστιξ)
  - σσω ἢ ττω (ἀνάσσω ἄναξ, κηρύττω-κήρυξ)
  - αίρω καὶ ὕρω (καθαίρω-καθαρός, μωρτύρομαι-μάρτυς)
  - λλω (ποικίλλω ποικίλος, ἀγγέλλω ἄγγελος)
  - ιάω (στρατηγιάω-στρατηγός)
  - άω (θανατάω-ᾧ, θάνατος)

Σημ. α'. Καὶ ἐκ τῶν ῥημάτων παράγονται ῥήματα, ὡς στενάζω (στένω)

Σημ. β'. Καὶ ἐξ ἐπιρρημάτων δὲ καὶ ἐξ ἐπιφωνημάτων παράγονται ἐπιρρήματα εἰς ζω' *διχάζω* (δίχα), (*χωρίζω* (χωρίς) *ἐγγίζω* (ἐγγύς), *οἰμώζω* (οἶμοι), *ἀλαλάζω* (ἀλαλά), *γρύζω* (γρῦ), *ἐλελίζω* (ἐλελεῦ) κ λ.π.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Τί οἰμώζετε, ὦ μάταιοι, καὶ μάλιστα ὁ φιλόσοφος σύ ; — Πλούτιζε τοὺς φίλους· σαυτὸν γὰρ πλουτιεῖς. — Μίσει τοὺς κολακεύοντας, ὡσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας. — Μηδένα ζήλου τῶν ἐξ ἀδικίας κερδαίνοντων. — Κρεῖττον σιωπᾶν (σιωπάω σιωπή) ἢ λαλεῖν (λαλέω-λάλος) μάτην. — Ὁ φθονῶν (φθονέω-φθόνος) ἑαυτὸν ζημιοῖ (ζημιόω-ζημία), — Ὁ Σωκράτης λοιδορούμενος οὐκ ἐχαλέπηνε (= δὲν ἐστενοχωρήθη) (χαλεπαίνω — χαλεπός), οὐδ' ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἠγανάκτει.

Καθαρεύουσα. Τιμῶ τοὺς τιμῶντάς με (τιμάω-τιμή) καὶ ἀγαπῶ τοὺς ἀγαπῶντάς με (ἀγαπάω-ἀγάπη). — Τῶν εὐτυχεύοντων (εὐτυχεύω-εὐτυχής) πάντες εἶνε φίλοι, τῶν δὲ δυστυχεύοντων οὐδ' αὐτὸς ὁ πατήρ. — Ὀνομάζεται (ονομάζω-ὄνομα) Ἰωάννης καὶ κατὰγεται ἐξ Ἰδορας. — Ἀδίκως ἐξυβρίσθη (ὑβρίζω-ὑβρις) ὁ δυστυχὴς διὰ προὔξιν. ἦν δὲν ἐξετέλεσεν, ὡς τουλάχιστον πληροφοροῦμαι. — Ὁ Θεὸς παιδεύει (παιδεύω-παῖς) ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ. — Τὸ ῥῆμα οἰμώζω σημαίνει φωνάζω οἶμοι, οἶμοι, ἐπομένως θρηγῶ, ὀδύρομαι.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΗ'.

Κανόνες τινές τῆς συνθέσεως

Τὰ σύνθετα, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, ἔχουσι συνήθως ἐνεργητικὴν σημασίαν· π.χ. φιλόλογος=ὁ φιλῶν τοὺς λόγους φιλόμουσος=ὁ φιλῶν τὰς μούσας, δίσπασπις=ὁ ῥίψας τὴν ἀσπίδα.

Τῶν συνθέτων δέ, ὧν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, τινὰ μὲν ἔχουσιν ἐνεργητικὴν, ἄλλα δὲ παθητικὴν σημασίαν· π. χ. λιθοβόλος=ὁ βάλλων λίθους, λαοφιλής=ὁ ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Τὰ συντιθέμενα μετ' ὀνομάτων τῆς β' Ἀττικῆς κλίσεως φυλάττουσι καὶ ἐν τῇ συνθέσει τὸ ω' π. χ. νεωκόρος (νεώς), λεωφόρος (λεώς).

Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *κρεάσ* διὰ τοῦ *ο* συντίθενται· π.χ. κρεοφάγος, κρεοπώλης κ. τ. λ.

(Τὰ δὲ κρεοφάγος καὶ κρεοπώλης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων).

Τὸ *γῆ* ἐν τῇ συνθέσει γίνεται *γεω*· π. χ. γεωγράφος, γεωγραφία, γεωπόνος, γεωλογία κ. τ. λ.

Σημ. Λαμβάνονται ὁμοῦ καὶ τὰ θέματα *γαι* καὶ *γη*· π. χ. *γαιήοχος*, *γῆλοφος*, *γηνεής* κ. τ. λ.

Τὰ ἐκ τοῦ *πόλις* σύνθετα, ἂν μὲν εἶνε ἐπίθετα ἢ κύρια ὀνόματα, σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς *ιδος* (φιλόπολις — φιλοπόλιδος). Ἐάν δὲ εἶνε οὐσιαστικά, σχηματίζουσιν αὐτὴν *κατὰ τὸ ἀπλοῦν* (ἀκρόπολις-ἀκροπόλεως).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΘ'

Κανόνες τῆς συνθέσεως

Πελοπόννησος ἀλλὰ **χερσόνησος**. Ἐν τῇ δηλ. περιπτώσει δεύτερον συνθετικὸν εἶνε τὸ ὄνομα *νῆσος*, ἔάν μὲν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ὄνομα τριτόκλιτον, τὸ *ς* τῆς γενικῆς *ἀφομοιοῦται* πρὸς τὸ *ν* τῆς λέξεως *νῆσος*· π. χ. Πελοπόννησος (Πέλοπος—νῆσος), Ἀλόνησος (Ἄλως-νῆσος), Μυόννησος, (Μυὸς-νῆσος).

Ἐάν δὲ τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε *ἄλλο ὄνομα*, μὴ τριτόκλιτον, τὸ σύνθετον γράφεται δι' ἐνὸς *ν*· π.χ. Ἐλαφώνησος, χερσόνησος.

Αἱ λέξεις : ὀβολός, ὀδύνη, ὄλεθρος, ὄλλυμι, ὀμαλός, ὄμνυμι, ὄνυξ, ὄρος, ὄροφος, ὄρυσσω, ὄφελος, *τρέπουσιν* ἐν τῇ συνθέσει το *ο* εἰς *ω*· π.χ. διώβολον, ἀνώδυνος, πανωλεθρία, ἐξώλης, ἀνώμαλος, ἀνώμοτος, πολυώνυχος, ὑπώρεια, διώροφος, διώρουξ, τοιχωρύχος, βιωφελής.

Ἐξαιρέσεις. Τὸ *ὄλεθρος* καὶ *ὄροφος* ὁμοῦ δὲν τρέπουσι τὸ *ο* εἰς *ω*, ἔάν ἢ πρὸ τοῦ *ο* συλλάβῃ εἶνε μακρὰ φύσει ἢ θέσει· π.χ. ψυχόλεθρος, ὑπόροφος.

Ἡ λέξις *ὄνομα* ἐν τῇ συνθέσει τρέπει τὸ πρῶτον *ο* εἰς *ω*, καὶ τὸ δεύτερον εἰς *υ*· π. χ. ἐπώνυμος, ἀνώνυμος, ἀντωνυμία.

"Ασκησις

(ΜΗ' καὶ ΜΘ' Γυμνασμάτων)

Ἀρχαία. Παπαῖ, (πωπῶ) κάτω ἔτι ἐσμέν ἐν ὑπωρεῖα τοῦ οὐρανοῦ.—Ἠπιον, ὦ Πάνδημε, φέρεις ἀλγῆμα, καθφον, ἐλαφρόν, βραχυβλαβές, ἀνώδυνον.—Ἐγώ, φίλε, τῶν κολακευομένων ἐξωλε-

στέρους τοὺς κόλακας ὑπέλιψα.—Τὰ μὲν δὴ ὑψηλὰ καὶ κορυφαῖα τοῦ οἴκου τοιάδε, Ὀμήρου τινὸς δεόμενα ἐπαινέτου, ἵνα αὐτὸν ὑψοροφον ὡς τὸν Ἑλένης θάλαμον εἴπη.—Ὡσπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν.—Διογένης ἄσωτον ἤτει μᾶν· ὁ δὲ εἶπε· διατί τοὺς μὲν ἄλλους τριώβολον, ἐμέ δὲ μᾶν αἰτεῖς;

Καθαρεύουσα. Ἡ λέξις ἀντωνυμία παράγεται ἐκ τοῦ ὄνομα κατὰ τροπὴν τοῦ πρώτου ο εἰς ω καὶ τοῦ δευτέρου εἰς υ.—Ἡ ἐν Φαλήρῳ διώροφος οἰκία μας κατέπεσε, διότι τὰ θεμέλια αὐτῆς δὲν ἦσαν στερεά.—Ἄν τὸ ἔδαφος δὲν ἦτο ἰόσον ἀνώμαλον, ἢ δαπάνη διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν θὰ ἦτο μικρά.—Παρὰ τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ὑμητιοῦ εὐρίσκεται ἡ μονὴ τῆς Καισαριανῆς.—Ἡ διῶρουξ τῆς Κορίνθου παρεδόθη εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ πρὸ πολλῶν ἐτῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ν'.

Κανόνες τῆς συνθέσεως

(Συνέχεια)

Τὸ **καλὸς** ἐν τῇ συνθέσει ὡς πρῶτον συνθετικὸν γίνεται **καλλι**· οἶον, καλλίμορφος, καλλιτέχνης, καλλιεπής, καλλιγράφος, καλλιεργῶ.

Σημ. Εἰς ἰ σχηματίζονται καὶ ἄλλα, ὡς τὸ **χαλκός**, **ἀργός**, **ἄρτος**· οἶον, **χαλκίοικος**, **ἀργίπους**, **ἀρτιμελής**.

Τὸ **ὑδωρ** ἐν τῇ συνθέσει γίνεται **ὑδρο**, τὸ δὲ ο πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· οἶον, ὑδροφόρος, ὑδραγωγός. Ἐπίστε ὅμως λαμβάνεται καὶ ἡ **ρίζα ὑδατο**· οἶον, ὑδατοτροφής, ὑδατοστεφής.

Τὸ **μέλι** ἐν τῇ συνθέσει **ἀποβάλλει** τὸ **τ**· οἶον, μελίρριτος, μελίκρατος. Ἐπίστε ὅμως λαμβάνεται ἡ **ρίζα μελιτο**· οἶον, μελιτοπώλης, μελιτοειδής.

Τὸ **πᾶς** γίνεται **παν**· οἶον, πάνσοφος, πάγκακος, πάγκαλος, πάμμεγας, παμπάλαιος, πανσέληνος. Σπανίως δὲ γίνεται **παντο**· οἶον, παντοδαπός, παντόμορφος.

Τὸ **πῦρ** ἔχει θέμα **πυρ** ὡς πρῶτον συνθετικόν, οἶον, πυρφόρος, πυρπολῶ. Ἐπίστε ὅμως γίνεται **πυρο**· οἶον, πυροειδής, πυροβόλος.

Τὸ **μέλας** ἔχει ὡς συνθετικὸν τὸ θέμα **μελαν**· οἶον, μελάμπελος, μελαγχολῶ. Σπανίως ὅμως γίνεται **μελανο**· οἶον, μελονόπτερος.

Σημ. Οὕτω συντίθεται καὶ τὸ **χείρ**· οἶον, **χέρνιψ**, **χειροθήης**.

Ἄσκησις.

Ἄροχαιά. Ἡ ἐν Σάμῳ ἦρα τὸ χρυσοῦν τῶν ὀρνίθων εἶχε γένος, τοὺς καλλιμόρφους καὶ περιβλέπτους ταῶς. — Τὸ ἔλαιον τοῖς φυτοῖς ἄπασίν ἐστὶ πάγκακον καὶ ταῖς θριξὶ πολέμιον, πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου. — Οἱ ὀρνιθῆραι θηρεύουσι τῇ γλαυκί παντοδαπὰ ὀρνίθια. — Πειπτεῦκασι γοῦν τὰς ψυχὰς ἀναπεμπομένας δειπνεῖν μὲν ὡς οἶόν τε περιπετομένας τὴν κνίσαν καὶ τὸν καπνόν, πίνειν δὲ ἀπὸ τοῦ βόθρου τὸ μελίκρατον.

Καθαρεύουσα. Ὁ Θεὸς εἶνε πάνσοφος. — Ἡ καλλιτεχνία δὲν ὑποστηρίζεται ἐν Ἑλλάδι. — Φίλε μου ὁμολογῶ ὅτι εἶσαι καλλιεπής. — Τὸ Ἀδριάνειον ὑδραγωγεῖον ἐπεσκευάσθη δευτέρα ἤδη φορὰν. — Τὰ πυροβόλα ἐκρότησαν καὶ αἱ μουσικαὶ ἀνέκρουσαν τὸ ἑωθινόν ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ νέου ἔτους. — Μελαγχολῶ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν λυπηρῶν τῇ ἀληθείᾳ αὐτῶν νεγονότων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΑ΄.

Κανόνες τῆς συνθέσεως

(Συνέχεια)

Τὸ **φρεάρ** ὡς πρῶτον συνθετικὸν γίνεται **φρε** οἶον, φρεάντις, φρεωρύχος.

Τὸ **βοῦς** ὡς πρῶτον συνθετικὸν γίνεται **βου** πρὸ συμφώνου καὶ **βο** πρὸ φωνήεντος οἶον, βουκέφαλος, βοηλάτης, βοηλασία.

Τὰ εἰς **μα**—**ματος** (ὡς αἶμα—αἵματος) ἐν τῇ συνθέσει ἢ τίθενται πλήρη μετὰ τοῦ συνδετικοῦ **ο** οἶον, θαυματοποιός, αἱματοσταγής ἢ ἀποβάλλουσι τὸ **αι** πρὸ αὐτοῦ οἶον, αἱμοχαρής, σπερμολόγος, αἱμοβαφής.

Τὰ ἀριθμητικὰ **εἷς**, **δύο**, **τρεις**, **τέσσαρες**, γίνονται ἐν τῇ συνθέσει **μονο**, **δι**, **τρι**, **τετρα** οἶον, μονόκερος, μονοσάνδαλος, δίπτερος, τρίπους, τριετής, τετράπους.

Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν **μένουσιν ἀμετάβλητα** οἶον, πεντέπους, ἕξπους, ὀκτώπους, κλπ. Τέλος τὰ ἄνω τοῦ διακόσια ἀριθμητικὰ **λαμβάνουσιν ο** οἶον, πεντακοσιομέδιμνος, χιλιοτάλαντος, μυριόνεκρος.

Σημ. Ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ἐπίθετον, τότε ὡς πρῶτον συνθετικὸν λαμβάνουσι πάντοτε τὰ ἐπιρρήματα **δύς**, **τρὶς**, **τετράκις** οἶον

διομύριοι, τετρακισχίλιοι. Τὸ τρις ἐν συνθέσει χρησιμεύει πολλάκις ὡς ἐπιτατικόν· οἶον, **τρισάθλιος, τρισκακοδαίμων.**

Ἄσκησις.

Ἄρχαία. Βοηλάτης ἐκ κώμης ἀμαξάν ἄγων καὶ ταύτης ἐμπεσοῦσης εἰς φάραγγα κοιλώδη ἀργὸς ἴστατο τῷ Ἡρακλεῖ προσευχόμενος — Βουκόλος βόσκων ἀγέλην ταύρων ἀπώλεσε μόσχον. — Ἀλέξανδρος ἐπὶ Πέρσας πορευόμενος τρισμύριους πεζοὺς καὶ πεντακισχιλίους ἵππους ἤγε. — Λέγουσι τὰς τίγρεις αἰμοχαρεῖς εἶναι. — Κλεάνθης νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἦντλει, μεθ' ἡμέραν δ' ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο· ὅθεν καὶ Φρεάντιης ἐκαλεῖτο.

Καθαρεύουσα. Ὁ Σόλων διήρσεσε τοὺς πολίτας εἰς πεντακοσιομεδίμνους, ἵππεῖς, ζευγίτας, καὶ θῆτας. — Λυποῦμαι πολὺ τὸν τρισάθλιον αὐτόν, ἀλλ' ἀδυνατῶ νά τον βοηθήσω. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἀφιέρωσαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα χρυσοῦν τρίποδα. — Ὁ Ἀλέξανδρος ἠγάπα πολὺ τὸν ἵππον του Βουκέφαλον καὶ ἔκτισε πρὸς τιμὴν του πόλιν, ἣτις ὠνομάσθη ἀπ' αὐτοῦ Βουκεφάλεια.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΒ'.

Κανόνες τῆς συνθέσεως.

(Συνέχεια)

Τὰ ἀχώριστα μόρια ὡς πρῶτον συνθετικόν.

Α'. Τὸ **α** **στερητικόν** (σημαῖνον στέρησιν καὶ κακὴν διάθεσιν) τίθεται πρὸ συμφώνου· οἶον ἄβατος, ἄπαις κ.τ.λ. πρὸ φωνήεντος δὲ γίνεται **αν'** οἶον, ἀνάξιος, ἀνανδρος, ἀνίκανος. Ἐνίοτε δὲ τὸ **α** συναίρεται μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ· π. χ. ἀργὸς (ἀ-εργός), ἄκων (ἀ-έκων).

Σημ. Λέγομεν **ἀόρατος** καὶ οὐχὶ **ἀνόρατος**, διότι καὶ αἱ λέξεις αἵτινες εἶχον δίγαμμα, λαμβάνουσι τὸ **α** καὶ οὐχὶ τὸ **αν'**.

Β'. Τὸ **α** **ἀθροιστικόν** (σημαῖνον ὁμοῦ), οἶον, ἀδελφός (α-δελφός=γαστήρ) ἀκόλουθος (α-κέλευθος=δόξος).

Σημ. Τὸ ἀθροιστικόν **α** κατ' ἀρχὰς ἐδασύνετο· ἐσώθη δὲ τὸ δασὺ πνεῦμα ἐν τισὶ λέξεσιν· οἶον, ἄπαξ, ἄπαξ, ἄπλοῦς.

Γ'. Τὸ **α** **ἐπιτατικόν** (σημαῖνον ἐπίτασιν)· οἶον, ἀτενής,, (ὁ ἄγαν τεταμένος), ἀχανής, (ὁ πολὺ χαινών, ὁ ἐκτεταμένος).

Λ'. Τὸ *νη* (σημαῖνον στέρησιν), τὸ ὁποῖον συναίρει τὸ η μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος ὄιον, νηνεμία (νη-ἄνεμος), νῆσις (νη-ἔσθλω), νωδὸς (νη-ὄδοῦς).

Ε'. Τὸ *δυσ* σημαῖνον *δυσκολίαν* ἢ *κακότητα* ἢ *ἐναντιότητα* ὄιον, δύσβατος, δύσμορφος.

ΣΤ'. Τὸ *ἡμι* (ἐκ τοῦ ἡμισυς), ὅπερ πάντοτε φυλάττει τὸ ι ἐν τῇ συνθέσει ὄιον, ἡμίονος, ἡμιθανής, ἡμιεφθος.

Ζ'. Τὰ *αρι-ερι-ζα* (σημαῖνοντα ἐπίτασιν) κ.χ. ἀρίδημος, ἐρίτιμος, ζάπλουτος.

Τὸ *λάξ* καὶ τὸ *πύξ* ἐν τῇ συνθέσει γίνονται *λακ*, *πυγ* ὄιον, λακπατῶ (κλωτσοπατῶ), πυγμαχος.

Τὸ *ὕψοῦ* γίνεται ἐν τῇ συνθέσει *δψι* ὄιον, ὑψιπέτης.

Τὸ *ὄψέ* γίνεται *δψι* ὄιον, ὄψιμαθής.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, πειρῶ τῆς ψυχῆς ἀθάνατον δόξαν καταλιπεῖν.—Ὁ χρέμασι δουλεύων καταφρονέσθω ὡς μικροψυχος καὶ ἀνελεύθερος.—Ἀπλοῦς τῆς ἀληθείας ὁ μῦθος ἔφη.—Ὁ ποτάμιος ἵππος σάρκα σκληρὰν ἔχει καὶ δύσπεπτον.—Γεγόναμεν ἀπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.—Ἄπας λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιον φαίνεται καὶ κενόν.—Κρεῖττον διψιμάθῃ ἢ ἀμαθῇ τινα εἶναι.

Καθαρεύουσα. Ὁ ὕπνος καὶ ὁ θάνατος εἶνε δίδυμοι ἀδελφοί.—Ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε δύσβατος ὡς ἐκ τῆς κακῆς κατασκευῆς τῆς.—Μετὰ τὸν σφοδρὸν ἐκεῖνον ἄνεμον ἐπῆλθε νηνεμία.—Μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς ἐκτύπησαν αὐτόν, ὥστε ἔπεσεν ἡμιθανής.—Ἐμείναμεν νήσις καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, διότι δὲν ἐμελετήσαμεν τὴν γραμματικὴν.—Ὁ ἐξάδελφός μου διωρίσθη ἀκόλουθος παρὰ τῶ ὑπουργεῖω τῶν ἐξωτερικῶν, πρωτεύσας ἐν τῶ διαγωνισμῶ, ὅσιν διεξήχθη μετὰ πάσης ἀδυστηρότητος, ὡς τοῦλάχιστον λέγεται.—Εἶσαι ἀνάξιος νὰ κατέχῃς τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν θέσιν.—Ἐφάνη ἀνανδρος καὶ δειλότατος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΓ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν συνθέτων

Γενικὸς κανὼν. Τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσι συνήθως τὸν τό-

νον αὐτῶν, ὅσον δυνατὸν ἀνωτέρω τῆς λήγουσης, ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο ἡ λήγουσα· λ.χ. (κακός) φιλόκακος, (ἀγαθός) πανάγαθος, (πομπήν) ἀρχιπομπήν.

Οὐδέποτε ὁμοίως ὁ τόνος ὑπερβαίνει τὴν λήγουσαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· λ. χ. εὐθύφρων, ὦ εὐθύφρων, ἐκτός ἂν γίνῃ ἐκθλιψίς λ. χ. πάροδος (παρ' ὁδός).

Τὰ ῥηματικὰ τὰ λήγοντα εἰς **α, -η, εως, -μος, -της, τηρ, τεος**, ἂν συντεθῶσι μετὰ προθέσεων τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· λ. χ. συμφορὰ (φορὰ), μεταβολή (βολή), συγγραφεὺς (γραφεύς), συλλογισμὸς (λογισμός), συμμαθητὴς (μαθητῆς) κλπ.

Τὰ εἰς **πέτης**, ἂν μὲν παράγωνται ἀπὸ τοῦ **πίπτω**, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσειν· λ.χ. προπειθής, γονυπειθής. Ἄν δὲ παράγωνται ἀπὸ τοῦ **πέτομαι**, τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσειν· λ. χ. ὑψιπέτης, ὠκυπέτης, οὐρανοπέτης.

Τὰ εἰς **ης** (γενικὴ οὐς) τριτόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· λ. χ. ἀληθής, εὐγενής, εὐπειθής, ψευδής κλπ.

Ἐξαιροῦνται καὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ λήγοντα εἰς **αντης—αρκης—ήθης—ήρης—μήκης—ώδης—ώλης—μεγέθης**· π.χ. ἀνάντης—αὐτάρκης—εὐήθης—εὐώδης—εὐμεγέθης.

Ἐπ' ἴσης **ἐξαιροῦνται** καὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ κύρια ὀνόματα· π.χ. Δημοσθένης, Ἀντισθένης, Διογένης.

Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ **ἔτος** σύνθετα διαφοροῦνται τονιζόμενα καὶ ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π.χ. τριακονταετής καὶ τριακονταετής (καὶ τριακοντούτης), ἑξαετής (καὶ ἑξέτης), δεκαετής (καὶ δεκέτης).

Ἡ λέξις **μέγας** τηρεῖ τὸν τονισμὸν τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἐν τῇ συνθέσει· π.χ. παμμέγας (ἀλλ' ὑπέρμεγας).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΔ΄.

Περὶ τονισμοῦ τῶν συνθέτων

(Συνέχεια)

Τὰ εἰς **ος** σύνθετα ἐπίθετα, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε **ῥῆμα**, τονίζονται ὡς ἑξῆς.

Τὰ μὲν σημαίνοντα **ἐνέρονειαν** τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης·

ἀν αὐτῆ εἶνε **βραχεῖα** π.χ. πατροκτόνος (=δ φονεύσας τὸν πατέρα του) ἱπποκρόφος (=δ τρέφων ἵππους). Ἐν ὅμως ἡ παραλήγουσα εἶνε **μακρά**, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης π.χ. στρατηγός, ναυπηγός, γεωργός.

Τὰ δὲ ἔχοντα **παθητικὴν** ἢ **ἀμετάβατον** σημασίαν τονίζονται ἐπὶ τῆς παραλήγουσης λ.χ. λιθοβόλος (=δ βαλλόμενος διὰ λίθων), πατρόκτονος (=δ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς).

Ἐξαιρέσεις. Παρὰ τὸν εἰρημένον κανόνα περὶ τῶν εἰς **ος** συνθέτων τονίζονται τὰ πανοῦργος, κακοῦργος καὶ ἐπίβουλος. Ἐπισης τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα π.χ. πρόμαχος, διάδοχος. Πρὸς τούτοις τὰ ἀπὸ τοῦ ἀχωρίστου μορίου **α** ἢ ἀπὸ τοῦ ἐπιρρήματος **ευ** σύνθετα π.χ. ἄγονος, ἔφορος. Καὶ τέλος τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ ἄρχω, ἀκούω καὶ ἔχω π.χ. ἵππαρχος, ὑπήκοος, ἡνίοχος.

Τὰ εἰς **ως** σύνθετα Ἀττικὰ προπαροξύνονται π.χ. λεπτόγεως, χρυσόκερως κτλ. Ἐξαιροῦνται ὅμως τὰ ἀπὸ τοῦ **γῆρας** σύνθετα π.χ. ἀγήρως, ὑπεργήρως κτλ.

Τὰ εἰς **ος** σύνθετα ἐπιθέτα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα καὶ τὸ δευτέρον ὄνομα, πάντοτε προπαροξύνονται π.χ. φιλόσοφος, φιλόλογος.

Τὰ εἰς **τος** ῥηματικά συντιθέμενα μετὰ τῶν προθέσεων **δξύ- νονται**, ἀν σημαίνωσι τὸν **δυνάμενον** γὰ **πάθη** τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον π.χ. ἐξαιρετὸς (=δ δυνάμενος γὰ ἐξαιρεθῆναι). **Προπαροξύνονται** δέ, ἀν σημαίνωσι τὸν παθόντα οἶον, **ἐξαιρέτος** (=δ ἐξηρημένος).

Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς **ος** παροξυτόνων ἐπιθέτων προπαροξύνονται οἶον, ὁ φιλαλήθης—τὸ φιλάληθες, ὁ αὐτάρκης—τὸ αὐτάρκες.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἔχοντα εἰς τὴν παραλήγουσαν **ω**, ὡς καὶ τὰ εἰς **ηρης**, ἅτινα προπερισπῶνται. οἶον, ὁ ποδῆρης.—τὸ ποδῆρες, εὐώδης—τὸ εὐῶδες.

Τὸ **κριτής** συντιθέμενον μὲν μετὰ προθέσεως τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης οἶον, ἐπικριτής, ὑποκριτής, μετὰ λέξεως δὲ ἄλλης συντιθέμενον παροξύνεται οἶον, ὄνειροκριτής, τεχνοκριτής, δικαιοκριτής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΑ

ἐσφαλμένως ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ ἀπαντῶντα
ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Α

Λέξεις συνήθως, ἀλλ' ἐσφαλμένως ἀπαντῶσαι εἰς **εἰα** ἀντὶ εἰς **ια**.

Ἄμνηστία διὰ τοῦ **ι** εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἄμνηστία διὰ τοῦ **ει**, διότι τὸ ἄμνηστία παράγεται ἐκ τοῦ ἄμνηστος καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς **ος** λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν **ια**. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγομεν ἀχρηστία (ἐκ τοῦ ἀχρηστος), ἀπιστία (ἐκ τοῦ ἀπιστος), ἀρρωστία (ἐκ τοῦ ἀρρωστος), εὐαρμοστία (ἐκ τοῦ εὐάρμοστος), ἀπληστία, (ἐκ τοῦ ἀπληστος), δυσχρηστία (ἐκ τοῦ δύσχρηστος), εὐρωστία (ἐκ τοῦ εὐρωστος).

Ἐπίσης διὰ τοῦ **ι** πρέπει νὰ γράφονται καὶ αἱ ἐξῆς λέξεις, αἵτινες συνήθως, ἀλλ' ἐσφαλμένως, γράφονται διὰ τοῦ **ει** :

ἄσωτία	ἐκ	τοῦ	ἄσωτος	καὶ	οὐχὶ	ἄσωτεια
γειτονία	»	»	γείτων	»	»	γειτονεῖα
ἐχεμυθία	»	»	ἐχέμυθος	»	»	ἐχεμύθεια
ἡγεμονία	»	»	ἡγεμών	»	»	ἡγεμονεῖα
κηδεμονία	»	»	κηδεμών	»	»	κηδεμονεῖα
κηδεστία	»	»	κηδεστής	»	»	κηδεστεια
περιεργία	»	»	περίεργος	»	»	περιέργεια
προεδρία	»	»	πρόεδρος	»	»	προεδρεια
σιτοπομπία	»	»	σιτοπαμπός	»	»	σιτοπομπεῖα
συνεργία	»	»	συνεργός	»	»	συνέργεια
συνεδρία	»	»	σύνηςδρος	»	»	συνεδρεια
ὑπερηφανία	»	»	ὑπερήφανος	»	»	ὑπεριφάνεια

Ἐπίσης πρέπει νὰ λέγωμεν καλλιέργια, ἀμαθία καὶ οὐχὶ καλλιέργεια, ἀμάθεια.

Λέξεις συνήθως ἀπαντῶσαι εἰς **ια** ἀντὶ εἰς **εια**

Ἐνωτέρω κατελέξαμεν τὰς λέξεις εἰς **ια**, τὰς ὁποίας συνήθως γράφουσιν διὰ τοῦ **εια**· ἤδη ἀπαριθμοῦμεν τὰς λέξεις, ἃς ὀφείλομεν νὰ γράφωμεν διὰ τοῦ **ει** καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ **ι**.

Ἄ**λαζονεῖα** καὶ οὐχὶ ἀλαζονία, διότι ἡ λέξις ἀλαζονεῖα παράγεται ἐκ τοῦ ἀλανοζεύομαι καὶ τὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικά τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς **ευω** ῥημάτων γράφονται διὰ τοῦ **ει**· π. χ. ῥητορεύω— ῥητορεία, πραγματεύω—πραγματεία, κολακεύω—κολακεία.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δεόν νὰ γράφονται διὰ τοῦ **ει** καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ **ι** καὶ αἱ ἑξῆς λέξεις.

ἀγνεῖα	ἐκ	τοῦ	ἀγνεύω	καὶ	οὐχὶ	ἀγνία
ἀγυρτεῖα	»	»	ἀγυρτεύω	»	»	ἀγυρτία
δεσποτεῖα	»	»	δεσποτεύω	»	»	δεσποτία
δυναστεῖα	»	»	δυναστεύω	»	»	δυναστία
εἰρωνεῖα	»	»	εἰρωνεύω	»	»	εἰρωνία
ἐποπτεῖα	»	»	ἐποπτεύω	»	»	ἐποπτία
ἐπιτροπεῖα	»	»	ἐπιτροπεύω	»	»	ἐπιτροπία
ἐφεδρεῖα	»	»	ἐφεδρεύω	»	»	ἐφεδρεία
ἐφορεῖα	»	»	ἐφορεύω	»	»	ἐφορία
ἡνιοχεῖα	»	»	ἡνιοχεύω	»	»	ἡνιοχία

Τὸ προστατεῖα γίνεται ἐκ τοῦ προστατεύω, τὸ δὲ προστασία ἐκ τοῦ προστατής.— Ἐπ' Ἰσης τὸ ἰκετεῖα γίνεται ἐκ τοῦ ἰκετεύω, καὶ τὸ ἰκεσία ἐκ τοῦ ἰκέτης.

Ἐπ' Ἰσης διὰ τοῦ **ει** δεόν νὰ γράφονται αἱ λέξεις ἀνδρεία καὶ Ἀκαδημία. Ἀδόκιμον δὲ εἶνε τὸ συνήθως λεγόμενον Ἀκαδημία.

Ἡ λέξις δὲ ὕδρεῖα λέγεται ἐπὶ τῆς ὑδρεύσεως, ἐν ᾗ τὸ ὄργανον (κανάτι) λέγεται ὕδρια.

Ἄ**λκιβιάδου, Εὐριπίδου** εἶνε ἡ γενική τοῦ ἐνικοῦ τοῦ Ἄλκιβιάδης καὶ Εὐριπίδης καὶ οὐχὶ—Ἄλκιβιάδους, Εὐριπίδους, διότι τὰ λεγόμενα πατρωνυμικά ἢ πατρωνυμικὴν κατάληξιν ἔχοντα εἰς δης δὲ λήγοντα εἶνε πρωτόκλιτα καὶ οὐχὶ τριτόκλιτα.

Σημ. Πατρωνυμικά καλοῦνται νὰ ὀνόματα τὰ σημαίνοντα τὸν υἱὸν ἢ τὸν ἀπόγονόν τινος.

Ἄ**πελπισία**. Προτιμότερον εἶνε ἀντὶ τοῦ ἀπελπισία νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν λέξιν ἀπελπισμός.

Ἄ**ποστασία**. (Ἀντὶ τούτου προτιμότερον νὰ γίνηται χρῆσις

τῆς λέξεως **ἀπόστασις**. Ἐπ' ἴσης ὀρθά εἶνε τὰ παράλυσις, ἐπίστασις, ὑπόκρισις, καὶ οὐχὶ παραλυσία, ἐπιστασία, ὑποκρισία.

Δ

Διαιτησία. Ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὴν λέξιν **δίαιτα**.

Δοσιληψία ἢ δοσοληψία ἢ ληψοδοσία. Δὲν εἶνε ταῦτα ὀρθά, καίτοι γίνεται χρῆσις αὐτῶν ὑπὸ πολλῶν. Ἀντ' αὐτῶν πρέπει νὰ λέγωμεν **δόσις** καὶ **λήψις**.

Ε

Ἐνέδρα. Ὁ ὀρθὸς τονισμὸς τῆς λέξεως ταύτης εἶνε ἐνέδρα καὶ οὐχὶ ἔνεδρα, διότι τὸ ἔδρα καὶ ἀπλοῦν καὶ σύνθετον ὄν ἔχει τὴν λήγουσαν μακράν, ὡς ἐνέδρα, καθέδρα, ἔξεδρα, ψευδενέδρα, ἀντενέδρα.

Ἐπαιτεία. Κακῶς γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως ταύτης ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ **ἐπαίτησις**, ὅπερ μετεχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ πρὸς δήλωσιν τοῦ ἔργου τοῦ ἐπαίτου. Ἐλέγετο δὲ πρὸς τούτοις καὶ **προσαίτησις** ἐκ τοῦ ῥήματος προσαίτω.

Ἐπιστασία. Τὸ ὀρθὸν εἶνε **ἐπίστασις**.

Κ

Καθωμιλημένη γλώσσα. Τοιοῦτοτρόπως εἶνε ἀνάγκη νὰ λέγωμεν καὶ οὐχὶ καθομιλουμένη. Ἀντὶ τοῦ καθωμιλημένη δυνάμεθα νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ ὁμιλουμένη, τὸ ὅποῖον ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ λαλουμένη.

Σημ. Διὰ τοῦ ἐνεστώτος καθομιλουμένη ἐννοοῦμεν τὴν **γινομένην κοινήν**, ἐν ᾗ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἡμεῖς θέλομεν νὰ ἐκφράσωμεν, δηλ. τὴν γλώσσαν, ἣτις ἔχει γίνῃ καὶ εἶνε κοινή, δηλοῦται διὰ τοῦ παρακειμένου καθωμιλημένη.

Λακωνικὴ εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ Λακωνία. Οὕτω λέγομεν Μεγαρικὴ, Πλοταϊκὴ, Ἀιτικὴ, κλπ.

Μεταφράστης καὶ **παραφράστης** εἶνε τὰ ὀρθά καὶ οὐχὶ, ὡς πολλοὶ ἐσφαλμένως λέγουσι, μεταφραστής, παραφραστής, εἰδὸτι τὰ εἰς **στις** ἢ γενικώτερον τὰ εἰς **της** δισύλλαβα ἀρσενικὰ ὀνόματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα ἐτονίζοντο εἰς τὴν παραλήγουσαν. Ὅμοια εἶνε τὰ πλάστης, ῥάπτῃς, γνώστης, μύστης, ἐπόπτῃς, αὐτάρκῃς, ῥέκτης.

Καὶ τὸ **καταχραστής** δὲν εἶνε ὀρθόν. Ἐντὶ τούτου πρέπει νὰ λέγωμεν **καταχρήσις**.

Ἐπ' ἴσης **διαλύτης** εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **διαλυτής**.

Λάρισα δι' ἐνὸς σ εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφή καὶ οὐχὶ Λάρισσα.

Ἐπίσης Ἄμφισα εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ Ἄμφισσα

Βόρειος » » » » Βόρρειος

Ἐρινύς » » » » Ἐριννύς

Ἰλισός » » » » Ἰλισσός

Κάσος » » » » Κάσσοσ

Κηφισός » » » » Κηφισσός

Κρῖσα » » » » Κρῖσσα

Φεραῖος » » » » Φεραῖος

ψιμύθιον » » » » ψιμμύθιον

Μικρογραφία εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ μικρογράφισις.

Ο—Π

Ὄμοιοκαταληξία εἶνε τὸ ὀρθόν, ἀλλὰ δύναται νὰ λεχθῆ καὶ ὀμοιοκατάληξις.

Παλίρροια. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει τὴν ἀνύψωσιν καὶ τὴν κατάπτωσιν τῶν θαλασσίων ὑδάτων, αἵτινες ἰδίως γίνονται ἀντιληπταὶ ἐν ταῖς παραλίαις. Καὶ ἡ μὲν ἀνύψωσις καλεῖται εἰδικῶς **πλημμυρίς**, ἡ δὲ κατάπτωσις **ἄμπωτις**.

Οὐχὶ δὲ ὀρθῶς λέγουσι πολλοὶ παλίρροια καὶ ἄμπωτις, ἐννοοῦσιν δὲ διὰ τοῦ παλίρροια μόνον τὴν ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων, ἐν ᾧ δι' αὐτοῦ σημαίνονται, ὡς εἶπομεν, ἀμφότερα, δηλ. ἡ ἀνύψωσις καὶ ἡ κατάπτωσις τῶν ὑδάτων.

(Τοιαύτη ἐν παραδείγματι παλίρροια γίνεται ἐν τῷ Εὐρίπῳ παρὰ τὴν Χαλκίδα).

Σ

Σφύρα μετὰ τῆς περισπωμένης εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ σφύρα, διότι τὸ *υ* τῆς παραλλογούσης εἶνε μακρόν.

Φ

Φιλοπατρία. Ἡ λέξις αὕτη παραγομένη ἐκ τοῦ φιλῶ καὶ πατῆρ δηλοῖ τὴν πρὸς τὸν πατέρα ἀγάπην καὶ οὐχὶ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα. Προκειμένου δὲ περὶ πατρίδος ἔπρεπε νὰ εἰπωμεν **φιλο-**

πατριδία. Ἐντὶ ὅμως τούτου προτιμότερον εἶνε νὰ λέγωμεν τὸ **φιλόπατρι** τοῦ ἀνδρός κτλ.

X

ΧριστιανΟσύνη διὰ τοῦ Ο εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ χριστιανΩσύνη διὰ τοῦ ω, διότι τὸ χριστιανός ἔχει τὸ α μακρόν, τὰ δὲ εἰς οσύνη γράφονται διὰ τοῦ ο, ἐὰν ἢ προηγουμένη τῆς καταλήξεως συλλαβῆ εἶνε μακρά.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

Δέξεις ἐν τῇ κοινῇ γλώσῃ ἐσφαλμένως ἀπαντῶσαι

A

Ἄβέβαιος ὡς θηλυκὸν τοῦ ἀβέβαιος εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ **ἀβεβαία**, ὡς λέγουσι πολλοί.

Ἄεργός (ἄργος) εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ὡς συνήθως, ἀλλ' ἐσφαλμένως, λέγεται ἄεργος.

Ἄκαδημαϊκός. Ὑπὸ τῶν παλαιῶν δὲν ἐλέγετο οὕτως. Ἐντὶ τούτου προτιμότερον νὰ λέγωμεν ὁ **ἀπὸ τῆς Ἀκαδημείας**.

Ἄκριβότερος, ἀκινδυνότερος, ἐπικινδυνότερος, ἀνιαρότερος, ἀκρατότερος, ἀκυρότερος, διὰ τοῦ Ο εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀκριβώτερος, ἀκινδυνώτερος, ἐπικινδυνώτερος, ἀνιαρώτερος, ἀκραιώτερος, ἀκυρώτερος διὰ τοῦ ω, ὡς ἐσφαλμένως γράφουσι πολλοὶ ταῦτα.

Ἄκροκόρινθος εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ, ὡς λέγεται ὑπὸ πολλῶν, ἢ Ἀκροκόρινθος.

Ἄλυσος. Κακῶς μεταχειρίζονται τινες τὸ δευτερόκλιτον ὄνομα ἢ **άλυσος**, τῆς **άλύσου**, ἐν ᾧ τὸ τριτόκλιτον ἢ **άλυσις**, **άλυσεως**, εἶνε τὸ ὀρθόν.

Ἄμαξιτός ὁδός εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἄμαξιτὴ ὁδός, ὡς ἐσφαλμένως λέγεται ὑπὸ τινῶν.

Ἄνατόμος—ἀνατομία. Αἱ λέξεις αὗται ἦσαν παντελῶς ἀχρηστοὶ ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσῃ. Ἐντὶ αὐτῶν ἦσαν ἐν χρήσει αἱ λέξεις ἀνατομικός καὶ ἀνατομή. Δύναται δὲ ἐντὶ τοῦ ἀνατομὴ νὰ λέγηται καὶ **ἀνατομική**, ὡς λέγεται ἰατρική, ῥητορικὴ, γραμματικὴ κτλ.

Ἄνορθογράφος. Καθ' ὃν τρόπον τονίζεται τὸ ὀρθογράφος.

πρέπει νὰ τονίζηται καὶ τὸ ἀνορθογράφος οὐχὶ δὲ ἀνορθόγραφος.

Καθ' ὅμοιον τρόπον λέγομεν δωροδόκος—ἄδωροδόκος, κληρονόμος—συγκληρονόμος, ἐργολάβος—συνεργολάβος.

Ἡ ἀπόκρεως. Ἐσφαλμένως κλίνεται τὸ ὄνομα τοῦτο τῆς Β' Ἀττικῆς κλίσεως. Οὕτω λέγουσι συνήθως ἡ ἀπόκρεω, αἱ ἀπόκρεω, τῶν ἀπόκρεω, τὰς ἀπόκρεω, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε ἡ ἀπόκρεως, αἱ ἀπόκρεω, τῶν ἀπόκρεων, τὰς ἀπόκρεως, ὡς κλίνονται κανονικῶς τὰ Ἀττικὰ ὀνόματα.

Ἄστυκός διὰ τοῦ *ι* εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφή τῆς λέξεως οὐχὶ ἄστυκός διὰ τοῦ *υ* (Ἴδε καὶ ἀνωτέρω Γύμνασμα ΜΗ'. Α' μέρους).

Αὐρινός-ἡ-ὄν εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ αὐριανός-ἡ-ὄν. Οὕτω λέγομεν χθεσινός-ἡ-ὄν (χθές-ινος), σημερινός-ἡ-ὄν (σήμερον-ινος) κτλ.

Ἄφότητος εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ, ὡς λέγουσι συνήθως, ἀνυπόφορος.

B

Βιβλιόφιλος εἶνε ἐσφαλμένον καὶ ἀντ' αὐτοῦ πρέπει νὰ λέγωμεν φιλόβιβλος. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγομεν φιλόμουςος, φιλόλογος, φιλόσοφος, φιλόχρηστος, φιλότιμος, κτλ.

Βυζαντινός εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ Βυζαντινός. Οὕτω λέγεται καὶ Ἀκραγαντινός, Παρισῖνος, Ταραντινός, Φλωρεντινός.

Γ

Γλαφυροῦτερος διὰ τοῦ *ω* εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ, ὡς γράφεται ὑπὸ τινων, γλαφυρότερος.

Δ

Δημοκρατικός εἶνε τὸ ὀρθὸν, διότι ἐμφαίνει τὸν ἄνθρωπον τῆς δημοκρατίας καὶ οὐχὶ δημοκράτης, ὅπερ εἶνε ἄγνωστον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἂν ὑπῆρχε δέ, θὰ ἐσήμαινε τὸν κρατοῦντα τοῦ δήμου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν ἀριστοκρατικός καὶ οὐχὶ ἀριστοκράτης.

Δημόσιος ἀσφάλεια δὲν εἶνε ὀρθὸν, διότι τὸ δημόσιος ἔχει θηλυκὸν *δημοσία* καὶ οὐχὶ δημόσιος. Οὕτω καὶ τοῦ γνήσιος τὸ θηλυκὸν εἶνε *γνήσια*.

Διακεκριμένος καὶ συγκεκριμένος δι' ἑνὸς *μ* εἶνε ἡ ὀρθὴ

γραφῇ τῶν λέξεων τούτων καὶ οὐχὶ διακεκριμένους καὶ συγκεκριμένους διὰ δύο μ, διότι οἱ παρακείμενοι κέκριμαι, κέκλιμαι, πέπλυμαι, τέταμαι ἐγράφοντο ἀείποτε δι' ἑνὸς μ.

Ε

Ἐλεος. Κατ' ἀρσενικὸν γένος ὁ ἔλεος ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ οὐχὶ τὸ ἔλεος.

Σημ. Ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσει γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως εἰς οὐδέτερον γένος (τὸ μέγα ἔλεος).

Ἐμετος. Ὁ ὀρθὸς τονισμὸς τῆς λέξεως ταύτης εἶνε ἔμετος καὶ οὐχὶ ὡς συνήθως, ἀλλ' ἐσφαλμένως, λέγεται ἔμετός.

Σημ. Κατὰ τὸν κανόνα τοῦ Ἡρωδιανοῦ «τὰ διὰ τοῦ **ιον** τριβράχεια ὑποκοριστικὰ προπαροξύνονται» π. χ. *κτένιον, πόδιον, θρόνιον*. Κατὰ ταῦτα δὲ ἐσηματίσθησαν καὶ τὸ ἔμετος, ὅπερ ἔχει καὶ τὰς τρεῖς συλλαβὰς βραχείας.

Ἐμπόριον. Ὅφειλομεν νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν λέξιν *ἐμπορία*, ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν τὸ ἔργον, διότι ἡ λέξις ἔμποριον σημαίνει τόπον ἐμπορικὸν (σκάλαν). Πρέπει ἐπομένως νὰ λέγωμεν ἐπαγγέλλομαι τὴν ἐμπορίαν καὶ οὐχὶ τὸ ἐμπόριον, ὡς συνήθως, ἀλλὰ κακῶς, λέγεται.

Ἐνατος. Δι' ἑνὸς **ν** καὶ οὐχὶ διὰ δύο γράφεται ἡ λέξις ἔνατος καὶ αἱ λοιπαὶ παράγωγοι λέξεις ἐκ τοῦ ἑνέα, ὅπερ ἐν τούτοις γράφεται διὰ δύο **ν**. Ἐπομένως ἑνέα, ἀλλ' ἔνατος, ἐνάκις, ἐνενήκοντα, ἐνεακόσια.

Ἐπίμονος. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ τοῦ ὀνόματος τούτου εἶνε κατὰ β' κλίσειν ἐπίμονος καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν γ' κλίσειν, ὡς ἐσφαλμένως λέγουσι πολλοί, ὁ ἐπίμων, γεν. τοῦ ἐπίμονος.

Ἐπ' ἴσης ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν ὁ *εὐζώνος*, τοῦ *εὐζώνου*, τοὺς *εὐζώνους* καὶ οὐχὶ ὁ εὐζων, τοῦ εὐζωνος, τοὺς εὐζωνας.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πρέπει νὰ λέγηται ὁ *πίθηκος*, τοῦ *πίθηκου* καὶ οὐχὶ ὁ πίθηξ, τοῦ πίθηκος.

Τέλος ὁ *ἀνήλικος*, τοῦ *ἀνηλικίου*, τοὺς *ἀνηλικίους* εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ὁ ἀνήλιξ, τοῦ ἀνήλικος, τοὺς ἀνήλικας. Τὸ *ἐνήλικος* ὅμως λέγεται καὶ *ἐνήλιξ*.

Ὁ *ἐπιπόλαιος* ἔχει θηλυκὸν ἢ *ἐπιπόλαιος* καὶ οὐχὶ ἡ *ἐπιπολαία*, ὡς λέγουσιν ἐσφαλμένως πολλοί.

Ἐπισσημασμένος μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἐπισσημασμένος, ὡς ἐσφαλμένως λέγουσι πολλοί.

Οὕτως εἶνε ὀρθὰ καὶ τὰ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ:

ἐπισεσωρευμένος
προὔπολελογισμένος

ἀνασεσυρμένος
βεβρασμένος

ἀποκερυσταλλωμένος

Ἔστημένος, ἐγκατεστημένος. Δὲν εἶνε ὀρθὰ ταῦτα. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον ἀντ' αὐτῶν ἐστηκώς, ἐστός, ἐξ ὧν βραδύτερον ἐπλάσθησαν τὰ ἐστημένος καὶ καθεστημένος. Ἡ κοινὴ γλῶσσα μεταχειρίζεται τὸ στημένος.

Ἡμικεκαυμένος. Δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν λέξιν ταύτην. Ἀντ' αὐτῆς ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν *ἡμίκαυστος* ἢ *ἡμίκαυτος*.

Κ

Καινοτόμος εἶνε τὸ ὀρθόν, ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη ἡ λέξις καινοτομία καὶ ῥῆμα καινοτομῶ. Κακῶς ἐπομένως γίνεται χρῆσις τοῦ καινοτομιστής.

Καιρός. Ἡ λέξις καιρός = εὐκαιρία, περίστασις· κακῶς δὲ λαμβάνεται ἡ λέξις ἐπὶ χρονικοῦ διαστήματος. Ἐπομένως ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν, πόσος χρόνος, πολὺς χρόνος κλπ. καὶ οὐχὶ πόσος καιρός, πολὺς καιρός κλπ.

Κατεπτοημένος εἶνε τὸ ὀρθόν, δηλ. ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ. Ἐπ' ἴσης ἀπεκτηνωμένος ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ εἶνε τὸ ὀρθόν.

Λ

Λαμπρόλος. Δι' ἑνὸς λ εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως καὶ οὐχὶ Λαμπρόλλος

Σημ. Τὰ εἰς λος κύρια ὀνόματα καὶ ἔχοντα υ ἐν τῇ παραληγοῦσῃ, ἂν μὲν δι' ἑνὸς λ ἐγράφοντο, ἐτονίζοντο δὲ ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης· π.χ. *Αἰσχύλος, Βογγύλος, Δερκύλος, Φειδύλος, Χρεμύλος* κλπ. Ἄν δὲ ἐγράφοντο διὰ δύο λ, ἐτονίζοντο ἐπὶ τῆς προπαραληγοῦσης· π.χ. *Ἀγκυλλος, Ἀρίστιλλος, Κάθυλλος, Σένυλλος*.

Λαύρειον. Διὰ τοῦ εἰ εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως ταύτης καὶ οὐχὶ Λαύριον. Γίνεται δὲ τοῦτο φανερόν ἐκ τοῦ παραγώγου Λαυρεώτης, ὅπερ ἐγένετο ἐκ τοῦ Λαύρειον, ὅπως τὸ Μαρεώτης ἐκ τοῦ Μάρεια, τὸ Ἡρακλεώτης ἐκ τοῦ Ἡράκλεια, Ἀλεξανδρεώτης ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρεια.

Λέμβος. Πάντοτε κατ' ἀρσενικὸν γένος ὁ λέμβος ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ οὐχὶ ἡ λέμβος.

Λιβάδιον. Διὰ τοῦ ἵ πρέπει νὰ γράφηται ἡ λέξις λιβάδιον (ἐκ τοῦ λίβας).

Λογύδριον. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως εἶνε λογύδριον καὶ οὐχὶ λογίδριον, διότι ὑποκοριστικὴ κατάληξις ἰδριον δὲν ὑπάρχει. Οὕτω λέγομεν **νυσύδριον** (ἐκ τοῦ νήσος),

Ἐντὶ τοῦ λογύδριον δυνάμεθα νὰ μεταχειριζώμεθα τὰς λέξεις λογίδριον καὶ λογάριον.

Λυκαθηττός διὰ δύο τι εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως καὶ οὐχὶ δι' ἑνός.

M

Μεταρρυθμισμένος εἶνε τὸ ὀρθόν, δηλ. παρακείμενος τοῦ μεταρρυθμίζομαι καὶ οὐχὶ, ὡς λέγεται ὑπὸ πολλῶν, μεταρρυθμισμένος ἢ μεταρρυθμημένος.

Μετημφιεσμένος καὶ **μεταμφιεσθεὶς** εἶνε ὁ παρακείμενος καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος τῆς μετοχῆς τοῦ μεταμφιέννυμαι καὶ οὐχὶ, ὡς λέγεται ὑπὸ πολλῶν, μετἘμφιεσμένος καὶ μετἘμφιεσθεὶς.

N

Νοῦς. Ἡ ὀρθὴ κλίσις τοῦ ὀνόματος εἶνε κατὰ τὴν β' κλίσειν.

Ἐνικός

Πληθυντικός

ὁ νοῦς (ὁ νόος-νοῦς)

οἱ νοῖ (νόοι-νοῖ)

τοῦ νοῦ (τοῦ νόου-νοῦ)

τῶν νοῶν (νόων-νοῶν)

τῷ νοῷ (τῷ νόῳ-νοῷ)

τοῖς νοῖς (νόοις-νοῖς)

τὸν νοῦν (τὸν νόον νοῦν)

τοὺς νοῦς (νόους-νοῦς)

Κακῶς ἐπομένως λέγουσι πολλοὶ ὁ νοῦς, τοῦ νοός, τῷ νοί, οἱ νόες, κατὰ τὸ βοῦς, τοῦ βοός κτλ.

Ἐπομένως ἡ φράσις ἄνθρωπος κοινοῦ νοός εἶνε ἐσφαλμένη, ἀντὶ τῆς ὀρθῆς, **ἄνθρωπος κοινοῦ νοῦ**.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πρέπει νὰ κλίνωμεν τὸ **πλοῦς** (πλόος). Ὁ **πλοῦς** ἐπομένως τοῦ **πλοῦ**, τῷ **πλωῖ**, τὸν **πλοῦν** κτλ. Οἱ **πλοῖ**, τοῖς **πλοῖς**, τοὺς **πλοῦς** καὶ οὐχὶ, ὡς γράφουσι τινες, οἱ πλόες τοὺς πλόας.

Οὔρον πληθυντικὸς τὰ οὔρα εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχί, ὡς κοινῶς ἀλλ' ἐσφαλμένως, λέγεται τὸ οὔρος.

Π

Παράγραφος. Ἡ παράγραφος εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχί ὁ παράγραφος, διότι ἡ λέξις παράγραφος εἶνε ἐπίθετον καὶ παραλείπεται τὸ οὐσιαστικὸν γραμμῆ,

Πολίμβολος, παλιμβολία, εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχί, ὡς λέγουσι πολλοί, παλίμβουλος, παλιμβουλία.

Παντοτεινός εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχί παντοτεινός.

Ἐφεταινός ἕμως ἀντιθέτως εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχί ἔφεταινός.

Παρνασός. Δι' ἐνός σ εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφή τῆς λέξεως, οὐχί δὲ Παρνασός.

Πατριώτης. Οἱ παλαιοὶ οὐδέποτε μετεχειρίζοντο τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ φιλόπατρις, ὡς γίνεται σήμερον.

Ἐσήμαινε δὲ τὸ πατριώτης τὸν καταγόμενον ἐκ τῆς αὐτῆς πατρίδος, τὸν συμπατριώτην καὶ ἐλέγετο μόνον ἐπὶ δούλων καὶ ζῶων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων.

Τὰ σύνθετα συμπατριώτης, συμπολίτης, συνδημότης, συνηλικιώτης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων, διότι οἱ παλαιοὶ μετεχειρίζοντο τὰ ἀπλᾶ πατριώτης, πολίτης, δημότης, ἡλικιώτης.

Παρωξυμμένος διὰ δύο μ εἶνε τὸ ὀρθόν, καὶ οὐχί παρωξυμένος δι' ἐνός μ.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶνε ὀρθὰ τὰ :

κατησχυμμένος	ἀπημβλυμμένος
ἐκτεθηλυμμένος	μεμαρασμένος καὶ
	μεμαραμμένος

Πλάτανος. Ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐλέγετο ἡ πλάτανος, οὐχί ὁ πλάτανος.

Ἐπ' ἴσης εἶνε *θηλυκὰ* τὰ ἑξῆς.

ἡ κέδρος	καὶ οὐχί ὁ κέδρος
ἡ σχῖνος	» » ὁ σχῖνος
ἡ ψῆφος	» » ὁ ψῆφος

Τοῦναντιον εἶνε ἀρσενικὸν ὁ κέραμος καὶ οὐχί ἡ κέραμος.

Πλοῦτος, πληθυντικὸς οἱ πλοῦτοι εἶνε τὸ ὀρθόν. Κακῶς

ἐπομένως μεταχειρίζονται πολλοὶ τὴν λέξιν τὰ πλούτη, ὡς πληθυντικὸν τοῦ πλοῦτος.

Προτιμότερος, ἐντιμότερος, ἀτιμότερος, ἰσχυρότερος, προθυμότερος, διὰ τοῦ Ο εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ προτιμώτερος, ἐντιμώτερος, ἀτιμώτερος, ἰσχυρώτερος, προθυμώτερος διὰ τοῦ ω (Ἴδε καὶ Γύμνασμα Α'. Τεύχους ΜΘ').

P

Ραδιουργός, χειρουργός καὶ οὐχὶ ῥαδιοῦργος, χειροῦργος, διότι τὰ εἰς ουργος τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς, πλὴν τοῦ κακοῦργος καὶ πανοῦργος. Οὕτω λέγεται δημιουργός, λειτουργός, λεπτιουργός, θερμοουργός κλπ.

Συμφερότερος, συμφερώτατος. Ἄγνωστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν τοῦ συμφέρων εἶνε **μᾶλλον συμφέρων, μάλιστα συμφέρων.** Οὕτως ἐλέγετο καὶ ἐπὶ ἄλλων π. χ. μᾶλλον πεπαιδευμένος, μᾶλλον γεγυμνασμένος, μᾶλλον ἀκμάζων κλπ.

Συναγωνισμός. Ἐχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀρωγῆς καὶ βοηθείας, διότι παράγεται ἐκ τοῦ συναγωνίζομαι μετὰ τινος βοηθῶν αὐτῷ. Ὁρθότερον ἐπομένως ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῆς ἐριδος καὶ τῆς ἀμίλλης νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν λέξιν **διαγωνισμὸς** ἀντὶ τοῦ συναγωνισμός.

Συνᾶδον μετὰ περισπωμένης εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ συνάδον, διότι τὸ α εἶνε μακρόν.

Συνέταιρος εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ συνεταιῖρος. Οὕτω λέγομεν μεσέταιρος, πεζέταιρος, φιλέταιρος.

Στύλοι Ὀλυμπίου Διὸς εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ, ὡς συνήθως λέγουσι, **στήλαι** Ὀλυμπίου Διός. Ἀντὶ τοῦ στύλοι δυνάμεθα νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν λέξιν **κίονες**.

Σημ. Ἡ λέξις **στήλη** κυρίως λέγεται ἐπὶ λίθων, οἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς ἀναγραφὴν νόμων, ψηφισμάτων κλπ. ἐπὶ λίθων ἐπιτυμβίων κλπ. Ἐπὶ σειρᾶς δὲ κίωνων, π. χ. **ναοῦ τινος** τίθεται ἡ λέξις στύλοι.

Συρακόσιος εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ Συρακούσιος.

T—Y—Φ

Τᾶλλα, τᾶγαθά, τᾶστρα, τᾶκόλουθα καὶ οὐχὶ τᾶ ἄλλα, τᾶ ἀγαθά, τᾶ ἀκόλουθα, διότι τὸ ἄρθρον τὰ δὲν ἐπιδέχεται ἔκθλιψιν ἀλλὰ μόνον κρᾶσιν.

Καὶ εὐρίσκονται μὲν τ' ἄλλα, τ' ἀγαθὰ κλπ. ἀλλ' εἰς ταῦτα δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ἄρθρου **τά**, ἀλλὰ περὶ τοῦ συνδέσμου **τὲ** καὶ περὶ ἐκθλίψεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπῆλθεν ἡ ἀποβολὴ τοῦ **ε**.

Τηλεγράφος καὶ οὐχὶ τηλεγράφος. Οὕτω λέγομεν ταχυγράφος, βιβλιογράφος, καλλιγράφος.

Τὸ τηλεγράφος δ' ἔχει παθητικὴν σημασίαν καὶ σημαίνει τὸν τῆλε=μακρόθεν γραφόμενον, οὐχὶ δὲ τὸν τῆλε=μακρὰν γράφοντα, τὸ ἑποῖον δηλοῦται διὰ τοῦ τηλεγράφος.

Οὕτω λέγεται **τηλέσκοπος**=δ μακρόθεν ὁρατὸς καὶ τηλεσκόπος=δ μακρὰν βλέπων.

Ὑμηττός διὰ δύο **τ** εἶνε τὸ ὄρθον καὶ οὐχὶ Ὑμητός.

Φιλειρηθικός—**εἰρηνόφιλος**. Δὲν εἶνε ταῦτα ὀρθά, καὶ ἀντ' αὐτῶν πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα **φίλος τῆς εἰρήνης** ἢ **εἰρηθικός**.

Φιλολόγος εἶνε τὸ ὄρθον καὶ οὐχὶ φιλόλογος. Τὸ φιλόλογος, δηλ. ὁ φίλων τοὺς λόγους ἔχει ἐναντίον τὸ μισόλογος. Τὸ δὲ φιλόλογος, ἂν ὑπῆρχε, θὰ εἶχε τὴν ἔννοιαν τοῦ «φίλους συλλέγοντος» κατὰ τὸ ξηολόγος ἢ τὴν ἔννοιαν τοῦ «περὶ φίλων λέγοντος» κατὰ τὸ θεολόγος.

Σημ. Κατὰ τὸν κανόνα τοῦ Ἡρωδιανοῦ «*ἄσα ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ τὸ φιλῶ προπαροξύνονται*» π. χ. **φιλόπονος, φιλόλογος, φιλόσοφος** κλπ.

ΤΡΙΤΗ ΚΑΙΣΙΣ

Ὄνόματα ἐσφαλμένως ἐν τῇ κοινῇ γλώσσει ἀπαντῶντα.

A—Γ—Δ—Ε—Ζ

Ἀποβίωσις. Ἀντὶ τούτου προτιμότερον εἶνε νὰ λέγωμεν θάνατος ἢ τελευτή.

Αὔλαξ. Πάντοτε κατὰ θηλυκὸν γένος ἐξεφέρετο ἡ αὔλαξ, οὐχὶ δὲ ὁ αὔλαξ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκφέρονται,

ἢ ἐλιξ	καὶ οὐχὶ ὁ ἐλιξ ,
ἢ λαῖλαψ	» » ὁ λαῖλαψ ,
ἢ λαγών	» » ὁ λαγών ,

Γονουκλινής—**γονουκλινώς** καὶ οὐχὶ γονουκλιτής—γονουκλιτῶς. Ἀνάλογα πρὸς ταῦτα εἶνε τὰ ἑτεροκλινής, ὁμοκλινής, πολυκλινής, ταυτοκλινής, ἀκλινής, ἐπικλινής, ὑποκλινής κλπ.

Τὸ ῥῆμα ὅμως δύναται νὰ σχηματισθῇ **γονουκλινώ** καὶ **γονουκλιτῶ**.

Διένεξις. Ὄρθότερον νὰ μεταχειριζώμεθα τὴν λέξιν **διαφορὰ** ἀντὶ τῆς λέξεως **διένεξις**.

Διχοτόμησις εἶνε ὀρθὸν καὶ οὐχὶ διχοτομία.

Δύσους. Κακῶς γίνεται χρήσις τῆς λέξεως ταύτης ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ βαρυκέφαλος ἢ χονδροκέφαλος, ὡς ἐπ' ἴσης κακῶς γίνεται χρήσις τῆς λέξεως **κακόνους** ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κακοκέφαλος. Ἀντὶ τούτου ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν **βραδύς τὸ νοῦν** ἢ **βραδύνους**, ἀφυής, ναθρός κλπ.

Ἐγχειρίσις, Ἐγχειριστική. Κακῶς γίνεται χρήσις τῶν λέξεων τούτων ἐν τῇ ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε ἐγχειρήσις, ἐγχειρητική (ἐκ τοῦ ῥήματος ἐγχειρέω-ω).

Ἐγχειρίσις δὲ ἐκ τοῦ ῥήματος ἐγχειρίζω σημαίνει τὴν τέχνην τοῦ ἐγχειρίζειν τὰς ἐπιστολάς.

Ἐλλειπής καὶ Ἀνελλειπής. Διὰ τοῦ *ι* πρέπει νὰ γράφωμεν ταυτὰ καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ *ει* ἔλλειπής, ἀνελλειπής.

Οὕτω λέγεται καὶ λιποτάκτης, λιποταξία, λιποτακτῶ κλπ. διότι τὸ λείπω καὶ προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον κατὰ συστολήν ἐξεφέρετο, δηλ. ἐλαμβάνετο πρὸς σχηματισμὸν αὐτοῦ ἢ βραχεῖα ῥίζα (**λιπ.**).

Ἐνεστὼς (τό), καθεστὼς (τό), ἐστὼς (τό), καὶ οὐχὶ τὸ ἐνεστός, τὸ καθεστός, τὸ ἐστός, διότι αἱ εἰς ὡς μετοχαὶ σχηματίζουσι τὸ οὐδέτερον διὰ τοῦ *ω*: π. χ. τὸ ἐστὼς, τὸ νεγῶς, τὸ βεβῶς κλπ.

Ἐρωταπόκρισις. Δὲν εἶνε τὸ ὀρθὸν τοῦτο καὶ ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις.

Εὐαρέστησις εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ εὐαρέσκεια.

Εὐγνώμον (τό), ἀγνώμον (τό), φιλοθέαμον (τό), μεγαλοπράγμον (τό). Κακῶς τονίζουσι τὰ οὐδέτερα ταυτὰ, ἐν ᾧ ὁ ὀρθὸς σχηματισμὸς αὐτῶν εἶνε εὐγνώμον, ἀγνώμον, φιλοθέαμον, μεγαλόπραγμον.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν **εὐδαιμον πάτερ** καὶ οὐχὶ εὐδαῖμον πάτερ.

Ζήτημα ἐπὶ **ζητήματος**, **σόφισμα** ἐπὶ **σοφίσματος**, **ζημία** ἐπὶ **ζημίας** κλπ. Ἐσφαλμένα ταυτὰ, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε ζήτημα ἐπὶ ζητήματι, σόφισμα ἐπὶ σοφίσματι, ζημία ἐπὶ ζημιά.

Ἡμισεσηπῶς. Κακῶς γίνεται χρήσις τῆς λέξεως ταύτης, ἐν ᾧ εἶνε προτιμότερον νὰ λέγωμεν **ἡμισαπής**.

Ἡμισυς γενική **ἡμίσεος** εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ **ἡμίσεως**. Ἐπ' ἴσης γενική πληθυντική **ἡμισέων** εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ **ἡμίσεων**.

Θ—Κ—Ν

Θύλαξ-θύλακος. Ὁ ὀρθὸς σχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος τοῦτου εἶνε ὁ θύλακος τοῦ θυλάκου κατὰ τὴν β' κλίσειν καὶ οὐχὶ ὁ θύλαξ τοῦ θύλακος κατὰ τὴν γ' κλίσειν, ὡς γράφουσι πολλοί.

Καθεστηκῶς βίος, καθεστηκυῖα ζωή. Ἄντ' αὐτῶν εἶνε ὀρθὸν νὰ λέγωμεν *ἐδραῖος βίος, ἐδραία ζωή*. Τὸ δὲ καθεστηκῶς ἔχει ἄλλην ἔννοιαν. Οὕτω καθεστηκότες ἄνδρες λέγονται *οἱ τῆς μέσης ἡλικίας*.

Κάλεσις, καλεστής, καλεστός. Ἐσφαλμένα ταῦτα ἀντιτῶν ὀρθῶν κλησις, κλητής, κλητός.

Κλίμαξ μετὰ περισπωμένης εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ κλίμαξ.

Κυριώδης, κυριωδέστερος, κυριωδέστατος. Ἐσφαλμένα εἶνε ταῦτα. Ὄρθότερον εἶνε ἀντ' αὐτῶν νὰ μεταχειριζώμεθα τὰ *κύριος—κυριώτερος—κυριώτατος*.

Κώδιξ—κώδικος, διὰ *ι* εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως καὶ οὐχὶ *κώδηξ—ηκος*. Ἐπ' ἴσης καὶ τὰ παράγωγα κωδικέλλος, κωδικίλλιον, κωδικέλλιον διὰ τοῦ *ι* πρέπει νὰ γράφονται.

Νεοῖδρυθεῖς, νεοπλασθεῖς εἶνε ἐσφαλμένα καὶ πρέπει νὰ λέγωμεν ἀντ' αὐτῶν νεωσιῖδρυθεῖς, νεωσιῖπλασθεῖς.

Ο—Π—Σ—Υ—Φ

Ὄμοιο καταληξία, μακροκαταληξία, βραχυκαταληξία, μικρογραφέα εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ, ὁμοιοκατάληξις, μακροκατάληξις, βραχυκατάληξις, μικρογράφησις.

Ὄπισθοχώρησις καὶ ῥῆμα ὀπισθοχωρῶ δὲν εἶνε ὀρθά. Ἄντ' αὐτῶν δέον νὰ λέγωμεν χωρῶ ὀπίσω, ἢ χωρῶ εἰς τὰ ὀπίσω ἢ ὑποχωρῶ.

Ὄφέλη καὶ **ὠφέλη.** Συνήθως γίνεται χρῆσις τῶν λέξεων τούτων πρὸς σχηματισμὸν τοῦ πληθυντικῆς τοῦ ὄφελος. Ἄλλ' ἡ λέξις ὄφελος μόνον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ τοῦ ἐνικοῦ εὐρίσκεται ὥστε ὄφειλομεν νὰ λέγωμεν αἱ **ὠφέλειαι** ἢ τὰ **ὠφελήματα** οὐχὶ δὲ τὰ **ὄφέλη** ἢ τὰ **ὠφέλη**.

Παράλυσις εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ παραλυσία. Οὕτω λέγεται διάλυσις, ἀνάλυσις, ἔκλυσις κλπ.

Πίδαξ μετὰ περισπωμένης εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ πίδαξ.

Πολιτογραφίσις εἶνε ἐσφαλμένον, ἐν ᾧ τὸ ὀρθὸν εἶνε πολιτογραφία.

Στάχυς. Κακῶς κλίνεται ὑπὸ τινῶν

ὁ στάχυς	ἀντὶ τῶν ὀρθῶν	ὁ στάχυς
τοῦ στάχεως κλπ.	» » »	τοῦ στάχυος κλπ.
τῶν στάχεων	» » »	τῶν σταχύων
τοὺς στάχεις κλπ.	» » »	τοὺς στάχους κλπ.

᾽Οφείλομεν δηλ. νὰ κλίνωμεν αὐτὸ κατὰ τὸ βότρυς.

Σχεδιόγραμμα. Ἐσφαλμένος εἶνε ὁ τοιοῦτος σχηματισμὸς τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ **σχεδιογράφημα**.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται ζωγράφημα, λογογράφημα, πλαστογράφημα, στηλογράφημα, σκιαγράφημα κτλ.

Καὶ τὰ **μονόγραμμα** καὶ **χειρόγραμμα** εἶνε ἐπίσης ἐσφαλμένα, ἀντὶ τῶν ὀρθῶν μονογράφημα καὶ χειρογράφημα.

Υ—Φ

Ἵπόκρισις εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ὑποκρισία.

Φιλελληνέστερος, φιλελληνέστατος. Κακῶς γίνεται χρῆσις τούτων, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε **μᾶλλον φιλέλλην, μάλιστα φιλέλλην**.

Φιλόπολις—φιλοπόλιδος, ἀλλ' **ἀκρόπολις**—ἀκροπόλεως, διότι τὰ ἐκ τοῦ πόλις σύνθετα, ἐὰν μὲν εἶνε ἐπίθετα ἢ κύρια ὀνόματα, κλίνονται **διὰ τοῦ δ**, ἐὰν δὲ προσηγορικά, σχηματίζονται **ἀνευ αὐτοῦ**.

Φράσις εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ φρασσεολογία.

Φρενήρης. Γίνεται συνήθως χρῆσις τῆς λέξεως ταύτης ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ **τρελλός, παλαβός**, ἐν ᾧ παραδόξως ἢ λέξις ἔχει τὴν **ἀντίθετον ἔννοιαν**, διότι σημαίνει τὸν τὰς φρένας ἀραρότα ἢ τὸν ἔχοντα ἠριμοσμένας τὰς φρένας, ἐν ἄλλοις λόγοις τὸν **σώφρονα**.

Ἀντὶ τοῦ φρενήρης, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ **τρελλός**, εἶνε προτιμότερα τὰ **ἐμμανής, παράφρων, φρενοβλαβής**.

Σημ. Φαίνεται ὅτι μέχρι τινὸς ἢ λέξις φρενήρης ἐσήμαινε τὸν **σώφρονα**, βραδύτερον ὅμως ἐγένετο χρῆσις τῆς λέξεως καὶ ἐπὶ τοῦ **παράφρονος** καὶ ἐπὶ τοῦ **φρονίμου**.

Β'. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

ΕΣΦΑΛΜΕΝΩΣ ΕΝ Τῇ ΚΟΙΝῇ ΓΛΩΣΣῃ ΑΠΑΝΤΩΝΤΑ

Ἀλληλοδοηθοῦνται, ἀλληλοδιδάσκονται, ἀλλολοσφάζονται. Κακῶς γίνεται χρῆσις τῶν ἀνυπάρχτων τούτων ῥημάτων, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε, ἀλλήλους βοηθοῦσι, διδάσκουσι, σφάζουσι κτλ.

Ἀμεριμνοῦντες, ἀμεριμνοῦσα εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι τοῦ ῥήματος τούτου καὶ οὐχὶ ἀμεριμνῶντες, ἀμεριμνώσα, διότι ὑπάρχει μὲν μεριμνάω, ἕπερ γίνεται ἐκ τοῦ μέριμνα, ὡς πεινάω ἐκ τοῦ πείνα, ἀλλὰ τὸ ἀμεριμνέω γίνεται ἐκ τοῦ ἀμέριμνος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγομεν ὀδοπλανέω-ῶ, ἐν τούτοις τὸ ἀπλοῦν εἶνε πλανάομαι-ῶμαι· ἐπ' ἴσης ἀμηχανέω ῶ (μηχανάομαι-ῶμαι), φιλοτεχνέω-ῶ (τεχνάομαι-ῶμαι), φιλονικέω-ῶ, (νικάω-ῶ), λεξιθηρέω ῶ (θηράω-ῶ), ἱεροσυλέω ῶ (συλάω-ῶ), χειροιεχνέω-ῶ (τεχνάομαι-ῶμαι).

Ἀνάγνωθι—σύγγνωθι εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β'. τῶν ῥημάτων ἀναγινώσκω καὶ συγγινώσκω καὶ οὐχί, ὡς μεταχειρίζονται τινες, ἀνάγνωος καὶ σύγγνωος.

Ἀναζωπυρεῖ, ἀναζωπυρεῖται, ἀνεζωπυρήθη, ἀναζωπύρησις καὶ οὐχὶ ἀναζωπυροῖ, ἀναζωπυροῦται, ἀνεζωπυρώθη, ἀναζωπύρωσις, δηλ. τὸ ῥήμα δεόν νὰ κλίνεται κατὰ τὴν β' συζυγίαν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν γ'. διότι τὸ ἐκ τοῦ πῦρ γενόμενον ῥήμα ἔληγεν εἰς -ῶω-ῶ (πυρώω ω καὶ ἐκπυρώω-ῶ)· τὸ ἐκ τοῦ ζῶ-πυρον ὅμως παραχθὲν ἔληγεν αἰέποτε εἰς ἑώ ῶ.

Ἀνακτῶμαι, κατακτῶμαι, ἐπανακτῶμαι εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀνακτῶ, κατακτῶ, ἐπανακτῶ. Καὶ λέγεται μὲν κοινῶς ἀποκτῶ, ἀπέκτησα ἀντὶ τῶν κτῶμαι ἐκτησάμην, δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι δυνάμεθα πάντα τὰ ἐκ τῆς ἀρχαίας παραλαβανόμενα σύνθετα νὰ σχηματίσωμεν κατ' ἐνεργητικὴν φωνήν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔδει νὰ εἴπωμεν εἰσηγῶ-εἰσήγησα, ὑφηγῶ-ὑφήγησα, ἔξηγῶ-ἔξήγησα, ἀντὶ τῶν ἀρχαίων εἰσηγοῦμαι, ὑφηγοῦμαι, ἔξηγοῦμαι.

Ἀνθοστολίζω. Τὸ ὀρθὸν εἶνε στολίζω ἄνθεσι.

Ἀπ᾿Αθανατίζω, ἀπ᾿Ηθανάτισα, ἀπ᾿Ηθανατίσθην καὶ οὐχὶ ἀπ᾿Οθανατίζω, ἀπ᾿Εθανάτισα, ἀπ᾿Εθανατίσθην, διότι τὸ

ἀπλοῦν εἶνε ἀθανατίζω, συντιθέμενον δὲ μετὰ τῆς ἀπὸ γίνεται ἀπαθανατίζω κτλ.

Κατὰ τὸ ἀθανατίζω ἐκ τοῦ ἀθάνατος ἔχομεν ἀφθαρτίζω ἐκ τοῦ ἀφθαρτος, συνετίζω ἐκ τοῦ συνετός κτλ.

Ἀπεκδύομαι τὸ ἐνδύμα, τὴν ἐξουσίαν κτλ. καὶ οὐχὶ ἀπεκδύομαι τοῦ ἐνδύματος, τῆς ἐξουσίας κτλ.

Ἀπετάθην, ἐξετάθην, ἐπεξετάθην καὶ οὐχὶ μετὰ τοῦ ν, ἀπειτάνθην, ἐξετάνθην, ἐπεξετάνθην.

Σημ. Ὅλος δ' ἄτοπον εἶνε καὶ τὸ κοινότατον, ἀπεφάνθην γνώμην, ἀντὶ τοῦ ἀπεφηνάμην γνώμην.

Ἀποθαρρύνω. Ἀντὶ τούτου ὀφείλομεν νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ ποιῶ μὴ θαρρεῖν, διότι ἢ ἀπὸ ἐν τῷ ἀποθαρρύνω δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποβολῆς καὶ στερήσεως, ἀλλὰ σημαίνει ἐπίτασιν.

Τοιαύτην ἐπίτασιν σημαίνει ἢ ἀπὸ καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν ἀποδειλῶ, ἀποτολμῶ, ἀποκνῶ κτλ.

Ἀπολαύω τιμῆς, ὑπολήψεως, τῶν ἀγαθῶν κτλ. καὶ οὐχὶ ἀπολαμβάνω τιμῆς κτλ. Τὸ ἀπολαμβάνω εὐρίσκεται πολλάκις μετ' αἰτιατικῆς, ἀλλὰ σημαίνει λαμβάνω τι ὀφειλόμενον μοι· τὸ δὲ ἀπολαμβάνω τινὸς εἶνε ἐντελῶς ἐσφαλμένον.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ ἀπολαύω τιμῆς δυνάμεθα νὰ λέγωμεν *τυγχάνω*, ἢ *ἀξιοῦμαι* τιμῆς.

Ἀποτίνω (πληρώνω) τὸ χρέος, τὸν φόρον, τὴν ποινὴν, (ἀόριστος ἔνεργ. ἀπέτισα καὶ παθητικὸς ἀπειτίσθην) οὐχὶ δέ, ὡς συνήθως λέγεται, ἀποτίω τὸ χρέος, διότι τὸ τίω σημαίνει τιμῶ.

Ἀντὶ τοῦ ἀποτίνω δυνάμεθα νὰ λέγωμεν καὶ ἐκτίνω.

Ἀντὶ τοῦ πληρωμένος δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ἀποτετισμένους καὶ ἀντὶ τοῦ προπληρωμῆ, *προαπότισις*.

Ἀσμενίζω τινί = χαίρω, εὐχαριστοῦμαι (ἐκ τοῦ ἄσμενος). Ταύτης τῆς ἐκφράσεως δέον νὰ γίνηται χρῆσις καὶ οὐχὶ τοῦ ἀσμενίζομαι εἰς τι καὶ ἑνασμενίζομαι εἰς τι.

Τὸ ἀσμενίζω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἄσμενος δέχομαι συντάσσεται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς.

Ἀφιππεύω. Κακῶς λαμβάνεται τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ καταβαίνω ἀπὸ τοῦ ἵππου (ξεπεζεύω), ἐν ᾧ εἶνε ἀντίθετον τοῦ προσιππεύω = προσέρχομαι ἵππεύων· ἀφιππεύω ἐπομένως σημαίνει ἀπέρχομαι ἵππεύων· ὥστε ἀντὶ τοῦ ἀφιππεύω ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν καταβαίνω ἀπὸ τοῦ ἵππου.

B—A

Βεβαρῆμένος εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφή καὶ οὐχὶ βεβαρῦμένος, διότι ἐλέγετο μὲν βαρύνομαι, ἐβαρυνόμην, βαρυνθήσομαι, ἐβαρύνθην. ὁ παρακ. ὅμως ἐσχηματίζετο βεβάρημαι ἐκ τῆς ρίζης βαρε.

Διαιωνίζω εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ διαιωνίζομαι, διηωνίσθη. Σημαίνει δὲ τὸ διαιωνίζω, διατελῶ αἰώνιος ὢν, παραμένω εἰς τὸν αἰῶνα, οὐχὶ δὲ ποιῶ αἰώνιον.

Διακέκριμαι, διακεκριμένος. συγκεκριμένος κτλ. δι' ἑνὸς μ καὶ οὐχὶ, ὡς τινες γράφουσι, διακέκριμαι, διακεκριμένως, συγκεκριμένος κτλ. διὰ δύο δηλ. μ.

Διδάσκω τινί τι. Τὸ ὀρθόν εἶνε διδάσκω τινά τι, ὡς παιδεύω τινά τι. Οὕτω κοινῶς λέγεται μαθαίνω τὰ παιδιὰ γράμματα.

Διενείμαντο τὴν περιουσίαν κτλ. καὶ οὐχὶ διενεμήθησαν τὴν περιουσίαν, διότι τὸ τελευταῖον εἶνε παθητικῆς διαθέσεως. Ὅμοιον τῷ διενείμαντο εἶνε τὸ διεμερίσαντο.

Καὶ πολλῶν δὲ ἄλλων ῥημάτων συνήθως, ἀλλὰ κακῶς, λαμβάνεται ὁ παθητικὸς ἀόριστος ἀντὶ τοῦ μέσου ὡς,

ἀνήχθη	ἀντί	τοῦ	ὀρθοῦ	ἀνηγαγόμενη
ἀνελογίσθη	»	»	»	ἀνελογισάμην
ἀντελήφθη	»	»	»	ἀντελαβόμενη
ἀντεφιλοτιμήθη	»	»	»	ἀντεφιλοτιμησάμην
ἀπεποιήθη	»	»	»	ἀπεποιησάμην
ἀφίχθη	»	»	»	ἀφικόμην
διελογίσθη	»	»	»	διελογισάμην
διεμαρτυρήθη	»	»	»	διεμαρτυρησάμην
δισχυρίσθη	»	»	»	δισχυρισάμην
εἰργάσθη	»	»	»	εἰργασάμην
ἐκαρπώθη	»	»	»	ἐκαρπωσάμην
ἐλυμάνθη	»	»	»	ἐλυμηνάμην
ἐνεκολπώθη	»	»	»	ἐνεκολπωσάμην
ἐνηγκαλίσθη	»	»	»	ἐνηγκαλισάμην
ἐπαρρησιάζθη	»	»	»	ἐπαρρησιασάμην
ἐπελήφθη	»	»	»	ἐπελαβόμενη
ἐπετέθη	»	»	»	ἐπεθέμην
ἐπηυχήθη	»	»	»	ἐπηυξάμην
ἐσφετερίσθη	»	»	»	ἐσφετερισάμην
ἐφείσθη	»	»	»	ἐφεισάμην
ἐχαρίσθη	»	»	»	ἐχαρισάμην
ἐχρήσθη	»	»	»	ἐχρησάμην

ἠγωνίσθην	ἀντί	τοῦ	ὀρθοῦ	ἠγωνισάμην
ἠκροάσθην	»	»	»	ἠκροασάμην
ἠμύνθην	»	»	»	ἠμυνάμην
ἠρύσθην	»	»	»	ἠρυσάμην
ἠσθάνθην	»	»	»	ἠσθόμην
ἠσπάσθην	»	»	»	ἠσπασάμην
ἠτιάθην	»	»	»	ἠτιασάμην
ἠψθην	»	»	»	ἠψάμην
κατηράσθην	»	»	»	κατηρασάμην
μετεχειρίσθην	»	»	»	μετεχειρισάμην
περιεπτύχθην	»	»	»	περιεπτυξάμην
συνεβλήθην	»	»	»	συνεβαλόμην
συγκατετέθην	»	»	»	συγκατεθέμην

Τῶν ἐξῆς ὁμοῦς ῥημάτων λαμβάνεται ὁ μέσος ἀόριστος ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ

Ἐπεμελήθην	εἶνε	τὸ	ὀρθόν	καὶ	οὐχί	ἐπεμελησάμην
ἐφιλοτιμήθην	»	»	»	»	»	ἐφιλοτιμησάμην
ἠσχολήθην	»	»	»	»	»	ἠσχολησάμην

Δυσηκοῶ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχί **δυσακοῶ**

Δυσπνοῶ » » » » » **δυσπνέω**

Δυσφημῶ » » » » » **δυσφημίζω**

Ε

Ἐγκλείω ἔγκλειστος, ἐγκεκλεισμένος καὶ οὐχί, ὡς κοινῶς ἀλλὰ κακῶς λέγεται, ἐσωκλείω, ἐσώκλειστος κλπ.

Ἐθεῖξα. Οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὸ **ἔθιγον** ὡς ἀόριστον β'. τοῦ ῥήματος θιγγάνω, οὐχί δὲ τὸ ἔθιξα.

Ἐμφοροῦμαι τινος, φιλικῆς διαθέσεως, αἰσθήματος κτλ. καὶ οὐχί ἐμφοροῦμαι ὑπό τινος.

Ἐνθαρρύνω, ἐνθάρρυνσις, ἐνθαρρυντικός. Προτιμότερα τὰ ἀπλά θαρρύνω, θαρρυντικός κλπ. ἢ τὸ παραθαρρύνω, διότι ἐκ τοῦ θάρρος ἢ θράσος ἐσχηματίσθη ῥῆμα θαρρῶ ἢ θαρρῶ ἢ θαρραλέος εἶμι καὶ ἐνεργητικὸν θαρρύνω ἢ θαρρύνω. Ἐνθαρρύνω ὁμοῦς ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσση δὲν ὑπῆρξέ ποτε.

Ἐμπιστεύομαι τινί τι. Κακῶς γίνεται χρῆσις τούτου ἀντὶ τοῦ ὀρθοτέρου ἐμπιστεύω. Συχνότερον τὸ ἀπλοῦν πιστεύω τινί τι. Λέγεται δὲ καὶ διαπιστεύω τινί τι καὶ καταπιστεύω τινί τι.

Ἐξελλήνισα καὶ οὐχί ἐξελλήνισα, διότι τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα αὐξάνονται ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος.

Ἐπεκαλεσάμην καὶ **ἐπελαδόμην** εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχί ἐπεκλήθην καὶ ἐπελήφθην, ἐπ' ἴσης **ἐπηυξάμην** καὶ οὐχί ἐπηυχήθην.

Ἐπεθέμην, συγκατεθέμην καὶ οὐχὶ ἐπετέθην, συγκατετέθην.

Ἐπιζῶ τινε εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἐπιζῶ τινος.

Ἐπιτάσσομαι τινε εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἐπιτάσσομαι τινος· ἐπ' ἰσῆς **ἔπομαι** τινε εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἔπομαι τινος.

Ἐρρήθην εἶνε ὁ ὀρθὸς τύπος τοῦ ῥήματος καὶ οὐχὶ ἐρρέθην. Οὕτω λέγομεν ῥηθῶ—ῥηθῆναι—ῥηθέντα κλπ.

Ἐστάθη εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ ἐστήθη· οὕτω λέγεται κατεστάθη, παρεστάθη, ἐγκατεστάθη κλπ.

Εὐελπιστῶ καὶ εὐελπίς εἰμι καὶ οὐχὶ εὐελπίζομαι.

Κατὰ τὸ εὐελπιστῶ ἐκ τοῦ εὐέλπιστος γίνεται τὸ δυσελπιστῶ ἐκ τοῦ δυσέλπιστος καὶ ἀνελπιστῶ ἐκ τοῦ ἀνέλπιστος.

Εὖ ποιῶ—εὐεργετῶ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο δέον νὰ γράφηται ἐν διαστάσει εὖ ποιῶ καὶ οὐχὶ ὡς μία λέξις εὐποιῶ. Ἀντίθετον αὐτοῦ εἶνε τὸ κακῶς ποιῶ.

Z=H=Θ—K

Ζωγραφῶ εἶνε ἡ ὀρθὴ ἐκφορά, οὐχὶ δὲ καὶ ζωγραφίζω.

Ἠγωνισάμην, ἠκρουσάμην εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι τῶν ῥημάτων τούτων καὶ οὐχὶ ἠγωνίσθην, ἠκρουσάμην.

Ἠμυνάμην, ἠψάμην, ἠτρεσάμην, ἠρυσάμην, ἠσθόμην εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἠμύνθην, ἠφθην, ἠτιάθην, ἠρύσθην, ἠσθάνθην.

Ἠνεσχόμην εἶνε ὁ ἄοριστος τοῦ ἀνέχομαι καὶ οὐχὶ ἠνέχθην, ὅστις εἶνε ἄοριστος παθητικὸς τοῦ φέρομαι. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐπομένως θὰ σχηματισθῆ ἀνάσχωμαι καὶ οὐχὶ ἀνεχθῶ.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ ἠνεσχόμην δυνάμεθα νὰ μεταχειρίζομεθα τὸν ἄοριστον τοῦ ὑποφέρω, *ὑπήνεγκον* ἢ τοῦ ὑπομένω, *ὑπέμεινα*.

Θίγω, θίγεις, θίγει κλπ. Κακῶς νομίζουσι τινες ὅτι τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἐνεστώτῃ εἶνε θίγω, διότι τοῦτο οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ ἕνερ. ἀορίστου β'. Ἔθιγον τοῦ ῥήματος θιγγάνω.

Ἐκ τοῦ κακῶς σχηματισθέντος τούτου ἐνεστώτος θίγω ἐγένετο κατόπιν καὶ μέλ. θίξω καὶ ἀόρ. ἔθιξα, τὰ ὅποια εἶνε ἐσφαλμένα.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ θιγγάνω δύναται τις νὰ ποιήσῃται χρῆσις τοῦ ψαῦα ἢ ἀπτομαι ἢ καὶ τοῦ ἐγγίζω.

Οὕτως ἐσχηματίσθη καὶ ἀόρ. ἐκέκραξα ἐξ ἐνεστώτος κεκράγω, ἐν ᾧ τὸ κεκράγω οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὑποτακτικὴ τοῦ κέκραγα, τοῦ παρακειμένου τοῦ κραῖω.

Καιροφυλακῶ, ἐκαιροφυλάκουν, ἐκαιροφυλάκησα καὶ οὐχὶ, καιροφυλακῶ, ἐκαιροφυλάκουν, ἐκαιροφυλάκτησα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται βιβλιοφυλακῶ, ἡμεροφυλακῶ, σωματοφυλακῶ, νυκτοφυλακῶ, σκευοφυλακῶ, πολιτοφυλακῶ, τοιχοφυλακῶ, ὀπισθοφυλακῶ, ἱματιοφυλακῶ κλπ.

Διαφέρει τὸ ἀφυλακτῶ ὡς γινόμενον ἐκ τοῦ ἀφύλακτος, ἀτακτῶ ἐκ τοῦ ἄτακτος, εὐτακτῶ ἐκ τοῦ εὐτακτος, ἀπρακτῶ ἐκ τοῦ ἄπρακτος, ἀπροσεκτῶ ἐκ τοῦ ἀπρόσεκτος.

Κακοπαθέω-ῶ, ἐκακοπάθησα, κακοπαθήσας κτλ. καὶ οὐχὶ κακοπάσχω, ἐκακόπαθον, κακοπαθῶν κτλ.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐσχηματίσθησαν τὸ εὐπαθῶ, δεινοπαθῶ, ἀναξιοπαθῶ, ἡδυπαθῶ, βαρυπαθῶ, συμπαθῶ, ἀντιπαθῶ, μετριοπαθῶ, ὑστεροπαθῶ κτλ.

Καλλιγραφέω-ῶ καὶ οὐχὶ καλλιγράφω, διότι τὸ ἐκ συνθέτου λέξεως παραγόμενον ῥῆμα δεόν νὰ ᾖ συνηρημένον.

Οὕτως ἀνάγκη νὰ λέγωμεν,

κακογραφῶ	καὶ	οὐχὶ	κακογράφω
ὀρθογραφῶ	»	»	ὀρθογράφω
πλαστογραφῶ	»	»	πλαστογράφω
πολιτογραφῶ	»	»	πολιτογράφω
χαλκογραφῶ	»	»	χαλκογράφω

Σημ. Τὰ προειρημένα ῥήματα ὄχι μόνον πρέπει νὰ ἐκφέρωνται συνηρημένως, ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξάνωνται καὶ νὰ ἀναδιπλασιάζωνται ἔξωθεν οἶον, ὀρθογραφῶ, ὀρθογραφημένος (καὶ οὐχὶ ὀρθογεγραμμένος) κακογραφῶ, κακογραφημένος (καὶ οὐχὶ κακογεγραμμένος) καλλιεπῶ, καλλιεπημένος.

Καταχωρίζω—κατεχωρίσθη—καταχώρισις καὶ οὐχὶ καταχωρῶ, κατεχωρήθη, καταχώρησις. Καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ καταχώρισις προτιμότερον τὸ καταχωρισμός.

Κατεχορήσθη εἶνε ὁ ὀρθὸς τύπος καὶ οὐχὶ κατεχοράσθη, ὡς κοινῶς λέγεται. Ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος κατεχορήσθη δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ἐπὶ ἐνεργείας ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κατεχορήσθη ἐν ὑπομονῇ, ἀλλὰ κατεχορησάμην ἐν ὑπομονῇ.

Σημ. Ὡς παρατηρεῖ τις ἡ ὀρθὴ σύνταξις τοῦ καταχωρῶμαι εἶνε μετὰ δοτικῆς καὶ οὐχὶ μετὰ γενικῆς, ὡς κοινῶς λέγεται (καταχωρῶμαι τῆς ὑπομονῆς σου, τῆς ἀγαθότητος σου), διότι ὡς τὸ ἀπλοῦν χρῶμαι συντάσσεται μετὰ δοτικῆς (χρῶμαι τῇ φιλίᾳ, τῇ λέξει) οὕτω καὶ τὸ σύνθετον, ὅπερ ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ χρῶμαι μεταπίπτει εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ κακῶς καὶ ἀνοικείως χρῶμαι ἢ ἀνάρμοστον χρῆσιν ποιοῦμαι.

Εὐρίσκεται δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς συντεταγμένον ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ φθείρω ἢ ἀναλίσκω. Λέγεται δὲ καὶ καταχωρῶμαι τινα, ἀντὶ τοῦ ἀπόλλυμι τινα ἢ ἀποκτείνω τινα.

Λανθάνομαι—ἐλανθάσθη—λανθασμένος. Κακῶς γίνεται χρήσις τούτων, διότι τὸ λανθάνομαι μόνον μετὰ τῆς ἐπὶ εὐρίσκεται σύνθετον (ἐπιλανθάνομαι) καὶ σημαίνει λησμονῶ.

Ἀντὶ τούτων δυνάμεθα νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ σφάλλομαι, ἐσφάλην, ἐσφαλμένος ἢ ἁμαρτάνω, ἡμαρτιον, ἡμαρτημένος.

Λιμοκτονῶ, ἐλιμοκτόνησα. Κακῶς γίνεται χρήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τούτου ῥήματος ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀποθνήσκω ὑπὸ πείνης, ἐν ᾧ τοῦτο κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης

οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ σημαίνῃ ἢ κτείνω διὰ λιμοῦ, ὡς ξιφοκτονῶ=κτείνω διὰ ξίφους, ἀνθρωποκτονῶ=κτείνω ἄνθρωπον, τυραννοκτονῶ, φθειροκτονῶ, ταυροκτονῶ, πατροκτονῶ, μητροκτονῶ, ἀδελφοκτονῶ κτλ.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ λέγωμεν λιμοκτονοῦμαι (ἀόριστος) ἐλιμοκτονήθην ἢ ἀντὶ τούτου νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ λιμώτω.

Λιποτακτῶ, λιποτάκτης, λιποταξία καὶ οὐχὶ λειποτακτῶ, λειποτάκτης, λειποταξία, διότι λαμβάνεται ἢ βραχεῖα ῥίζα τοῦ λείπω, εἴτε προτάσσεται, εἴτε ἐπιτάσσεται τοῦτο· οὕτω λέγομεν λιποναύτης, λιποφυκῶ, λιποτελῶ, λιποτάξιον κτλ. ἀλιπῆς θυμολιπῆς, ψυχολιπῆς κτλ.

M—N

Μεταρρυθμίζομαι καὶ μετοχή τοῦ παρακειμένου μετερρυθμισμένος, οὐχὶ δὲ μεταρρυθμημένος.

Μετημφισμένος οὐχὶ δὲ μετεμφισμένος· ἐπ' ἴσης μετεμφισθεὶς καὶ οὐχὶ μεταμφισφεὶς ἐκ τοῦ μεταμφιέννυμαι.

Μετηνάστευον—μετηνάστευσα. Τὰ ὀρθὰ εἶνε μετενάστευον, μετενάστευσα, διότι τὸ μεταναστεύω προήλθεν ἐκ τοῦ μετανάστης, τοῦτο δὲ σύγκειται ἐκ τῆς προθέσεως μετὰ καὶ νάστης.

Μικροῦ δεῖν ἢ ὀλίγου δεῖν ἢ τρικυμία νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖον. Ἡ φράσις αὕτη εἶνε ἀδόκιμος. Ἀντὶ τούτου ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν **μικροῦ δεῖν ἢ τρικυμία κατεπόντισεν ἢ μικροῦ ἐδέησε νὰ καταποτίσῃ.** Ἀποπον ἐπ' ἴσης εἶνε τὸ λεγόμενον **παρ' ὀλίγον νὰ πνιγῇ**, ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ **παρ' ὀλίγον ἐπνίγη.**

Νεκροστολίζω. Τὸ ὀρθὸν νεκροστολῶ ἢ στολίζω νεκρόν.

Νεοπλασθεὶς, νεοῖδρυθεὶς. Ὅλως ἄτοπα, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε νεωστὶ πλασθεὶς, νεωστὶ ἰδρυθεὶς.

O—Π—P—Σ

Ὁπισθοχωρῶ—ὀπισθοχώρησις. Ἀποπώτατα ἀντὶ τῶν ὀρθῶν ὀπίσω χωρῶ ἢ ὑποχωρῶ ἢ χωρῶ εἰς τὰ ὀπίσω ἢ ἐπαναχωρῶ κτλ.

Οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν. Κακῶς ἔχει ἢ ἐκφρασις αὕτη ἀντὶ τῆς ὀρθῆς, οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν, διότι ἢ ἐρωτηματικὴ φράσις ἢ συντασσομένη μετὰ τοῦ οὐκ ἔχω, οὐκ ἔξω, οὐκ οἶδα κτλ. καὶ τοῦ ἀπορῶ, ἀμηχανῶ κτλ. ἐκφέρεται καθ' ἰδιοτακτικῆν. Οὕτω λέγομεν οὐκ ἔχω τί λέγω, οὐκ ἔξω τί φῶ, οὐκ ἔχω τί χρῆσωμαι τοῖς τούτου μάρτυσιν, οὐκ ἔχει ποῦ κλιθῆ, οὐκ ἔχεις ποῦ τεθῆς καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους ἐν Οἰδίποδι,

καὶ φημι κάποφημι κοῦκ ἔχω τί φῶ.

ἐπομένως δέον νὰ λέγηται, οὐκ ἔχω ποῦ τὴν κεφαλὴν **κλίνω**, οὐκ ἔχεις ποῦ τὴν κεφαλὴν **κλίνης**, οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν **κλινῆ**.

Παρανοῶ—παρανόησις εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ παρενοῶ, παρενόησις.

Παρεισέφρ—Ησε—παρεισέφρΗσαν, οὐχὶ δὲ παρεισέφρῆσε—

παρεισέφρυσαν, διότι τὸ ῥήμα εἶπε παρεισφρέω καὶ τὸ εὐτρέπεται εἰς **η**, προστιθεμένης τῆς ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένης καταλήξεως.
Σημ. Ἀντὶ τοῦ παρεισέφρυσεν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν παρεισέδου ἢ παρεισῆλθε.

Περαιωῶ τὸν λόγον, **περαιούται** ἡ συζήτησις, **ἐπεραιώθησαν** αἱ ἐξετάσεις. Ἀντὶ τούτου δέον νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ περαιῶ καὶ περαιούμαι ἢ τοῦ περαίνω καὶ περαίνομαι.

Τὸ δὲ ῥήμα περαιῶ σημαίνει διαβιβάζω ἢ διακομίζω εἰς τὴν περαίαν, δηλ. διαπλέω, (οἶον, περαιούμαι εἰς τὴν νῆσον, εἰς τὴν Ἀσίαν), ἐν ᾧ τὰ περατῶ καὶ περαίνω γινόμενα ἐκ τοῦ πέρας σημαίνουσι τελειῶν.

Πολεμῶ τινι ἢ πρὸς τινὰ ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν, προκειμένου νὰ ἐκφράσωμεν σχέσιν ἐχθρικὴν, οὐχὶ δὲ πολεμῶ μετὰ τινος, διότι τοῦτο σημαίνει συμπολεμῶ μετὰ τινος ἔχων αὐτὸν ὡς βοηθὸν καὶ σύμμαχον.

Προσεκαλέσθη—**μετεκαλέσθη**, **συνεκαλέσθη** ἢ βουλή, **συγκάσεις**, **προσκάσεις** κτλ. εἶπε τύποι ἕλως ἀδόκιμοι· ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ λέγωμεν, προσεκλήθη, μετεκλήθη, συνεκλήθη, πρόσκλησις, σύγκλησις, ἀνάκλησις, ἐπίκλησις, ἔκκλησις.

Προσθαφαιρῶ—**προσθαφαιρέσις**· ἀτοπιώτατα ταῦτα ἀντὶ τῶν ὀρθῶν προσθέτω καὶ ἀφαιρῶ, πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις.

Προσεῖξα, **ἀνθειξα**, **νὰ προσέξω**, **ν' ἀνθέξω** κτλ. Κακῶς γίνεται χρῆσις τῶν τύπων τούτων, διότι ὁ ἀόριστος τῶν ῥημάτων προσέχω καὶ ἀντέχω εἶπε προσέσχον, ἀντέσχον καὶ οὐχὶ προσεῖξα καὶ ἀνθειξα. Ἡ δὲ ὑποτακτικὴ σχηματίζεται πρόσσχω ἢ πρόσσχω καὶ ἀντίσχω.

Ῥιψοκινδυνέω-ῶ καὶ οὐχὶ ῥιψοκινδυνεύω, διότι λέγεται μὲν κινδυνεύω, ἀλλ' ἐκ τοῦ ῥιψοκίνδυνος δὲν δύναται νὰ σχηματισθῇ ῥήμα εἰς εὐώ, ἀλλ' εἰς ἐώ-ῶ.

Οὕτω λέγομεν πιστεύω, ἀλλ' ἀπιστῶ (ἀπιστος), βουλεύω, ἀλλ' ἀβουλῶ, ἰδιοβουλῶ, μνημονεύω, ἀλλ' ἀμνημονῶ.

Συναγωνίζομαι πρὸς τινὰ. Ἡ ἔννοια τοῦ συναγωνίζομαι πρὸς τινὰ εἶπε ἢ τῆς βοηθείας καὶ ἀρωγῆς οὐχὶ δὲ ἢ τῆς ἀμίλλης ἢ τῆς ἐριδος. Ἐπομένως διὰ τὰς τελευταίας ταύτας περιπτώσεις ὀφείλομεν νὰ ποιῶμεθα χρῆσιν τοῦ διαγωνίζομαι ἢ ἀνταγωνίζομαι, διότι τὸ συναγωνίζομαι οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ἀγωνίζομαι μετὰ τινος βοηθῶν αὐτῷ καὶ ἐπικουρῶν.

Διαγωνισμὸς ἐπομένως δέον νὰ λέγηται προκειμένου περὶ ἀμίλλης, οὐχὶ δὲ **συναγωνισμὸς**, ὡς κακῶς λέγεται.

Συμβλήθη—**συνεβλήθησαν.** Κακῶς λέγονται οἱ τύποι οὗτοι ἐπὶ τῆς μέσης διαθέσεως. Ὅθεν ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης τὸ **συνεβαλόμην.**

Σφάλλομαι, **εσφάλην** εἶπε ὁ ὀρθὸς τύπος καὶ οὐχὶ σφάλλω

—ἐσφαλλον, διότι τὸ σφάλλω εἶνε ἐνεργητικῆς διαθέσεως καὶ σημαίνει κῆμνω τινὰ νὰ σκοιιάψῃ.

T—Y—X—Ψ

Ταχυγραφῶ ὡς παραγόμενον ἐκ τοῦ ταχυγράφος καὶ οὐχὶ ταχυγράφω, καὶ **βιβλιογραφῶ** ἐκ τοῦ βιβλιογράφος κτλ.

Τιθασεύω. Δι' ἐνὸς σ εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως ταύτης, οὐχὶ δὲ τιθασεύω.

ῤπερασπίζω τινὰ καὶ οὐχὶ ὑπερασπίζομι. Οὕτω λέγεται προασπίζω, συνασπίζω κτλ. Σημαίνει δὲ κυρίως τὸ ὑπερασπίζω, ὑπὲρ τινὰ τίθημι τὴν ἀσπίδα, ἐπομένως ὑπερμαχῶ.

ῤπολήπτομαι. Τὸ ῤῥημα τοῦτο εἶνε ὄλως ἀνύπαρκτον ἀντὶ τοῦτου δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ἔχω ἀγαθὴν ἢ κακὴν ὑπόληψιν περὶ τινος.

ῤπομιμνήσκω τινὰ τε καὶ οὐχὶ, ὡς συνήθως λέγεται, ὑπομιμνήσκω τινί τι, διότι τὸ ῤῥημα τοῦτο συντάσσεται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δηλοῖ τὸ πρόσωπον, ἡ δὲ τὸ πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου γίνεται ὑπόμνησις.

ῤπόσχομαι. Ὅλως ἄτοπος ὁ σχηματισμὸς τοιοῦτου ἐνεστώτος, ἐν ᾧ τὸ ῤῥημα εἶνε *ὑπισχνοῦμαι*, ὑπισχνούμην, ὑποσχίσομαι, ὑπεσχόμην, ὑπέσχημαι, ὑπεσχήμεν.

ῤποχρεῶ-ῶ—ὑποχρεόετε-οὔτε καὶ οὐχὶ, ὡς συνήθως λέγεται, *μεῦ ὑποχρεοῖτε*, διότι τὸ *οε* συναίρειται εἰς *ου*. Οὕτω δηλόετε—δηλοῦτε, ἀξιοῦτε—ἀξιοῦτε κτλ.

Χαιρετίζω εἶνε ὁ ὀρθὸς τύπος, οὐχὶ δὲ χαιρετῶ.

Χαρτοπαικτῶ καὶ οὐχὶ χαρτοπαίζω. Οὕτω λέγομεν ψηφοπαικτῶ, σφαιροπαικτῶ, τροχοπαικτῶ κτλ.

Ψεύδομαι. Τοῦ ῤῥηματος τοῦτου ὁ ἀόρ. ἔψευσάμην σημαίνει εἶπον ψεύματα, ἠπάτησα, καὶ οὐχὶ, ὡς συνήθως λέγεται, ἔψευσθην, διότι τοῦτο σημαίνει ἠπατήθην.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

ἐν τῇ κοινῇ γλώσση ἐσφαλμένως ἀπαντῶντα

Ἀθήνησι καὶ οὐχὶ Ἀθήνησι μεθ' ὑπογεγραμμένου *ι*, διότι ἡ ἐπιρρηματικὴ κατάληξις εἶνε *ησι*.

Ἀνηλεῶς καὶ οὐχὶ ἀνιλεῶς, ὡς παραγόμενον ἐκ τοῦ ἀνηλεῆς. Καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἀνιλεώτατα καὶ ἀνιλεώτατα εἶνε ἐσφαλμένον, διότι τὸ ὀρθὸν ὑπερθ. εἶνε ἀνηλεέστατος, οὐχὶ δὲ ἀνηλεώτατος.

Ἀντιπέραν καὶ οὐχὶ ἀντίπεραν, διότι τὸ ἐπιρρημα πέραν ἔχει μακρὰν τὴν λήγουσαν.

Σημ. Τοῦτο φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ τύπου *πέρον*.

Δεξιᾶ, ἀριστεραῖ. Τὸ ὀρθὸν εἶνε δεξιὰ (τά), ἀριστερὰ (τά), διότι ἡ δοτικὴ ἀγνοεῖται παρὰ τῇ κοινῇ γλώσση.

Ἐμπροσθεν-ἄπισθεν. Παρὰ τοῖς δοκίμοις τὸ μὲν ἔμπροσθεν

ἐλαμβάνετο πρὸς δῆλωσιν τοῦ παρελθόντος, τὸ δὲ ὄπισθεν, τοῦ μέλλοντος. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ὁμοῦ λαμβάνονται ἀντιστρόφως.

Ἐπακριβῶς. Τοῦτο εἶνε ἐσφαλμένον, διότι ἐπιθέτον ἐπακριβής, ἐξ οὗ τὸ ἐπακριβῶς, δὲν ὑπῆρξέ ποτε. Τὸ ὀρθὸν εἶνε ἐπ' ἀκριβές.

Σημ. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς σὺνήθης ἦτο τὸ ἀκριβῶς ἢ δι' ἀκριβείας.

Ἐμπαρόδως. Τοῦτο εἶνε ἐσφαλμένον ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐν παρόδῳ.

Ἐπ' ἴσης ἄτοπον εἶνε καὶ τὸ ἐμπεριστάτως.

Εὐσυνειδήτως οὐχὶ δὲ εὐσυνειδότης, διότι δὲν παράγεται ἐκ τοῦ εὐσυνειδώς, ἀνυπάρκτου ὄντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ εὐσυνειδήτος.

Σημ. Οὕτω λέγεται ἀσυνειδήτως ἐκ τοῦ ἀσυνειδήτος.

Ἐφέτος. Κακῶς λέγεται φέτος, διότι τὸ ἐφέτος εἶνε μεταγενέστερος τύπος τοῦ ἀρχαίου καὶ δοκίμου ἐπέτος ἢ ἐπ' ἔτος.

Ἐκ τοῦ ἐφέτος αὐτοῦ ἐγένετο τὸ ἐπιθέτον ἐφετεινός, οὗ ἢ ὀρθῇ γραφῇ εἶνε διὰ τοῦ ι καὶ οὐχὶ ἐφετεινός, διὰ τοῦ ει.

Καταλεπτῶς. Δὲν δύναται νὰ σχηματισθῇ τοιοῦτον ἐπίρρημα, μὴ ὑπάρχοντος ἐπιθέτου καταλεπτός ἢ κατάλεπτος.

Ἀντὶ τούτου μεταχειρίζομεθα τὴν ἔκφρασιν κατὰ λεπτόν.

Μάτην, ματαίως καὶ εἰς μάτην οὐχὶ δὲ, ἐπὶ μάτην.

Παρακατιόν. Ἡ λέξις αὕτη λαμβάνεται, ὑπὸ τινῶν ἐπιρρηματικῶς καὶ σχηματίζονται ἐξ αὐτῆς αἱ φράσεις, ἄς συνήθως τις ἀκούει καὶ ἀναγινώσκει, *θὰ εἶπω παρακατιόν, θὰ δηλωθῇ παρακατιόν*, κλπ. Ἄλλ' αἱ ἐκφράσεις αὗται εἶνε ἐσφαλμέναι, διότι τὸ παρακατιόν εἶνε οὐδέτερον μετοχῆς καὶ μόνον ἐν ταῖς φράσεσιν, αἵτινες ἔχουσιν ὑποκείμενον οὐδέτερον, δύναται νὰ τεθῇ.

Ἐπομένως, τὸ ὀρθὸν εἶνε, *θὰ εἶπω παρακατιῶν*, θὰ εἴπωμεν παρακατιόντες κλπ.

Πρίν. Λέγεται πρὶν τῆς μεσημβρίας, πρὶν τοῦ φαγητοῦ, κλπ. ὁμοῦ ἀτόπως, διότι τὸ πρὶν, ἐπίρρημα ὄν, δὲν συντάσσεται μετὰ γενικῆς.

Τοῦθ' ἔνεκα καὶ **τοῦθ' ἔνεκεν.** Ἀποπώτατα ταῦτα, ἀντὶ τῶν ὀρθῶν τοῦτου ἔνεκα καὶ τοῦτου ἔνεκεν, διότι τὸ τοῦθ' ἔνεκα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τοῦτο ἔνεκα καὶ κατ' ἐκθλιψιν τοῦθ' ἔνεκα. Ἡ σύνταξις ὁμοῦ τοῦ ἔνεκα μετὰ αἰτιατικῆς εἶνε ἀδικαιολόγητος.

Ἐπερβαλλόντως καὶ οὐχὶ ὑπερβαλόντως εἶνε δηλ. ἐσχηματισμένον ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος καὶ οὐχὶ τοῦ ἀορίστου.

Οὕτω γίνονται ἐκ τῶν μετοχῶν ἐνεστώτος καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα, *οἶον, ἀρκούντως, δεόντως, πρεπόντως, διαφερόντως.* Ἐπ' ἴσης καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων *οἶον, εἰκότως, εἰωθότως, ἐρρωμένως, κειχωρισμένως* κλπ.

Ἐκ τῶν μετοχῶν ὁμοῦ τῶν μελλόντων καὶ ἀορίστων δὲν γίνονται ἐπιρρήματα, ἐξαιρέσει τοῦ τυχόντως (ἔτυχον).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α΄ ΒΙΒΛΙΟΥ

(ἴδε ταῦτα ἄνωτέρω ἐν σελίδι 96)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β΄ ΒΙΒΛΙΟΥ

Καταλήξεις ῥημάτων	σελ.	98—
Τονισμός ῥημάτων.....	>	99—102
Περί ἀξήσεως	>	103—104
Περί ἀνάδιπλασιασμοῦ.....	>	105
Περί Ἀττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.....	>	106
Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμοὶ συνθέτων.....	>	108—109
Ῥήματα φωνηεντόληκτα.....	>	109—112
Ἀφωλόληκτα ῥήματα.....	>	113—115
Υγρόληκτα ῥήματα.....	>	116—118
Παθητικὸς παρακειμένος.....	>	118—119
Πότε γράφεται δι' ἐνὸς μ καὶ πότε καὶ πότε διὰ δύο ὁ παθητ. παρακειμένος.....	>	120
Περί τῶν ῥημάτων εἰς ἴζω, ὠττω, ὠζω, εἴρω, ὑπτι καὶ αἶνω >		123
Περί τοῦ παρακειμένου τῆς καθωμιλημένης.....	>	124
Περί τοῦ ῥήματος ἐννοῶ.....	>	125
Ἀνώμαλα ῥήματα ἀπὸ Α καὶ Β ἀρχόμενα.....	>	127
Ἀνώμαλα ῥήματα ἀπὸ Γ καὶ Δ ἀρχόμενα.....	>	128—129
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Δ καὶ Ε ἀρχόμενα.....	>	130—131
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Ζ, Η, Θ, Ι, Κ ἀρχόμενα.....	>	131—132
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Κ, Λ, Μ ἀρχόμενα.....	>	133—134
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Μ, Ο ἀρχόμενα.....	>	135
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Π, Ρ, Σ ἀρχόμενα.....	>	136—138
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Τ ἀρχόμενα.....	>	139—140
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Υ, Φ ἀρχόμενα.....	>	141
Ἀνώμ. ῥήματα ἀπὸ Χ, Ω.....	>	142
Ἀνώμαλα ῥήματα εἰς μι.....	>	143
Χρήσις ὑποτακτικῆς ἐν τῇ καθαραιούσῃ.....	>	144
Κανόνες ἐπιρρημάτων.....	>	145—148
Παραγωγικαὶ καταλήξεις.....	>	149
Παράγωγα οὐσιαστικά.....	>	149—155
Παράγωγα ἐπίθετα.....	>	156—158
Παράγωγα ῥήματα.....	>	158
Κανόνες συνθέσεως.....	>	159—166
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Ὄνόματα ἐσφαλμένως ἀπαντῶντα.....	>	167—181
Ῥήματα καὶ ἐπιρρήματα ἐσφαλμένως ἀπαντῶντα.....	>	182—191